ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, της αποταμίευσης και των επενδύσεων, φορολογικές, μισθολογικές, συνταξιοδοτικές διατάξεις και λοιπές διατάξεις κοινωνικής πολιτικής

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	
ΜΕΡΟΣ Α΄ ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΝ, ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	
Άρθρο 1	Σκοπός
Άρθρο 2	Αντικείμενο
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΝ	
Άρθρο 3	Μη συνυπολογισμός συντάξεων λόγω θανάτου στο εισοδηματικό όριο για τον χαρακτηρισμό τέκνου ως εξαρτώμενου μέλους - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 11 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 4	Μηδενικός φορολογικός συντελεστής για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και για κατ' επάγγελμα αγρότες - Παράταση ισχύος κινήτρων για συναλλαγές με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής - Τροποποίηση παρ. 1, περ. δ) παρ. 6 και περ. α) παρ. 7 άρθρου 15 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 5	Αύξηση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων από πελάτες - Τροποποίηση περ. ιβ) παρ. 2 άρθρου 14 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 6	Αύξηση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων φυσικών προσώπων μέσω ψηφιακών πλατφορμών - Τροποποίηση παρ. 8 άρθρου 21 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 7	Επιτάχυνση των φορολογικών αποσβέσεων μηχανολογικού εξοπλισμού - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 24 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 8	Μη εφαρμογή προσαυξήσεων στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος και εξαίρεση των ανήλικων εκμεταλλευτών ΤΑΞΙ από το ανωτέρω ελάχιστο ποσό - Προσθήκη παρ. 2Α, τροποποίηση παρ. 6 και προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 9	Περιορισμός του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για εκμεταλλευτές ΤΑΞΙ και επέκταση της μείωσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για επιχειρήσεις σε μικρούς οικισμούς - Τροποποίηση άρθρου 28Γ Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 10	Αύξηση του φορολογικού συντελεστή για αμοιβές μελών διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστών και εργατοϋπαλληλικού προσωπικού από τα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 11	Αύξηση του φορολογικού συντελεστή παρακράτησης φόρου για ποσά της παρ. 1Α του άρθρου 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ - Τροποποίηση περ. α) παρ. 1 άρθρου 64 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 12	Μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 69 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 13	Παράταση της αναστολής ισχύος του άρθρου 41 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος για την επιβολή φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας - Παράταση της απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος ακινήτων που μισθώνονται με μακροχρόνια μίσθωση - Τροποποίηση παρ. 33 και 91 άρθρου 72 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 14	Μείωση και κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες - Τροποποίηση άρθρου 31 ν. 3986/2011
Άρθρο 15	Επέκταση της απαλλαγής από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων για κύριες κατοικίες σε μικρούς οικισμούς - Τροποποίηση περ. ια) παρ. 1 άρθρου 10 Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας
Άρθρο 16	Αυξημένος συντελεστής φόρου μεταβίβασης για αγορά κατοικίας από φορολογικούς κατοίκους εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 27 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας
Άρθρο 17	Παράταση της αναστολής Φόρου Προστιθέμενης Αξίας ακινήτων για το έτος 2027 - Τροποποίηση άρθρου 70 Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας
Άρθρο 18	Παράταση ισχύος της μείωσης του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων του άρθρου 39Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος - Τροποποίηση παρ. 14 άρθρου 66 ν. 4646/2019
Άρθρο 19	Μείωση εφαρμοστέου συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στα προϊόντα γυναικείας υγιεινής και στις πάνες για την ακράτεια ενηλίκων - Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙΙ Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 20	Διεύρυνση δικαιούχων της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων - Τροποποίηση άρθρου 72 ν. 5217/2025
Άρθρο 21	Μείωση ασφαλιστικών εισφορών - Τροποποίηση άρθρου 5 ν. 4997/2022
Άρθρο 22	Αναπροσαρμογή αναπηρικών επιδομάτων
Άρθρο 23	Αύξηση ποσού επιδόματος γέννησης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 1 και παρ. 2 άρθρου 2 ν. 4659/2020
Άρθρο 24	Αναμόρφωση της δράσης «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση, καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης» για τον β΄ κύκλο του Προγράμματος (2026 -2027)
Άρθρο 25	Κίνητρο εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης - Προσθήκη άρθρου 32Β στον ν. 5178/2025
Άρθρο 26	Εξουσιοδοτική διάταξη για τη διαδικασία χορήγησης και την καταβολή του κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης - Προσθήκη άρθρου 40Β στον ν. 5178/2025
Άρθρο 27	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την προμήθεια, τοποθέτηση και εγκατάσταση νέου συστήματος παρακολούθησης εισροών - εκροών καυσίμων και ενέργειας μέσω συστήματος επιταγών (voucher)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	
Άρθρο 28	Επίδομα εορτών Χριστουγέννων στον δημόσιο τομέα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	
Άρθρο 30	Αποζημίωση ή σύνταξη γονέων άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1η Ιανουαρίου 2023 λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του - Τροποποίηση παρ. 17Α άρθρου 8 ν. 2592/1998
Άρθρο 31	Άρση των μειώσεων στις συντάξεις των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 31	Τελική διάταξη
ΜΕΡΟΣ Β΄ ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 32	Σκοπός
Άρθρο 33	Αντικείμενο
Άρθρο 34	Ορισμοί
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	
Άρθρο 35	Δημιουργία και λειτουργία του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων
Άρθρο 36	Διαχείριση του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων
Άρθρο 37	Εισφορές στον Ατομικό Επενδυτικό Λογαριασμό Ανηλίκων
Άρθρο 38	Συνεισφορά του Δημοσίου
Άρθρο 39	Επενδυτικοί κανόνες του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων
Άρθρο 40	Προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή
Άρθρο 41	Κεφαλαιακή προστασία
Άρθρο 42	Περιορισμός αναλήψεων
Άρθρο 43	Δικαιώματα του δικαιούχου κατά την ενηλικίωση
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ	
Άρθρο 44	Φορολογική αντιμετώπιση
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ - ΠΑΡΟΧΟΙ - ΕΠΟΠΤΕΙΑ	
Άρθρο 45	Υποχρέωση διαφάνειας κόστους
Άρθρο 46	Εποπτεία παρόχων
Άρθρο 47	Φορητότητα Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων

Άρθρο 48	Προστασία του δικαιούχου - Υποχρεώσεις παρόχων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 49	Εξουσιοδοτικές διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 50	Συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2026
Άρθρο 51	Υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων ετών 2014 έως και 2026 για την ορθή απεικόνιση των ακινήτων στο Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων - Προσθήκη παρ. 6 στο άρθρο 17 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας
ΜΕΡΟΣ Δ΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ	
Άρθρο 52	Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΝ, ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι:
α) η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης,
β) η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών,
γ) η οικονομική στήριξη των οικογενειών και
δ) η ενίσχυση των κατοίκων και των επιχειρήσεων της περιφέρειας.

Άρθρο 2
Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος Μέρους είναι ιδίως:
α) η μείωση των φορολογικών επιβαρύνσεων φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις οικογένειες και τους αγρότες,
β) η αναμόρφωση της φορολογικής κλίμακας και η θέσπιση ειδικότερων φορολογικών ρυθμίσεων για οικογένειες με εξαρτώμενα τέκνα, νέους και κατ' επάγγελμα αγρότες,
γ) η παράταση της ισχύος και η διεύρυνση της εφαρμογής κινήτρων για τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής,
δ) η θέσπιση φορολογικών ελαφρύνσεων και κινήτρων που αφορούν στα φιλοδωρήματα, τις φορολογικές αποσβέσεις μηχανολογικού εξοπλισμού, την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας, την προκαταβολή φόρου και τη φορολογία της ακίνητης περιουσίας,

ε) η σταδιακή κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος και η θέσπιση ειδικότερων φορολογικών ρυθμίσεων για επιχειρήσεις και επαγγελματικές δραστηριότητες, ιδίως σε μικρούς οικισμούς και νησιά,
στ) η παράταση της αναστολής της επιβολής φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας, η παράταση της ισχύος φορολογικών κινήτρων για τη μακροχρόνια μίσθωση ακινήτων, η παράταση της αναστολής του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στα ακίνητα και η παράταση της μείωσης του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων,
ζ) η θέσπιση κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης,
η) η αναπροσαρμογή οικονομικών ενισχύσεων υπέρ ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, ατόμων με αναπηρία και οικογενειών και η αύξηση του επιδόματος γέννησης,
θ) η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών,
ι) η θέσπιση συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων για γονείς θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών στις ειδικότερα προβλεπόμενες περιπτώσεις και η άρση των μειώσεων λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης στις συντάξεις των προσώπων που εμπίπτουν στο ειδικό πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων διατάξεων και
ια) η θέσπιση μισθολογικών ρυθμίσεων και ειδικότερα επιδόματος εορτών Χριστουγέννων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΩΝ

Άρθρο 3
Μη συνυπολογισμός συντάξεων λόγω θανάτου στο εισοδηματικό όριο για τον χαρακτηρισμό τέκνου ως εξαρτώμενου μέλους - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 11 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στην παρ. 3 του άρθρου 11 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί εξαρτώμενων μελών, προστίθεται περ. γ) και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:
«3. Κατά την εφαρμογή της παρ. 2, δεν λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω κατηγορίες εισοδήματος:
α) διατροφή που καταβάλλεται στο ανήλικο τέκνο με δικαστική απόφαση ή με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο,
β) εξωϊδρυματικό επίδομα ή προνοιακά επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται από το κράτος,
γ) εισοδήματα από συντάξεις λόγω θανάτου που καταβάλλονται σε τέκνο της περ. β) της παρ. 1.»

Άρθρο 4
Μηδενικός φορολογικός συντελεστής για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και για κατ' επάγγελμα αγρότες - Παράταση ισχύος κινήτρων για συναλλαγές με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής - Τροποποίηση παρ. 1, περ. δ) παρ. 6 και περ. α) παρ. 7 άρθρου 15 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί φορολογικού συντελεστή, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. α), οι

λέξεις «περ. β) έως ε)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «περ. β) έως στ)», β) στην περ. β), η υποπερ. βγ) καταργείται, γ) στην περ. γ), οι λέξεις «με τέσσερα (4)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «με τρία (3)», δ) προστίθεται περ. στ) και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1.α) Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα, με την επιφύλαξη των περ. β) έως στ):

Εισόδημα (Μισθοί, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα) σε ευρώ	Φορολογικός Συντελεστής (%)
0 - 10.000	9%
10.000,01 - 20.000	20%
20.000,01 - 30.000	26%
30.000,01 - 40.000	34%
40.000,01 - 60.000	39%
>60.000	44%

β) Ο φορολογικός συντελεστής του δεύτερου κλιμακίου της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα από δέκα χιλιάδες και ένα λεπτό (10.000,01) του ευρώ έως και είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, μειώνεται, αναλόγως του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, και διαμορφώνεται ως εξής:

βα) δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για φορολογούμενους με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,

ββ) δεκαέξι τοις εκατό (16%) για φορολογούμενους με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα.

βγ) [Καταργείται].

γ) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α) για φορολογούμενους με τρία (3) ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα είναι μηδέν (0).

δ) Ο φορολογικός συντελεστής του τρίτου κλιμακίου της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα από είκοσι χιλιάδες και ένα λεπτό (20.000,01) του ευρώ έως και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, μειώνεται, αναλόγως του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, και διαμορφώνεται ως εξής:

(δα) είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) για φορολογούμενους με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,

(δβ) είκοσι δύο τοις εκατό (22%) για φορολογούμενους με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα,

(δγ) είκοσι τοις εκατό (20%) για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα,

(δδ) δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για φορολογούμενους με τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα,

(δε) ο φορολογικός συντελεστής της υποπερ. δδ) μειώνεται περαιτέρω κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες (2%) για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο άνω των τεσσάρων.

ε) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για νέους σε ηλικία φορολογούμενους είναι:

εα) μηδέν (0) για φορολογούμενους έως είκοσι πέντε (25) ετών και

εβ) εννέα τοις εκατό (9%) για φορολογούμενους από είκοσι έξι (26) έως τριάντα (30) ετών, εκτός εάν εφαρμόζεται η περ. γ), οπότε ο φορολογικός συντελεστής είναι μηδέν (0).

στ) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α), για τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση που αποκτούν οι κατ' επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα, είναι μηδέν (0).»

2. Στο τελευταίο εδάφιο της περ. δ) της παρ. 6 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, οι λέξεις «2022 έως και 2026» αντικαθίστανται από τις λέξεις «2022 έως και 2027» και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η περ. δ) διαμορφώνεται ως εξής:
«δ) Οι δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της περ. β) του άρθρου αυτού, εφόσον περιλαμβάνονται στις ακόλουθες ομάδες του δείκτη τιμών καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.:
Ομάδα 1 (διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά)
Ομάδα 2 (αλκοολούχα ποτά και καπνός)
Ομάδα 3 (ένδυση και υπόδηση)
Ομάδα 4 (στέγαση), εξαιρουμένων των ενοικίων
Ομάδα 5 (διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες)
Ομάδα 6 (υγεία)
Ομάδα 7 (μεταφορές), εξαιρουμένης της δαπάνης για τέλη κυκλοφορίας και της αγοράς οχημάτων, πλην των ποδηλάτων
Ομάδα 8 (επικοινωνίες)
Ομάδα 9 (αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), εξαιρουμένης της αγοράς σκαφών, αεροπλάνων και αεροσκαφών
Ομάδα 10 (εκπαίδευση)
Ομάδα 11 (ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια)
Ομάδα 12 (άλλα αγαθά και υπηρεσίες)
Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2027, ορισμένες υποκατηγορίες δαπανών της Ομάδας 6 (υγεία) ως προς τις οποίες δεν είναι ευρέως διαδεδομένη η χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, υπολογίζονται στο διπλάσιο της αξίας τους για την κάλυψη του απαιτούμενου ποσού δαπανών της περ. β) της παρ. 6.»
3. Στο πρώτο εδάφιο της περ. α) της παρ. 7 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, οι λέξεις «2022 έως και 2026» αντικαθίστανται από τις λέξεις «2022 έως και 2027» και η περ. α) διαμορφώνεται ως εξής:
«α) Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2027, από το φορολογητέο εισόδημα του φυσικού προσώπου από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία, αποκλειστικά και μόνο για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος, αφαιρείται αναλογικά ποσό ίσο με το τριάντα τοις εκατό (30%) των δαπανών λήψης υπηρεσιών, για ορισμένες δαπάνες των Ομάδων 4 (Στέγαση), 5 (Υπηρεσίες), 7 (Μεταφορές), 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), 10 (Εκπαίδευση), 12 (Υπηρεσίες) της περ. δ) της παρ. 6 που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής σύμφωνα με την περ. α) της ως άνω παραγράφου. Το αφαιρούμενο ποσό εισοδήματος δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ετησίως ούτε το πραγματικό εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία.»

Άρθρο 5
Αύξηση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων από πελάτες - Τροποποίηση περ. ιβ) παρ. 2 άρθρου 14 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στο πρώτο εδάφιο της περ. ιβ) της παρ. 2 του άρθρου 14 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί απαλλαγών εισοδήματος από μισθωτή εργασία και

συντάξεις, οι λέξεις «τριακοσίων (300) ευρώ μηνιαίως» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος» και η περ. ιβ) διαμορφώνεται ως εξής:
«ιβ) φιλοδωρήματα έως του ποσού των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος που λαμβάνουν μισθωτοί, προαιρετικά από πελάτες της επιχείρησης, έναντι της παρασχεθείσας σε αυτούς εξυπηρέτησης, ανεξαρτήτως εάν αυτά λαμβάνονται μέσω της επιχείρησης ή απευθείας. Η απαλλαγή αυτή δεν καταλαμβάνει φιλοδωρήματα που καταβάλλονται στους εργαζόμενους ως συγκεκριμένο ποσοστό του μισθού ή ημερομισθίου, ή σταθερό ποσό με βάση όρο ατομικής συμφωνίας, σύμβασης εργασίας ή συλλογικής σύμβασης ή διαιτητικής απόφασης και εισπράττονται τακτικά, επαυξάνοντας τις αποδοχές τους.»

Άρθρο 6
Αύξηση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων φυσικών προσώπων μέσω ψηφιακών πλατφορμών - Τροποποίηση παρ. 8 άρθρου 21 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στην παρ. 8 του άρθρου 21 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, οι λέξεις «τριακοσίων (300) ευρώ μηνιαίως» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος» και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:
«8. Φιλοδωρήματα έως του ποσού των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος, που καταβάλλονται προαιρετικά σε φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με συμβάσεις ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου για τη διανομή ή μεταφορά προϊόντων και αντικειμένων με ψηφιακές πλατφόρμες του άρθρου 68 του ν. 4808/2021 (Α΄ 101), για συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω αυτών, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος.»

Άρθρο 7
Επιτάχυνση των φορολογικών αποσβέσεων μηχανολογικού εξοπλισμού - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 24 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στη δεύτερη στήλη της έκτης γραμμής του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί φορολογικών αποσβέσεων, ο συντελεστής «10%» αντικαθίσταται από τις λέξεις «10% για το πρώτο και δεύτερο έτος, 15% για το τρίτο και τέταρτο έτος, 25% για το πέμπτο και έκτο έτος» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:
«4. Κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου και του κόστους βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής καθώς και αποκατάστασης του περιβάλλοντος αποσβένονται, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης	**Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)**
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης)	4%

Κατασκευές και εγκαταστάσεις για τη φόρτιση οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	100%
Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται σε εξόρυξη και λατομεία, εκτός αν χρησιμοποιούνται για τις υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	5%
Αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη εκτός από μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	5%
Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	10% για το πρώτο και δεύτερο έτος, 15% για το τρίτο και τέταρτο έτος, 25% για το πέμπτο και έκτο έτος
Μέσα μεταφοράς ατόμων εκτός από τα μέσα μεταφοράς μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	16%
Μέσα μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	25%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εκτός από μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	12%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	25%
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	25%
Άυλα στοιχεία και δικαιώματα, έξοδα πολυετούς απόσβεσης	10%
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός, και λογισμικό	20%
Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης	10%
Εξοπλισμός και όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Ως εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, θεωρείται αυτός, που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της κοινής υπουργικής απόφασης του άρθρου 22Α.	40%

Όπου ο συντελεστής του προηγούμενου πίνακα είναι πενήντα τοις εκατό (50%) ή εκατό τοις εκατό (100%), η επιχείρηση δικαιούται να χρησιμοποιήσει χαμηλότερο σταθερό συντελεστή για όλα τα έτη απόσβεσης.

Ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης του ανωτέρω πίνακα για τα άυλα στοιχεία και δικαιώματα, καθώς και για τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης ισχύει, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία διαφορετική των δέκα (10) ετών οικονομική διάρκεια ζωής, οπότε και ο συντελεστής διαμορφώνεται ως το πηλίκο «1 διά έτη διάρκειας ζωής δικαιώματος». Στα δικαιώματα επί εκπομπών οπτικοακουστικού περιεχομένου ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία και είναι διαφορετικός των δέκα (10) ετών, διαμορφώνεται με βάση τον ωφέλιμο χρόνο ζωής του άυλου περιουσιακού στοιχείου, σύμφωνα με το ελεγκτικό πλαίσιο και τη διαδικασία που ορίζονται με απόφαση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων. Σε περίπτωση δικαιωμάτων που θεμελιώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για την αναπόσβεστη αξία (εναπομείνασα αξία) ως διάρκεια δικαιώματος λαμβάνεται η υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος.

Για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και για το υπερβάλλον ποσό, ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. είναι τριάντα (30%) και δεκαπέντε (15%) τοις εκατό.

Για επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους της ελληνικής επικράτειας, για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και για το υπερβάλλον ποσό ποσοστό τριανταπέντε τοις εκατό (35%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. είναι τριανταπέντε (35%) και είκοσι τοις εκατό (20%).

Για την εφαρμογή του όγδοου και ένατου εδαφίου της παρούσας, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση των ενισχύσεων δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (L 352/1) για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), η διαδικασία, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης, η διαδικασία ελέγχου τους, οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους των ενισχύσεων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του κινήτρου αυτού.»

Άρθρο 8

Μη εφαρμογή προσαυξήσεων στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος και εξαίρεση των ανήλικων εκμεταλλευτών ΤΑΞΙ από το ανωτέρω ελάχιστο ποσό - Προσθήκη παρ. 2Α, τροποποίηση παρ. 6 και προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

1. Στο άρθρο 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας, προστίθεται παρ. 2Α ως εξής:

«2Α. Οι προσαυξήσεις των περ. β) και γ) της παρ. 2, και το πέμπτο εδάφιο της παρ. 2 δεν εφαρμόζονται στις οντότητες της παρ. 1, που πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) έχουν διαβιβάσει σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α΄ 58) δεδομένα των εκδιδόμενων λογιστικών αρχείων - στοιχείων ανεξαρτήτως της μεθόδου έκδοσης αυτών, των τηρούμενων λογιστικών αρχείων - βιβλίων, των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών, των φορολογικών μνημών και των αρχείων που δημιουργούν οι φορολογικοί ηλεκτρονικοί μηχανισμοί, στη φορολογική αρχή για το εκάστοτε φορολογικό έτος,

β) εφόσον έχουν υποχρέωση χρήσης ή χρησιμοποιούν τερματικά «Ηλεκτρονικής Μεταφοράς Κεφαλαίων στο Σημείο Πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS)», ημεδαπών ή αλλοδαπών παρόχων και έχουν διασυνδεθεί, αν υποχρεούνται, και παρέχουν στη Φορολογική Διοίκηση πληροφορίες για τις συναλλαγές που εκτελούνται μέσω αυτών σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας για το εκάστοτε φορολογικό έτος,

γ) δεν τους έχουν υποβληθεί κυρώσεις για παραβάσεις της φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας, καθώς και του άρθρου 65 του ν. 4446/2016 (Α΄ 240), περί υποχρέωσης αποδοχής μέσων πληρωμής με κάρτα, που αφορούν τα πέντε (5) φορολογικά έτη που προηγούνται του φορολογικού έτους για το οποίο προσδιορίζεται το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα. Για την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου λαμβάνονται υπόψη οι πράξεις επιβολής προστίμων και λοιπών κυρώσεων που έχουν εκδοθεί έως την έναρξη της προθεσμίας υποβολής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 67, των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους για το οποίο προσδιορίζεται το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα και

δ) έχουν υποβάλει έως την 31η Δεκεμβρίου του έτους που προηγείται του έτους υποβολής της δήλωσης για την οποία προσδιορίζεται το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του άρθρου 67 του παρόντος και τις δηλώσεις φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) του άρθρου 43 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162), των τελευταίων πέντε (5) φορολογικών ετών που προηγούνται του φορολογικού έτους για το οποίο προσδιορίζεται το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα, εφόσον είχαν κατά νόμο υποχρέωση να τις υποβάλλουν.»

2. Στην παρ. 6 του άρθρου 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, προστίθεται περ. η), και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Το τεκμήριο του παρόντος δεν εφαρμόζεται:

α) στα κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα,

β) σε όσους αμείβονται σύμφωνα με την περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 12, εφόσον συμβάλλονται με έως και τρία (3) φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και σε ασφαλιστικούς

διαμεσολαβητές που συμβάλλονται με έως και δύο (2) ασφαλιστικές επιχειρήσεις και δηλώνουν ως επαγγελματική έδρα την κατοικία τους,
γ) σε πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του ογδόντα τοις εκατό (80%),
δ) σε καφενεία που βρίσκονται σε οικισμούς της χώρας με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων,
ε) στους υποδιανομείς και υποπράκτορες τύπου, εφόσον συμβάλλονται με έως τρία (3) κεντρικά ή περιφερειακά πρακτορεία διανομής ημερήσιου τύπου, περιοδικού τύπου και εν γένει εντύπων, για τις προμήθειες που εισπράττουν από την παροχή υπηρεσίας προς τα πρακτορεία,
στ) στους πλανόδιους λαχειοπώλες,
ζ) σε μητέρες κατά το έτος του τοκετού ή της υιοθεσίας ή αναδοχής τέκνου και τα δύο (2) επόμενα έτη,
η) σε ανήλικα τέκνα που είναι κάτοχοι άδειας εκμετάλλευσης Επιβατηγού Δημόσιας Χρήσης οχήματος (ΤΑΞΙ).»
3. Στο άρθρο 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος προστίθεται παρ. 9 ως εξής:
«9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις, οι παραβάσεις της φορολογικής και της εργατικής νομοθεσίας, ο τρόπος διαπίστωσης της πλήρωσης των κριτηρίων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 2Α.»

Άρθρο 9

Περιορισμός του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για εκμεταλλευτές ΤΑΞΙ και επέκταση της μείωσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για επιχειρήσεις σε μικρούς οικισμούς - Τροποποίηση άρθρου 28Γ Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στο άρθρο 28Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί λοιπών μειώσεων του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικών ρυθμίσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2, αα) στο πρώτο εδάφιο, μετά τις λέξεις «του άρθρου 11» διαγράφονται οι λέξεις «για εκμεταλλευτές Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ) με ποσοστό ιδιοκτησίας επί του οχήματος που δεν υπερβαίνει το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)», αβ) προστίθενται νέα εδάφια, τέταρτο και πέμπτο, β) στην περ. β) της παρ. 3, βα) οι λέξεις «χίλιους πεντακόσιους (1.500)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους», ββ) οι λέξεις «χίλιους επτακόσιους (1.700)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200)» και το άρθρο 28Γ διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 28Γ
Λοιπές μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικές ρυθμίσεις

1. Τα άρθρα 28Α και 28Β δεν εφαρμόζονται για τα τρία (3) πρώτα έτη από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας των υπόχρεων της παρ. 1 του άρθρου 28Α. Για το τέταρτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος της παρ. 2 του άρθρου 28Α

μειώνεται κατά δύο τρίτα (2/3). Για το πέμπτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας το τεκμαιρόμενο ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά ένα τρίτο (1/3).

2. Το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους που είναι πολύτεκνοι, για υπόχρεους που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του εξήντα επτά τοις εκατό (67%), για γονείς μονογονεϊκής οικογένειας με ανήλικα τέκνα και για γονείς με τέκνα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%), εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία που θεωρούνται εξαρτώμενα, κατά την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 11, και για εκμεταλλευτές σχολικών κυλικείων.

Για τους εκμεταλλευτές σχολικών κυλικείων, το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2), μη εφαρμοζόμενης της παρ. 7 του ίδιου άρθρου.

Για τους υπόχρεους που δραστηριοποιούνται με τους Κ.Α.Δ. «Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού, επαγγελματία πωλητή, σε υπαίθριους πάγκους και αγορές» (47.81.10.02) και «Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών, επαγγελματία πωλητή, σε υπαίθριους πάγκους και αγορές» (47.89.10.02), το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά τριάντα τοις εκατό (30%), εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, της παρ. 7 του ίδιου άρθρου.

Για τους εκμεταλλευτές Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ), το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται, ώστε να διαμορφώνεται στο ποσό που αντιστοιχεί στο ποσοστό ιδιοκτησίας του εκμεταλλευτή επί του οχήματος. Σε περίπτωση ιδιοκτησίας ποσοστών επί περισσότερων του ενός (1) οχημάτων λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα ποσοστού ιδιοκτησίας, το οποίο δεν δύναται να υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%).

3. Το ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους της παρ. 1 που ασκούν τη δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους:

α) σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων, ή

β) σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό από πεντακόσιους (500) έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, εξαιρουμένων όσων βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής (πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων) και ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό από πεντακόσιους (500) έως δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200) κατοίκους, ή

γ) σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.»

Άρθρο 10

Αύξηση του φορολογικού συντελεστή για αμοιβές μελών διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστών και προσωπικού από τα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στο άρθρο 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί φορολογικού συντελεστή για το εισόδημα από κεφάλαιο, προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Οι αμοιβές που καταβάλλονται με οποιαδήποτε μορφή στα μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές και προσωπικό από τα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, φορολογούνται α) με τον συντελεστή της παρ. 1 του παρόντος έως του συνολικού ετήσιου ποσού τους, ανά δικαιούχο, των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, β) με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) κατά το μέρος που το συνολικό ετήσιο ποσό τους, ανά δικαιούχο, υπερβαίνει τις εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ.»

Άρθρο 11

Αύξηση του φορολογικού συντελεστή παρακράτησης φόρου για ποσά της παρ. 1Α του άρθρου 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ - Τροποποίηση περ. α) παρ. 1 άρθρου 64 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 64 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί συντελεστών παρακράτησης φόρου, μετά τις λέξεις «τοις εκατό (5%)» προστίθενται οι λέξεις «, με την επιφύλαξη της παρ. 1Α του άρθρου 40» και η περ. α) διαμορφώνεται ως εξής:

«α) για μερίσματα πέντε τοις εκατό (5%), με την επιφύλαξη της παρ. 1Α του άρθρου 40.»

Άρθρο 12

Μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 69 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 69 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί προκαταβολής του φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα, οι λέξεις «πενήντα πέντε τοις εκατό (55%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «πενήντα τοις εκατό (50%)» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει ο φορολογούμενος και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με το πενήντα τοις εκατό (50%) του φόρου που προκύπτει από επιχειρηματική δραστηριότητα για τον φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους. Αν στη δήλωση περιλαμβάνονται και εισοδήματα για τα οποία ο φόρος παρακρατείται ή καταβάλλεται κατά τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων, ο φόρος που παρακρατήθηκε ή καταβλήθηκε για τα εισοδήματα αυτά εκπίπτει από τον φόρο που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το προηγούμενο εδάφιο. Αν το εισόδημα με βάση το οποίο ενεργείται η βεβαίωση του φόρου προσδιορίζεται κατά τρόπο τεκμαρτό, ο φόρος που αναλογεί στο τεκμαρτό αυτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το άρθρο αυτό. Όταν αποκτάται για πρώτη φορά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, το προς βεβαίωση ποσό της παραγράφου αυτής περιορίζεται στο μισό.»

Άρθρο 13

Παράταση της αναστολής ισχύος του άρθρου 41 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος για την επιβολή φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας - Παράταση της απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος ακινήτων που μισθώνονται με μακροχρόνια μίσθωση - Τροποποίηση παρ. 33 και 91 άρθρου 72 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

1. Στην περ. α) της παρ. 33 του άρθρου 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί μεταβατικών διατάξεων και έναρξης ισχύος, η ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2026» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2027» και η παρ. 33 διαμορφώνεται ως εξής:

«33. α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2027.

β. Η διάταξη της παρούσας παραγράφου τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015.».

2. Στην υποπερ. αα) της περ. α) της παρ. 91 του άρθρου 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, η ημερομηνία «31ης Δεκεμβρίου 2026» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31ης Δεκεμβρίου 2027» και η παρ. 91 διαμορφώνεται ως εξής:

«91. α) Για τους τριάντα έξι (36) πρώτους μήνες μετά από τον μήνα, κατά τον οποίο συνάπτεται η σχετική σύμβαση μίσθωσης, δεν φορολογείται το εισόδημα φυσικών προσώπων που προέρχεται από εκμίσθωση κατοικιών με εμβαδόν έως εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα (τ.μ.), προσαυξανόμενο κατά είκοσι (20) τ.μ. για κάθε εξαρτώμενο τέκνο της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, άνω των δύο (2), του μισθωτή, εφόσον:

αα) το εισόδημα προέρχεται από σύμβαση μίσθωσης διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών που συνάπτεται μεταξύ της 8ης Σεπτεμβρίου 2024 και της 31ης Δεκεμβρίου 2027,

αβ) η εκμισθούμενη κατοικία:

i) κατά τα τρία προηγούμενα φορολογικά έτη από το έτος σύναψης της σύμβασης μίσθωσης και, αν η μίσθωση έχει καταρτιστεί το 2024, κατά τα φορολογικά έτη 2022 και 2023, έχει δηλωθεί στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ως κενό ακίνητο (έντυπο Ε2) ή δεν έχει δηλωθεί ως μισθωμένο ακίνητο ούτε ως κύρια ούτε δευτερεύουσα κατοικία του εκμισθωτή ούτε ως ιδιοχρησιμοποιούμενο ούτε δωρεάν παραχωρούμενο ακίνητο (έντυπα Ε1 και Ε2) ή

ii) κατά το εκάστοτε προηγούμενο της σύναψης της σύμβασης μίσθωσης φορολογικό έτος έχει διατεθεί αποκλειστικά για βραχυχρόνια μίσθωση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 111 του ν. 4446/2016 (Α΄ 240), και

οι συναφθείσες βραχυχρόνιες μισθώσεις έχουν δηλωθεί στη Φορολογική Διοίκηση, και

αγ) ο εκμισθωτής δεν έχει υποβάλει στη Φορολογική Διοίκηση δήλωση πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας για το ακίνητο κατά το έτος της μίσθωσης και έως την έναρξη αυτής ή για το ίδιο διάστημα έχει υποβάλει δήλωση βραχυχρόνιας μίσθωσης του ακινήτου.

β) Αν εντός των τριών (3) ετών της περ. α) το ακίνητο:

βα) κενωθεί, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το φορολογικό έτος που αυτό κενώνεται,

ββ) διατεθεί για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το πρώτο έτος της μίσθωσης.

Η απαλλαγή συνεχίζει να ισχύει για το υπολειπόμενο διάστημα και εφόσον το ακίνητο κενωθεί άπαξ και εκμισθωθεί εκ νέου με μακροχρόνια μίσθωση εντός του διαστήματος της περ. α) ή σύμφωνα με την περ. γ).

γ) Η απαλλαγή ισχύει και εφόσον το ακίνητο, για το οποίο πληρούνται οι προϋποθέσεις της περ. α), μισθώνεται τουλάχιστον για έξι (6) συνεχόμενους μήνες, άπαξ ή περισσότερες φορές, στις εξής κατηγορίες υπαλλήλων του δημοσίου τομέα της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143):

γα) σε ιατρικό ή νοσηλευτικό προσωπικό που απασχολείται σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014,

γβ) σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων της δημόσιας εκπαίδευσης, καθώς και

γγ) σε ένστολο προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας.

Εφόσον το ακίνητο διατεθεί εντός των τριών (3) ετών της περ. α) για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή της παρούσας περίπτωσης παύει να ισχύει αναδρομικά από το πρώτο έτος της μίσθωσης.

Η συνδρομή των προϋποθέσεων της απαλλαγής της παρούσας παραγράφου αποδεικνύεται μόνο από εμπρόθεσμες δηλώσεις πληροφοριακών στοιχείων και φορολογίας εισοδήματος

και, ειδικά ως προς τα έτη 2022 και 2023, από δηλώσεις που έχουν υποβληθεί έως την 5η.12.2024. Η προσαύξηση των τετραγωνικών μέτρων χορηγείται σύμφωνα με τα εξαρτώμενα τέκνα του μισθωτή κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης μίσθωσης.

Άρθρο 14
Μείωση και κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες - Τροποποίηση άρθρου 31 ν. 3986/2011

Στο άρθρο 31 του ν. 3986/2011 (Α΄ 152), περί επιβολής τέλους επιτηδεύματος, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθεται παρ. 1Α, β) στην παρ. 2, προστίθεται περ. δ) και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 31 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 31
Επιβολή τέλους επιτηδεύματος

1. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες υποχρεούνται σε καταβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος ως εξής:
α) νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε οκτακόσια (800) ευρώ ετησίως,
β) αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της περ. ε) του άρθρου 45 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε., ν. 4172/2013, Α΄ 167) που έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε τετρακόσια (400) ευρώ ετησίως,
γ) νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε χίλια (1.000) ευρώ ετησίως,
δ) αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της περ. ε) του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε. που έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε πεντακόσια (500) ευρώ ετησίως,
ε) για κάθε υποκατάστημα που συνιστάται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα των περ. α) και γ) σε εξακόσια (600) ευρώ ετησίως και για κάθε υποκατάστημα που συστήνεται από αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία των περ. β) και δ), σε τριακόσια (300) ευρώ ετησίως.
Ως υποκατάστημα στην ημεδαπή, για την εφαρμογή του παρόντος, εκτός της έδρας της επιχείρησης, νοείται κάθε:
α) επαγγελματική εγκατάσταση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, στην οποία ενεργείται παραγωγική ή συναλλακτική δραστηριότητα,
β) ακίνητο, που μισθώνεται ή υπεκμισθώνεται για βραχυχρόνια μίσθωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 111 του ν. 4446/2016 (Α΄ 240).
Δεν λογίζονται ως υποκαταστήματα, για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, οι προσωρινοί εκθεσιακοί χώροι και οι πρόσκαιρες επαγγελματικές εγκαταστάσεις, που λειτουργούν για χρονικό διάστημα μέχρι τριάντα (30) ημέρες, οι επαγγελματικές εγκαταστάσεις που στεγάζονται σε διαφορετικούς ορόφους, συνεχόμενους ή μη, του ίδιου κτιριακού συγκροτήματος, οι εγκαταστάσεις τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων, σύμφωνα με το π.δ. 33/1979 (Α΄ 10), που λειτουργούν σε

ξεχωριστά κτίρια, αλλά με ενιαία άδεια λειτουργίας, η οποία εντάσσεται ως ενιαία εγκατάσταση στην ίδια τουριστική μονάδα, καθώς και οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις της περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 (Α΄ 151).

1Α. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες υποχρεούνται στην καταβολή του τέλους επιτηδεύματος της παρ. 1, μειωμένου κατά πενήντα τοις εκατό (50%), για την έδρα και για τα υποκαταστήματα που διατηρούν στην Περιφέρεια Αττικής, με εξαίρεση την Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Αττικής.

2. Δεν υποχρεούνται στην καταβολή τέλους επιτηδεύματος:

α) οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι σχολικοί συνεταιρισμοί του άρθρου 46 του ν. 1566/1985 (Α' 167), οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με τη μορφή Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης ή Συνεταιρισμού Εργαζομένων των άρθρων 14 και 24, αντίστοιχα, του ν. 4430/2016 (Α΄ 205),

β) τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που βρίσκονται σε εκκαθάριση, πτώχευση ή αδράνεια, και

γ) τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους και σε νησιά κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, εκτός εάν πρόκειται για τουριστικούς τόπους,

δ) τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες για την έδρα και για τα υποκαταστήματα που βρίσκονται εκτός της Περιφέρειας Αττικής, καθώς και στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Αττικής.

3. Σε περίπτωση διακοπής της δραστηριότητας ή αδράνειας κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους, το τέλος επιτηδεύματος περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας της επιχείρησης. Χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε (15) ημερών λογίζεται ως μήνας.

4. Νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, που αυξάνουν κατά τρία δωδέκατα (3/12) τουλάχιστον τον μέσο αριθμό εργαζομένων με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης σε ένα (1) έτος, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος του ίδιου φορολογικού έτους, υπό την προϋπόθεση ότι τα ακαθάριστα έσοδά τους κατά το φορολογικό έτος για το οποίο χορηγείται η εξαίρεση δεν υπερβαίνουν τα δύο (2) εκατομμύρια ευρώ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθορίζονται:

α) ο τρόπος υπολογισμού της αύξησης του μέσου αριθμού εργαζομένων με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης,

β) ο τρόπος και η διαδικασία διακρίβωσης και ελέγχου των προϋποθέσεων για την εξαίρεση από το τέλος επιτηδεύματος και

γ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.

5. Το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται με βάση τους εκτελεστούς τίτλους της παρ. 2 του άρθρου 44 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ., ν. 5104/2024, Α΄ 58) και η καταβολή του πραγματοποιείται σύμφωνα με τις δόσεις καταβολής φόρου εισοδήματος που ορίζονται στο άρθρο 68 του Κ.Φ.Ε..

6. Το τέλος επιτηδεύματος δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε..

7. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται η ειδικότερη διαδικασία για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, τα απαιτούμενα

δικαιολογητικά που υποβάλλονται και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 15

Επέκταση της απαλλαγής από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων για κύριες κατοικίες σε μικρούς οικισμούς - Τροποποίηση περ. ια) παρ. 1 άρθρου 10 Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας

Στην περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 10 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130) περί απαλλαγών από τον φόρο, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «χίλιους πεντακόσιους (1.500)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδες (2.000)», β) στο δεύτερο εδάφιο, βα) μετά τις λέξεις «Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας,» διαγράφονται οι λέξεις «την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου και τους Δήμους της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Περιφέρειας Ηπείρου που εφάπτονται με τα σύνορα της χώρας,», ββ) οι λέξεις «χίλιους επτακόσιους (1.700)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200)» και η περ. ια) διαμορφώνεται ως εξής:

«ια) Από το έτος 2027, σε φυσικά πρόσωπα, φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας, των οποίων η κύρια κατοικία βρίσκεται σε οικισμούς με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, σύμφωνα με την εκάστοτε πλέον πρόσφατη απογραφή πληθυσμού, εξαιρουμένων των οικισμών της Περιφέρειας Αττικής, πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων. Ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, το όριο της παρούσας περίπτωσης ορίζεται σε δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200) κατοίκους. Η κύρια κατοικία προκύπτει από το Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων (Μ.Ι.Δ.Α.) του άρθρου 15Β του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α΄ 58). Η απαλλαγή αφορά αποκλειστικά στα δικαιώματα επί της κύριας κατοικίας των προσώπων της παρούσας περίπτωσης που βρίσκονται στους οικισμούς αυτούς και εφόσον η συνολική αξία του εκατό τοις εκατό (100%) της πλήρους κυριότητας της κατοικίας που υπολογίζεται για τους σκοπούς της επιβολής του φόρου, δεν υπερβαίνει τις τετρακόσιες χιλιάδες (400.000) ευρώ.»

Άρθρο 16

Αυξημένος συντελεστής φόρου μεταβίβασης για αγορά κατοικίας από φορολογικούς κατοίκους εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 27 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας

Στο άρθρο 27 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130), περί φορολογικών συντελεστών, προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, σε περίπτωση αγοράς κατοικίας από φυσικό πρόσωπο που, κατά τον χρόνο γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης, είναι φορολογικός κάτοικος χώρας εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ο φόρος μεταβίβασης υπολογίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί της φορολογητέας αξίας της κατοικίας. Το πρώτο εδάφιο δεν ισχύει σε περίπτωση αγοράς κατοικίας από δικαιούχους απαλλαγής του άρθρου 42.»

Άρθρο 17
Παράταση της αναστολής Φόρου Προστιθέμενης Αξίας ακινήτων για το έτος 2027 - Τροποποίηση άρθρου 70 Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας

Στο άρθρο 70 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162), περί μεταβατικών διατάξεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1, η ημερομηνία «31η.12.2026» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η.12.2027», β) στην παρ. 2, οι λέξεις «είχαν χορηγηθεί και ίσχυαν έως την 31η.12.2025, παρατείνονται έως την 31η.12.2026» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έχουν χορηγηθεί και ισχύουν έως την 31η.12.2026, παρατείνονται έως την 31η.12.2027» και το άρθρο 70 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 70
Μεταβατικές διατάξεις

1. Με αίτηση του υποκειμένου στον φόρο κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση, αναστέλλεται υποχρεωτικά έως την 31η.12.2027 η εφαρμογή του Φ.Π.Α. στα ακίνητα της παρ. 1 και της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 8 και επιβάλλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτων. Η αναστολή αφορά στο σύνολο των αδιάθετων παραπάνω ακινήτων του υποκειμένου. Μαζί με την αίτηση ο υποκείμενος υποβάλλει κατάσταση με τα αδιάθετα ακίνητα και το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο κάθε ακίνητο προς διακανονισμό.
Σε περίπτωση αντιπαροχής, η εργολαβία του υποκειμένου στον φόρο κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση προς τον οικοπεδούχο, δεν υπάγεται στον φόρο, όταν ο υποκείμενος κατασκευαστής έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής του φόρου κατά τα προηγούμενα εδάφια.
2. Αναστολές εφαρμογής του Φ.Π.Α. στα ακίνητα της παρ. 1 και της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 8, που έχουν χορηγηθεί και ισχύουν έως την 31η.12.2026, παρατείνονται έως την 31η.12.2027.
3. Για τα ακίνητα που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, το δικαίωμα έκπτωσης του φόρου εισροών, που προσδιορίζεται σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 36, αναστέλλεται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου της αναστολής και ο φόρος που έχει εκπεστεί πριν από την έναρξη της αναστολής διακανονίζεται κατά τον χρόνο της παράδοσης του κάθε ακινήτου.
4. Ο υποκείμενος στον φόρο κατασκευαστής οικοδομών προς πώληση, που παραδίδει ακίνητο που έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, υποχρεούται να καταβάλλει με έκτακτη δήλωση τον φόρο που πρέπει να διακανονιστεί κατά τον χρόνο της παράδοσης του ακινήτου, σύμφωνα με την παρ. 3 και σε κάθε περίπτωση πριν από την υποβολή της δήλωσης φόρου μεταβίβασης, γονικής παροχής ή δωρεάς.
5. Επίσης, ο υποκείμενος στον φόρο κατασκευαστής οικοδομών προς πώληση, που παραδίδει ακίνητο που έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, υποχρεούται να καταχωρίζει στα λογιστικά του αρχεία (βιβλία) αναλυτικά το κόστος ανά οικοδομή που υπάγεται στο άρθρο 8, όπως ορίζεται στην υποπερ. αβ) της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 41.
6. Η φορολογητέα αξία, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κώδικα, μειώνεται σε περίπτωση ολικής ή μερικής μη πληρωμής του τιμήματος, εφόσον μετά την πραγματοποίηση των φορολογητέων πράξεων διαπιστώνεται ότι η απαίτηση κατέστη οριστικά ανεπίδεκτη είσπραξης, λόγω θέσης επιχείρησης σε ειδική εκκαθάριση, σύμφωνα με τα άρθρα 46 και 46α του ν. 1892/1990 (Α΄ 101), όπως αυτός τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991

(Α΄ 206). Η μείωση της φορολογητέας βάσης ενεργείται μετά την έκδοση της απόφασης του Εφετείου της έδρας της επιχείρησης, που προβλέπεται από την παρ. 1 του πιο πάνω αναφερόμενου άρθρου 46. Για την έγκριση της μείωσης απαιτείται απόφαση του αρμόδιου Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.), η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης και την προσκόμιση των απαραίτητων στοιχείων, από τα οποία προκύπτει το σύνολο της ανείσπρακτης απαίτησης, που έχουν υποβληθεί μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών μετά την έκδοση της απόφασης του Εφετείου. Στην περίπτωση κατά την οποία ο Φ.Π.Α. που αναλογεί στην κατά τα ανωτέρω μείωση της φορολογητέας βάσης έχει καταβληθεί από τον υπόχρεο, συμψηφίζεται κατά τη φορολογική περίοδο, κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ.. Στην περίπτωση, κατά την οποία ο Φ.Π.Α. που αναλογεί στην κατά τα ανωτέρω μείωση της φορολογητέας αξίας δεν έχει καταβληθεί από τον υπόχρεο, δεν καταβάλλεται, ως μη οφειλόμενος στη συγκεκριμένη φορολογική περίοδο, κατά την οποία οφειλόταν. Πράξεις επιβολής φόρου ή προστίμων που έχουν εκδοθεί μέχρι την έκδοση της απόφασης του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ακυρώνονται.

7. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, δύναται να ορίζονται:

α) κάθε διαδικαστικό θέμα και λεπτομέρεια για την παρακολούθηση της εφαρμογής του καθεστώτος της αναστολής Φ.Π.Α. στα ακίνητα,

β) η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής του διακανονισμού του φόρου της παρ. 3,

γ) η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρ. 4.»

Άρθρο 18

Παράταση ισχύος της μείωσης του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων του άρθρου 39Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος - Τροποποίηση παρ. 14 άρθρου 66 ν. 4646/2019

Στην παρ. 14 του άρθρου 66 του ν. 4646/2019 (Α΄ 201), περί μεταβατικών διατάξεων και έναρξης εφαρμογής, η ημερομηνία «31.12.2026» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31.12.2027» και η παρ. 14 διαμορφώνεται ως εξής:

«14. Οι διατάξεις του άρθρου 39Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167) εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 έως και 31.12.2027.»

Άρθρο 19

Μείωση εφαρμοστέου συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στα προϊόντα γυναικείας υγιεινής και στις πάνες για την ακράτεια ενηλίκων - Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙΙ Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας

Στη δασμολογική κλάση με αριθμό 49 του Τμήματος Α΄ του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162), περί αγαθών, οι λέξεις «(Δ.Κ. Ε.Χ. 9619)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «, σερβιέτες και ταμπόν υγείας, πάνες και παρόμοια είδη υγιεινής, από οποιοδήποτε υλικό, πάνες για την ακράτεια ενηλίκων (Δ.Κ. 9619)» και η δασμολογική κλάση με αριθμό 49 διαμορφώνεται ως εξής:

«49. Είδη για τη βρεφική ασφάλεια και προστασία, ήτοι απορροφητικές πάνες για βρέφη, από κάθε ύλη, σερβιέτες και ταμπόν υγείας, πάνες και παρόμοια είδη υγιεινής, από

οποιοδήποτε υλικό, πάνες για την ακράτεια ενηλίκων (Δ.Κ. 9619) και καθίσματα αυτοκινήτου παιδικά και τα μέρη αυτών (Δ.Κ. Ε.Χ. 9401).»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 20
Διεύρυνση δικαιούχων της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων - Τροποποίηση άρθρου 72 ν. 5217/2025

Στο άρθρο 72 του ν. 5217/2025 (Α΄ 120), περί ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) στην παρ. 2, προστίθεται περ. ε), γ) στο τέλος της παρ. 4 προστίθενται οι λέξεις «και επιπλέον αν η μία κατηγορία αφορά στον e-Ε.Φ.Κ.Α. και η άλλη στον Ο.Π.Ε.Κ.Α., η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α.», δ) στην παρ. 5, δα) στο τέλος του πρώτου εδαφίου, προστίθενται οι λέξεις «και καλύπτεται από επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, αντίστοιχα», δβ) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «για το έτος 2025» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για τα έτη 2025 και 2026», ε) στην παρ. 6, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 72 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 72
Ετήσια οικονομική ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Από το έτος 2025 και εφεξής θεσπίζεται ετήσια οικονομική ενίσχυση, ύψους τριακοσίων (300) ευρώ για το έτος 2025 και τετρακοσίων (400) ευρώ για το έτος 2026 και εφεξής, για τους συνταξιούχους του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), στους οποίους καταβλήθηκε κύρια σύνταξη γήρατος ή θανάτου κατά τον μήνα Σεπτέμβριο εκάστου έτους αναφοράς, καθώς και για όσους λαμβάνουν σύνταξη σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), περί υπαγωγής στον ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης των υπαλλήλων, λειτουργών του Δημοσίου, καθώς και των στρατιωτικών, εφόσον έχουν συμπληρώσει το εξηκοστό πέμπτο (65ο) έτος της ηλικίας τους στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους από το έτος αναφοράς ή έχουν συμπληρώσει το εξηκοστό (60ο) έτος της ηλικίας τους στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους από το έτος αναφοράς, δεν τους καταβάλλεται κύρια σύνταξη γήρατος και τους καταβάλλεται σύνταξη λόγω θανάτου.
2. Η οικονομική ενίσχυση της παρ. 1 καταβάλλεται επίσης:
α) Στους συνταξιούχους του e-Ε.Φ.Κ.Α., στους οποίους καταβλήθηκε κύρια σύνταξη αναπηρίας κατά τον μήνα Σεπτέμβριο εκάστου έτους αναφοράς.
β) Στους δικαιούχους:
βα) σύνταξης ανασφάλιστων υπερηλίκων του ν. 1296/1982 (Α΄ 128),
ββ) επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερήλικων του άρθρου 93 του ν. 4387/2016,

βγ) των προνοιακών παροχών σε χρήμα της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4520/2018 (Α΄ 30), περί παροχών και υπηρεσιών, οι οποίες χορηγούνται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) σε άτομα με αναπηρία,

βδ) του επιδόματος απολύτου αναπηρίας για συνταξιούχους του πρώην Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (πρώην Ο.Γ.Α.) που λαμβάνουν μόνον τη βασική σύνταξη του πρώην Ο.Γ.Α., αν έχουν εφ΄ όρου ζωής ποσοστό αναπηρίας εκατό τοις εκατό (100%), της παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 334/1988 (Α΄ 154), περί ποσοστού αναπηρίας,

βε) του επιδόματος νόσου και ανικανότητας των συνταξιούχων του Δημοσίου, του άρθρου 54 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α΄ 210),

βστ) του εξωιδρυματικού επιδόματος του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 (Α΄ 68), τα οποία επιδόματα των υποπερ. βδ), βε) και βστ) χορηγούνται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α.,

βζ) των επιδομάτων των άρθρων 54Α του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, 100 έως 103 του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων (π.δ. 168/2007, Α΄ 209), τα οποία καταβάλλονται από το Δημόσιο,

βη) σύνταξης αναπηρίας εξ ιδίου δικαιώματος, η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 88 του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων και καταβάλλεται από το Δημόσιο.

γ) Στα άτομα με αναπηρία που κρίνεται ότι δικαιούνται αναδρομικής καταβολής της προνοιακής παροχής σε χρήμα της υποπερ. βγ) της περ. β) για τον μήνα Νοέμβριο εκάστου έτους αναφοράς, μετά την τακτική καταβολή της μηνιαίας προνοιακής παροχής του μήνα αυτού.

δ) Στους ανάδοχους γονείς ατόμων ενταγμένων σε γενικά ή ειδικά αναπηρικά προνοιακά προγράμματα, οι οποίοι λαμβάνουν οικονομική ενίσχυση, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 12 του ν. 4538/2018 (Α΄ 85), περί παροχών και διευκολύνσεων σε ανάδοχους γονείς.

ε) Στους εν ενεργεία απασχολούμενους σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), στους οποίους καταβάλλεται το επίδομα τετραπληγίας-παραπληγίας του άρθρου 3 του ν. 1284/1982 (Α΄ 114) της παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 2646/1998 (Α΄ 236) και του άρθρου 56 του ν. 4554/2018 (Α΄ 130), είτε για τον εαυτό τους ατομικά είτε για πάσχοντα, από τις αυτές νόσους, μέλη της οικογένειάς τους, μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής.

3. Η ετήσια οικονομική ενίσχυση:

α) καταβάλλεται μέχρι την 30ή Νοεμβρίου κάθε έτους,

β) είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς τη φορολογική διοίκηση και το δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα και

γ) δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή του e-Ε.Φ.Κ.Α..

4. Πρόσωπα που εμπίπτουν σε περισσότερες κατηγορίες δικαιούχων των παρ. 1 και 2, λαμβάνουν την ετήσια οικονομική ενίσχυση για τη μία (1) από τις κατηγορίες αυτές και επιπλέον αν η μία κατηγορία αφορά στον e-Ε.Φ.Κ.Α. και η άλλη στον Ο.Π.Ε.Κ.Α., η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α..

5. Η δαπάνη για την καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης βαρύνει τους προϋπολογισμούς του e-Ε.Φ.Κ.Α. και του Ο.Π.Ε.Κ.Α. κατά περίπτωση και καλύπτεται από επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, αντίστοιχα. Ειδικά για τα έτη 2025 και 2026 η δαπάνη για την καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης βαρύνει τους προϋπολογισμούς του e-Ε.Φ.Κ.Α. και του Ο.Π.Ε.Κ.Α. κατά περίπτωση και μπορεί να καλυφθεί κατόπιν τροποποίησης των προϋπολογισμών τους, με τη χρήση ταμειακών διαθεσίμων.
6. Η καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης για όσους λαμβάνουν σύνταξη σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, περί υπαγωγής στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης των υπαλλήλων, λειτουργών του Δημοσίου και των στρατιωτικών, και για τους δικαιούχους των υποπερ. βζ) και βη) της περ. β) της παρ. 2 πραγματοποιείται απευθείας από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τους δικαιούχους της περ. ε) της παρ. 2, η καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης πραγματοποιείται από κάθε υπόχρεο φορέα κατά τη συνήθη διαδικασία πληρωμής της μισθοδοσίας των απασχολούμενων σε αυτόν δικαιούχων.
7. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και κατά περίπτωση των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, είναι δυνατή η προσθήκη κατηγοριών δικαιούχων της παρ. 2.»

Άρθρο 21
Μείωση ασφαλιστικών εισφορών - Τροποποίηση άρθρου 5 ν. 4997/2022

Στο άρθρο 5 του ν. 4997/2022 (Α΄ 219), περί μόνιμης μείωσης ασφαλιστικών εισφορών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) τα υφιστάμενα εδάφια τίθενται ως παρ. 1, β) προστίθεται παρ. 2 και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5
Μόνιμη μείωση ασφαλιστικών εισφορών

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2023 οι κρατήσεις των μισθωτών εργαζομένων υπέρ των κλάδων ή λογαριασμών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.), οι οποίες συνεισπράττονται από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων, καθορίζονται ως ακολούθως:
α) υπέρ ανεργίας του άρθρου 32 του ν.δ. 2961/1954 (Α΄ 197), περί πόρων της Δ.ΥΠ.Α., σε ποσοστό δυο κόμμα σαράντα τοις εκατό (2,40%) επί των αποδοχών, το οποίο κατανέμεται κατά ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) στον εργοδότη και κατά ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) στον εργαζόμενο,
β) υπέρ του Λογαριασμού Προστασίας Εργαζομένων από την Αφερεγγυότητα του Εργοδότη του άρθρου 16 του ν. 1836/1989 (Α΄ 79), περί Λογαριασμού Προστασίας Εργαζομένων από την Αφερεγγυότητα του Εργοδότη, σε ποσοστό μηδέν κόμμα δεκαπέντε τοις εκατό (0,15%) επί των αποδοχών που αφορά εργοδοτική εισφορά,
γ) εισφορά της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013 (Α΄ 88), περί Ενιαίου Λογαριασμού για την Εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών, σε ποσοστό μηδέν κόμμα δεκαέξι τοις εκατό (0,16%) επί των αποδοχών, το οποίο κατανέμεται κατά μηδέν κόμμα μηδέν έξι τοις

εκατό (0,06%) στον εργοδότη και κατά μηδέν κόμμα δέκα τοις εκατό (0,10%) στον εργαζόμενο και

δ) εισφορά της περ. β) της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013, σε ποσοστό μηδέν κόμμα τριάντα πέντε τοις εκατό (0,35%) επί των αποδοχών, που αφορά εισφορά εργαζόμενου υπέρ πρώην Οργανισμού Εργατικής Εστίας του άρθρου 3 του ν. 678/1977 (Α΄ 246) και της περ. Γ΄ του άρθρου 7 του ν. 3144/2003 (Α΄ 111).

2. Από την 1η Απριλίου 2027, οι κρατήσεις των μισθωτών εργαζομένων υπέρ ανεργίας του άρθρου 32 του ν.δ. 2961/1954, οι οποίες συνεισπράττονται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων, καθορίζονται σε ποσοστό ένα κόμμα ενενήντα τοις εκατό (1,90%) επί των αποδοχών, το οποίο κατανέμεται κατά ένα κόμμα είκοσι τοις εκατό (1,20%) στον εργοδότη και κατά μηδέν κόμμα εβδομήντα τοις εκατό (0,70%) στον εργαζόμενο.»

Άρθρο 22
Αναπροσαρμογή αναπηρικών επιδομάτων

Από την 1η Ιανουαρίου 2027 και εφεξής αναπροσαρμόζονται κατά ποσοστό ίσο με τον συντελεστή ετήσιας αύξησης των συντάξεων της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85):

α) οι προνοιακές παροχές σε χρήμα της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4520/2018 (Α΄ 30), περί παροχών και υπηρεσιών, οι οποίες χορηγούνται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) σε άτομα με αναπηρία,

β) το επίδομα απολύτου αναπηρίας για συνταξιούχους του πρώην Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (πρώην Ο.Γ.Α.) που λαμβάνουν μόνον τη βασική σύνταξη του πρώην Ο.Γ.Α., αν έχουν εφ' όρου ζωής ποσοστό αναπηρίας εκατό τοις εκατό (100%), της παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 334/1988 (Α΄ 154), περί ποσοστού αναπηρίας,

γ) το εξωιδρυματικό επίδομα του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 (Α΄ 68) και

δ) η οικονομική ενίσχυση που λαμβάνουν ανάδοχοι γονείς ατόμων ενταγμένων σε γενικά ή ειδικά αναπηρικά προνοιακά προγράμματα, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 12 του ν. 4538/2018 (Α΄ 85), περί παροχών και διευκολύνσεων σε ανάδοχους γονείς.

Άρθρο 23
Αύξηση ποσού επιδόματος γέννησης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 1 και παρ. 2 άρθρου 2 ν. 4659/2020

1. Στην περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4659/2020 (Α΄ 21), περί χορήγησης επιδόματος γέννησης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «τρεις χιλιάδες πεντακόσια (3.500,00)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια (4.500,00)», β) οι λέξεις «και κάθε επόμενο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τέκνο, προσαυξανόμενο σωρευτικά κατά το ποσό των χιλίων (1.000,00) ευρώ για κάθε επόμενο» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Θεσπίζεται επίδομα γέννησης για κάθε παιδί που γεννιέται στην Ελλάδα, το οποίο χορηγείται υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του Πρώτου Μέρους του παρόντος νόμου.

Για τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος λαμβάνεται υπόψιν ο αριθμός των εξαρτώμενων τέκνων της οικογένειας, όπως αυτός διαμορφώνεται μετά τη γέννηση του τέκνου και το ποσό καταβάλλεται ως εξής: α) δύο χιλιάδες τετρακόσια (2.400,00) ευρώ για το πρώτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, β) δύο χιλιάδες επτακόσια (2.700,00) ευρώ για το δεύτερο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, γ) τρεις χιλιάδες (3.000,00) ευρώ για το τρίτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και δ) τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια (4.500,00) ευρώ για το τέταρτο τέκνο, προσαυξανόμενο σωρευτικά κατά το ποσό των χιλίων (1.000,00) ευρώ για κάθε επόμενο, κατά σειρά γέννησης, εξαρτώμενο τέκνο.»

2. Στην περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4659/2020, περί υποβολής αίτησης - καταβολής δόσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «χιλίων επτακοσίων πενήντα (1.750,00)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδων διακοσίων πενήντα (2.250,00)», β) οι λέξεις «και κάθε επόμενο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τέκνο, προσαυξανόμενη εκάστη δόση σωρευτικά κατά το ήμισυ του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 1 για κάθε επόμενο,» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Μετά την έγκριση της σχετικής αίτησης από την αρμόδια Υπηρεσία, το επίδομα καταβάλλεται ως εξής: α) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων διακοσίων (1.200,00) ευρώ εκάστη για το πρώτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, β) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων τριακοσίων πενήντα (1.350,00) ευρώ εκάστη για το δεύτερο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, γ) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων πεντακοσίων (1.500,00) ευρώ εκάστη για το τρίτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και δ) δύο (2) ισόποσες δόσεις των δύο χιλιάδων διακοσίων πενήντα (2.250,00) ευρώ εκάστη για το τέταρτο τέκνο, προσαυξανόμενη εκάστη δόση σωρευτικά κατά το ήμισυ του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 1 για κάθε επόμενο, κατά σειρά γέννησης, εξαρτώμενο τέκνο.»

3. Οι τροποποιήσεις της περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 1 και της περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4659/2020 σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 αντίστοιχα του παρόντος, ισχύουν για γεννήσεις που πραγματοποιήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2026 και εφεξής. Η διαφορά που προκύπτει στο ποσό επιδόματος γέννησης σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του παρόντος, καταβάλλεται έως την 31η.12.2026 χωρίς υποβολή νέας αίτησης, στις εξής περιπτώσεις:

α) σε δικαιούχους που έχουν ήδη λάβει το πλήρες ποσό επιδόματος γέννησης, εφάπαξ και

β) σε δικαιούχους στους οποίους έχει καταβληθεί η πρώτη εκ των δύο (2) δόσεων, κατ' αναλογία. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η διαφορά καταβάλλεται σύμφωνα με τη διαδικασία της περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4659/2020.

Άρθρο 24

Αναμόρφωση της δράσης «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης» για τον β΄ κύκλο του Προγράμματος (2026-2027)

1. Τα άρθρα 6 και 8 της υπό στοιχεία 134947/ΕΞ2025/29.7.2025 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης με θέμα «Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου - Διαδικασία Εφαρμογής της Δράσης «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης» των α΄ κύκλου του Προγράμματος

(έτος 2025-2026) και β΄ κύκλου του Προγράμματος (έτος 2026-2027) συγχρηματοδοτούμενων από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + στο πλαίσιο του Εταιρικού Συμφώνου για την Περιφερειακή Ανάπτυξη (ΕΣΠΑ) για τη Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 και από εθνικούς πόρους» (Β΄ 4127), όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία 168039 ΕΞ2026/16.10.2026 (Β΄ 6419) όμοια απόφαση, εφαρμόζονται αναδρομικά, ως προς τον β΄ κύκλο του Προγράμματος (2026-2027), από την 1η.9.2026, κατά το μέρος που αφορούν:
α) στην αύξηση των ετησίων ορίων δαπάνης του πίνακα της παρ. 1 του άρθρου 6, για τις κατηγορίες θέσεων Α1, Α2, Β1, Β2 και Β3 των κατηγοριών δομών Α και Β, καθώς και για την κατηγορία δομών της γραμμής Ε του ίδιου πίνακα και
β) στην αύξηση των εισοδηματικών κριτηρίων επιλογής της υποπερ. ii της περ. α και της υποπερ. ii της περ. β της παρ. Α.1 του άρθρου 8.
2. Καταβολές αξιών τοποθέτησης που έχουν ήδη διενεργηθεί ή εκκρεμούν από την «Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) Α.Ε.» για το χρονικό διάστημα από 1ης.9.2026 έως και την έναρξη ισχύος της υπό στοιχεία 168039 ΕΞ2026/16.10.2026 κοινής υπουργικής απόφασης, αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τα ετήσια όρια δαπάνης και τα εισοδηματικά κριτήρια της απόφασης αυτής.

Άρθρο 25
Κίνητρο εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης - Προσθήκη άρθρου 32Β στον ν. 5178/2025

Στον ν. 5178/2025 (Α΄ 22) προστίθεται άρθρο 32Β ως εξής:

«Άρθρο 32Β
Κίνητρο εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης

1. Θεσπίζεται κίνητρο εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης της Περιφερειακής Ενότητας Ρόδου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (εφεξής Δήμος Μεγίστης) με τη μορφή ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης από τον κρατικό προϋπολογισμό στα μονοπρόσωπα ή πολυπρόσωπα νοικοκυριά τα μέλη των οποίων είτε κατοικούν μόνιμα είτε μεταφέρουν την κύρια κατοικία τους από δήμους ή δημοτικές ενότητες της επικράτειας, που ορίζονται με την απόφαση του άρθρου 40Β, ή από τα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον Δήμο Μεγίστης.
2. Για την καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης, απαιτείται παραμονή ή μεταφορά της κύριας κατοικίας στον Δήμο Μεγίστης για ένα (1) τουλάχιστον πλήρες έτος. Η συνδρομή της προϋπόθεσης του πρώτου εδαφίου αποδεικνύεται με:
α) Βεβαίωση τρέχουσας εικόνας βασικών στοιχείων φυσικού προσώπου, από την οποία προκύπτει ότι η κύρια κατοικία των ενηλίκων μελών του ωφελούμενου νοικοκυριού βρίσκεται στον Δήμο Μεγίστης,
β) κτήση ή μίσθωση κατοικίας που βρίσκεται εντός των ορίων του Δήμου Μεγίστης και τεκμηριώνεται με:
βα) συμβολαιογραφική πράξη αγοράς κύριας κατοικίας ιδιοκτησίας μέλους του ωφελούμενου νοικοκυριού, από 1ης.1.2026 και εφεξής ή
ββ) απόδειξη υποβολής δήλωσης πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας, διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών, ως κύριας κατοικίας, από 1ης.1.2026 ή

βγ) δήλωση ακινήτου ιδιοκτησίας μέλους του ωφελούμενου νοικοκυριού ως κύριας κατοικίας, το οποίο είτε ανήκει κατά δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή επικαρπίας, αποκλειστικά ή κατά ποσοστό, σε μέλος της ωφελούμενης μονάδας είτε έχει παραχωρηθεί κατά χρήση από συγγενή έως δευτέρου (β΄) βαθμού στο ωφελούμενο νοικοκυριό,

γ) σε περίπτωση ύπαρξης ανήλικων τέκνων, βεβαίωση φοίτησής τους σε σχολική μονάδα, δημόσιας ή ιδιωτικής εκπαίδευσης, που βρίσκεται εντός των ορίων του Δήμου Μεγίστης.

3. Ως ωφελούμενη μονάδα του κινήτρου ορίζονται μόνιμοι κάτοικοι ή νοικοκυριά που μετεγκαθίστανται στον Δήμο Μεγίστης σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, ως εξής:

α) Μονοπρόσωπο νοικοκυριό: κάθε ενήλικας Έλληνας πολίτης, φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, που είναι άγαμος ή χήρος ή διαζευγμένος ή σε διάσταση και υποβάλλει ατομική φορολογική δήλωση, από την οποία προκύπτει ότι η κύρια κατοικία του βρίσκεται στον Δήμο Μεγίστης το προηγούμενο έτος από το έτος καταβολής της ενίσχυσης.

β) Πολυπρόσωπο νοικοκυριό: όλα τα φυσικά πρόσωπα που διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη. Το πολυπρόσωπο νοικοκυριό απαρτίζεται είτε από ένα (1) άτομο που υποβάλλει φορολογική δήλωση και ένα (1) ή περισσότερα τέκνα είτε από έγγαμο ζευγάρι ή ζευγάρι το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, με ή χωρίς τέκνα, που υποβάλλει φορολογική δήλωση. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών είναι μέλος του νοικοκυριού, ενήλικας Έλληνας πολίτης, φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, που υποβάλλει ατομική φορολογική δήλωση από την οποία προκύπτει ότι η κύρια κατοικία του βρίσκεται στον Δήμο Μεγίστης το εκάστοτε προηγούμενο έτος από το έτος καταβολής της ενίσχυσης.

Αν ο αιτών κατοικούσε πριν από την ημερομηνία μετεγκατάστασης σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να οριστεί ως ωφελούμενη μονάδα αποδεικνύει την προ της ημερομηνίας μετεγκατάστασης κατοικία στα κράτη αυτά.

4. Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης για την ωφελούμενη μονάδα της παρ. 3 ορίζεται κατ' έτος σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, προσαυξανόμενο κατά το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ για κάθε ανήλικο εξαρτώμενο μέλος του νοικοκυριού, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 11 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167).

5. Η οικονομική ενίσχυση της παρ. 4 καταβάλλεται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) με επιχορήγηση από το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κατόπιν υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης - υπεύθυνης δήλωσης από τους ενδιαφερομένους με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στον Ο.Π.Ε.Κ.Α., και κατά περίπτωση αυτοψίας επί της εγκατάστασης από τον Δήμο Μεγίστης.

6. Κατά την υλοποίηση του προγράμματος διενεργούνται επιτόπιοι έλεγχοι και διασταύρωση στοιχείων από τη Διεύθυνση Επιθεώρησης του Ο.Π.Ε.Κ.Α. και από τον Δήμο Μεγίστης.

7. Σε περίπτωση διαπίστωσης ψευδούς δήλωσης για τη μετεγκατάσταση της ωφελούμενης μονάδας, επιβάλλεται πρόστιμο διπλάσιο της χορηγηθείσας ενίσχυσης. Εάν ο ωφελούμενος μετακινηθεί από τον Δήμο Μεγίστης και η μετακίνηση δεν δηλωθεί ή έχουν διαπιστωθεί ευρήματα από τις διαδικασίες ελέγχου της παρ. 6, στον ωφελούμενο επιβάλλεται το πρόστιμο του πρώτου εδαφίου. Εάν διαπιστωθεί εικονική ή πολλαπλή μίσθωση, επιβάλλεται πρόστιμο διπλάσιο της χορηγηθείσας ενίσχυσης στους ιδιοκτήτες των ακινήτων.

8. Η ετήσια οικονομική ενίσχυση είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με χρέη που έχουν βεβαιωθεί στη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπά τους, τα ασφαλιστικά ταμεία και τους παρόχους

υπηρεσιών πληρωμών, δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα και δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.).
9. Η ετήσια οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται στους μόνιμους κατοίκους του Δήμου Μεγίστης της Περιφερειακής Ενότητας Ρόδου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου από το έτος 2027 και εφεξής και στις ωφελούμενες μονάδες που μετέφεραν την κύρια κατοικία τους στον δήμο αυτό από το έτος 2028 και εφεξής.»

Άρθρο 26
Εξουσιοδοτική διάταξη για τη διαδικασία χορήγησης και την καταβολή του κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης - Προσθήκη άρθρου 40Β στον ν. 5178/2025

Στον ν. 5178/2025 (Α΄ 22) προστίθεται άρθρο 40Β ως εξής:

«Άρθρο 40Β
Εξουσιοδοτική διάταξη για τη διαδικασία χορήγησης και την καταβολή του κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού:
α) ορίζονται:
αα) οι δήμοι και οι δημοτικές ενότητες της επικράτειας που ορίζονται ως δήμοι και δημοτικές ενότητες προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 32Β,
αβ) ο μέγιστος αριθμός των ωφελούμενων μονάδων,
β) εξειδικεύονται:
βα) οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έγκρισης, χορήγησης και καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης,
ββ) οι όροι συμμετοχής των κατοίκων των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα δικαιολογητικά απόδειξης της κατοικίας στα κράτη αυτά,
βγ) οι διαδικασίες διενέργειας αυτοψίας από τον αρμόδιο δήμο,
βδ) η διαδικασία ελέγχου της πλήρωσης και διατήρησης των προϋποθέσεων χορήγησης της οικονομικής ενίσχυσης,
βε) οι αρμόδιες για τον έλεγχο υπηρεσίες και οι αρμοδιότητες των προσώπων που διενεργούν τους ελέγχους,
βστ) οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ανάκλησης εγκριτικών αποφάσεων και ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών,
γ) ρυθμίζεται:
γα) η διαδικασία υποβολής της αίτησης-υπεύθυνης δήλωσης στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,
γβ) η χρήση ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής, ο χρόνος έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της ηλεκτρονικής εφαρμογής, ο τρόπος αυθεντικοποίησης των ωφελούμενων, τα τεχνικά και

οργανωτικά μέτρα για τη λειτουργία αυτής, οι απαραίτητες διαλειτουργικότητες, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και
γγ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 32Β.»

Άρθρο 27
Ενίσχυση επιχειρήσεων για την προμήθεια, τοποθέτηση και εγκατάσταση νέου συστήματος παρακολούθησης εισροών - εκροών καυσίμων και ενέργειας μέσω συστήματος επιταγών (voucher)

1. Για τις δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, τοποθέτηση και εγκατάσταση ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών - εκροών καυσίμων και ενέργειας, χορηγείται για κάθε εγκατάσταση οικονομική ενίσχυση μέσω επιταγής (voucher) ύψους έως τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ για την εφαρμογή της υπό στοιχεία Α.1176/5.12.2024 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Διαδικασίες, τεχνικές προδιαγραφές, όροι και προϋποθέσεις εγκατάστασης, των συστημάτων παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών - εκροών, α) στις εγκαταστάσεις κατόχων πρατηρίων παροχής καυσίμων και ενέργειας, β) στις εγκαταστάσεις κατόχων άδειας λιανικής εμπορίας πωλητή πετρελαίου θέρμανσης και γ) στις εγκαταστάσεις που προβλέπονται στις περ. ζζ, ηη, θθ, ιι, ιαια, ιβιβ, ιγιγ, της παρ. 7α του άρθρου 31 του ν. 3784/2009 (Α΄ 137). Απαιτήσεις συμμόρφωσης, πρόσβασης των υπηρεσιών στα δεδομένα, χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, μεταβατικές διατάξεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια που αφορά τη διασφάλιση των δεδομένων του συστήματος εισροών - εκροών» (Β΄ 6827), από τις επιχειρήσεις που εμπίπτουν στην απόφαση αυτή.
Το πρόγραμμα ενίσχυσης χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και υλοποιείται από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Κοινωνία της Πληροφορίας Μονοπρόσωπη Α.Ε.».
2. Δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι οι κάτοχοι αδειών λειτουργίας πρατηρίων παροχής καυσίμων και ενέργειας δημόσιας χρήσης, οι κάτοχοι άδειας λιανικής εμπορίας - πωλητή πετρελαίου θέρμανσης και οι εκμεταλλευτές πρατηρίων καυσίμων των υποπερ. ζζ΄, ηη΄, θθ΄, ιι΄, ιαια΄, ιβιβ΄ και ιγιγ΄ της περ. α΄ της παρ. 7 του άρθρου 31 του ν. 3784/2009, εφόσον σωρευτικά:
α) εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της υπό στοιχεία Α.1176/5.12.2024 κοινής υπουργικής απόφασης,
β) έχουν νόμιμη και εν ισχύ άδεια λειτουργίας,
γ) εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (L 15.12.2023) και
δ) πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις που εξειδικεύονται με την κοινή απόφαση της παρ. 5, καθώς και το σύνολο των προϋποθέσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831.
3. Οι δυνητικοί δικαιούχοι των ενισχύσεων της παρ. 2 υποβάλλουν αίτηση χρηματοδότησης στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διαχείρισης Ενισχύσεων, που τηρεί και διαχειρίζεται η Κοινωνία της Πληροφορίας Μονοπρόσωπη Α.Ε., η οποία διενεργεί έλεγχο της τήρησης των

προϋποθέσεων συμμετοχής στο πρόγραμμα ενίσχυσης και, εφόσον επιβεβαιώσει την επιλεξιμότητα των επιχειρήσεων, αυτές λαμβάνουν την επιχορήγηση.

4. Η Κοινωνία της Πληροφορίας Μονοπρόσωπη Α.Ε., ως υπεύθυνη επεξεργασίας, διασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων, της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο και ιδίως σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119) και τον ν. 4624/2019 (Α΄ 137).

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται ειδικότερες λεπτομέρειες, ιδίως το ύψος της χορηγούμενης οικονομικής ενίσχυσης ανά δικαιούχο, η διαδικασία, οι όροι, πρόσθετες προϋποθέσεις, ο ειδικότερος χρόνος υλοποίησης της οικονομικής ενίσχυσης και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 28
Επίδομα εορτών Χριστουγέννων στον δημόσιο τομέα

1. Χορηγείται επίδομα εορτών Χριστουγέννων, ύψους πεντακοσίων (500) ευρώ, το οποίο καταβάλλεται με χωριστή μισθοδοτική κατάσταση, αποκλειστικά τη 16η Δεκεμβρίου κάθε έτους:

α) στο προσωπικό, καθώς και στους δικηγόρους που παρέχουν υπηρεσίες με σχέση έμμισθης εντολής:

αα) των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), συμπεριλαμβανομένων των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τα οποία, μολονότι δεν περιλαμβάνονται στο μητρώο φορέων γενικής κυβέρνησης, ανήκουν στο Κράτος ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), κατά την έννοια της επίτευξης κρατικού ή δημόσιου ή αυτοδιοικητικού σκοπού, εποπτείας, διορισμού και ελέγχου της πλειοψηφίας της διοίκησής τους, συμπεριλαμβανομένων των Γενικών και Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων, ή επιχορηγούνται τακτικά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από πόρους των ως άνω φορέων κατά πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, και αβ) των εταιρειών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Α΄ του ν. 4972/2022 (Α΄ 181), συμπεριλαμβανομένης της εταιρείας της περ. η) της παρ. 1 του άρθρου 3 του ίδιου νόμου, καθώς και των εταιρειών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Δ΄ του Μέρους Α΄ του ως άνω νόμου ως φορείς της Γενικής Κυβέρνησης,

β) στα αιρετά όργανα των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού, στα οποία δύναται να καταβάλλεται μηνιαία αντιμισθία, και

γ) στα μέλη των Ανεξάρτητων Αρχών και στα όργανα διοίκησης των φορέων της περ. α), στα οποία καταβάλλονται μηνιαίες αποδοχές, μη συμπεριλαμβανομένων των μελών συλλογικών οργάνων διοίκησης στα οποία καταβάλλεται αποζημίωση μόνο για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των οργάνων αυτών.

Αν η 16η Δεκεμβρίου συμπίπτει με αργία ή μη εργάσιμη ημέρα, το επίδομα καταβάλλεται την αμέσως προηγούμενη εργάσιμη ημέρα. Το επίδομα αντιστοιχεί σε χρονικό διάστημα αναφοράς δώδεκα (12) μηνών, το οποίο εκτείνεται από την 1η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους έως και την 30ή Νοεμβρίου του έτους καταβολής, και καταβάλλεται στο ακέραιο, εφόσον ο δικαιούχος έχει μισθοδοτηθεί για ολόκληρο το ανωτέρω χρονικό διάστημα.

2. Αν ο δικαιούχος δεν έχει μισθοδοτηθεί για ολόκληρο το χρονικό διάστημα αναφοράς της παρ. 1, καταβάλλεται μέρος του επιδόματος ανάλογο προς το χρονικό διάστημα για το οποίο μισθοδοτήθηκε. Για κάθε πλήρη ημερολογιακό μήνα για τον οποίο ο δικαιούχος μισθοδοτήθηκε αντιστοιχεί το ένα δωδέκατο (1/12) του ποσού της παρ. 1. Για τον υπολογισμό της αναλογίας του επιδόματος, κάθε μήνας λογίζεται ως τριάντα (30) ημέρες. Σε περίπτωση διαδοχικής μισθοδοσίας του δικαιούχου από περισσότερους φορείς εντός της ίδιας περιόδου αναφοράς, κάθε φορέας καταβάλλει το μέρος του επιδόματος που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα για το οποίο ο δικαιούχος μισθοδοτήθηκε από αυτόν.

3. Οι δικαιούχοι που απασχολούνται με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή ως ωρομίσθιοι, δικαιούνται το επίδομα της παρ. 1 κατ’ αναλογία του χρόνου και του ποσοστού απασχόλησής τους, ως εξής: το ποσό της παρ. 1, όπως αυτό διαμορφώνεται κατ’ εφαρμογή της παρ. 2, πολλαπλασιάζεται με τον λόγο των ωρών της εβδομαδιαίας ή ημερήσιας απασχόλησης προς τις αντίστοιχες ώρες του υποχρεωτικού εβδομαδιαίου ή ημερήσιου ωραρίου που ισχύει για την αντίστοιχη θέση ή κατηγορία προσωπικού. Αν το ποσοστό ή ο χρόνος απασχόλησης μεταβάλλεται κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, ο υπολογισμός διενεργείται χωριστά για κάθε χρονικό διάστημα κατά το οποίο ισχύει διαφορετικό ποσοστό ή χρόνος απασχόλησης, κατά περίπτωση, και τα επιμέρους ποσά αθροίζονται.

4. Για τον υπολογισμό της αναλογίας του επιδόματος δεν συνυπολογίζονται ώρες υπερωριακής ή άλλης πρόσθετης απασχόλησης πέραν του νόμιμου ωραρίου. Ο λόγος των ωρών απασχόλησης προς τις αντίστοιχες ώρες του νόμιμου ωραρίου δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τη μονάδα.

5. Σε περίπτωση παράλληλης απασχόλησης του ίδιου δικαιούχου σε δύο (2) ή περισσότερες θέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, το αναλογούν ποσό του επιδόματος υπολογίζεται χωριστά για κάθε θέση. Το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ίδιο δικαιούχο για την ίδια περίοδο αναφοράς δεν δύναται, σε καμία περίπτωση, να υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ. Για την τήρηση του ανωτέρω ορίου, το ποσό που αναλογεί σε θέση με μεταγενέστερη ημερομηνία έναρξης της απασχόλησης περιορίζεται κατά το αναγκαίο μέρος, ώστε το άθροισμα των ποσών που καταβάλλονται στον δικαιούχο να μην υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ. Εφόσον το ανώτατο αυτό ποσό έχει ήδη συμπληρωθεί από προηγούμενη θέση ή θέσεις απασχόλησης, δεν καταβάλλεται επίδομα για θέση με μεταγενέστερη ημερομηνία έναρξης της απασχόλησης.

6. Το επίδομα της παρ. 1 εξαιρείται από τα ανώτατα όρια αποδοχών του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176), της παρ. 5 του άρθρου 33 του ν. 5045/2023 (Α΄ 136), του άρθρου 31 του ν. 5246/2025 (Α΄ 198) και του άρθρου 86 του ν. 5265/2026 (Α΄ 3), καθώς και από κάθε

άλλη γενική ή ειδική διάταξη που προβλέπει ανώτατο όριο αποδοχών, και δεν συνυπολογίζεται για τον προσδιορισμό των ορίων αυτών.
7. Το επίδομα της παρ. 1 περιλαμβάνεται στις τακτικές αποδοχές, αποτελεί συντάξιμη αποδοχή και υπόκειται στις κατά νόμο προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη.
8. Το επίδομα χορηγείται από το έτος 2027 και ως χρονικό διάστημα αναφοράς για την πρώτη εφαρμογή του ορίζεται το χρονικό διάστημα από την 1η Δεκεμβρίου 2026 έως και την 30ή Νοεμβρίου 2027.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 29
Αποζημίωση ή σύνταξη γονέων άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1η Ιανουαρίου 2023 λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του - Τροποποίηση παρ. 17Α άρθρου 8 ν. 2592/1998

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57), περί γενικών θεμάτων, μετά τις λέξεις «και ένεκα αυτής,» προστίθενται οι λέξεις «ή λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του,» και η παρ. 17Α διαμορφώνεται ως εξής:
«17Α. Οι γονείς του άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος έχει διορισθεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός, αντιστοίχως, μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την 31η Δεκεμβρίου 1992, εφόσον αυτός αποβιώσει σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, ή λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του, μπορούν, σε περίπτωση που δικαιούνται το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα της παρ. 17, να επιλέξουν αντί αυτού τη σύνταξη του δεύτερου εδαφίου.
Από την επομένη του θανάτου του προσώπου του πρώτου εδαφίου, οι γονείς του δικαιούνται μηνιαία σύνταξη από το Δημόσιο, η οποία ανέρχεται στα πέντε δέκατα (5/10) εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί βάσει της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992 (Α΄ 165), κατά περίπτωση, σε αυτόν που έχει αποβιώσει.
Η σύνταξη του δεύτερου εδαφίου καταβάλλεται σε ίσα μερίδια μεταξύ των γονέων.
Σε περίπτωση θανάτου του ενός γονέα, το μερίδιό του προσαυξάνει το μερίδιο του εναπομείναντος.
Η σύνταξη είναι αμεταβίβαστη και καταβάλλεται ανεξαρτήτως της καταβολής κάθε άλλης σύνταξης ή μισθού.
Η επιλογή γίνεται με ταυτόχρονη και αμετάκλητη υπεύθυνη δήλωση που κατατίθεται στη Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και στην υπηρεσία στην οποία υπηρετούσε ο θανών.
Σε περίπτωση διαφορετικής επιλογής μεταξύ των δύο γονέων, το ποσό του οικονομικού βοηθήματος καταβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%) και η σύνταξη ανέρχεται

στα δυόμισι δέκατα (2,5/10) εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί σε αυτόν που έχει αποβιώσει.
Εάν οι γονείς του αποβιώσαντος του πρώτου εδαφίου έχουν αποβιώσει, το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα της παρ. 17 καταβάλλεται ισομερώς στα αδέρφια του θανόντος, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τέταρτο (24ο) έτος της ηλικίας τους.
Εάν μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας παραγράφου έχει ήδη καταβληθεί η αποζημίωση της παρ. 17 και οι γονείς επιλέξουν την καταβολή της σύνταξης, παρακρατείται το είκοσι τοις εκατό (20%) του ποσού αυτής μέχρι την εξόφληση της σχετικής οφειλής.»

Άρθρο 30
Άρση των μειώσεων στις συντάξεις των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης

Από την 1η.9.2026, για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) παύουν να ισχύουν:
α) η παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57), περί γενικών θεμάτων, και
β) οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 8, περί όρων συνταξιοδότησης επιζώντος συζύγου, πλην της παρ. 9 του άρθρου 4, του ν. 3620/2007 (Α΄ 276), περί τροποποιήσεων διατάξεων του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, καθώς και το άρθρο 10 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120), περί απασχόλησης συνταξιούχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 31
Τελική διάταξη

Η επιβολή του τέλους επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (Α΄ 152) στα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες καταργείται για το φορολογικό έτος 2028 και επόμενα.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 32
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι η ενίσχυση της μακροχρόνιας αποταμίευσης, η προώθηση της χρηματοοικονομικής παιδείας και η δημιουργία περιουσιακών στοιχείων για τους νέους.

Άρθρο 33
Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος Μέρους είναι η θέσπιση Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων, ο οποίος αποτελεί ειδικό επενδυτικό λογαριασμό μακροχρόνιας αποταμίευσης και διέπεται από τους ειδικότερους κανόνες του παρόντος Μέρους.

Άρθρο 34
Ορισμοί

1. Για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
α) «Ατομικός Επενδυτικός Λογαριασμός Ανηλίκων» ή «Α.Ε.Λ.Α.»: ο ατομικός αφορολόγητος επενδυτικός λογαριασμός που τηρείται στο όνομα ανήλικου φυσικού προσώπου και ανοίγεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του, όπως αυτός ορίζεται στην περ. ζ),
β) «αυτοδιαχείριση»: η επιλογή των επενδύσεων του Α.Ε.Λ.Α. από τον νόμιμο εκπρόσωπο του ανηλίκου, μέσω παρόχου, στον οποίο τηρείται ο Α.Ε.Λ.Α. και ο οποίος εκτελεί τις σχετικές επενδυτικές εντολές του νομίμου εκπροσώπου και παρακολουθεί την τήρηση των επενδυτικών περιορισμών,
γ) «διαχείριση»: η διαχείριση των επενδύσεων του Α.Ε.Λ.Α. από τον νόμιμο εκπρόσωπο του ανηλίκου, εντός των ορίων του παρόντος Μέρους, που υλοποιείται από πάροχο, σύμφωνα με τις παρ. 1, 2 και τις περ. β) έως ε) της παρ. 3 του άρθρου 36,
δ) «δικαιούχος»: το ανήλικο φυσικό πρόσωπο στο όνομα του οποίου τηρείται ο Α.Ε.Λ.Α.,
ε) «εισφορά»: κάθε χρηματικό ποσό που καταβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 37,
στ) «επενδυτικό προφίλ»: η επιλεγείσα σύνθεση των επενδύσεων ενός Α.Ε.Λ.Α., όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 39,
ζ) «νόμιμος εκπρόσωπος»: ο νόμιμος εκπρόσωπος του ανηλίκου, ο οποίος ασκεί τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια του ανηλίκου. Σε περίπτωση ύπαρξης περισσοτέρων του ενός νομίμων εκπροσώπων, δεν απαιτείται να συμπράξουν όλοι για να θεωρείται έγκυρη η πράξη αλλά αρκούν οι ενέργειες του ενός για την επέλευση των εννόμων συνεπειών στο πλαίσιο του παρόντος Μέρους,
η) «πάροχος»: πιστωτικό ίδρυμα, Επιχείρηση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών που έχει λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δραστηριοποιείται νόμιμα στην Ελλάδα μέσω διαβατηρίου ή εγκατάστασης, Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων που έχει λάβει άδεια παροχής της υπηρεσίας της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4099/2012 (Α΄ 250), ασφαλιστική επιχείρηση του άρθρου 3 του ν. 4364/2016 (Α΄ 13), που διαθέτει την απαιτούμενη άδεια λειτουργίας στους κλάδους Ι και ΙΙΙ των περ. α) και γ) του άρθρου 5 του ν. 4364/2016 ή άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που έχει λάβει άδεια λειτουργίας στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δραστηριοποιείται νόμιμα στην Ελλάδα μέσω εγκατάστασης, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του παρόντος Μέρους και παρέχει νόμιμα υπηρεσίες ή προϊόντα στο πλαίσιο Α.Ε.Λ.Α. στην Ελλάδα,
θ) «συνεισφορά του Δημοσίου»: η χρηματική συνεισφορά του ελληνικού Δημοσίου υπέρ δικαιούχου Α.Ε.Λ.Α., σύμφωνα με το άρθρο 38.
2. Όροι που έχουν ήδη οριστεί στους ν. 4099/2012, ν. 4209/2013 (Α΄ 253), ν. 4364/2016, ν. 4514/2018 (Α΄ 14) και ν. 4583/2018 (Α΄ 212), έχουν την έννοια που τους αποδίδεται σε

αυτούς, εκτός αν άλλως ορίζεται στο παρόν Μέρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Άρθρο 35
Δημιουργία και λειτουργία του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων

1. Για κάθε ανήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει είτε την ελληνική ιθαγένεια είτε την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον, στη δεύτερη περίπτωση, είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, ο νόμιμος εκπρόσωπος δύναται να ανοίξει έναν μοναδικό Α.Ε.Λ.Α., σύμφωνα με την παρ. 2. Για το άνοιγμα του Α.Ε.Λ.Α., συνάπτεται σύμβαση μεταξύ του νόμιμου εκπροσώπου, στο όνομα και για λογαριασμό του ανηλίκου, και ενός από τους παρόχους της περ. η) της παρ. 1 του άρθρου 34.
2. Η διαδικασία δημιουργίας του Α.Ε.Λ.Α. εκκινεί με αίτηση του νόμιμου εκπροσώπου στον πάροχο εφόσον το παιδί δεν έχει συμπληρώσει το δεύτερο (2ο) έτος της ηλικίας του κατά τον χρόνο της αίτησης και ολοκληρώνεται μέσω της διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, του Μητρώου Πολιτών του Υπουργείου Εσωτερικών και κάθε άλλης αρμόδιας δημόσιας αρχής.
3. Ο Α.Ε.Λ.Α. συνδέεται με τον μοναδικό αριθμό φορολογικής ή κοινωνικοασφαλιστικής ταυτοποίησης του δικαιούχου.
4. Νόμιμοι εκπρόσωποι άνω του ενός δικαιούχου δύνανται να ασκούν τη διαχείριση περισσότερων του ενός Α.Ε.Λ.Α..
5. Το άνοιγμα ενός Α.Ε.Λ.Α. γίνεται χωρίς παροχή συμβουλής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 25 του ν. 4514/2018 (Α΄ 14). Ειδικά για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, πραγματοποιείται χωρίς συμβουλή, κατά παρέκκλιση του άρθρου 30 του ν. 4583/2018 (Α΄ 212), εφόσον το ζητήσει ρητά ο νόμιμος εκπρόσωπος.

Άρθρο 36
Διαχείριση του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων

1. Μέχρι την ενηλικίωση του δικαιούχου, η διαχείριση του Α.Ε.Λ.Α. ασκείται από τον νόμιμο εκπρόσωπό του, αποκλειστικά προς το συμφέρον του δικαιούχου, χωρίς τούτο να απαιτείται να βεβαιούται με δικαστική απόφαση.
2. Οι νόμιμοι εκπρόσωποι επιλέγουν ελεύθερα για τη διαχείριση του Α.Ε.Λ.Α. έναν από τους παρόχους ή την αυτοδιαχείριση του λογαριασμού. Η επιλογή αυτοδιαχείρισης επιτρέπεται εφόσον η συνολική αξία του χαρτοφυλακίου ανέρχεται τουλάχιστον στο ελάχιστο ποσό που καθορίζεται με την απόφαση της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 49, έτσι ώστε να είναι δυνατή η επίτευξη των κανόνων διασποράς.
3. Η διαχείριση του λογαριασμού μπορεί να περιλαμβάνει:
α) αυτοδιαχειριζόμενο επενδυτικό λογαριασμό, ο οποίος τηρείται υποχρεωτικά σε πάροχο, μέσω του οποίου εκτελούνται οι επενδυτικές εντολές του νόμιμου εκπροσώπου,
β) επενδυτικό προϊόν ή υπηρεσία πιστωτικού ιδρύματος,
γ) επενδυτικό προϊόν ή υπηρεσία Επιχείρησης Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών,

δ) επενδυτικό προϊόν ή υπηρεσία Ανώνυμης Εταιρείας Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων,
ε) ασφαλιστικό ή επενδυτικό προϊόν ασφαλιστικής επιχείρησης.
4. Η επιλογή του παρόχου ή του τρόπου διαχείρισης δεν επηρεάζει τη φορολογική μεταχείριση, το δικαίωμα συνεισφοράς του Δημοσίου ή τη φορητότητα του λογαριασμού και των περιουσιακών στοιχείων που έχουν αποκτηθεί και συνδέονται με τη λειτουργία του.
5. Σε περίπτωση αυτοδιαχείρισης, ο πάροχος ελέγχει, πριν από την εκτέλεση κάθε επενδυτικής εντολής, τη συμμόρφωσή της με τους επενδυτικούς περιορισμούς του παρόντος Μέρους και δεν εκτελεί εντολές που παραβιάζουν τους περιορισμούς αυτούς. Ο πάροχος παρακολουθεί επίσης τη συμμόρφωση του χαρτοφυλακίου με το επιλεγμένο επενδυτικό προφίλ και τους εφαρμοστέους κανόνες διασποράς.

Άρθρο 37
Εισφορές στον Ατομικό Επενδυτικό Λογαριασμό Ανηλίκων

1. Στον Α.Ε.Λ.Α. μπορούν να καταβάλλονται εισφορές από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο.
2. Το συνολικό ποσό των εισφορών ανά Α.Ε.Λ.Α. δεν δύναται να υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ανά ημερολογιακό έτος.
3. Το ανώτατο όριο της παρ. 2 αποτελεί το συνολικό όριο εισφορών για το σύστημα των λογαριασμών του παρόντος Μέρους.

Άρθρο 38
Συνεισφορά του Δημοσίου

1. Το ελληνικό Δημόσιο καταβάλλει υπέρ κάθε δικαιούχου Α.Ε.Λ.Α. ποσό ίσο με το εκατό τοις εκατό (100%) των επιλέξιμων εισφορών, σύμφωνα με το άρθρο 37, που καταβάλλονται στον λογαριασμό, με μέγιστο ποσό χίλια διακόσια (1.200) ευρώ ανά ημερολογιακό έτος. Το μέγιστο ποσό αυξάνεται κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) ανά πενταετία.
2. Η συνεισφορά του Δημοσίου καταβάλλεται σε μηνιαία βάση για εισφορές έως εκατό (100) ευρώ ανά μήνα. Εφόσον καταβάλλονται ποσά υψηλότερα σε ορισμένους μήνες και χαμηλότερα σε άλλους, πραγματοποιείται ετήσια εκκαθάριση για εισφορές που καταβλήθηκαν έως την 31η Δεκεμβρίου του οικείου ημερολογιακού έτους.
3. Η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων πιστώνει το ποσό της συνεισφοράς του Δημοσίου στον Α.Ε.Λ.Α. εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την αμετάκλητη πίστωση της επιλέξιμης εισφοράς στον Α.Ε.Λ.Α..

Άρθρο 39
Επενδυτικοί κανόνες του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων

1. Τα κεφάλαια του Α.Ε.Λ.Α. επενδύονται αποκλειστικά σε επιλέξιμα χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδυτικά προϊόντα.
2. Επιλέξιμα χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδυτικά προϊόντα, για τους σκοπούς του παρόντος Μέρους, είναι:
α) Τα αμοιβαία κεφάλαια και τα διαπραγματεύσιμα αμοιβαία κεφάλαια (Exchange Traded Funds) που θεωρούνται Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.).

β) Οι μετοχές που διαπραγματεύονται σε ρυθμιζόμενη αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.
γ) Ομόλογα που διαπραγματεύονται σε ρυθμιζόμενη αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.
δ) Καταθέσεις και αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς, εντός του ορίου μετρητών που αναφέρεται στην παρ. 3.
Εξαιρούνται προϊόντα υψηλού κινδύνου, πολύπλοκα χρηματοοικονομικά προϊόντα και προϊόντα χωρίς υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο ή με υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο υψηλού ρίσκου ή πολύπλοκο, συμπεριλαμβανομένων ως εξαιρούμενων, ιδίως, των κρυπτοστοιχείων και προϊόντων των οποίων η αξία εξαρτάται αποκλειστικά ή κυρίως από κρυπτοστοιχεία, μετοχών που διαπραγματεύονται μόνον σε πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης, προϊόντων μόχλευσης και παραγώγων εκτός πλαισίου Ο.Σ.Ε.Κ.Α., δομημένων προϊόντων και συμμετοχών σε οργανισμούς εναλλακτικών επενδύσεων, στους οποίους δεν συμπεριλαμβάνονται οι Ο.Σ.Ε.Κ.Α..
3. Η διακράτηση μετρητών δεν δύναται να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της συνολικής αξίας του χαρτοφυλακίου, εκτός από προσωρινές αποκλίσεις που οφείλονται σε τεχνικούς λόγους, εισφορές ή μεταβιβάσεις κεφαλαίων. Ως μετρητά νοούνται οι καταθέσεις και τα αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς μαζί.
4. Η σύνθεση των επενδύσεων ενός Α.Ε.Λ.Α. (επενδυτικό προφίλ Α.Ε.Λ.Α.) για το μέρος του χαρτοφυλακίου που δεν αφορά διακράτηση μετρητών, δύναται να αντιστοιχεί σε ένα από τα ακόλουθα επενδυτικά προφίλ:

Επενδυτικό προφίλ	**Επενδύσεις σταθερού εισοδήματος**	**Επενδύσεις σε μετοχές**
Συντηρητικό	100%	0%
Ισορροπημένο	70%	30%
Αναπτυξιακό	30%	70%
Δυναμικό	0%	100%

Ως επενδύσεις σταθερού εισοδήματος νοούνται οι επενδύσεις σε ομόλογα και σε ομολογιακούς Ο.Σ.Ε.Κ.Α.. Ως επενδύσεις σε μετοχές νοούνται οι άμεσες επενδύσεις σε μετοχές και οι επενδύσεις σε μετοχικούς Ο.Σ.Ε.Κ.Α.. Οι καταθέσεις και τα αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς υπόκεινται στα όρια διακράτησης μετρητών της παρ. 3. Οι επενδύσεις σε μικτούς Ο.Σ.Ε.Κ.Α. κατανέμονται στις δύο κατηγορίες ανάλογα με την πραγματική σύνθεση του ενεργητικού τους κατά την πλέον πρόσφατη δημοσιευμένη κατανομή.
5. Κανόνες διασποράς:
α) Οι επενδύσεις του Α.Ε.Λ.Α. υπόκεινται σε όρια διασποράς ανά επενδυτικό προφίλ, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής κατανομή τους σε χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδυτικά προϊόντα.
β) Για τις άμεσες επενδύσεις σε μετοχές και ομόλογα εφαρμόζονται αναλόγως οι κανόνες διασποράς ανά εκδότη του άρθρου 61 του ν. 4099/2012 (Α΄ 250), κατά το μέρος που προσιδιάζουν στη φύση των επενδύσεων αυτών. Τα όρια του άρθρου 61 του ν. 4099/2012 υπολογίζονται επί του συνόλου των άμεσων επενδύσεων σε μετοχές και ομόλογα.
γ) Με την επιφύλαξη της περ. δ), για τις επενδύσεις σε μερίδια ή μετοχές Ο.Σ.Ε.Κ.Α. δεν εφαρμόζονται πρόσθετοι κανόνες διασποράς ως προς τους επιμέρους τίτλους που

περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο των Ο.Σ.Ε.Κ.Α..

δ) Η συνολική έκθεση του Α.Ε.Λ.Α. σε εκδότες, δημόσιους και ιδιωτικούς, ενός και του αυτού κράτους δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%) του επενδεδυμένου μέρους του Α.Ε.Λ.Α. Το όριο δεν εφαρμόζεται στην έκθεση σε εκδότες των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, ούτε σε εκδότες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία λογίζονται από κοινού ως ένα κράτος. Η έκθεση υπολογίζεται επί των άμεσων επενδύσεων και, για τους Ο.Σ.Ε.Κ.Α., επί των υποκείμενων στοιχείων τους κατά την πλέον πρόσφατη δημοσιευμένη γεωγραφική κατανομή, ανεξαρτήτως του κράτους σύστασης του Ο.Σ.Ε.Κ.Α.. Υπέρβαση λόγω μεταβολής της αγοραίας αξίας αποκαθίσταται κατά την παρ. 8 και μέχρι τότε δεν επιτρέπονται νέες επενδύσεις που να την επιτείνουν.

6. Εφαρμόζονται τα ακόλουθα ανώτατα όρια ανά επενδυτικό προφίλ:

Όριο	**Συντηρητικό προφίλ**	**Ισορροπημένο προφίλ**	**Αναπτυξιακό προφίλ**	**Δυναμικό προφίλ**
Άμεσα κατεχόμενες μετοχές και ομόλογα, ανώτατο	0%	15%	30%	30%
Ανά αμοιβαίο κεφάλαιο, ανώτατο	50%	33%	25%	20%
Ομολογιακά μη επενδυτικής διαβάθμισης, ανώτατο	20%	25%	25%	0%

Τα ποσοστά του πίνακα υπολογίζονται επί του επενδεδυμένου μέρους του Α.Ε.Λ.Α.. Κατ' εξαίρεση του δεύτερου εδαφίου, επιτρέπεται η υπέρβαση του ορίου συγκέντρωσης ανά αμοιβαίο κεφάλαιο, εφόσον αποδεικνύεται ότι τα όρια διασποράς πληρούνται από τα υποκείμενα στοιχεία. Υπέρβαση των ορίων του πίνακα που οφείλεται σε μεταβολή της αγοραίας αξίας των στοιχείων του χαρτοφυλακίου αποκαθίσταται κατά την παρ. 8 και μέχρι τότε δεν επιτρέπονται νέες επενδύσεις που να την επιτείνουν.

7. Σε περίπτωση αυτοδιαχείρισης, η συνολική αξία των άμεσα κατεχόμενων μετοχών και ομολόγων που επιλέγονται από τον νόμιμο εκπρόσωπο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας του χαρτοφυλακίου, τηρουμένων των ειδικότερων ορίων του παρόντος.

8. Η τήρηση της κατανομής των επενδύσεων της περ. α) και των ορίων της περ. β) της παρ. 5 ελέγχεται από τον πάροχο κατά την αρχική τοποθέτηση των κεφαλαίων και, στη συνέχεια, τουλάχιστον ανά τρίμηνο. Ως προς την κατανομή των επενδύσεων της περ. α) της παρ. 5 επιτρέπεται περιθώριο ανοχής δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων ανά κατηγορία επενδύσεων για αποκλίσεις που προκύπτουν από μεταβολές της αγοραίας αξίας των στοιχείων του χαρτοφυλακίου. Ο πάροχος ή, σε περίπτωση αυτοδιαχείρισης, ο νόμιμος εκπρόσωπος μεριμνά για την αναπροσαρμογή της κατανομής των επενδύσεων, εφόσον διαπιστωθεί υπέρβαση του περιθωρίου ανοχής. Το χρονικό διάστημα αναπροσαρμογής της κατανομής

και οι έννομες συνέπειες της τυχόν υπέρβασής του καθορίζονται με την απόφαση της περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 49. Κατά την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων λαμβάνονται υπόψη οι υφιστάμενες αποκλίσεις και οι νέες εισφορές κατευθύνονται, κατά προτεραιότητα, στις κατηγορίες που υπολείπονται της προβλεπόμενης κατανομής. Σε περίπτωση αυτοδιαχείρισης, ο πάροχος παρακολουθεί την τήρηση του συνόλου των επενδυτικών κανόνων του παρόντος και ενημερώνει τον νόμιμο εκπρόσωπο για τις αναγκαίες ενέργειες συμμόρφωσης.

9. Η επιλογή του επενδυτικού προφίλ πραγματοποιείται με έγγραφη δήλωση προς τον πάροχο. Στην περίπτωση της αυτοδιαχείρισης, η επιλογή του επενδυτικού προφίλ πραγματοποιείται κατά την υπαγωγή του Α.Ε.Λ.Α. στο καθεστώς αυτοδιαχείρισης. Μεταβολή του επενδυτικού προφίλ επιτρέπεται έως δύο (2) φορές κατά τη διάρκεια λειτουργίας του Α.Ε.Λ.Α. υπό την προϋπόθεση ότι έχει παρέλθει χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την προηγούμενη δήλωση επιλογής επενδυτικού προφίλ. Κατ' εξαίρεση του τρίτου εδαφίου, επιτρέπεται σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως του αριθμού των προηγούμενων μεταβολών και του τρόπου διαχείρισης του Α.Ε.Λ.Α., η μεταβολή σε προφίλ χαμηλότερου κινδύνου κατά τα τρία (3) τελευταία έτη πριν από τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας του δικαιούχου.

Αν ο νόμιμος εκπρόσωπος του ανηλίκου δεν προβεί σε δήλωση προς τον πάροχο ως προς την επιλογή επενδυτικού προφίλ, ισχύει το άρθρο 40.

10.α) Η υποχρέωση επιλογής των επενδύσεων βαρύνει τον επιλεγέντα πάροχο ή, σε περίπτωση αυτοδιαχείρισης, τον νόμιμο εκπρόσωπο του ανηλίκου, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων του παρόχου ως προς την εκτέλεση των επενδυτικών εντολών και την παρακολούθηση της τήρησης των επενδυτικών περιορισμών. Ο πάροχος επενδύει κάθε εισφορά και κάθε απόδοση από επένδυση εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της εντολής. Κατά το χρονικό διάστημα του δεύτερου εδαφίου, επιτρέπεται τα μετρητά στον Α.Ε.Λ.Α. να ανέρχονται μέχρι το δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας του συνολικού χαρτοφυλακίου.

β) Για Α.Ε.Λ.Α. με υπόλοιπο μετρητών κατώτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ δεν ισχύει το ανώτατο όριο του δέκα τοις εκατό (10%) της περ. α) για το χρονικό διάστημα των τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από τη λήψη της εντολής.

Άρθρο 40
Προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή

1. Αν ο νόμιμος εκπρόσωπος δεν επιλέξει επενδυτική στρατηγική, τα κεφάλαια του Α.Ε.Λ.Α. τοποθετούνται σε προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή.

2. Η προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή αποτελεί επενδυτικό προϊόν μακροχρόνιου ορίζοντα, που αντιστοιχεί στο αναπτυξιακό επενδυτικό προφίλ του άρθρου 39, με κεφαλαιακή προστασία των προστατευόμενων εισφορών σύμφωνα με το άρθρο 41. Τρία (3) έτη πριν από τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας του δικαιούχου, η προεπιλεγμένη επιλογή μεταβαίνει αυτοδικαίως στο ισορροπημένο προφίλ, εκτός αν ο νόμιμος εκπρόσωπος δηλώσει εγγράφως το αντίθετο, δικαίωμα το οποίο, ο νόμιμος εκπρόσωπος μπορεί να ζητήσει οποτεδήποτε εντός των τριών (3) ετών.

3. Το συνολικό ετήσιο κόστος της προεπιλεγμένης επενδυτικής επιλογής περιλαμβανομένων όλων των άμεσων και έμμεσων χρεώσεων του άρθρου 45 και των τρεχουσών επιβαρύνσεων

των υποκείμενων Ο.Σ.Ε.Κ.Α. και του τυχόν ασφαλιστικού προϊόντος, δεν δύναται να υπερβαίνει ποσοστό μηδέν κόμμα πενήντα τοις εκατό (0,50%) της μέσης ετήσιας αξίας του Α.Ε.Λ.Α.. Στο κόστος του προηγούμενου εδαφίου δεν περιλαμβάνονται οι φόροι, τα τέλη ρυθμιζόμενης αγοράς ή αποθετηρίου και το κόστος της κεφαλαιακής προστασίας του άρθρου 41, το οποίο χρεώνεται και γνωστοποιείται χωριστά.

Άρθρο 41
Κεφαλαιακή προστασία

1. Κάθε πάροχος υποχρεούται να διαθέτει προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή, σύμφωνα με το άρθρο 40, με κεφαλαιακή προστασία των προστατευόμενων εισφορών. Προστατευόμενες εισφορές είναι οι εισφορές έως το μέγιστο ετήσιο ποσό της παρ. 1 του άρθρου 38 και η αντίστοιχη συνεισφορά του Δημοσίου. Η προστασία εξασφαλίζει ότι, κατά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας του δικαιούχου, η αξία των επενδύσεων που αποκτήθηκαν με τις προστατευόμενες εισφορές δεν υπολείπεται του ονομαστικού τους ποσού.
2. Οι λοιπές εισφορές του άρθρου 37 δεν καλύπτονται από την προστασία της παρ. 1. Ο πάροχος δύναται να προσφέρει και ο νόμιμος εκπρόσωπος να επιλέγει πρόσθετη κεφαλαιακή προστασία, για τις εισφορές αυτές ή για άλλες επενδυτικές επιλογές, με χωριστή τιμολόγηση κατά την παρ. 4. Η επιλογή προϊόντος με κεφαλαιακή προστασία δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη διατήρηση του Α.Ε.Λ.Α. ή τη χορήγηση της συνεισφοράς του Δημοσίου.
3. Η κεφαλαιακή προστασία παρέχεται με ανέκκλητη και ανεπιφύλακτη δέσμευση υπέρ του δικαιούχου, η οποία ισχύει ανεξαρτήτως τυχόν αφερεγγυότητας του παρόχου, από: α) πιστωτικό ίδρυμα με έδρα σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει χαρακτηριστεί σημαντικό κατά το άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (L 287) ή β) ασφαλιστική επιχείρηση κατά τον ν. 4364/2016 (Α΄ 13), υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται με την απόφαση της περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 49.
4. Το κόστος της κεφαλαιακής προστασίας, υποχρεωτικής ή πρόσθετης, προσδιορίζεται με βάση αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια κινδύνου, εκφράζεται ως ετήσιο ποσοστό επί της αξίας των προστατευόμενων επενδύσεων, χρεώνεται αναλογικά στον Α.Ε.Λ.Α. και γνωστοποιείται ως διακριτή γραμμή του ενιαίου συνολικού δείκτη κόστους του άρθρου 45, με την ίδια βάση υπολογισμού για όλους τους παρόχους.
5. Κατά τη μεταφορά του Α.Ε.Λ.Α. σε άλλον πάροχο, η κεφαλαιακή προστασία του προηγούμενου παρόχου λήγει και η προστασία του νέου παρόχου καλύπτει την αξία μεταφοράς των προστατευόμενων επενδύσεων και τις μεταγενέστερες προστατευόμενες εισφορές.

Άρθρο 42
Περιορισμός αναλήψεων

1. Τα κεφάλαια του Α.Ε.Λ.Α., ήτοι οι εισφορές, η συνεισφορά του Δημοσίου και οι επενδυτικές αποδόσεις, δεν επιτρέπεται να αναληφθούν πριν από τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας του δικαιούχου.

2. Κατ' εξαίρεση του περιορισμού της παρ. 1, ανάληψη μπορεί να πραγματοποιηθεί σε περίπτωση:
α) θανάτου γονέα ή ενός εκ των νόμιμων εκπροσώπων του δικαιούχου,
β) θανάτου του δικαιούχου του Α.Ε.Λ.Α.,
γ) σοβαρών λόγων υγείας του δικαιούχου του Α.Ε.Λ.Α., όπως αυτοί πιστοποιούνται από δημόσιο νοσοκομείο.
3. Δεν επιτρέπεται η ενεχυρίαση, η εκχώρηση, η κατάσχεση ή η με οποιονδήποτε τρόπο επιβάρυνση των δικαιωμάτων του δικαιούχου επί του Α.Ε.Λ.Α. πριν από την ενηλικίωσή του, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων αναγκαστικού δικαίου. Ο Α.Ε.Λ.Α. και τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί και συνδέονται με τη λειτουργία του, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εισφορών που έχει καταβάλει σε αυτόν ο νόμιμος εκπρόσωπος του δικαιούχου, μόνος ή από κοινού με άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δεν ανήκουν στην πτωχευτική περιουσία του νόμιμου εκπροσώπου του λογαριασμού.
4. Αν γίνει ανάληψη οποιουδήποτε ποσού από τον Α.Ε.Λ.Α. κατά παράβαση της παρ. 1, επιστρέφεται αυτόματα από τον πάροχο στο ελληνικό Δημόσιο, προ της απόδοσης ποσών στον νόμιμο εκπρόσωπο, το σύνολο της συνεισφοράς του Δημοσίου που έχει καταβληθεί μέχρι το χρονικό σημείο της ανάληψης, συμπεριλαμβανομένων των αποδόσεων αυτής. Η ανάληψη κατά παράβαση της παρ. 1 δεν επιφέρει το κλείσιμο του Α.Ε.Λ.Α., ο οποίος εξακολουθεί να λειτουργεί με το εναπομένον υπόλοιπό του. Σε περίπτωση καταβολής νέων εισφορών στον Α.Ε.Λ.Α. επανεκκινεί η καταβολή της συνεισφοράς του Δημοσίου, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των άρθρων 35 και 38.

Άρθρο 43
Δικαιώματα του δικαιούχου κατά την ενηλικίωση

1. Με τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας του δικαιούχου, δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 36 έως 38, και ο Α.Ε.Λ.Α. μετατρέπεται σε προσωπικό περιουσιακό του δικαίωμα.
2. Ο δικαιούχος δύναται να επιλέξει:
α) την ολική ανάληψη των κεφαλαίων του λογαριασμού ή
β) τη μεταφορά του συνόλου των κεφαλαίων σε καταθετικό λογαριασμό του ιδίου ή
γ) τη μεταφορά του συνόλου των κεφαλαίων σε επενδυτικό λογαριασμό του ιδίου ή σε επενδυτικό ασφαλιστικό προϊόν αυτού ή
δ) την ανάληψη μέρους των κεφαλαίων του λογαριασμού και τη μεταφορά του υπολοίπου σε επενδυτικό λογαριασμό του ιδίου ή σε τυπικό καταθετικό λογαριασμό του ιδίου ή σε επενδυτικό ασφαλιστικό προϊόν αυτού.
Η ανάληψη ή η μεταφορά κεφαλαίων σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο και τις περ. α) και γ) της παρ. 2 του άρθρου 42 δεν υπόκειται σε κανέναν φόρο ή τέλος.
3. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής μεταφοράς σε επενδυτικό λογαριασμό, διατηρείται το πλήρες ιστορικό των επενδύσεων και η μεταφορά δεν θεωρείται νέα εισφορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Άρθρο 44
Φορολογική αντιμετώπιση

1. Οι εισφορές σε Α.Ε.Λ.Α. έως του ποσού των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος δεν αποτελούν εισόδημα για τον ανήλικο δικαιούχο και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό εισοδηματικών ή άλλων κριτηρίων κοινωνικών παροχών.
2. Η καταβαλλόμενη, ανά φορολογικό έτος, συνεισφορά του Δημοσίου δεν αποτελεί εισόδημα του δικαιούχου και δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό εισοδηματικών ή άλλων κριτηρίων κοινωνικών παροχών.
3. Οι εισφορές που καταβάλλονται από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στον Α.Ε.Λ.Α. εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του φόρου δωρεών και γονικών παροχών του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130).
4. Το εισόδημα από μερίσματα, τόκους και υπεραξία μεταβίβασης τίτλων, κατά την έννοια των άρθρων 36, 37 και 42 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, που πιστώνεται στον Α.Ε.Λ.Α., απαλλάσσεται από τον φόρο εισοδήματος. Η απαλλαγή καταλαμβάνει και κάθε άλλη μορφή εισοδήματος ή απόδοσης από επιλέξιμα χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδυτικά προϊόντα του άρθρου 39, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των αποδόσεων από Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες, διαπραγματεύσιμα αμοιβαία κεφάλαια, ασφαλιστικά επενδυτικά προϊόντα και συναλλαγματικές διαφορές. Χρόνος κτήσης του εισοδήματος του δεύτερου εδαφίου θεωρείται ο χρόνος συμπλήρωσης του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας του δικαιούχου του Α.Ε.Λ.Α., με εξαίρεση την περίπτωση που γίνει ανάληψη οποιουδήποτε ποσού κατά την παρ. 4 του άρθρου 42, οπότε χρόνος κτήσης θεωρείται ο χρόνος ανάληψης των ποσών.
5. Με την επιφύλαξη της ενωσιακής νομοθεσίας, δεν επιβάλλεται τέλος ή άλλη επιβάρυνση λόγω της τήρησης, μεταφοράς ή εσωτερικής αναδιάρθρωσης επενδύσεων εντός Α.Ε.Λ.Α..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ - ΠΑΡΟΧΟΙ - ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Άρθρο 45
Υποχρέωση διαφάνειας κόστους

1. Κάθε πάροχος γνωστοποιεί στον διαχειριστή του λογαριασμού, πριν από την επιλογή προϊόντος ή υπηρεσίας, το σύνολο των άμεσων και έμμεσων χρεώσεων.
2. Για όλα τα επενδυτικά ή ασφαλιστικά προϊόντα και υπηρεσίες Α.Ε.Λ.Α. γνωστοποιείται ενιαίος συνολικός δείκτης κόστους σε ετησιοποιημένη βάση, ως ποσοστό της αξίας του ενεργητικού, με κοινή μέθοδο υπολογισμού και παρουσίασης για όλους τους παρόχους.
3. Ο ενιαίος συνολικός δείκτης κόστους περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, ιδίως:
α) αμοιβές διαχείρισης,
β) κόστη θεματοφυλακής,
γ) ενσωματωμένα κόστη συναλλαγών,
δ) αμοιβές διανομής ή διάθεσης,

ε) κόστη σχετιζόμενα με τη μερική ή συνολική κεφαλαιακή προστασία, όπου αυτό προσφέρεται,
στ) τα τρέχοντα έξοδα των υποκείμενων Ο.Σ.Ε.Κ.Α. και του τυχόν ασφαλιστικού προϊόντος,
ζ) κάθε άλλη επαναλαμβανόμενη ή προβλέψιμη χρέωση που επιβαρύνει την αξία του λογαριασμού.
4. Στην περίπτωση αυτοδιαχείρισης γνωστοποιούνται από τον πάροχο αναλυτικά όλες οι χρεώσεις, περιλαμβανομένων ιδίως των προμηθειών συναλλαγών, της θεματοφυλακής, των συναλλαγματικών μετατροπών και του κόστους χρήσης της επενδυτικής πλατφόρμας.
5. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών δημοσιεύει ετησίως συγκριτικό πίνακα του συνολικού κόστους της προεπιλεγμένης επενδυτικής επιλογής κάθε παρόχου, με διακριτή εμφάνιση του κόστους της κεφαλαιακής προστασίας. Ο πάροχος θέτει τον συγκριτικό πίνακα υπόψη του νόμιμου εκπροσώπου πριν από τη σύναψη της σύμβασης του άρθρου 35.

Άρθρο 46
Εποπτεία παρόχων

1. Πάροχοι υπηρεσιών ή προϊόντων Α.Ε.Λ.Α. δύναται να είναι τα πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της περ. η) της παρ. 1 του άρθρου 34.
2. Η εποπτεία των παρόχων ασκείται από τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο που τους διέπει. Η τήρηση των προϋποθέσεων υπαγωγής στο καθεστώς του παρόντος Μέρους ελέγχεται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.

Άρθρο 47
Φορητότητα Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων

1. Ο δικαιούχος Α.Ε.Λ.Α. δύναται να μεταφέρει τον λογαριασμό του από έναν πάροχο σε άλλον, χωρίς απώλεια των φορολογικών ευεργετημάτων ή άλλων δικαιωμάτων που συνδέονται με τον λογαριασμό.
2. Η μεταφορά πραγματοποιείται σε είδος, με μεταφορά των χρηματοπιστωτικών μέσων χωρίς προηγούμενη ρευστοποίησή τους, εφόσον αυτό είναι τεχνικά εφικτό. Όταν η μεταφορά σε είδος δεν είναι εφικτή, επιτρέπεται η εξαγορά του λογαριασμού και η απευθείας μεταφορά της αξίας εξαγοράς στον νέο πάροχο, χωρίς η συναλλαγή να λογίζεται ως πρόωρη ανάληψη.
3. Η ολοκλήρωση της μεταφοράς πραγματοποιείται εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή πλήρους αιτήματος από τον νόμιμο εκπρόσωπο.
4. Η μεταφορά λογαριασμού δεν επιβαρύνεται με τέλος ή ποινή πρόωρης εξόδου.

Άρθρο 48
Προστασία του δικαιούχου - Υποχρεώσεις παρόχων

1. Οι πάροχοι Α.Ε.Λ.Α. ενεργούν με γνώμονα το συμφέρον του δικαιούχου και σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες παροχής των υπηρεσιών και προϊόντων του παρόντος Μέρους και προστασίας των επενδυτών.
2. Κατά την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο Α.Ε.Λ.Α. λαμβάνονται ιδιαιτέρως υπόψη ο

μακροχρόνιος επενδυτικός ορίζοντας του δικαιούχου και η ηλικία του.
3. Απαγορεύονται πρακτικές που προκαλούν σύγκρουση συμφερόντων ή οδηγούν σε επιβάρυνση του λογαριασμού με χρεώσεις που δεν συνδέονται με το κόστος παροχής της εν λόγω υπηρεσίας ή του προϊόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 49
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών:
α) καθορίζεται η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Α.Ε.Λ.Α.,
β) δύναται να καθορίζονται η διαδικασία δημιουργίας, ενεργοποίησης και ταυτοποίησης του Α.Ε.Λ.Α., καθώς και κάθε αναγκαία τεχνική ή διαδικαστική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου 35,
γ) δύναται να αναπροσαρμόζεται το ανώτατο όριο των ετήσιων εισφορών στον Α.Ε.Λ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 37, λαμβανομένων υπόψη των μεταβολών του γενικού επιπέδου τιμών και των δημοσιονομικών συνθηκών,
δ) δύναται να ορίζονται περαιτέρω όροι και προϋποθέσεις των επιλέξιμων χρηματοπιστωτικών μέσων και επενδυτικών προϊόντων του άρθρου 39, οι ειδικότεροι όροι εφαρμογής των επενδυτικών προφίλ και των ορίων κατανομής και διασποράς, η διαδικασία ελέγχου και αναπροσαρμογής της σύνθεσης των επενδύσεων, καθώς και η επιλέξιμη εισφορά,
ε) δύναται να καθορίζονται το ελάχιστο ποσό της συνολικής αξίας του χαρτοφυλακίου για την επιλογή της αυτοδιαχείρισης, οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις άσκησής της, οι διαδικασίες υποβολής και εκτέλεσης επενδυτικών εντολών, η διαδικασία παρακολούθησης της τήρησης των επενδυτικών περιορισμών από τον πάροχο και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή της αυτοδιαχείρισης σύμφωνα με τα άρθρα 36 και 39,
στ) δύναται να καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία και τα κριτήρια παροχής της κεφαλαιακής προστασίας του άρθρου 41, οι ειδικότεροι μηχανισμοί κεφαλαιακής προστασίας, καθώς και οι προϋποθέσεις και ο χρόνος ενεργοποίησής τους και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 41.
2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθορίζονται η διαδικασία πίστωσης του ποσού της συνεισφοράς του Δημοσίου στον Α.Ε.Λ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 38, καθώς και η διαδικασία επιστροφής του ποσού της συνεισφοράς του Δημοσίου σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 42.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας εξειδικεύονται οι σοβαροί λόγοι υγείας, σε περίπτωση συνδρομής των οποίων επιτρέπεται η ανάληψη του κεφαλαίου του Α.Ε.Λ.Α., και η διαδικασία πιστοποίησής τους, σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 42.

ΜΕΡΟΣ Γ΄
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 50
Συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2026

Οι πιστώσεις του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων οικονομικού έτους 2026 του Ειδικού φορέα 1024-213-0000000 «Γενική Γραμματεία Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΔΕ και ΕΠΑ)» αυξάνονται κατά τριακόσια εκατομμύρια (300.000.000) ευρώ ως προς το εθνικό σκέλος. Οι εν λόγω πιστώσεις εγγράφονται υπό τον Αναλυτικό Λογαριασμό Εξόδου 2910601001 «Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων» του ως άνω ειδικού φορέα.

Άρθρο 51
Υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων ετών 2014 έως και 2026 για την ορθή απεικόνιση των ακινήτων στο Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων - Προσθήκη παρ. 6 στο άρθρο 17 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας

Στο άρθρο 17 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130), περί μεταβατικών διατάξεων, προστίθεται παρ. 6 ως εξής:
«6. Ειδικά για τα έτη 2014 έως και 2026 για την ορθή απεικόνιση των ακινήτων στο Μ.Ι.Δ.Α. του άρθρου 15Β του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α΄ 58), οι υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων του άρθρου 2 του παρόντος μπορούν να υποβάλουν τη δήλωση με τα ορθά στοιχεία, χωρίς την επιβολή του φόρου κάθε έτους, των τόκων και των προστίμων που προκύπτουν από τη δήλωση αυτή, έως το τέλος του τέταρτου μήνα από την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας του Μ.Ι.Δ.Α.. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, δύναται να παρατείνεται η προθεσμία του πρώτου εδαφίου.»

ΜΕΡΟΣ Δ΄
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 52
Έναρξη ισχύος

1. Με την επιφύλαξη των παρ. 2 έως 13, η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.
2. Το άρθρο 3, περί μη συνυπολογισμού συντάξεων λόγω θανάτου στο εισοδηματικό όριο για τον χαρακτηρισμό τέκνου ως εξαρτώμενου μέλους, το άρθρο 5, περί αύξησης του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων από πελάτες, το άρθρο 6, περί αύξησης του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων φυσικών προσώπων μέσω ψηφιακών πλατφορμών, το άρθρο 8, περί μη εφαρμογής προσαυξήσεων στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος και

εξαίρεσης των ανήλικων εκμεταλλευτών ΤΑΞΙ από το ανωτέρω ελάχιστο ποσό, και το άρθρο 9, περί περιορισμού του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για εκμεταλλευτές ΤΑΞΙ και επέκτασης της μείωσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για επιχειρήσεις σε μικρούς οικισμούς, ισχύουν από το φορολογικό έτος 2026 και μετά.

3. Το άρθρο 4, περί μηδενικού φορολογικού συντελεστή για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και για κατ' επάγγελμα αγρότες και παράτασης ισχύος κινήτρων για συναλλαγές με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026 και μετά. Ειδικά, η κατάργηση της υποπερ. βγ) της περ. β) και η τροποποίηση της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), ισχύουν από το φορολογικό έτος 2027 και μετά.

4. Το άρθρο 7, περί επιτάχυνσης των φορολογικών αποσβέσεων μηχανολογικού εξοπλισμού, ισχύει για πάγια που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2027 και μετά.

5. Το άρθρο 10, περί αύξησης του φορολογικού συντελεστή για αμοιβές μελών διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστών και προσωπικού από τα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας και το άρθρο 11, περί αύξησης του φορολογικού συντελεστή παρακράτησης φόρου για ποσά της παρ. 1Α του άρθρου 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, ισχύουν για αμοιβές που καταβάλλονται από την 1η.1.2027 και μετά.

6. Το άρθρο 12, περί μείωσης της προκαταβολής φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων, ισχύει για την προκαταβολή φόρου που βεβαιώνεται με την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2027 και επόμενων.

7. Στο άρθρο 14, περί μείωσης και κατάργησης του τέλους επιτηδεύματος για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες:

α) η προσθήκη της παρ. 1Α στο άρθρο 31 του ν. 3986/2011 (Α΄ 152), ισχύει από το φορολογικό έτος 2027 και μετά,

β) η προσθήκη της περ. δ) στην παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011, ισχύει από το φορολογικό έτος 2026 και μετά.

8. Το άρθρο 16, περί αυξημένου συντελεστή φόρου μεταβίβασης για αγορά κατοικίας από φορολογικούς κατοίκους εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ισχύει για οριστικά συμβόλαια που καταρτίζονται από την 1η.7.2027 και μετά.

9. Το άρθρο 19, περί μείωσης εφαρμοστέου συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στα προϊόντα γυναικείας υγιεινής και στις πάνες για την ακράτεια ενηλίκων, ισχύει από 1ης.1.2027.

10. Το άρθρο 20, περί διεύρυνσης δικαιούχων της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, ισχύει για καταβολές ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων από το έτος 2026 και εφεξής.

11. Το άρθρο 27, περί ενίσχυσης επιχειρήσεων για την προμήθεια, τοποθέτηση και εγκατάσταση νέου συστήματος παρακολούθησης εισροών - εκροών καυσίμων και ενέργειας μέσω συστήματος επιταγών (voucher), ισχύει για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη 2024 έως και 2027.

12. Το άρθρο 29, περί αποζημίωσης ή σύνταξης γονέων άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1η Ιανουαρίου 2023 λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του, ισχύει για συμβάντα που έλαβαν χώρα από 1ης Ιανουαρίου 2023 και εφεξής.

13. Η ημερομηνία έναρξης ισχύος του Μέρους Β΄ καθορίζεται με την απόφαση της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 49.

Αθήνα, 3 Νοεμβρίου 2026

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Κων. Χατζηδάκης

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Κυρ. Πιερρακάκης	Γ. Γεραπετρίτης	Ν. - Γ. Δένδιας
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	ΥΓΕΙΑΣ
Θ. Λιβάνιος	Σ. Ζαχαράκη	Σπ. - Άδ. Γεωργιάδης
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Μιχ. Χρυσοχοΐδης	Χ. Δήμας	Στ. Ν. Παπασταύρου

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Π. Θεοδωρικάκος	Ν. Κεραμέως	Γ. Φλωρίδης
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ. - Μ. Μιχαηλίδου	Μ. Σχοινάς	Β. Κικίλιας
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Δ. Παπαστεργίου	Ε. Τουρνάς	Χ. - Γ. Σκέρτσος

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
Ν. Παπαθανάσης	Γ. Κώτσηρας

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	
ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ με τίτλο «Ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, της αποταμίευσης και των επενδύσεων, φορολογικές, μισθολογικές, συνταξιοδοτικές διατάξεις και λοιπές διατάξεις κοινωνικής πολιτικής»	
Επισπεύδον Υπουργείο	**Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών**
Στοιχεία επικοινωνίας	Νικόλαος - Δημήτριος Πουλάκος, Νίκης 5-7, 105 63, Αθήνα, 210 333 2000 (n.poulakos@minfin.gr), Απόστολος Χριστοδουλάκης, Ιδιαίτερο Γραφείο Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, αρμοδίου για θέματα δημοσιονομικής πολιτικής (a.christodoulakis@minfin.gr, αριθ. τηλ: 210 3332616, 210 3332607), Σωτήριος Βασιλάκος, Αναπληρωτής Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (s.vasilakos@glk.gr), Νικόλαος Κωνσταντόπουλος, Προϊστάμενος του Β' Τμήματος Συνταξιοδοτικής Πολιτικής του ΓΛΚ (n.konstantopoulos@glk.gr).

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ	
Εκπαίδευση - Πολιτισμός (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Πολιτισμού)	
Εθνική άμυνα – Εξωτερική πολιτική (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών)	
Οικονομική/ δημοσιονομική/ φορολογική πολιτική (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών)	**X**
Κοινωνική πολιτική (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υγείας και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας)	**X**
Δημόσια διοίκηση – Δημόσια τάξη – Δικαιοσύνη (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Εσωτερικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης και Μετανάστευσης και Ασύλου)	
Ανάπτυξη – Επενδυτική δραστηριότητα (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών και Μεταφορών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Τουρισμού και Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας)	**X**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α. Αιτιολογική έκθεση 2
Β. Έκθεση νομιμότητας.....34
Γ. Έκθεση διαβούλευσης 36
Δ. Έκθεση γενικών συνέπειων 58
Ε. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης.....60
Η. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων 68

Α. Αιτιολογική έκθεση

Α.1 Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης
Α.1.1 Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση; Ποιες συνέπειες προκαλούνται ή πρόκειται να προκληθούν, εάν δεν ρυθμιστεί το ζήτημα;
Οι αξιολογούμενες διατάξεις του σχεδίου νόμου αποτελούν στοχευμένες παρεμβάσεις σε φορολογικά, κοινωνικά, μισθολογικά, συνταξιοδοτικά και δημοσιονομικά ζητήματα, αποσκοπώντας κυρίως στη μείωση συγκεκριμένων φορολογικών και ασφαλιστικών επιβαρύνσεων, στην ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών, στην οικονομική στήριξη των οικογενειών, στη διεύρυνση και αναπροσαρμογή κοινωνικών παροχών και στη χρηματοδότηση αναπτυξιακών δράσεων, χωρίς να διαταράσσεται η δημοσιονομική σταθερότητα της χώρας. Ειδικότερα: Στο **Μέρος Α΄** προβλέπονται, μεταξύ άλλων, αλλαγές στη φορολογία εισοδήματος και περιουσίας τόσο βάσει κοινωνικών όσο και επαγγελματικών κριτηρίων, στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος, στο τέλος επιτηδεύματος, στον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων, στις μεταβιβάσεις ακινήτων, στις μισθώσεις, στις δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων, στις ηλεκτρονικές συναλλαγές και στα φιλοδωρήματα. Παράλληλα, προβλέπονται οικονομικές ενισχύσεις, μείωση ασφαλιστικών εισφορών, αναπροσαρμογή αναπηρικών επιδομάτων, αύξηση του επιδόματος γέννησης και παροχή κινήτρων για εγκατάσταση και παραμονή στις ακριτικές περιοχές της χώρας. Επιπλέον, επιδιώκεται η ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος του πάσης φύσεως προσωπικού του δημόσιου τομέα, μέσω της θεσμοθέτησης επιδόματος εορτών Χριστουγέννων. Τέλος, προβλέπονται η δυνατότητα επιλογής αποζημίωσης ή σύνταξης στους γονείς άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού που απεβίωσε ένεκα τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του, καθώς και η άρση οποιασδήποτε μείωσης εξακολουθεί να υφίσταται στις συντάξεις που λαμβάνουν οι συνταξιούχοι της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), όταν αυτοί εργάζονται ως μισθωτοί ή αυτοαπασχολούνται. Το **Μέρος Β΄** θεσπίζει ειδικό πλαίσιο μακροχρόνιας αποταμίευσης και επένδυσης υπέρ της νέας γενιάς, με στόχο τη σταδιακή δημιουργία περιουσιακών στοιχείων για παιδιά που κατά την υποβολή της αίτησης δεν έχουν συμπληρώσει το δεύτερο (2ο) έτος της ηλικίας τους. Η αξιολογούμενη ρύθμιση οργανώνει σε ενιαίο πλαίσιο τη δημιουργία και λειτουργία ατομικού επενδυτικού λογαριασμού στο όνομα του ανηλίκου, τη δυνατότητα καταβολής εισφορών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τη συνεισφορά του Δημοσίου, τους κανόνες επένδυσης και διαχείρισης, τη φορολογική μεταχείριση, την εποπτεία των παρόχων και την προστασία του δικαιούχου. Στο **Μέρος Γ΄** προβλέπεται αύξηση κατά τριακόσια εκατομμύρια (300.000.000) ευρώ των πιστώσεων του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΔΕ και ΕΠΑ) στον Κρατικό Προϋπολογισμό του τρέχοντος οικονομικού έτους, προκειμένου να μπορούν να υλοποιηθούν οι προβλεπόμενες φορολογικές και ασφαλιστικές ελαφρύνσεις, οι αυξημένες ή διευρυμένες κοινωνικές παροχές και η προβλεπόμενη δημοσιονομική ενίσχυση του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ.
Α.1.2 Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά η αξιολογούμενη ρύθμιση;

Το Μέρος Α΄ αφορά ιδίως τις ακόλουθες πληθυσμιακές ομάδες και φορείς, όπως σε τρίτεκνες ή πολύτεκνες οικογένειες, αγρότες, φυσικά πρόσωπα με επιχειρηματική δραστηριότητα ή μισθωτούς, κατόχους άδειας εκμετάλλευσης Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ), μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές και προσωπικό που λαμβάνουν αμοιβές υπό μορφή μερισμάτων, ιδιοκτήτες και μισθωτές ακινήτων και αγοραστές κατοικιών, κατασκευαστές οικοδομών προς πώληση υποκείμενους στον φόρο προστιθέμενης αξίας, δημοσίους υπαλλήλους και λειτουργούς, στρατιωτικούς, μισθωτούς και εργοδότες του ιδιωτικού τομέα, συνταξιούχους, άτομα με αναπηρία, ανασφάλιστους υπερήλικες και αναδόχους γονείς και δικαιούχους επιδόματος γέννησης, καθώς και σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες.
Επίσης, αφορά σε διάφορους φορείς και ειδικότερα στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.), στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.Υπ.Α.), καθώς και στους φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), συμπεριλαμβανομένων των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τα οποία ανήκουν στο Κράτος ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συμπεριλαμβανομένων των Γενικών και Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων, ή επιχορηγούνται τακτικά από πόρους των ως άνω φορέων κατά πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, καθώς και στις εταιρείες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Α΄ του ν. 4972/2022 (Α΄ 181), συμπεριλαμβανομένης της εταιρείας της περ. η) της παρ. 1 του άρθρου 3 του ίδιου νόμου, καθώς και των εταιρειών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Δ΄ του Μέρους Α΄ του ως άνω νόμου.
Το **Μέρος Β΄** αφορά στους ανήλικους δικαιούχους, δηλαδή σε ανήλικα φυσικά πρόσωπα που έχουν την ελληνική ιθαγένεια ή την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον, στη δεύτερη περίπτωση, είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας, στους νόμιμους εκπροσώπους των ανήλικων δικαιούχων, ήτοι στα πρόσωπα που ασκούν τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια αυτών και στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που επιθυμούν να καταβάλλουν εισφορές στον Ατομικό Επενδυτικό Λογαριασμό Ανηλίκων. Αφορά επίσης σε πιστωτικά ιδρύματα, Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, ασφαλιστικές επιχειρήσεις και λοιπά επιλέξιμα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που θα παρέχουν προϊόντα ή υπηρεσίες στο πλαίσιο του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων, καθώς και στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και στις κατά περίπτωση αρμόδιες εποπτικές αρχές.
Το **Μέρος Γ΄** αφορά στη Γενική Γραμματεία Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης.

Α.2 Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης

Α.2.1 Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν;
ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒

Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;

Άρθρο 4: παρ. 1, περ. δ) της παρ. 6 και περ. α) της παρ. 7 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167). **Άρθρο 5**: περ. ιβ) της παρ. 2 του άρθρου 14 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. **Άρθρο 6**: παρ. 8 του άρθρου 21 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. **Άρθρο 7**: παρ. 4 του άρθρου 24 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. **Άρθρο 9**: άρθρο 28Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. **Άρθρο 11**: περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 64 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. **Άρθρο 12**: παρ. 1 του άρθρου 69 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. **Άρθρο 13**: παρ. 33 και 91 του άρθρου 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. **Άρθρο 15**: περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 10 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130). **Άρθρο 17**: άρθρο 70 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162). **Άρθρο 18**: παρ. 14 του άρθρου 66 του ν. 4646/2019 (Α΄ 201). **Άρθρο 19:** Τμήμα Α΄ του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας. **Άρθρο 20**: άρθρο 72 του ν. 5217/2025 (Α΄ 120). **Άρθρο 21**: άρθρο 5 του ν. 4997/2022 (Α΄ 219). **Άρθρο 23**: παρ. 1 του άρθρου 1 και παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4659/2020 (Α΄ 21). **Άρθρο 29**: παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57).
Α.2.2 Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας;

i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Δεν είναι δυνατή η αντιμετώπιση των σχετικών ζητημάτων με την έκδοση ή την τροποποίηση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης, διότι οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις είτε προτείνονται το πρώτον, οπότε απαιτείται τυπικός νόμος ενώ δεν υφίσταται σε ισχύ σχετική νομοθετική εξουσιοδότηση είτε με αυτές τροποποιούνται υφιστάμενες διατάξεις τυπικού νόμου, που δεν μπορούν να τροποποιηθούν με δευτερογενή νομοθεσία. Ως προς τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις του Μέρους Α΄: α) οι φορολογικές διατάξεις δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης, ως προς την επιβολή ή είσπραξη φόρου, τον καθορισμό του υποκειμένου της φορολογίας, του εισοδήματος, του είδους της περιουσίας, των δαπανών και των συναλλαγών ή των κατηγοριών τους, στις οποίες αναφέρεται ο φόρος, καθώς και ως προς το αντικείμενο της φορολογίας, τον φορολογικό συντελεστή και τις απαλλαγές ή εξαιρέσεις από τη φορολογία, σύμφωνα με το άρθρο 78 του Συντάγματος, β) οι διατάξεις συνταξιοδοτικού περιεχομένου πρέπει να είναι ειδικές και να φέρουν τον τύπο των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 73 του Συντάγματος και γ) για τις μισθολογικές διατάξεις σχετικά με την παροχή μισθού, προβλέπεται, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 80 του Συντάγματος, η ψήφιση οργανικού ή άλλου ειδικού νόμου.

ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Η αλλαγή διοικητικής πρακτικής ή ερμηνευτικής προσέγγισης δεν αρκεί, διότι οι προτεινόμενες παρεμβάσεις μεταβάλλουν ρητές νομοθετικές προβλέψεις για ποσά, συντελεστές, δικαιούχους και προϋποθέσεις εφαρμογής. Οι μεταβολές αυτές, καθώς και η θέσπιση του νέου πλαισίου του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων, δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν με ερμηνευτικές οδηγίες ή διοικητικές ενέργειες.
iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Η διάθεση πρόσθετων ανθρώπινων και υλικών πόρων μπορεί να υποστηρίξει την εφαρμογή των ρυθμίσεων, ιδίως την προσαρμογή πληροφοριακών συστημάτων, τη διεκπεραίωση αιτήσεων και τη διενέργεια ελέγχων. Δεν αρκεί, όμως, για τη μεταβολή των νομοθετημένων επιβαρύνσεων και παροχών ή για τη θεμελίωση των νέων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προβλέπονται στο σχέδιο νόμου.

Α.3 Συναφείς πρακτικές
Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές άλλων χωρών της Ε.Ε. ή του Ο.Ο.Σ.Α., οργάνων της Ε.Ε. ή διεθνών οργανισμών; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ☒ Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα ποιες είναι αυτές, σε ποια σημεία της ρύθμισης αξιοποιήθηκαν, και πώς συγκρίνονται με την ελληνική πραγματικότητα:

Α.4 Κατ' άρθρον ανάλυση της αξιολογούμενης ρύθμισης	
Άρθρο	*Ανάλυση*
Άρθρο 1 **Σκοπός**	Με την αξιολογούμενη διάταξη καθορίζεται ο σκοπός του Μέρους Α΄ του σχεδίου νόμου.
Άρθρο 2 **Αντικείμενο**	Με την αξιολογούμενη διάταξη καθορίζεται το αντικείμενο του Μέρους Α΄ του σχεδίου νόμου.

Άρθρο 3 **Μη συνυπολογισμός συντάξεων λόγω θανάτου στο εισοδηματικό όριο για τον χαρακτηρισμό τέκνου ως εξαρτώμενου μέλους - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 11 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκεται η φορολογική στήριξη των οικογενειών που έχουν απολέσει τον έναν γονέα, ώστε η σύνταξη λόγω θανάτου που λαμβάνει το τέκνο να μην αποτελεί, εξαιτίας της υπέρβασης του εισοδηματικού ορίου, λόγο απώλειας της ιδιότητας του εξαρτώμενου τέκνου. Ειδικότερα, τα εισοδήματα από συντάξεις λόγω θανάτου που καταβάλλονται στα τέκνα της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), εξαιρούνται από τον υπολογισμό του εισοδηματικού ορίου της παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Για τον χαρακτηρισμό των τέκνων ως εξαρτώμενων μελών εξακολουθεί να απαιτείται η πλήρωση των λοιπών προϋποθέσεων του άρθρου 11. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται η δυνατότητα του γονέα να λαμβάνει τις προβλεπόμενες φορολογικές ελαφρύνσεις που συνδέονται με τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων. Η ισχύς της αξιολογούμενης διάταξης αρχίζει από το φορολογικό έτος 2026 και εφεξής.

Άρθρο 4 Μηδενικός φορολογικός συντελεστής για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και για κατ' επάγγελμα αγρότες - Παράταση ισχύος κινήτρων για συναλλαγές με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής - Τροποποίηση παρ. 1, περ. δ) παρ. 6 και περ. α) παρ. 7 άρθρου 15 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκονται η περαιτέρω φορολογική στήριξη των οικογενειών με τουλάχιστον τρία (3) τέκνα και η ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματός τους, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των δημογραφικών προκλήσεων. Ειδικότερα, από το φορολογικό έτος 2027 και εφεξής επεκτείνεται στους φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα η εφαρμογή μηδενικού φορολογικού συντελεστή στα δύο (2) πρώτα κλιμάκια της φορολογικής κλίμακας της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, η οποία μέχρι σήμερα προβλέπεται για φορολογούμενους με τέσσερα (4) ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα. Με τον τρόπο αυτό μειώνεται η φορολογική επιβάρυνση των τρίτεκνων οικογενειών, χωρίς να μεταβάλλεται η φορολογική μεταχείριση των εισοδημάτων που υπερβαίνουν τα δύο (2) πρώτα κλιμάκια. Περαιτέρω, σκοπείται η ουσιαστική φορολογική στήριξη των κατ' επάγγελμα αγροτών και η ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματός τους, στο πλαίσιο της στήριξης του πρωτογενούς τομέα. Ειδικότερα, για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026 και εφεξής προβλέπεται η εφαρμογή μηδενικού φορολογικού συντελεστή στα δύο (2) πρώτα κλιμάκια της φορολογικής κλίμακας της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, για το εισόδημα που προκύπτει από την άσκηση αγροτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας από κατ' επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα. Ο μηδενικός φορολογικός συντελεστής εφαρμόζεται στο εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα και δεν καταλαμβάνει τυχόν λοιπά εισοδήματα του φορολογουμένου, τα οποία εξακολουθούν να φορολογούνται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Τέλος, παρατείνεται έως και το φορολογικό έτος 2027 η ισχύς των φορολογικών κινήτρων για την πραγματοποίηση συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών. Ειδικότερα, διατηρείται ο διπλός υπολογισμός της αξίας ορισμένων δαπανών υγείας για την κάλυψη του απαιτούμενου ποσού δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, καθώς και η δυνατότητα αφαίρεσης από το φορολογητέο εισόδημα ποσού ίσου με το τριάντα τοις εκατό (30%) επιλέξιμων δαπανών λήψης υπηρεσιών που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, έως του ποσού των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ετησίως. Με τον τρόπο αυτό διατηρούνται τα κίνητρα για την ενίσχυση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, τη διεύρυνση της φορολογικής συμμόρφωσης και τον περιορισμό της φοροδιαφυγής, ενώ παράλληλα ενισχύεται το διαθέσιμο εισόδημα των φορολογουμένων που πραγματοποιούν τις επιλέξιμες δαπάνες.

Άρθρο 5 **Αύξηση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων από πελάτες - Τροποποίηση περ. ιβ) παρ. 2 άρθρου 14 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκεται από το φορολογικό έτος 2026 και εφεξής η περαιτέρω ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος των προσώπων που λαμβάνουν φιλοδωρήματα, μέσω της αύξησης του αφορολόγητου ορίου από τριακόσια (300) ευρώ μηνιαίως σε έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος. Η αύξηση αφορά τα φιλοδωρήματα που λαμβάνουν προαιρετικά οι μισθωτοί από πελάτες της επιχείρησης έναντι της παρεχόμενης εξυπηρέτησης, ανεξαρτήτως εάν αυτά καταβάλλονται μέσω της επιχείρησης ή απευθείας. Η απαλλαγή δεν καταλαμβάνει φιλοδωρήματα που καταβάλλονται στους μισθωτούς ως συγκεκριμένο ποσοστό του μισθού ή ημερομισθίου ή ως σταθερό ποσό βάσει ατομικής συμφωνίας, σύμβασης εργασίας, συλλογικής σύμβασης ή διαιτητικής απόφασης και εισπράττονται τακτικά, επαυξάνοντας τις αποδοχές τους. Η αύξηση του αφορολόγητου ορίου και ο υπολογισμός του σε ετήσια αντί μηνιαίας βάσης εκτιμάται ότι θα διευκολύνουν τους δικαιούχους των φιλοδωρημάτων ως προς τη φορολογική αντιμετώπιση και διαχείριση αυτών.
Άρθρο 6 **Αύξηση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων φυσικών προσώπων μέσω ψηφιακών πλατφορμών - Τροποποίηση παρ. 8 άρθρου 21 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκεται από το φορολογικό έτος 2026 και εφεξής η περαιτέρω ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος των προσώπων που λαμβάνουν φιλοδωρήματα, μέσω της αύξησης του αφορολόγητου ορίου από τριακόσια (300) ευρώ μηνιαίως σε έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος. Η αύξηση αυτή αφορά τα φιλοδωρήματα που καταβάλλονται προαιρετικά σε φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με συμβάσεις ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου για τη διανομή ή μεταφορά προϊόντων και αντικειμένων μέσω ψηφιακών πλατφορμών, για συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω αυτών. Η αύξηση του αφορολόγητου ορίου και ο υπολογισμός του σε ετήσια αντί μηνιαίας βάσης, εκτιμάται ότι θα διευκολύνουν τους δικαιούχους των φιλοδωρημάτων ως προς τη φορολογική αντιμετώπιση και διαχείριση αυτών.

Άρθρο 7 Επιτάχυνση των φορολογικών αποσβέσεων μηχανολογικού εξοπλισμού - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 24 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκονται η ενθάρρυνση και η επιτάχυνση των παραγωγικών επενδύσεων σε μηχανολογικό εξοπλισμό, μέσω της θέσπισης ευνοϊκότερου συστήματος φορολογικών αποσβέσεων. Ειδικότερα, για την κατηγορία ενεργητικού «Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού» του άρθρου 24 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, η απόσβεση πραγματοποιείται πλέον σε έξι (6) έτη, αντί των δέκα (10) ετών που προβλέπονται με τον ισχύοντα ετήσιο συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%). Οι νέοι συντελεστές διαμορφώνονται σε δέκα τοις εκατό (10%) για καθένα από τα δύο πρώτα έτη, δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για καθένα από το τρίτο και τέταρτο έτος και είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για καθένα από το πέμπτο και έκτο έτος. Με τον τρόπο αυτό επιταχύνεται η φορολογική αναγνώριση του κόστους των επενδύσεων, ενισχύεται η ρευστότητα των επιχειρήσεων και διευκολύνεται η ανανέωση και ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού τους εξοπλισμού. Παράλληλα, η επιταχυνόμενη απόσβεση ανταποκρίνεται καλύτερα στην προοδευτικά αυξανόμενη απομείωση της αξίας των μηχανημάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις. Η ισχύς της αξιολογούμενης διάταξης αρχίζει για πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2027 και επόμενα.

Άρθρο 8 **Μη εφαρμογή προσαυξήσεων στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος και εξαίρεση των ανήλικων εκμεταλλευτών ΤΑΞΙ από το ανωτέρω ελάχιστο ποσό - Προσθήκη παρ. 2Α, τροποποίηση παρ. 6 και προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκεται η επιβράβευση της φορολογικής συνέπειας, μέσω της ευνοϊκότερης εφαρμογής του μηχανισμού προσδιορισμού του ελάχιστου ετήσιου εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα από το φορολογικό έτος 2026 και εφεξής. Η ρύθμιση αξιοποιεί την πλήρη ανάπτυξη των ηλεκτρονικών φορολογικών εργαλείων, συνδέοντας την ευνοϊκή μεταχείριση με την εκπλήρωση συγκεκριμένων φορολογικών και λοιπών υποχρεώσεων. Για τους φορολογουμένους που πληρούν τα προβλεπόμενα κριτήρια φορολογικής συνέπειας περιορίζονται τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ετήσιου εισοδήματος του άρθρου 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, και επομένως το τελικό ύψος αυτού, κατά περίπτωση, καθώς δεν εφαρμόζονται: α) οι προσαυξήσεις των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, οι οποίες συνδέονται με το κόστος μισθοδοσίας του προσωπικού και την υπέρβαση του μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών του οικείου Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας, αντίστοιχα και β) το πέμπτο εδάφιο της παρ. 2, που συνδέει το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα με τις αποδοχές του υψηλότερα αμειβόμενου εργαζομένου της επιχείρησης. Τα κριτήρια φορολογικής συνέπειας αφορούν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων ηλεκτρονικής διαβίβασης δεδομένων στην πλατφόρμα myDATA, τη διασύνδεση EFT/POS και Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών με την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και την παροχή των απαιτούμενων από τη φορολογική νομοθεσία πληροφοριών, την υποβολή δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος και Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), καθώς και την απουσία παραβάσεων της φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας και του άρθρου 65 του ν. 4446/2016 (Α΄ 240). Για την εξειδίκευση των προβλεπόμενων κριτηρίων συνέπειας, των παραβάσεων που λαμβάνονται υπόψη και της διαδικασίας εφαρμογής προβλέπεται κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μετά από εισήγηση της Α.Α.Δ.Ε.. Επίσης, με την αξιολογούμενη ρύθμιση προστίθεται περ. η) στην παρ. 6 του άρθρου 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, με την οποία προβλέπεται η εξαίρεση από την εφαρμογή του τεκμηρίου του εν λόγω άρθρου για τα ανήλικα τέκνα που είναι κάτοχοι άδειας εκμετάλλευσης Επιβατηγού Δημόσιας Χρήσης οχήματος (ΤΑΞΙ), προκειμένου να καλυφθούν ιδίως περιπτώσεις κατά τις οποίες η άδεια περιέρχεται στα ανήλικα τέκνα εξ αιτίας θανάτου γονέα.

Άρθρο 9 Περιορισμός του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για εκμεταλλευτές ΤΑΞΙ και επέκταση της μείωσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για επιχειρήσεις σε μικρούς οικισμούς - Τροποποίηση άρθρου 28Γ Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος	Με την αξιολογούμενη διάταξη επεκτείνονται από το φορολογικό έτος 2026 οι μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος που προβλέπονται στο άρθρο 28Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Ειδικότερα, τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 28Γ με σκοπό την αναλογικότερη φορολογική μεταχείριση των εκμεταλλευτών Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ), μέσω της σύνδεσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος με το ποσοστό ιδιοκτησίας τους επί του οχήματος. Συγκεκριμένα, καταργείται η ισχύουσα πρόβλεψη περί μείωσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος κατά το ήμισυ για εκμεταλλευτές ΤΑΞΙ με ποσοστό ιδιοκτησίας έως είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και προβλέπεται ο περιορισμός του τεκμαρτού ποσού, ώστε αυτό να διαμορφώνεται στο ποσό που αντιστοιχεί στο ποσοστό ιδιοκτησίας του εκμεταλλευτή επί του οχήματος. Ειδικά σε περίπτωση που ο εκμεταλλευτής διαθέτει ποσοστά ιδιοκτησίας επί περισσότερων του ενός οχημάτων ΤΑΞΙ, για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των ποσοστών αυτών, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%). Επίσης, τροποποιείται η παρ. 3 του άρθρου 28Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος με σκοπό την περαιτέρω φορολογική στήριξη των φυσικών προσώπων που ασκούν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα σε μικρούς οικισμούς, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της περιφέρειας και της αντιμετώπισης των δημογραφικών προκλήσεων. Ειδικότερα, διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της μείωσης κατά το ήμισυ του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος με την αύξηση του πληθυσμιακού ορίου από χίλιους πεντακόσιους (1.500) σε δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους και, ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, από χίλιους επτακόσιους (1.700) σε δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200) κατοίκους. Η μείωση αφορά φορολογουμένους που ασκούν τη δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους στους οικείους οικισμούς, με την εξαίρεση των οικισμών της Περιφέρειας Αττικής, πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων. Με τον τρόπο αυτό ενισχύονται η βιωσιμότητα των μικρών επιχειρήσεων και η διατήρηση της οικονομικής δραστηριότητας σε περιοχές με περιορισμένο πληθυσμό.

Άρθρο 10 **Αύξηση του φορολογικού συντελεστή για αμοιβές μελών διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστών και προσωπικού από τα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκεται η δικαιότερη φορολογική μεταχείριση των υψηλών αμοιβών που λαμβάνουν μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές και προσωπικό από τη συμμετοχή τους στα κέρδη νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων. Η αύξηση του φορολογικού συντελεστή για τις αμοιβές αυτές ευθυγραμμίζει τη φορολογική μεταχείριση της υπεραξίας από τη μεταβίβαση κεφαλαίου ή δικαιωμάτων προαίρεσης (stock options). Παράλληλα, διατηρείται η ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση των αμοιβών αυτών σε σχέση με τη φορολογία εισοδήματος από μισθωτή εργασία, ως κίνητρο για τη βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι συνδέονται με κέρδη που έχουν ήδη φορολογηθεί σε επίπεδο νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας. Ειδικότερα, προβλέπεται φορολογικός συντελεστής δεκαπέντε τοις εκατό (15%), αντί του ισχύοντος πέντε τοις εκατό (5%), για το μέρος του συνολικού ετήσιου ποσού των ανωτέρω αμοιβών, ανά δικαιούχο, που υπερβαίνει τις εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ. Το ποσό έως το όριο αυτό εξακολουθεί να φορολογείται με τον ισχύοντα συντελεστή, ενώ η ρύθμιση δεν μεταβάλλει τη φορολογική μεταχείριση των μερισμάτων που λαμβάνουν οι μέτοχοι υπό την ιδιότητά τους αυτή. Με τον τρόπο αυτό η πρόσθετη φορολογική επιβάρυνση επικεντρώνεται στις υψηλές αμοιβές στελεχών, χωρίς να θίγεται η πλειονότητα των εργαζομένων που λαμβάνουν μικρότερα ποσά από τη διανομή κερδών. Περαιτέρω, διευκρινίζεται ότι η κατά την παρ. 2 του άρθρου 36 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης του δικαιούχου, τακτοποιείται κατά την εκκαθάριση του φόρου εισοδήματός του, κατά περίπτωση. Η αξιολογούμενη διάταξη ισχύει για αμοιβές που καταβάλλονται από την 1η.1.2027 και εφεξής.
Άρθρο 11 **Αύξηση του φορολογικού συντελεστή παρακράτησης φόρου για ποσά της παρ. 1Α του άρθρου 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ - Τροποποίηση περ. α) παρ. 1 άρθρου 64 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**	Με την αξιολογούμενη διάταξη, η εσωτερική παρ. 1Α του άρθρου 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως προστίθεται με το άρθρο 10 του παρόντος σχεδίου νόμου, ως προς τον αυξημένο φορολογικό συντελεστή του δεκαπέντε τοις εκατό (15%), καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις διανομής αμοιβών στα μέλη διοικητικών συμβουλίων, στους διαχειριστές και στο προσωπικό από τη συμμετοχή τους στα κέρδη νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων, εφόσον τα ποσά αυτά υπερβαίνουν το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, αξιοποιώντας τον μηχανισμό της προοδευτικής φορολόγησης των εισοδημάτων από μερίσματα.

Άρθρο 12 **Μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 69 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκεται η ενίσχυση της ρευστότητας των φυσικών προσώπων που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, μέσω της μείωσης της προκαταβολής φόρου εισοδήματος. Ειδικότερα, το ποσοστό της προκαταβολής μειώνεται από πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) σε πενήντα τοις εκατό (50%) του φόρου που προκύπτει από επιχειρηματική δραστηριότητα. Με τον τρόπο αυτό περιορίζεται η φορολογική επιβάρυνση που προκύπτει από την προκαταβολή φόρου, ενισχύεται η διαθέσιμη ρευστότητα των ατομικών επιχειρήσεων και διευκολύνεται η κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών τους αναγκών. Η αξιολογούμενη διάταξη ισχύει για προκαταβολές φόρου που βεβαιώνονται με πράξεις διοικητικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2027 και επόμενων.
Άρθρο 13 **Παράταση της αναστολής ισχύος του άρθρου 41 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος για την επιβολή φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας - Παράταση της απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος ακινήτων που μισθώνονται με μακροχρόνια μίσθωση - Τροποποίηση παρ. 33 και 91 άρθρου 72 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος**	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027, αντί της 31ης Δεκεμβρίου 2026, η αναστολή ισχύος του άρθρου 41 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, περί επιβολής φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται για ένα (1) επιπλέον έτος η υφιστάμενη φορολογική μεταχείριση των μεταβιβάσεων ακινήτων, με στόχο τη διευκόλυνση των συναλλαγών και τη στήριξη της δραστηριότητας στην αγορά ακινήτων. Περαιτέρω, με την αξιολογούμενη διάταξη της παρ. 2 ορίζεται ότι δεν φορολογείται το εισόδημα φυσικών προσώπων που προέρχεται από εκμίσθωση κατοικιών σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 91 του άρθρου 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, εφόσον το εισόδημα προέρχεται από σύμβαση μίσθωσης διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών που συνάπτεται μεταξύ της 8ης Σεπτεμβρίου 2024 και της 31ης Δεκεμβρίου 2027, αντί της 31ης Δεκεμβρίου 2026, που ισχύει σήμερα, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις της περ. α). Υπενθυμίζεται ότι η απαλλαγή χορηγείται για τους πρώτους τριάντα έξι (36) μήνες μετά τον μήνα σύναψης της σύμβασης μίσθωσης, εφόσον πληρούνται οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις. Η παράταση αυτή παρέχει κίνητρο στους ιδιοκτήτες ακινήτων για την εκμίσθωση αυτών αφού δεν φορολογείται το εισόδημα που αποκτούν από την εκμίσθωση των κατοικιών.

Άρθρο 14 **Μείωση και κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες - Τροποποίηση άρθρου 31 ν. 3986/2011**	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκεται η περαιτέρω μείωση των φορολογικών επιβαρύνσεων των επιχειρήσεων, μέσω της σταδιακής κατάργησης του τέλους επιτηδεύματος για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, με προτεραιότητα στην ελληνική περιφέρεια. Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες διατάξεις για το φορολογικό έτος 2027, το τέλος επιτηδεύματος που οφείλεται για την έδρα και τα υποκαταστήματα που βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής, με εξαίρεση την Περιφερειακή Ενότητα Νήσων, μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Περαιτέρω, ορίζεται ότι για τα φορολογικά έτη 2026 και μετά, δεν οφείλεται τέλος επιτηδεύματος για την έδρα και τα υποκαταστήματα νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που βρίσκονται εκτός της Περιφέρειας Αττικής, καθώς και στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων της Αττικής. Η κατάργηση και η μείωση, κατά περίπτωση, του τέλους εφαρμόζονται αυτοτελώς για κάθε έδρα και υποκατάστημα, ανάλογα με τον τόπο εγκατάστασής τους, ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο βρίσκονται οι λοιπές εγκαταστάσεις του ίδιου νομικού προσώπου ή της ίδιας νομικής οντότητας.
Άρθρο 15 **Επέκταση της απαλλαγής από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων για κύριες κατοικίες σε μικρούς οικισμούς - Τροποποίηση περ. ια) παρ. 1 άρθρου 10 Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας**	Με την αξιολογούμενη διάταξη, από το έτος 2027, επεκτείνεται η απαλλαγή από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων για την κύρια κατοικία φυσικών προσώπων, φορολογικών κατοίκων Ελλάδας, με την αύξηση του πληθυσμιακού ορίου από χίλιους πεντακόσιους (1.500) σε δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους και, ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, σε δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200) κατοίκους. Η απαλλαγή εφαρμόζεται στους οικισμούς που πληρούν τα όρια αυτά σύμφωνα με την εκάστοτε πλέον πρόσφατη απογραφή πληθυσμού, εξαιρουμένων των οικισμών της Περιφέρειας Αττικής, πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων. Η απαλλαγή χορηγείται, εφόσον η συνολική αξία του εκατό τοις εκατό (100%) της πλήρους κυριότητας της κατοικίας, όπως υπολογίζεται για τους σκοπούς επιβολής του φόρου, δεν υπερβαίνει τις τετρακόσιες χιλιάδες (400.000) ευρώ. Με τη διεύρυνση αυτή ενισχύεται το διαθέσιμο εισόδημα των κατοίκων μικρών οικισμών και δημιουργούνται ευνοϊκότερες συνθήκες για τη διατήρηση της μόνιμης κατοικίας και της οικονομικής δραστηριότητας στην περιφέρεια.

Άρθρο 16 Αυξημένος συντελεστής φόρου μεταβίβασης για αγορά κατοικίας από φορολογικούς κατοίκους εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου - Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 27 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας	Με την αξιολογούμενη διάταξη επιδιώκεται η αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος, μέσω του περιορισμού της αυξημένης ζήτησης κατοικιών από αγοραστές τρίτων χωρών, η οποία συμβάλλει στην άνοδο των τιμών των ακινήτων και στον περιορισμό της πρόσβασης των μόνιμων κατοίκων στη στέγη. Ειδικότερα, ο συντελεστής φόρου μεταβίβασης για την αγορά κατοικίας από φυσικό πρόσωπο που είναι φορολογικός κάτοικος χώρας εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, αυξάνεται από τρία τοις εκατό (3%) σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί της φορολογητέας αξίας του ακινήτου. Η ρύθμιση αφορά αποκλειστικά την αγορά κατοικίας και δεν καταλαμβάνει επαγγελματικούς χώρους, οικόπεδα ή λοιπά ακίνητα. Η αξιολογούμενη διάταξη ισχύει για οριστικά συμβόλαια που καταρτίζονται από την 1η.7.2027 και μετά. Επισημαίνεται ότι η ρύθμιση δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση αγοράς κατοικίας από δικαιούχους απαλλαγής του άρθρου 42 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130).
Άρθρο 17 Παράταση της αναστολής Φόρου Προστιθέμενης Αξίας ακινήτων για το έτος 2027 - Τροποποίηση άρθρου 70 Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας	Με την αξιολογούμενη διάταξη παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027, αντί της 31ης Δεκεμβρίου 2026, η αναστολή εφαρμογής του Φ.Π.Α. στα ακίνητα, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 70 του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 5144/2024, Α΄ 162). Η παράταση καταλαμβάνει τόσο τη δυνατότητα υπαγωγής στο καθεστώς αναστολής όσο και τις αναστολές που έχουν ήδη χορηγηθεί και ισχύουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2026. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται για ένα (1) επιπλέον έτος το φορολογικό κίνητρο για τη διάθεση αδιάθετων ακινήτων και την ενίσχυση της οικοδομικής δραστηριότητας, συμβάλλοντας στη τόνωση της αγοράς ακινήτων και στην αύξηση της προσφοράς κατοικιών.
Άρθρο 18 Παράταση ισχύος της μείωσης του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων του άρθρου 39Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος - Τροποποίηση παρ. 14 άρθρου 66 ν. 4646/2019	Με την αξιολογούμενη διάταξη παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027, αντί της 31ης Δεκεμβρίου 2026, η περίοδος πραγματοποίησης δαπανών για την υπαγωγή στην προβλεπόμενη μείωση του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων του άρθρου 39Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται για ένα (1) επιπλέον έτος το φορολογικό κίνητρο για την αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος, ενθαρρύνονται οι σχετικές εργασίες και ενισχύεται η οικονομική δραστηριότητα στους κλάδους που συνδέονται με την ανακαίνιση και τη βελτίωση των κτιρίων.

Άρθρο 19 Μείωση εφαρμοστέου συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στα προϊόντα γυναικείας υγιεινής και στις πάνες για την ακράτεια ενηλίκων - Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙΙ Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η μείωση του συντελεστή φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) από είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) σε δεκατρία τοις εκατό (13%) στα προϊόντα γυναικείας υγιεινής, ιδίως σερβιέτες, ταμπόν υγείας και παρόμοια είδη υγιεινής από οποιοδήποτε υλικό, καθώς και στις πάνες για την ακράτεια ενηλίκων. Με την προτεινόμενη ρύθμιση επιδιώκεται η μείωση του κόστους απόκτησης αγαθών που καλύπτουν βασικές ανάγκες προσωπικής υγιεινής και καθημερινής φροντίδας, μέσω της υπαγωγής τους σε μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α.. Σκοπός είναι η ενίσχυση της οικονομικής προσιτότητας των εν λόγω αγαθών, ιδίως για τα ευάλωτα νοικοκυριά, η άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων που συνδέονται με την πρόσβαση σε αυτά, καθώς και η προσαρμογή της φορολογικής τους μεταχείρισης στον χαρακτήρα τους ως ειδών πρώτης ανάγκης, λαμβανομένου υπόψη και του αντίστοιχα ευνοϊκότερου καθεστώτος σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Άρθρο 20 Διεύρυνση δικαιούχων της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων - Τροποποίηση άρθρου 72 ν. 5217/2025	Με την αξιολογούμενη διάταξη αυξάνεται μόνιμα η ετήσια οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους, άτομα με αναπηρία και ανασφάλιστους υπερήλικες από τριακόσια (300) σε τετρακόσια (400) ευρώ καθαρά. Επιπρόσθετα αίρονται τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια χορήγησης και καταβολής της για συνταξιούχους άνω των εξήντα πέντε (65) ετών, με αποτέλεσμα το σύνολο των εν λόγω συνταξιούχων να καθίστανται δικαιούχοι της οικονομικής ενίσχυσης ήδη από τον Νοέμβριο του έτους 2026. Με τη διεύρυνση αυτή, η οποία έχει ως πρωταρχικό στόχο την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος των πιο ευάλωτων ομάδων συμπολιτών μας, προβλέπεται ότι θα ωφεληθούν επιπλέον διακόσιες εβδομήντα χιλιάδες (270.000) συνταξιούχοι, διαμορφώνοντας τον συνολικό αριθμό των δικαιούχων σε δύο εκατομμύρια διακόσιες χιλιάδες (2.200.000).
Άρθρο 21 Μείωση ασφαλιστικών εισφορών - Τροποποίηση άρθρου 5 ν. 4997/2022	Η αξιολογούμενη διάταξη εντάσσεται σε πλέγμα ρυθμίσεων που προωθούνται είτε ειδικά για τους μισθωτούς εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα, όπως η αύξηση του κατώτατου μισθού, είτε οριζόντια, όπως η πρόβλεψη για μείωση του συντελεστή φορολόγησης για τους τρίτεκνους, με σκοπό την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματός τους. Σύμφωνα με αυτή από την 1η Απριλίου 2027 μειώνονται κατά μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%) οι ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα, με τη μείωση να πραγματοποιείται από το σκέλος των κρατήσεων υπέρ της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης. Σημειώνεται ότι το σύνολο της μείωσης θα υλοποιηθεί από τις ασφαλιστικές εισφορές που παρακρατούνται από τον εργαζόμενο, ώστε οι μισθωτοί να λάβουν το σύνολο του οφέλους.

Άρθρο 22 Αναπροσαρμογή αναπηρικών επιδομάτων	Με την αξιολογούμενη διάταξη ικανοποιείται ένα πάγιο αίτημα των ατόμων με αναπηρία. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι από τον Ιανουάριο του έτους 2027 αναπροσαρμόζονται ετησίως με βάση τον μέσο όρο του πληθωρισμού και του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, με μέγιστο όριο τον πληθωρισμό, και με το ίδιο ποσοστό ετησίως που ισχύει για την αναπροσαρμογή των συντάξεων, τα αναπηρικά επιδόματα που χορηγούνται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) και τα αναπηρικά επιδόματα που χορηγούνται από τον e-ΕΦΚΑ (εξωιδρυματικό επίδομα και επίδομα απολύτου αναπηρίας), που σήμερα δεν αναπροσαρμόζονται. Πρόκειται για επιδόματα που τα λαμβάνουν περίπου διακόσιες δεκαοκτώ χιλιάδες (218.000) πολίτες με αναπηρία. Το μέσο όφελος ανά δικαιούχο εκτιμάται για το έτος 2027 σε περίπου διακόσια είκοσι (220) ευρώ, το οποίο αυξάνεται ετησίως κατά ποσοστό ίσο με τον συντελεστή αύξησης των συντάξεων.
Άρθρο 23 Αύξηση ποσού επιδόματος γέννησης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 1 και παρ. 2 άρθρου 2 ν. 4659/2020	Με την αξιολογούμενη διάταξη προβλέπεται η αύξηση του επιδόματος γέννησης για τις πολύτεκνες οικογένειες κατά χίλια (1.000) ευρώ επιπλέον για κάθε εξαρτώμενο τέκνο. Μέχρι σήμερα το επίδομα ανέρχεται στο ποσό των τριών χιλιάδων πεντακοσίων (3.500) ευρώ για τέσσερα (4) παιδιά και πάνω, χωρίς περαιτέρω αύξηση για κάθε εξαρτώμενο τέκνο. Με την αξιολογούμενη διάταξη το ποσό για το τέταρτο εξαρτώμενο τέκνο αυξάνεται σε τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια (4.500) ευρώ και στη συνέχεια προσαυξάνεται σωρευτικά κατά το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ για κάθε επόμενο πέραν του τέταρτου κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και διαμορφώνεται στις πέντε χιλιάδες πεντακόσια (5.500) ευρώ για πέντε (5) τέκνα, έξι χιλιάδες πεντακόσια (6.500) ευρώ για έξι (6) τέκνα κ.ο.κ.. Το επίδομα θα καταβληθεί αναδρομικά για γεννήσεις που έλαβαν χώρα από την 1η Ιανουαρίου του έτους 2026 και αφορά σε περίπου δύο χιλιάδες πεντακόσιες (2.500) πολύτεκνες οικογένειες ετησίως.

Άρθρο 24 Αναμόρφωση της δράσης «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης» για τον β' κύκλο του Προγράμματος (2026-2027)	Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η αναδρομική εφαρμογή, από 1ης.9.2026, της υπό στοιχεία 168039ΕΞ2026/16.10.2026 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 134947/ΕΞ2025/29.07.2025 κοινής υπουργικής απόφασης «Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου Διαδικασία Εφαρμογής της Δράσης «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης» των α' κύκλου του Προγράμματος (έτος 2025-2026) και β' κύκλου του Προγράμματος (έτος 2026-2027) συγχρηματοδοτούμενων από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + στο πλαίσιο του Εταιρικού Συμφώνου για την Περιφερειακή Ανάπτυξη (ΕΣΠΑ) για την Προγραμματική Περίοδο 2021_2027 και από εθνικούς πόρους» (Β' 4127), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει» (Α΄ 6419), με την οποία τροποποιήθηκαν τα άρθρα 6 και 8 της υπό στοιχεία 134947/ΕΞ2025/29.7.2025 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Ειδικότερα, η αναδρομικότητα καταλαμβάνει αφενός την αύξηση των ετησίων ορίων δαπάνης για συγκεκριμένες κατηγορίες θέσεων των δομών βρεφικής, βρεφονηπιακής και παιδικής φροντίδας και αφετέρου την αύξηση των εισοδηματικών κριτηρίων επιλογής των ωφελούμενων της δράσης. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι οι αξίες τοποθέτησης που έχουν ήδη καταβληθεί ή εκκρεμούν προς καταβολή για το χρονικό διάστημα από την έναρξη του β΄ κύκλου του Προγράμματος έως την έναρξη ισχύος της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τα νέα οικονομικά και εισοδηματικά δεδομένα. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ενιαία εφαρμογή των νέων όρων χρηματοδότησης για το σύνολο του β΄ κύκλου της δράσης, αποφεύγονται αποκλίσεις στη μεταχείριση των δικαιούχων και των φορέων λειτουργίας των δομών λόγω του χρόνου καταβολής της χρηματοδότησης και καθίσταται δυνατή η καταβολή της αναλογούσας διαφοράς χρηματοδότησης από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. προς τους φορείς των δομών που καλύπτονται από την αναδρομική ισχύ της ρύθμισης. Η ρύθμιση κρίνεται αναγκαία για λόγους ίσης μεταχείρισης, ασφάλειας δικαίου και αποτελεσματικής υλοποίησης της συγχρηματοδοτούμενης δράσης, ώστε οι αυξήσεις που θεσπίστηκαν κατά τη διάρκεια του β΄ κύκλου να παραγάγουν αποτελέσματα για ολόκληρη την περίοδο εφαρμογής του.

Άρθρο 25 Κίνητρο εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης - Προσθήκη άρθρου 32Β στον ν. 5178/2025	Με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται κίνητρο, με τη μορφή ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης από τον κρατικό προϋπολογισμό, για την παραμονή ή την εγκατάσταση στον Δήμο Μεγίστης της Περιφερειακής Ενότητας Ρόδου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Η ενίσχυση αφορά τόσο σε μόνιμους κατοίκους του ανωτέρω Δήμου όσο και σε μονοπρόσωπα ή πολυπρόσωπα νοικοκυριά που μεταφέρουν την κύρια κατοικία και το κέντρο βιοτικών δραστηριοτήτων τους από δήμους της επικράτειας, οι οποίοι θα οριστούν με κοινή υπουργική απόφαση, στον Δήμο Μεγίστης. Ορίζονται, επίσης, τα αποδεικτικά μέσα για τη συντέλεση της μεταφοράς, η απαιτούμενη ελάχιστη διάρκεια παραμονής, οι κατηγορίες των δικαιούχων και το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης, που ανέρχεται σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ανά ωφελούμενη μονάδα, προσαυξανόμενη κατά χίλια (1.000) ευρώ για κάθε ανήλικο εξαρτώμενο μέλος του νοικοκυριού. Περαιτέρω, ορίζεται ότι η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α., κατόπιν επιχορήγησης από το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και κατόπιν υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης από τους ενδιαφερόμενους με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και αυτοψίας επί της εγκατάστασης από τον Δήμο Μεγίστης. Προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση των όρων του θεσπιζόμενου προγράμματος, προβλέπεται διενέργεια επιτόπιων ελέγχων τόσο από τη Διεύθυνση Επιθεώρησης του Ο.Π.Ε.Κ.Α., όσο και από τον αρμόδιο Δήμο και θεσπίζονται κυρώσεις σε περίπτωση ψευδούς δήλωσης, οι οποίες αφορούν τόσο σε ιδιοκτήτες ακινήτων, που συμβάλλονται ως εκμισθωτές, όσο και σε εργοδότες, που απασχολούν τα ωφελούμενα φυσικά πρόσωπα. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκονται η διασφάλιση της πραγματικής μετακίνησης και η αποφυγή καταχρηστικών συμπεριφορών. Ρητά, επίσης, ορίζεται ότι η οικονομική ενίσχυση είναι ακατάσχετη, αφορολόγητη και δεν συμψηφίζεται με τυχόν οφειλές προς το Δημόσιο, τους ασφαλιστικούς οργανισμούς ή λοιπούς τρίτους. Προβλέπεται ακόμη ότι η οικονομική ενίσχυση θα καταβληθεί στους μεν δικαιούχους μόνιμους κατοίκους του Δήμου Μεγίστης από το έτος 2027 και εφεξής, στους δε δικαιούχους που μετέφεραν την κύρια κατοικία τους στον δήμο αυτό από το έτος 2028 και εφεξής.

Άρθρο 26 Εξουσιοδοτική διάταξη για τη διαδικασία χορήγησης και την καταβολή του κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης - Προσθήκη άρθρου 40Β στον ν. 5178/2025	Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται άρθρο 40Β στον ν. 5178/2025 (Α΄ 22) με το οποίο παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης να καθορίσουν, με κοινή απόφασή τους, τα ειδικότερα ζητήματα εφαρμογής του κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης. Ειδικότερα, με την απόφαση ορίζονται οι δήμοι και οι δημοτικές ενότητες προέλευσης και ο μέγιστος αριθμός των ωφελούμενων μονάδων και εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης, οι όροι συμμετοχής κατοίκων άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι αυτοψίες και οι έλεγχοι, καθώς και η ανάκληση εγκριτικών αποφάσεων και η ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Ρυθμίζονται επίσης η ηλεκτρονική αίτηση και η λειτουργία της σχετικής εφαρμογής. Η εξουσιοδότηση αποσκοπεί στην ομοιόμορφη εφαρμογή του άρθρου 32Β του ίδιου νόμου, το οποίο προστίθεται με το άρθρο 23 του σχεδίου νόμου.
Άρθρο 27 Ενίσχυση επιχειρήσεων για την προμήθεια, τοποθέτηση και εγκατάσταση νέου συστήματος παρακολούθησης εισροών - εκροών καυσίμων και ενέργειας μέσω συστήματος επιταγών (voucher)	Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης σε επιχειρήσεις καυσίμων, για κάθε εγκατάσταση ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών εκροών καυσίμων, μέσω επιταγής (voucher) ύψους έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ για τις δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, τοποθέτηση και εγκατάσταση του συστήματος που απαιτείται για την εφαρμογή της υπό στοιχεία Α.1176/5.12.2024 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ανάπτυξης και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Διαδικασίες, τεχνικές προδιαγραφές, όροι και προϋποθέσεις εγκατάστασης, των συστημάτων παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών - εκροών, α) στις εγκαταστάσεις κατόχων πρατηρίων παροχής καυσίμων και ενέργειας, β) στις εγκαταστάσεις κατόχων άδειας λιανικής εμπορίας - πωλητή πετρελαίου θέρμανσης και γ) στις εγκαταστάσεις που προβλέπονται στις περ. ζζ, ηη, θθ, ιι, ιαια, ιβιβ, ιγιγ, της παρ. 7α του άρθρου 31 του ν. 3784/2009 (Α΄ 137). Απαιτήσεις συμμόρφωσης, πρόσβασης των υπηρεσιών στα δεδομένα, χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, μεταβατικές διατάξεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια που αφορά τη διασφάλιση των δεδομένων του συστήματος εισροών - εκροών.» (Β΄ 6827).

Άρθρο 28 **Επίδομα εορτών Χριστουγέννων στον δημόσιο τομέα**	Με την προτεινόμενη διάταξη επαναφέρεται, από το έτος 2027, το επίδομα εορτών Χριστουγέννων για το προσωπικό των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της ρύθμισης. Η επαναφορά του επιδόματος εντάσσεται στην κατεύθυνση σταδιακής αποκατάστασης παροχών που συνδέονται με το μισθολογικό καθεστώς των εργαζομένων στον δημόσιο τομέα και αποσκοπεί στην ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματός τους, με τρόπο δημοσιονομικά οριοθετημένο και με σαφείς, ενιαίους κανόνες χορήγησης. Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται στο ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ, με πρόβλεψη αναλογικής καταβολής σε περιπτώσεις μη πλήρους μισθοδότησης, μερικής ή ωριαίας απασχόλησης, καθώς και ανώτατου ορίου σε περίπτωση παράλληλης απασχόλησης. Επιπλέον, προσδιορίζονται με σαφήνεια οι δικαιούχοι, οι εξαιρέσεις, ο χρόνος καταβολής και η ασφαλιστική και συνταξιοδοτική μεταχείριση της παροχής, ώστε να διασφαλίζεται η ομοιόμορφη εφαρμογή της. Το επίδομα χορηγείται από το έτος 2027 και ως χρονικό διάστημα αναφοράς για την πρώτη εφαρμογή του ορίζεται το χρονικό διάστημα από την 1η Δεκεμβρίου 2026 έως και την 30ή Νοεμβρίου 2027.

Άρθρο 29 **Αποζημίωση ή σύνταξη γονέων άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1η Ιανουαρίου 2023 λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του - Τροποποίηση παρ. 17Α άρθρου 8 ν. 2592/1998**	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση τροποποιείται η παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57) και προβλέπεται η παροχή δυνατότητας επιλογής είτε της λήψης του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος της παρ. 17 του ιδίου άρθρου είτε της απονομής σύνταξης στους γονείς των άγαμων ή εν χηρεία ή διαζευγμένων χωρίς τέκνα υπαλλήλων ή στρατιωτικών στην περίπτωση που αποβιώνουν λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητάς τους και έχουν διοριστεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχουν καταταγεί ως στρατιωτικοί, μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχουν ασφαλιστεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την 31η Δεκεμβρίου 1992. Ο θάνατος λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος υπαλλήλου ή στρατιωτικού λόγω της ιδιότητάς του είναι παρεμφερούς βαρύτητας με την προβλεπόμενη στην τροποποιούμενη παρ. 17Α περίπτωση του θανάτου σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής. Επισημαίνεται ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο γνωμοδότησε θετικά για την προτεινόμενη ρύθμιση και θεώρησε ότι «…επαρκώς αιτιολογείται η πρόθεση του συνταξιοδοτικού νομοθέτη να υπαγάγει και τους γονείς των άτεκνων και άγαμων ή εν χηρεία ή διαζευγμένων υπαλλήλων πολιτικών και στρατιωτικών που αποβιώνουν λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητάς τους στην παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998», όπως αναφέρεται στην παρ. 17 της Ενότητας ΙΙΙ του Μέρους Τρίτου των Πρακτικών της 8ης Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2026/Ζ’ Θερινό Τμήμα. Σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 48, περί έναρξης ισχύος, ορίζεται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση ισχύει για συμβάντα που έλαβαν χώρα από την 1η Ιανουαρίου 2023 και εφεξής.
Άρθρο 30 **Άρση των μειώσεων στις συντάξεις των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης**	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση αίρονται, από την 1η.9.2026, οι μειώσεις των συντάξεων όσων από τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) εργάζονται ή αυτοαπασχολούνται και δεν έχουν ήδη εξαιρεθεί από τις μειώσεις αυτές. Ειδικά για την παραπομπή στην παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120), περί όρων συνταξιοδότησης επιζώντος συζύγου, τονίζεται ότι η αξιολογούμενη ρύθμιση αναφέρεται μόνο στη μείωση που επιβάλλεται με βάση την παρ. 2 του εν λόγω άρθρου 8 και κατά το μέρος που αυτή αφορά στη συρροή σύνταξης και μισθού και όχι στη μείωση που επιβάλλεται με βάση την παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3620/2007 (Α΄ 276), περί τροποποίησης διατάξεων του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων.

Άρθρο 31 **Τελική διάταξη**	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η τελική διάταξη του Μέρους Α΄ και συγκεκριμένα ορίζεται ότι, για το φορολογικό έτος 2028 και επόμενα, καταργείται η επιβολή του τέλους επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (Α΄ 152) στα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες. Ως εκ τούτου, από το φορολογικό έτος 2028 και εφεξής δεν οφείλεται τέλος επιτηδεύματος ούτε για την έδρα και τα υποκαταστήματα νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής, με την επιφύλαξη της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων Αττικής, και επέρχεται πλήρης κατάργηση του τέλους και για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες. Με τον τρόπο αυτό μειώνεται το σταθερό φορολογικό κόστος των επιχειρήσεων, ενισχύεται η ρευστότητά τους και δημιουργούνται ευνοϊκότερες συνθήκες για τη διατήρηση και ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε όλη την επικράτεια. Παράλληλα, η σταδιακή εφαρμογή της κατάργησης συμβάλλει στην ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης και στην άμβλυνση των οικονομικών και δημογραφικών ανισοτήτων μεταξύ των περιοχών της χώρας. Επισημαίνεται ότι το τέλος επιτηδεύματος έχει καταργηθεί για τα φυσικά πρόσωπα από το φορολογικό έτος 2024 και εφεξής σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 5162/2024 (Α΄ 198), περί κατάργησης τέλους επιτηδεύματος για φυσικά πρόσωπα, με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 31 του ν. 3986/2011.
Άρθρο 32 **Σκοπός**	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζεται ο σκοπός του Μέρους Β΄ και συγκεκριμένα ενισχύεται η μακροχρόνια αποταμίευση, προωθείται η χρηματοοικονομική παιδεία και δημιουργούνται περιουσιακά στοιχεία για τους νέους.
Άρθρο 33 **Αντικείμενο**	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προσδιορίζεται το αντικείμενο του Μέρους Β΄, δηλαδή η θέσπιση ειδικού επενδυτικού λογαριασμού μακροχρόνιας αποταμίευσης για ανήλικους δικαιούχους.
Άρθρο 34 **Ορισμοί**	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση ορίζονται οι βασικές έννοιες για την εφαρμογή του Μέρους Β΄ ώστε να διασφαλίζεται ενιαία εφαρμογή του πλαισίου.
Άρθρο 35 **Δημιουργία και λειτουργία του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων**	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση θεσπίζεται ο Ατομικός Επενδυτικός Λογαριασμός Ανηλίκων (Α.Ε.Λ.Α.) και συγκεκριμένα ρυθμίζονται η δημιουργία του μοναδικού λογαριασμού για κάθε ανήλικο δικαιούχο μέσω της υποβολής αίτησης στον πάροχο από τον νόμιμο εκπρόσωπο του ανήλικου δικαιούχου, ήτοι τον ασκούντα τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια αυτού, η διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων και η σύνδεση με τον αριθμό ταυτοποίησης του ανηλίκου.

Άρθρο 36 Διαχείριση του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζονται οι κανόνες διαχείρισης του Α.Ε.Λ.Α. από τους νόμιμους εκπροσώπους του δικαιούχου του λογαριασμού, η επιλογή παρόχου ή αυτοδιαχείρισης και οι διαθέσιμοι τρόποι διαχείρισης ή οι τύποι προϊόντων ή υπηρεσιών.
Άρθρο 37 Εισφορές στον Ατομικό Επενδυτικό Λογαριασμό Ανηλίκων	Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η δυνατότητα καταβολής εισφορών στον Α.Ε.Λ.Α. από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και θεσπίζεται συνολικό ετήσιο ανώτατο όριο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ανά λογαριασμό από τα ως άνω πρόσωπα.
Άρθρο 38 Συνεισφορά του Δημοσίου	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση θεσπίζεται συνεισφορά του Δημοσίου ίση με το εκατό τοις εκατό (100%) των εισφορών που κατέβαλαν τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, με μέγιστο ποσό χίλια διακόσια (1.200) ευρώ ετησίως ανά δικαιούχο, με αύξηση του μέγιστου ποσού κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) ανά πενταετία, και καθορίζεται ο τρόπος πίστωσης αυτής. Σκοπός της ρύθμισης είναι η ενίσχυση της συμμετοχής των δικαιούχων στον Α.Ε.Λ.Α. και η συστηματική καταβολή επιλέξιμων εισφορών, μέσω της παροχής οικονομικού κινήτρου που αυξάνει τα ποσά τα οποία συγκεντρώνονται στον λογαριασμό τους.
Άρθρο 39 Επενδυτικοί κανόνες του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση καθορίζονται τα επιλέξιμα χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδυτικά προϊόντα, οι αποκλειόμενες κατηγορίες προϊόντων, όπως προϊόντα υψηλού κινδύνου και σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα, τα όρια διακράτησης μετρητών, οι τύποι των επενδυτικών προφίλ και τα ποσοστά που πρέπει να έχει το κάθε προφίλ σε επενδύσεις σταθερού εισοδήματος και σε μετοχές, οι κανόνες διασποράς και οι προθεσμίες επένδυσης των κεφαλαίων. Στόχος της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι η προστασία των κεφαλαίων του ανήλικου δικαιούχου και η θέσπιση ορίων στην επενδυτική διαχείρισή τους, μέσω του περιορισμού της έκθεσης σε υψηλού κινδύνου ή πολύπλοκα προϊόντα, της επαρκούς διασποράς των επενδύσεων ανάλογα με το επιλεγμένο επενδυτικό προφίλ και της τοποθέτησης των κεφαλαίων σε επιλέξιμες επενδύσεις.

Άρθρο 40 Προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή	Με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται ως προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή για τις περιπτώσεις που δεν επιλέγεται επενδυτική στρατηγική από τον νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου, το αναπτυξιακό προφίλ που διαθέτει κεφαλαιακή προστασία των προστατευόμενων εισφορών. Το ως άνω επενδυτικό προφίλ, τρία (3) έτη πριν από την ενηλικίωση του δικαιούχου, μετατρέπεται αυτοδικαίως σε ισορροπημένο προφίλ, εκτός αν ο νόμιμος εκπρόσωπος του ανηλίκου ζητήσει να παραμείνει στο επενδυτικό προφίλ που είναι. Επιπλέον, προσδιορίζεται το ανώτατο συνολικό ετήσιο κόστος της προεπιλεγμένης επενδυτικής επιλογής σε ποσοστό μηδέν κόμμα πενήντα τοις εκατό (0,50%), στο οποίο περιλαμβάνονται όλες οι άμεσες και έμμεσες χρεώσεις, οι τρέχουσες επιβαρύνσεις των υποκείμενων Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.) και του τυχόν ασφαλιστικού προϊόντος. Το όριο υπολογίζεται επί της μέσης ετήσιας αξίας του Α.Ε.Λ.Α. και δεν περιλαμβάνονται σε αυτό οι φόροι, τα τέλη ρυθμιζόμενης αγοράς ή αποθετηρίου και το κόστος της κεφαλαιακής προστασίας, το οποίο χρεώνεται και γνωστοποιείται χωριστά. Σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης είναι η διασφάλιση της επένδυσης των κεφαλαίων προς το συμφέρον του ανηλίκου, με κεφαλαιακή προστασία των προστατευόμενων εισφορών, δηλαδή των ιδιωτικών εισφορών έως το ετήσιο όριο του άρθρου 38 του σχεδίου νόμου και της ισόποσης συνεισφοράς του Δημοσίου, με περιορισμένο κόστος και μετάβαση στο ισορροπημένο προφίλ τρία (3) έτη πριν από την ενηλικίωση του δικαιούχου.
Άρθρο 41 Κεφαλαιακή προστασία	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η υποχρέωση κάθε παρόχου να διαθέτει την προεπιλεγμένη επενδυτική επιλογή του αναπτυξιακού προφίλ, καθώς και τη συνοδό κεφαλαιακή προστασία των προστατευόμενων εισφορών, δηλαδή των εισφορών φυσικών και νομικών προσώπων έως το μέγιστο ετήσιο ποσό της παρ. 1 του άρθρου 38 και της ισόποσης συνεισφοράς του Δημοσίου, ήτοι έως δύο χιλιάδες τετρακόσια (2.400) ευρώ ετησίως. Το ποσό αυτό αναπροσαρμόζεται μαζί με την αύξηση κατά δέκα τοις εκατό (10%) ανά πενταετία σύμφωνα με το άρθρο 38. Η ως άνω κεφαλαιακή προστασία διασφαλίζει ότι, κατά την ενηλικίωση του δικαιούχου, η αξία των επενδύσεων που αποκτήθηκαν μέσω των προστατευόμενων εισφορών δεν υπολείπεται του ονομαστικού τους ποσού. Επιπλέον, προβλέπεται ότι ο πάροχος μπορεί να προσφέρει και ο νόμιμος εκπρόσωπος να επιλέξει, με χωριστή τιμολόγηση, πρόσθετη κεφαλαιακή προστασία για τις λοιπές εισφορές ή για άλλες επενδυτικές επιλογές. Η επιλογή προϊόντος με κεφαλαιακή προστασία δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη διατήρηση του Α.Ε.Λ.Α. ή για τη χορήγηση της συνεισφοράς του Δημοσίου. Τέλος, με την προτεινόμενη ρύθμιση καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του κόστους κάθε κεφαλαιακής προστασίας και προβλέπεται ότι αποτυπώνεται διακριτά στην ανάλυση του κόστους.

Άρθρο 42 Περιορισμός αναλήψεων	Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται απαγόρευση ανάληψης των κεφαλαίων του Α.Ε.Λ.Α. πριν από τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας του δικαιούχου, με στόχο τη διασφάλιση του μακροπρόθεσμου, αποταμιευτικού και επενδυτικού χαρακτήρα του λογαριασμού, ώστε να μη γίνεται χρήση αυτού για την κάλυψη τρεχουσών αναγκών των γονέων. Επιπλέον, προσδιορίζονται περιοριστικά οι ειδικές, εξαιρετικές περιπτώσεις, κατά τις οποίες είναι επιτρεπτή η πρόωρη ανάληψη από τον Α.Ε.Λ.Α.. Τέλος, θεσπίζονται προστατευτικοί κανόνες για τα δικαιώματα του ανήλικου δικαιούχου επί του Α.Ε.Λ.Α. και προβλέπεται η αυτόματη επιστροφή από τον πάροχο στο ελληνικό Δημόσιο του συνόλου της συνεισφοράς μετά της απόδοσης του Δημοσίου σε περίπτωση παράνομης ανάληψης οποιουδήποτε ποσού από τον λογαριασμό. Στην περίπτωση αυτή ο λογαριασμός συνεχίζει να λειτουργεί με το υπόλοιπο, η δε αντιστοίχιση εισφορών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα με τη συνεισφορά του Δημοσίου ξαναρχίζει με την καταβολή τυχόν νέων εισφορών.
Άρθρο 43 Δικαιώματα του δικαιούχου κατά την ενηλικίωση	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι ο Α.Ε.Λ.Α. μετατρέπεται σε προσωπική περιουσία του δικαιούχου κατά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας του και προσδιορίζονται οι επιλογές που διαθέτει ο δικαιούχος κατά την ενηλικίωσή του, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης ή μεταφοράς κεφαλαίων. Η επιτρεπτή πρόωρη ανάληψη ή η μεταφορά κεφαλαίων από τον Α.Ε.Λ.Α. στις εξαιρετικές περιπτώσεις θανάτου γονέα ή νόμιμου εκπροσώπου του δικαιούχου και σοβαρών λόγων υγείας του δικαιούχου, δεν υπόκειται σε φόρο ή τέλος. Αντιθέτως, σε περίπτωση θανάτου του ίδιου του δικαιούχου εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις περί φορολογίας κληρονομιών, χωρίς να προβλέπεται ειδική φορολογική απαλλαγή.

Άρθρο 44 Φορολογική αντιμετώπιση	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπονται τα φορολογικά ευεργετήματα που συνδέονται με τον Ατομικό Επενδυτικό Λογαριασμό Ανηλίκων. Πιο συγκεκριμένα, ορίζεται ότι οι εισφορές φυσικών και νομικών προσώπων, έως του ποσού των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος, καθώς και η καταβαλλόμενη ανά φορολογικό έτος συνεισφορά του Δημοσίου, δεν αποτελούν εισόδημα για τον ανήλικο δικαιούχο και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των κριτηρίων χορήγησης κοινωνικών παροχών. Παράλληλα, οι εισφορές φυσικών και νομικών προσώπων τίθενται εκτός του πεδίου εφαρμογής του φόρου δωρεών και γονικών παροχών του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130). Επιπλέον, προβλέπεται απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος για τα εισοδήματα από μερίσματα, τόκους και υπεραξία μεταβίβασης τίτλων που πιστώνονται στον Α.Ε.Λ.Α., καθώς και για κάθε άλλη μορφή εισοδήματος ή απόδοσης από επιλέξιμα χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδυτικά προϊόντα και προσδιορίζεται ο χρόνος κτήσης των σχετικών εισοδημάτων. Τέλος, προβλέπεται η μη επιβολή τελών ή άλλων επιβαρύνσεων για συγκεκριμένες πράξεις διαχείρισης των λογαριασμών, με την επιφύλαξη της ενωσιακής νομοθεσίας.
Άρθρο 45 Υποχρέωση διαφάνειας κόστους	Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται υποχρέωση του παρόχου να γνωστοποιεί στον διαχειριστή του Α.Ε.Λ.Α., πριν από την επιλογή προϊόντος ή υπηρεσίας, τις άμεσες και έμμεσες χρεώσεις και τον ενιαίο συνολικό δείκτη κόστους, με στόχο τη διαφάνεια στις χρεώσεις, τη συγκρισιμότητα των προϊόντων και εν γένει την προστασία του δικαιούχου του λογαριασμού. Επίσης, προβλέπεται υποχρέωση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να δημοσιεύει συγκριτικό πίνακα, στον οποίο αποτυπώνεται το συνολικό κόστος της προεπιλεγμένης επενδυτικής επιλογής κάθε παρόχου με διακριτή την εμφάνιση του κόστους αναφορικά με την κεφαλαιακή προστασία. Τέλος καθίσταται υποχρεωτική για τον πάροχο η επίδειξη του ανωτέρω πίνακα στον νόμιμο εκπρόσωπο πριν από την υπογραφή της σύμβασης με αυτόν.
Άρθρο 46 Εποπτεία παρόχων	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προσδιορίζονται οι κατηγορίες των παρόχων υπηρεσιών ή προϊόντων Α.Ε.Λ.Α. και προβλέπεται η εποπτεία των παρόχων από αρμόδιες αρχές βάσει του κανονιστικού πλαισίου που τους διέπει, με έλεγχο των προϋποθέσεων υπαγωγής στο καθεστώς από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, με στόχο τη διασφάλιση της παροχής των υπηρεσιών και προϊόντων Α.Ε.Λ.Α. από χρηματοπιστωτικούς φορείς που δικαιούνται να τα παρέχουν στην Ελλάδα και υπόκεινται στην προβλεπόμενη εποπτεία.

Άρθρο 47 Φορητότητα Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων	Με την προτεινόμενη ρύθμιση κατοχυρώνεται η φορητότητα του Α.Ε.Λ.Α. μεταξύ παρόχων σε είδος, όταν είναι εφικτή, άλλως με εξαγορά από τον προηγούμενο πάροχο και απευθείας μεταφορά της αξίας εξαγοράς στον νέο πάροχο, χωρίς η συναλλαγή να λογίζεται ως πρόωρη ανάληψη, με προθεσμία ολοκλήρωσης της μεταφοράς δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την υποβολή πλήρους αιτήματος από τον νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου και χωρίς επιβάρυνση της μεταφοράς με τέλος ή ποινή πρόωρης εξόδου. Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διασφαλίζεται η δυνατότητα αλλαγής παρόχου χωρίς απώλεια των ευεργετημάτων και των δικαιωμάτων του δικαιούχου, διατηρούνται οι επενδυτικές τοποθετήσεις χωρίς αναγκαστική ρευστοποίηση, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό, και ενισχύεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των παρόχων προς όφελος των δικαιούχων.
Άρθρο 48 Προστασία του δικαιούχου - Υποχρεώσεις παρόχων	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση θεσπίζονται υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών ή προϊόντων Α.Ε.Λ.Α. προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι πάροχοι ενεργούν προς όφελος του δικαιούχου και δεν εφαρμόζουν πρακτικές που ζημιώνουν τα συμφέροντά του.
Άρθρο 49 Εξουσιοδοτικές διατάξεις	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπονται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του Μέρους Β΄ για την έναρξη λειτουργίας του Α.Ε.Λ.Α. καθώς και τον τρόπολειτουργίας του, τις εισφορές, τα επενδυτικά προϊόντα, την αυτοδιαχείριση, την κεφαλαιακή προστασία, τη συνεισφορά του Δημοσίου και τις αναλήψεις για σοβαρούς λόγους υγείας.
Άρθρο 50 Συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2026	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται συμπληρωματικός προϋπολογισμός για τη χρηματοδότηση δράσεων, οι οποίες αποβλέπουν στην απρόσκοπτη και ταχύτερη υλοποίηση έργων υποδομής, καθώς και στην απαιτούμενη ενεργειακή αυτονομία προς άμβλυνση των επιπτώσεων της προϊούσας ενεργειακής κρίσης. Για τον λόγο αυτό προβλέπεται η αύξηση των πιστώσεων του εθνικού σκέλους του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων του Ειδικού Φορέα 1024-213-0000000 «Γενική Γραμματεία Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΔΕ και ΕΠΑ)» κατά τριακόσια εκατομμύρια (300.000.000) ευρώ. Η υποβολή συμπληρωματικού προϋπολογισμού, σύμφωνα με την περ. ε) της παρ. 4 του άρθρου 2 και το άρθρο 60 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), καθίσταται αναγκαία καθώς οι ανωτέρω αναφερόμενες παρεμβάσεις δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθούν στο σύνολό τους με άλλες μεταφορές ή ανακατανομές πιστώσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 71 του ν. 4270/2014, περί ανακατανομής πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Άρθρο 51 Υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων ετών 2014 έως και 2026 για την ορθή απεικόνιση των ακινήτων στο Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων - Προσθήκη παρ. 6 στο άρθρο 17 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγονται κίνητρα για την οικειοθελή συμμόρφωση των φορολογουμένων όσον αφορά τις φορολογικές τους υποχρεώσεις για την υποβολή δηλώσεων στοιχείων ακινήτων (Ε9) ετών 2014 έως 2026, με τα ορθά στοιχεία, στοχεύοντας στη δημιουργία ορθού περιουσιολογίου ακινήτων, στο οποίο βασίζονται το Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων (Μ.Ι.Δ.Α.) και η φορολογία επί της κατοχής ακίνητης περιουσίας. Ειδικά για τα ανωτέρω έτη, οι υπόχρεοι σε υποβολή αρχικής ή τροποποιητικής δήλωσης στοιχείων ακινήτων του άρθρου 2 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130) μπορούν να υποβάλουν, έως το τέλος του τέταρτου μήνα από την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας του Μ.Ι.Δ.Α., δήλωση με τα ορθά στοιχεία, χωρίς την επιβολή του φόρου, των τόκων και των προστίμων που προκύπτουν από τη δήλωση αυτή, προθεσμία η οποία μπορεί να παραταθεί με απόφαση του Υπουργού του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Διευκρινίζεται ότι η εν λόγω διάταξη αφορά στις χρεωστικές δηλώσεις και όχι στις πιστωτικές από τις οποίες δεν προκύπτει φόρος. Για τη διαχείριση των δηλώσεων από τις οποίες προκύπτει μειωμένη υποχρέωση φόρου και υποχρέωση επιστροφής θα ισχύουν οι γενικοί κανόνες των άρθρων 22, 23 και 37 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας που δεν θίγονται από την εν λόγω διάταξη, η οποία δεν εισάγει παρέκκλιση από τις διατάξεις περί παραγραφής.
Άρθρο 52 Έναρξη ισχύος	Ορίζεται η έναρξη ισχύος του σχεδίου νόμου.

Α.5 Στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης
Α.5.1 Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης (βραχυπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι);

Βραχυπρόθεσμοι στόχοι

- Η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών, μέσω της μείωσης φορολογικών επιβαρύνσεων και ασφαλιστικών εισφορών, της αναπροσαρμογής αναπηρικών επιδομάτων και της θέσπισης οικονομικών και κοινωνικών ενισχύσεων.
- Η οικονομική στήριξη των οικογενειών και η ενίσχυση των κατοίκων και των επιχειρήσεων της περιφέρειας.
- Η δημιουργία ειδικού επενδυτικού λογαριασμού μακροχρόνιας αποταμίευσης, ήτοι Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων.

Μακροπρόθεσμοι στόχοι

- Η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και η στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας έως το 2030.

Η ενίσχυση της μακροχρόνιας αποταμίευσης, η δημιουργία περιουσιακών στοιχείων για τους νέους κατά την ενηλικίωσή τους και η καλλιέργεια χρηματοοικονομικής κουλτούρας και εξοικείωσης με οργανωμένες, ρυθμιζόμενες επενδυτικές επιλογές.

A.5.2 Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση πληρούν τα κριτήρια S.M.A.R.T.;

ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒

Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε αν πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:

Specific (Συγκεκριμένοι)	Οι στόχοι εστιάζουν στην ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, στη στήριξη των οικογενειών και της περιφέρειας και στην προώθηση της μακροχρόνιας αποταμίευσης υπέρ ανηλίκων. Εξειδικεύονται μέσω συγκεκριμένων παρεμβάσεων και προσδιορισμένων κατηγοριών δικαιούχων.
Measurable (Μετρήσιμοι)	Τα προβλεπόμενα ποσά και ποσοστά επιτρέπουν τη μέτρηση επιμέρους μεταβολών και αποτελεσμάτων εφαρμογής. Για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων απαιτούνται δείκτες ανά παρέμβαση, στοιχεία αφετηρίας και επιδιωκόμενες τιμές, με προσδιορισμό της πηγής δεδομένων και του φορέα παρακολούθησης.
Achievable (Επιτεύξιμοι)	Οι στόχοι του σχεδίου νόμου είναι επιτεύξιμοι καθώς είναι συμβατοί με τα δημοσιονομικά δεδομένα.
Relevant (Σχετικοί)	Οι στόχοι συνδέονται με τους σκοπούς των άρθρων 1 και 32 του σχεδίου νόμου, ιδίως με την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, τη στήριξη των οικογενειών και της περιφέρειας και την προώθηση της μακροχρόνιας αποταμίευσης υπέρ ανηλίκων.

Time-bound (Χρονικά προσδιορισμένοι)	Χρονικός προσδιορισμός προβλέπεται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 4, με το οποίο παρατείνονται έως και το φορολογικό έτος 2027 τα κίνητρα για τη διενέργεια συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, στο άρθρο 13, που αφορά στην παράταση φορολογικών ρυθμίσεων για ακίνητα, στο άρθρο 17, με το οποίο παρατείνεται για το έτος 2027 η αναστολή επιβολής Φ.Π.Α. στα ακίνητα, καθώς και στο άρθρο 18, που αφορά την παράταση ισχύος της μείωσης του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων. Τέλος, το άρθρο 50 αφορά στον συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό του οικονομικού έτους 2026.

Α.5.3 Η αξιολογούμενη ρύθμιση προάγει τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών;

ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒

Εάν ΝΑΙ, ποιοι είναι οι συναφείς στόχοι και ποια η συμβολή της ρύθμισης;

Οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις συνδέονται ιδίως με τους ακόλουθους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών:

α) Τον Στόχο 1 «Μηδενική φτώχεια», ιδίως τον υποστόχο 1.3 για την κοινωνική προστασία, μέσω της αύξησης της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης και της διεύρυνσης των δικαιούχων της, της αναπροσαρμογής αναπηρικών παροχών και της αύξησης του επιδόματος γέννησης.

β) Τον Στόχο 8 «Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη», ιδίως τους υποστόχους 8.2 και 8.3, μέσω των κινήτρων για επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό, της μείωσης της προκαταβολής φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα και της σταδιακής κατάργησης του τέλους επιτηδεύματος. Οι παρεμβάσεις αυτές αποσκοπούν στην ενίσχυση των παραγωγικών επενδύσεων, της ρευστότητας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

γ) Τον Στόχο 10 «Λιγότερες ανισότητες», ιδίως τους υποστόχους 10.2 και 10.4, μέσω των στοχευμένων φορολογικών και κοινωνικών παρεμβάσεων υπέρ οικογενειών, ατόμων με αναπηρία και λοιπών δικαιούχων οικονομικής ενίσχυσης.

Η έκταση της συμβολής των επιμέρους μέτρων αξιολογείται βάσει της πραγματικής κάλυψης των δικαιούχων και της κατανομής των ωφελειών μεταξύ των επηρεαζόμενων ομάδων.

Α.5.4 Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκονται οι στόχοι της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία;

ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒

Εάν ΝΑΙ, ποιοι είναι οι συναφείς στόχοι και με ποιο τρόπο υλοποιούνται.

Οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις υπηρετούν ιδίως τους σκοπούς του άρθρου 28 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, σχετικά με το δικαίωμα σε επαρκές επίπεδο διαβίωσης και κοινωνική προστασία.
Ειδικότερα, με το άρθρο 20 αυξάνεται η ετήσια οικονομική ενίσχυση που καταβάλλεται, μεταξύ άλλων, σε δικαιούχους με αναπηρία και διευρύνονται οι κατηγορίες δικαιούχων. Με το άρθρο 22 θεσπίζεται ετήσιος μηχανισμός αναπροσαρμογής των ειδικά προβλεπόμενων αναπηρικών παροχών, περιλαμβανομένης της οικονομικής ενίσχυσης αναδόχων γονέων ατόμων ενταγμένων σε αναπηρικά προνοιακά προγράμματα. Οι ως άνω ρυθμίσεις ενισχύουν την οικονομική προστασία και τη δυνατότητα διατήρησης αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου των ατόμων με αναπηρία.

Α.6 Ψηφιακή διακυβέρνηση

Α.6.1 Προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος για την επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒

Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το σύστημα αυτό;

Για τις φορολογικές ρυθμίσεις του Μέρους Α΄ αξιοποιούνται οι υφιστάμενες πληροφοριακές υποδομές της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Για τις ασφαλιστικές και κοινωνικές παροχές του Μέρους Α΄ αξιοποιούνται τα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και οι συναφείς υποδομές καταβολής παροχών. Για το κίνητρο εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης προβλέπεται ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή υποβολής αιτήσεων, οι όροι λειτουργίας της οποίας εξειδικεύονται με την απόφαση του άρθρου 26.
Για τη δημιουργία και λειτουργία του Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων του Μέρους Β΄ αξιοποιούνται τα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, του Μητρώου Πολιτών του Υπουργείου Εσωτερικών και κάθε άλλης αρμόδιας δημόσιας αρχής.

Α.6.2 Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού);

ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒

Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε με ποιο τρόπο είναι συμβατό.

Η προβλεπόμενη ψηφιακή υλοποίηση συνάδει, ως προς τον σχεδιασμό της, με τις κατευθύνσεις για ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών, αξιοποίηση υφιστάμενων δημόσιων υποδομών και ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ αρμόδιων φορέων. Η ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων και η άντληση των αναγκαίων στοιχείων από δημόσια μητρώα αποσκοπούν στην απλούστευση των διαδικασιών και στον περιορισμό της επανυποβολής δικαιολογητικών. Η τεχνική εξειδίκευση των εφαρμογών πρέπει να διασφαλίζει την προσβασιμότητα, την ασφάλεια και την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Α.6.3 Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒ Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:
Για το Μέρος Α΄, η διαλειτουργικότητα στηρίζεται στην ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και των συναρμόδιων υπηρεσιών, κατά περίπτωση. Για το κίνητρο Μεγίστης, οι αναγκαίες διαλειτουργικότητες της ηλεκτρονικής εφαρμογής εξειδικεύονται με την απόφαση του άρθρου 26. Για το Μέρος Β΄, η διαλειτουργικότητα στηρίζεται στα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, του Μητρώου Πολιτών του Υπουργείου Εσωτερικών και κάθε άλλης αρμόδιας δημόσιας αρχής.

Β. Έκθεση νομιμότητας

Β.1 Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
Άρθρα 4, 21, 22, 25, 73 παρ. 2, 75, 78 και 80 του Συντάγματος.	
Β.2 Ενωσιακό δίκαιο	
Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο *(συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)*	
Κανονισμός	
Οδηγία	
Απόφαση	
Β.3 Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
Διεθνείς συμβάσεις	
Β.4 Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
Πηγή	Στοιχεία και βασικό περιεχόμενο απόφασης
Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο	
Ανεξάρτητη Αρχή	
Β.5 Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
Πηγή	Στοιχεία και βασικό περιεχόμενο απόφασης
Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	

Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	

Γ. Έκθεση διαβούλευσης

Γ.1 Διαβούλευση με φορείς κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας	
Συνεργασία με Υπουργεία / υπηρεσίες	
Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς / Ανεξάρτητες Αρχές	
Συνεργασία με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος	
Διεθνής διαβούλευση	

Γ.2 Διαβούλευση μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.opengov.gr	
Αριθμός συμμετεχόντων	Το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με τίτλο «*Ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, της αποταμίευσης και των επενδύσεων, φορολογικές, μισθολογικές, συνταξιοδοτικές διατάξεις και λοιπές διατάξεις κοινωνικής πολιτικής*» τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από την Κυριακή, 18 Οκτωβρίου 2026, έως την Κυριακή, 1 Νοεμβρίου 2026. Ο συνολικός αριθμός των συμμετεχόντων στη διαβούλευση ανέρχεται σε τριακόσιους δεκατέσσερις (314) χρήστες.
Αριθμός σχολίων	Συνολικά υποβλήθηκαν τετρακόσια τέσσερα (404) σχόλια, στο πλαίσιο της διαβούλευσης, τα οποία έτυχαν πλήρους καταγραφής και επεξεργασίας και τα οποία είναι προσβάσιμα στην ιστοσελίδα «https://opengov.gr/minfin/deliberations/enischysi-toy-diathesimoy-eisodimatos-tis-apotamieysis-kai-ton-ependyseon-forologikes-misthologikes/?article_page=1#part-start». Ειδικότερα, όσον αφορά τα σχόλια, η κατανομή τους έχει ως εξής: Επί του **άρθρου 1** υποβλήθηκαν τριάντα έξι (36) σχόλια. Επί του **άρθρου 2** υποβλήθηκαν δεκατρία (13) σχόλια. Επί του **άρθρου 3** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 4** υποβλήθηκαν εννέα (9) σχόλια. Επί του **άρθρου 5** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 6** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια.

	Επί του **άρθρου 7** υποβλήθηκαν μη μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 8** υποβλήθηκαν τρία (3) σχόλια. Επί του **άρθρου 9** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 10** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 11** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 12** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 13** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 14** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 15** υποβλήθηκαν τρία (3) σχόλια. Επί του **άρθρου 16** υποβλήθηκαν δεκατέσσερα (14) σχόλια. Επί του **άρθρου 17** μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 18** υποβλήθηκαν τέσσερα (4) σχόλια. Επί του **άρθρου 19** υποβλήθηκαν (21) σχόλια. Επί του **άρθρου 20** υποβλήθηκαν (4) σχόλια. Επί του **άρθρου 21** υποβλήθηκαν (12) σχόλια. Επί του **άρθρου 22** υποβλήθηκαν (2) σχόλια. Επί του **άρθρου 23** υποβλήθηκαν (4) σχόλια. Επί του **άρθρου 24** υποβλήθηκαν (1) σχόλια. Επί του **άρθρου 25** υποβλήθηκαν (178) σχόλια. Επί του **άρθρου 26** υποβλήθηκαν (2) σχόλια. Επί του **άρθρου 27** υποβλήθηκαν (10) σχόλια. Επί του **άρθρου 28** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 29** υποβλήθηκαν πέντε (5) σχόλια. Επί του **άρθρου 30** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 31** υποβλήθηκαν δύο (2) σχόλια. Επί του **άρθρου 32** υποβλήθηκαν σαράντα έξι (46) σχόλια. Επί του **άρθρου 33** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 34** υποβλήθηκαν τρία (3) σχόλια. Επί του **άρθρου 35** υποβλήθηκαν επτά (7) σχόλια. Επί του **άρθρου 36** υποβλήθηκαν τέσσερα (4) σχόλια. Επί του **άρθρου 37** υποβλήθηκαν δύο (2) σχόλια. Επί του **άρθρου 38** υποβλήθηκαν δύο (2) σχόλια. Επί του **άρθρου 39** υποβλήθηκαν δύο (2) σχόλια. Επί του **άρθρου 40** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 41** υποβλήθηκαν τέσσερα (4) σχόλια. Επί του **άρθρου 42** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 43** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 44** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 45** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 46** υποβλήθηκαν μηδέν (0) σχόλια. Επί του **άρθρου 47** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο. Επί του **άρθρου 48** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο.	
Επί των γενικών αρχών της αξιολογούμενης ρύθμισης	Σχόλια που υιοθετήθηκαν	-
	Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης	Τα σχόλια επί της αρχής του σχεδίου νόμου, τα οποία δεν

	επαρκούς αιτιολόγησης)	υιοθετήθηκαν, ταξινομούνται στις ακόλουθες κατηγορίες: α) εκφεύγουν του αντικειμένου του παρόντος σχεδίου νόμου, β) διευρύνουν αδικαιολόγητα τα υποκειμενικά όρια των αξιολογούμενων ρυθμίσεων, αξιώνοντας την εφαρμογή αυτών και σε ομάδες πολιτών πλην των ρητά μνημονευόμενων δικαιούχων, γ) προτείνουν ρυθμίσεις για τις οποίες δεν υπάρχει διαθέσιμο δημοσιονομικό περιθώριο βάσει του βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου οικονομικού σχεδιασμού.
Επί των άρθρων της αξιολογούμενης ρύθμισης	Σχόλια που υιοθετήθηκαν	**Ως προς το Μέρος Α΄:** Επί του **άρθρου 16**, υποβλήθηκαν συνολικά δεκατέσσερα (14) σχόλια. Τα εννέα (9) εξ αυτών αφορούν στην απαλλαγή των Ελλήνων πολιτών και λοιπών δικαιούχων απαλλαγής πρώτης κατοικίας του άρθρου 42 του ν. 5219/2025 (Α΄ 130) από τον αυξημένο συντελεστή φόρου μεταβίβασης ακινήτων. Τα σχόλια αυτά υιοθετήθηκαν και έγινε διόρθωση στο άρθρο 16, προκειμένου να εξαιρούνται από την εφαρμογή του αυξημένου συντελεστή φόρου μεταβίβασης ακινήτων 15% τα δικαιούμενα απαλλαγής πρώτης κατοικίας πρόσωπα σύμφωνα με το άρθρο 42. Κατά αυτόν τον τρόπο, τα δύο (2) άρθρα του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας εναρμονίζονται.
	Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	**Ως προς το Μέρος Α΄:** Επί του **άρθρου 1** υποβλήθηκαν συνολικά τριάντα έξι (36)

		σχόλια, τα οποία δεν υιοθετούνται. Ειδικότερα: Δέκα (10) εκ των σχολίων αφορούν σε αίτημα μελών του Πανελλήνιου Συλλόγου Συνταξιούχων Συμβολαιογράφων για άμεση συμμόρφωση της Διοίκησης με σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας για τον επανυπολογισμό, από 1η.10.2019, των συντάξεων τους προ του έτους 2016, με βάση τις πραγματικές εισφορές και τους κοινωνικούς πόρους. Τα λοιπά σχόλια άπτονται προτάσεων ευρύτερης οικονομικής πολιτικής, τα οποία εκφεύγουν του αντικειμένου του παρόντος νομοσχεδίου. Επί του **άρθρου 2** υποβλήθηκαν δεκατρία (13) σχόλια, τα οποία δεν υιοθετούνται, καθώς εκφεύγουν του αντικειμένου του παρόντος νομοσχεδίου. Τα επτά (7) εξ αυτών αφορούν στη χορήγηση κινήτρων για επαγγελματίες αναδόχους γονείς και τα υπόλοιπα γενικότερα ζητήματα οικονομικής πολιτικής (ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών, αυτοτελή φορολόγηση εφημεριών λοιπού επιστημονικού προσωπικού νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας και προτάσεις αξιοποίησης δημόσιας περιουσίας, καθώς και γενικότερες προτάσεις εισοδηματικής πολιτικής για τα σώματα ασφαλείας από τις Ενώσεις Αστυνομικών

		Υπαλλήλων Αθηνών και Θεσσαλονίκης). Επί του **άρθρου 3,** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο, με το οποίο ζητείται η θεσμοθέτηση φοροαπαλλαγής της αμοιβής που καταβάλλεται στους επαγγελματίες αναδόχους, με αναδρομική ισχύ από τον Μάιο του έτους 2025. Το σχόλιο δεν γίνεται αποδεκτό, καθώς το ζήτημα δεν αποτελεί αντικείμενο του παρόντος νόμου. Επί του **άρθρου 4**, υποβλήθηκε σχόλιο με το οποίο ζητείται αναγνώριση της ισοβιότητας της τριτεκνίας για τους γονείς, πέραν των φορολογικών ελαφρύνσεων για αυτούς με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα. Το σχόλιο δεν δύναται να γίνει αποδεκτό, διότι εκφεύγει της στόχευσης της προτεινόμενης ρύθμισης, καθώς η τελευταία εισάγει φοροελαφρύνσεις βάσει του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων. Στο ίδιο άρθρο, υποβλήθηκε σχόλιο για την κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης (δύο τοις εκατό (2%) επί των ακαθαρίστων αποδοχών), για την καταπολέμηση της ανεργίας, ώστε να ενισχυθεί ακόμη περαιτέρω το οικογενειακό εισόδημα. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς άπτεται ζητήματος που εκφεύγει του αντικειμένου του παρόντος νομοσχεδίου. Περαιτέρω, υποβλήθηκε σχόλιο για τη διαφορετική έναρξη

		ισχύος για τις φοροελαφρύνσεις στους αγρότες σε σχέση με τους τρίτεκνους. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς η διαφορετική έναρξη ισχύος συνδέεται με την εν γένει έναρξη ισχύος των μέτρων που αφορούν πρόσωπα ασκούντα επιχειρηματική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της αγροτικής. Ειδικότερα, όλα τα συναφή μέτρα μείωσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα και η μείωση των συντελεστών φορολόγησης των ασκούντων αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα έχουν κοινή έναρξη ισχύος από το φορολογικό έτος 2026. Επιπλέον, ζητήθηκε να αυξηθεί το ποσοστό των δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής που αφαιρείται από το φορολογητέο εισόδημα των φυσικών προσώπων από τριάντα τοις εκατό (30%) σε πενήντα τοις εκατό (50%). Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς άπτεται ουσιώδους διεύρυνσης του ισχύοντος φορολογικού κινήτρου, για το οποίο απαιτείται πρόσθετος δημοσιονομικός χώρος. Συναφώς, τέθηκε ζήτημα για τη θέσπιση εν γένει υπερέκπτωσης δαπανών από το φορολογητέο εισόδημα των φυσικών προσώπων για τεχνικές υπηρεσίες, ως κίνητρο για την πάταξη της φοροδιαφυγής, καθώς και χορήγησης φορολογικών κινήτρων για τη

		λήψη απόδειξης για συναλλαγές με μετρητά. Τα σχόλια δεν υιοθετούνται, καθώς άπτονται διεύρυνσης των υφιστάμενων κινήτρων και εκφεύγουν του αντικειμένου του παρόντος νομοσχεδίου. Περαιτέρω, ζητείται να εξορθολογισθεί η φορολογική κλίμακα των εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα με αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή των εισοδηματικών ορίων. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς αφορά γενική πρόταση επανασχεδιασμού του ισχύοντος συστήματος φορολόγησης φυσικών προσώπων. Επί του **άρθρου 5** έγινε σχόλιο για την επέκταση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων από τριακόσια (300) ευρώ μηνιαίως σε έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ ετησίως σε άλλες κατηγορίες μισθωτών που, ωστόσο, δεν λαμβάνουν τέτοιες αμοιβές. Ως εκ τούτου το σχόλιο δεν έγινε αποδεκτό. Επί του **άρθρου 8** υποβλήθηκε σχόλιο, με το οποίο ζητείται η αναδρομική ισχύς από το φορολογικό έτος 2023 για την εξαίρεση από το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος των ανήλικων εκμεταλλευτών ΤΑΞΙ. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς κανένα από τα μέτρα μειώσεων και απαλλαγών από φορολογικές επιβαρύνσεις του παρόντος νομοσχεδίου δεν έχει

		αναδρομική ισχύ. Επιπλέον, με δεύτερο σχόλιο ζητήθηκε για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος να λαμβάνεται υπόψη και το εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς αφορά τον εν γένει επανασχεδιασμό του τρόπου προσδιορισμού του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος, ζήτημα που εκφεύγει του αντικειμένου του παρόντος νομοσχεδίου. Επί του **άρθρου 9** έγινε σχόλιο, ώστε για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από ΤΑΞΙ να λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα από την εκμετάλλευση (εκμίσθωση) κατά ποσοστό του οχήματος. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς αφορά τον εν γένει επανασχεδιασμό του τρόπου προσδιορισμού του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος, ζήτημα που εκφεύγει του αντικειμένου του παρόντος νομοσχεδίου. Επί του **άρθρου 12** έγινε σχόλιο για τον επανασχεδιασμό της προκαταβολής, ώστε αυτή να υπολογίζεται κλιμακωτά, αναλόγως του ύψους των ακαθαρίστων εσόδων. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς αφορά γενική πρόταση επανασχεδιασμού της προκαταβολής φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και ως εκ τούτου εκφεύγει του αντικειμένου του παρόντος νομοσχεδίου.

		Επί του **άρθρου 13** έγινε σχόλιο για την αντιμετώπιση ζητημάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή κριτηρίων χορήγησης της τριετούς απαλλαγής από τον φόρο εκμίσθωσης κενών ακινήτων που μισθώνονται μακροχρόνια. Το σχόλιο δεν υιοθετείται, καθώς αφορά στη διοικητική εφαρμογή από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων του μέτρου και δεν αποτελεί αντικείμενο νομοθετικής ρύθμισης. Επί του **άρθρου 15** έγιναν σχόλια, τα οποία δεν υιοθετούνται, καθώς αφορούν είτε χορήγηση γενικών απαλλαγών από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.), είτε χορήγηση φορολογικών κινήτρων για τη μόνιμη μετεγκατάσταση κατοίκων από τα αστικά κέντρα σε μικρούς οικισμούς της περιφέρειας, είτε χορήγηση απαλλαγών από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. σε άτομα με αναπηρία. Επί του **άρθρου 16** υποβλήθηκαν συνολικά δεκατέσσερα (14) σχόλια. Τα εννέα (9) εξ αυτών έγιναν αποδεκτά. Τα υπόλοιπα πέντε (5) δεν υιοθετούνται, καθώς εκφεύγουν του σκοπού του παρόντος άρθρου. Επί του **άρθρου 18** έγιναν σχόλια με τα οποία ζητείται η αύξηση του συνολικού ποσού δαπανών αναβάθμισης κτηρίων

		για το οποίο χορηγείται μείωση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Τα σχόλια δεν υιοθετούνται, καθώς αφορούν σε ουσιαστική διεύρυνση του φορολογικού κινήτρου, για το οποίο απαιτείται επιπλέον δημοσιονομικός χώρος. Επί του **άρθρου 19**, έγιναν σχόλια με τα οποία εκφράζεται το αίτημα για απαλοιφή του προβλεπόμενου στη διάταξη ηλικιακού ορίου των εξήντα πέντε (65) ετών για την καταβολή της ενίσχυσης. Επίσης, σε έτερα σχόλια επί του άρθρου προτείνεται αλλαγή του χρόνου βάσης υπολογισμού του ηλικιακού ορίου, ώστε να μην αφορά το εκάστοτε περασμένο αλλά το εκάστοτε τρέχον έτος. Επιπλέον, σε άλλο σχόλιο διατυπώνεται το αίτημα για συμπερίληψη στους δικαιούχους όσων λαμβάνουν ορφανική σύνταξη (σύνταξη θανάτου), καθώς και όσων δικαιούνται του επιδόματος απόλυτης αναπηρίας που λαμβάνουν σύνταξη λόγω αναπηρίας από τον e-ΕΦΚΑ. Επ' ευκαιρία της προτεινόμενης ρύθμισης μέσω σχολίων τίθενται διάφορα ειδικότερα θέματα (μισθολογικά, συνταξιοδοτικά κ.λπ.), τα οποία, όμως, εκφεύγουν του ρυθμιστικού αντικειμένου της αξιολογούμενης ρύθμισης και, ως εκ τούτου, δεν γίνονται αποδεκτά. Υποβλήθηκαν, επίσης, σχόλια με τα οποία διατυπώνεται αίτημα καταβολής της ενίσχυσης και σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος έχει αιτηθεί σύνταξης προ του μηνός

		Σεπτεμβρίου αλλά δεν έχει εκδοθεί η σχετική πράξη. Τα ανωτέρω αιτήματα εκφεύγουν του σκοπού του μέτρου, καθώς η προτεινόμενη διεύρυνση των δικαιούχων συνδέθηκε με την άρση των εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων χορήγησης της ενίσχυσης, διατηρώντας την ηλικιακή προϋπόθεση ως την πλέον αντικειμενική και πρόσφορη για την έναρξη καταβολής της. Αναφορικά με σχόλια που συνδέουν το ηλικιακό όριο με την καταβολή σε άτομα με αναπηρία σημειώνεται ότι δεν προβλέπεται ηλικιακό κριτήριο για τη συγκεκριμένη κατηγορία δικαιούχων. Τα σχόλια που αφορούν στην καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης και σε όσα πρόσωπα δικαιούνται αναδρομικά χορήγηση σύνταξης από τον μήνα Σεπτέμβριο εκάστου έτους δεν γίνονται αποδεκτά για επιχειρησιακούς λόγους, καθώς η ενίσχυση χορηγείται σε όσους καταβλήθηκαν συντάξεις κατά τον εν λόγω μήνα. Επί του **άρθρου 20**, διατυπώνεται στα σχόλια θετική πρόσληψη της προτεινόμενης ρύθμισης. Υποβλήθηκαν σχόλια που σχετίζουν την προτεινόμενη μείωση ασφαλιστικών εισφορών με την εισφορά υπέρ του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) για τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, ζητώντας την κατάργηση των κρατήσεων για το εν λόγω Ταμείο. Η ασφαλιστική κράτηση για το Τ.Ε.Κ.Α. αφορά στην επικουρική ασφάλιση των νέων εργαζομένων, έχει υποχρεωτικό

		χαρακτήρα, όπως ακριβώς και ο κλάδος επικουρικής ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ, τον οποίο και αντικαθιστά, και δεν εμπίπτει στο ρυθμιστικό περιεχόμενο της προτεινόμενης διάταξης. Ομοίως, εκφεύγει του ρυθμιστικού πεδίου της προτεινόμενης αίτημα που διατυπώνεται μέσω σχετικού σχολίου για την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης υπέρ ανεργίας που επιβάλλεται στις αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων. Επί του **άρθρου 21**, διατυπώνονται σχόλια που αφορούν στην πρόταση υιοθέτησης άλλης βάσης αναπροσαρμογής των αναπηρικών επιδομάτων, ήτοι τον κατώτατο μισθό. Επίσης, γίνεται αναφορά σε μη συμπερίληψη συγκεκριμένων επιδομάτων στη διάταξη, ενώ σε άλλα σχόλια εκφράζεται θετική στάση επί της προτεινόμενης ρύθμισης. Επιπλέον, υποβλήθηκε σειρά σχολίων, όπως εξαίρεση από τις διατάξεις του ν. 4093/2012 (Α΄ 222) των ατόμων με αναπηρία, θέσπιση μεγαλύτερου ποσοστού αύξησης των αναπηρικών επιδομάτων, επανεξέταση προϋποθέσεων και κριτηρίων χορήγησης αναπηρικών επιδομάτων, που εκφεύγουν του σχεδιασμού και του ρυθμιστικού πεδίου της προτεινόμενης. Επί του **άρθρου 22**, τα σχόλια επικεντρώνονται στην ανάγκη παροχής μεγαλύτερης ενίσχυσης και ευρύτερης αλλαγής συνθηκών για τις οικογένειες με παιδιά, χωρίς, ωστόσο, οι προτάσεις να εμπίπτουν στο ρυθμιστικό αντικείμενο της διάταξης.

		Επί του **άρθρου 23**, τα σχόλια επικεντρώνονται στην ανάγκη παροχής μεγαλύτερης ενίσχυσης και δεν έγιναν αποδεκτά, καθώς αποκλίνουν από τον σχεδιασμό του μέτρου. Επί του **άρθρου 24**, διατυπώνεται σχόλιο με γενικότερα αιτήματα που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης. Επί του **άρθρου 25**, γίνονται σχόλια, τα οποία επικεντρώνονται, κυρίως, στον χρόνο έναρξης καταβολής, στο ύψος του επιδόματος, στη φορολογική και ασφαλιστική μεταχείρισή του και στο πεδίο εφαρμογής. Επ' ευκαιρία τίθενται και άλλα εργασιακής, μισθολογικής, συνταξιοδοτικής, φορολογικής και ασφαλιστικής φύσης ζητήματα που δεν γίνονται αποδεκτά, καθώς εξέρχονται του αντικειμένου της προτεινόμενης ρύθμισης. Η επαναφορά του επιδόματος αντιμετωπίζεται από μέρος των συμμετεχόντων ως θετική παρέμβαση, ενώ διατυπώνονται επιφυλάξεις για την επάρκεια του ποσού των πεντακοσίων (500) ευρώ και την πρώτη καταβολή του το έτος 2027. Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος χαρακτηρίζει τη χορήγηση του επιδόματος ως θετικό πρώτο βήμα, επισημαίνοντας, ωστόσο, ότι δεν υποκαθιστά την πλήρη επαναφορά του δέκατου τρίτου (13ου) και δέκατου τέταρτου (14ου μισθού. Προτείνει την επέκταση των εορταστικών παροχών στο Πάσχα και στη θερινή άδεια, με συνεκτίμηση

		των δημοσιονομικών δυνατοτήτων. Η δε Πανελλήνια Ομοσπονδία Υπαλλήλων Εξωτερικής Φρούρησης, με σχόλιό της, προτείνει την καταβολή του θεσπιζόμενου με την προτεινόμενη ρύθμιση επιδόματος από το έτος 2026, καθώς και την πλήρη επαναφορά των επιδομάτων εορτών και αδείας. Επίσης, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Μηχανικών Δημοσίων Υπαλλήλων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών, με σχόλιο της, πέραν των ζητημάτων που θέτει αναφορικά με την προτεινόμενη ρύθμιση, ζητεί την ικανοποίηση σειράς κλαδικών αιτημάτων, μισθολογικής και φορολογικής φύσης. Το σχόλιο αυτό, καθ' ο μέρος δεν αφορά στην προτεινόμενη ρύθμιση, δεν γίνεται αποδεκτό, καθώς τα τιθέμενα με αυτό ζητήματα είναι εκτός αντικειμένου της προτεινόμενης ρύθμισης. Επίσης, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Αστυνομικών Υπαλλήλων, με σχόλιο της, αν και σημειώνει ότι η θέσπιση του επιδόματος εορτών Χριστουγέννων είναι θετική, υποστηρίζει ότι η παροχή αυτή δεν υποκαθιστά την επαναφορά του δέκατου τρίτου (13ου) και δέκατου τέταρτου (14ου) μισθού, ούτε συνιστά πλήρη αποκατάσταση των μισθολογικών απωλειών των αστυνομικών από το έτος 2012 και ζητά τη σταδιακή αύξηση του ποσού, την έναρξη καταβολής του από τα Χριστούγεννα του έτους 2026 και τον καθορισμό συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος για την πλήρη επαναφορά των δώρων.

		Εξάλλου, με σχόλιο των Ενώσεων Αστυνομικών Υπαλλήλων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, πέραν των ζητημάτων που τίθενται αναφορικά με την προτεινόμενη ρύθμιση, ζητείται η ικανοποίηση σειράς κλαδικών και μη αιτημάτων. Το σχόλιο αυτό, καθ΄ ο μέρος δεν αφορά στην προτεινόμενη ρύθμιση, δεν γίνεται αποδεκτό, καθώς τα τιθέμενα με αυτό ζητήματα είναι εκτός αντικειμένου της προτεινόμενης ρύθμισης. Με άλλο σχόλιο προτείνεται να μην καταβληθεί το επίδομα στους εκπαιδευτικούς. Τα υποβληθέντα σχόλια, καθ' όσον αφορούν στα ζητήματα που άπτονται της προτεινόμενης ρύθμισης δεν έγιναν αποδεκτά για τους ακόλουθους λόγους. Η προτεινόμενη διάταξη συνιστά επαναφορά του επιδόματος εορτών Χριστουγέννων στον δημόσιο τομέα, υπό τους όρους και στο ύψος που καθορίζονται, με εξάντληση των υφιστάμενων δημοσιονομικών δυνατοτήτων της χώρας. Το επίδομα προβλέπεται ότι καταβάλλεται στο προσωπικό, καθώς και στους δικηγόρους που παρέχουν υπηρεσίες με σχέση έμμισθης εντολής στους ρητώς αναφερόμενους στην προτεινόμενη ρύθμιση φορείς του δημόσιου τομέα. Εξαιρούνται από τους δικαιούχους του επιδόματος τα μέλη συλλογικών οργάνων διοίκησης στα οποία καταβάλλεται αποζημίωση μόνο για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των οργάνων αυτών. Το ύψος του επιδόματος και ο χρόνος έναρξης καταβολής του

		προσδιορίζονται στο πλαίσιο των γενικότερων περιορισμών άσκησης της δημοσιονομικής πολιτικής και, ειδικότερα, της υποχρέωσης τήρησης των ανώτατων ορίων αύξησης των καθαρών πρωτογενών δαπανών, σύμφωνα με το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης. Τα όρια αυτά αποτελούν βασικό δημοσιονομικό περιορισμό για την ανάληψη νέων μόνιμων δαπανών, ανεξάρτητα από την επίτευξη θετικών δημοσιονομικών αποτελεσμάτων ή πρόσθετων εσόδων. Κατά συνέπεια, το προβλεπόμενο επίδομα των πεντακοσίων (500) ευρώ αποτελεί τη θεσμοθετούμενη εορταστική παροχή, το ύψος και ο χρόνος εφαρμογής της οποίας έχουν προσδιοριστεί με γνώμονα τη συμβατότητα με τον δημοσιονομικό σχεδιασμό και τα ισχύοντα όρια δαπανών. Τέλος, σημειώνεται ότι η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, και με την πρόσφατη υπ' αριθ. 1201/2026 απόφασή της, έκρινε ότι η μη πλήρης επαναφορά των επιδομάτων εορτών και αδείας είναι συνταγματικώς επιτρεπτή, εφ' όσον από τη θέσπιση των παροχών αυτών ανατρέπεται η δημοσιονομική ευστάθεια της Χώρας. **Επί του άρθρου 26**, υποβλήθηκαν σχόλια από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Αστυνομικών Υπαλλήλων, με τα οποία προτείνονται πρόσθετες συνταξιοδοτικού περιεχομένου ρυθμίσεις, καθώς κλαδικά αιτήματα προς ικανοποίηση, τα οποία δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά, διότι εκφεύγουν του

		αντικειμένου της προτεινόμενης διάταξης. Επί του **άρθρου 27**, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Αστυνομικών Υπαλλήλων πρότεινε πρόσθετες συνταξιοδοτικού περιεχομένου ρυθμίσεις, καθώς και κλαδικά αιτήματα προς ικανοποίηση, τα οποία δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά, διότι εξέρχονται του αντικειμένου της προτεινόμενης διάταξης. Με άλλο σχόλιο προτείνεται η διάταξη να έχει αναδρομική ισχύ. Η πρόταση αυτή δεν υιοθετήθηκε διότι η προτεινόμενη διάταξη δεν μπορεί να ανατρέχει σε χρόνο προγενέστερο της 1.9.2026, καθώς πρέπει να υπάρξει ενιαία αντιμετώπιση με την αντίστοιχη ρύθμιση που αφορά σε συνταξιούχους αρμοδιότητας του e-ΕΦΚΑ, η οποία εφαρμόζεται στις σχετικές συντάξεις από 1.9.2026 και εφεξής (άρθρο 91 του ν. 5322/2026). Επιπλέον, με δύο (2) σχόλια ζητούνται αυξήσεις συντάξεων και στις επικουρικές συντάξεις των συνταξιούχων αναπηρίας και να καταργηθούν οι μειώσεις του ν. 4093/2012. Με τα λοιπά σχόλια τίθενται ζητήματα αρμοδιότητας του Ηλεκτρονικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, και δη η απόδοση ασφαλιστικών εισφορών, με έκδοση υπουργικής απόφασης από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης σε συνταξιούχους

		συμβολαιογράφους, των ασφαλιστικών εισφορών του Ταμείου Νομικών. Τα σχόλια αυτά δεν έγιναν αποδεκτά, καθώς τα τιθέμενα με αυτά ζητήματα είναι εκτός αντικειμένου της προτεινόμενης ρύθμισης. **Ως προς το Μέρος Β΄:** Επί του **άρθρου 31:** Επί του άρθρου 31 υποβλήθηκαν συνολικά 2 σχόλια, τα οποία αφορούν στη διάκριση μεταξύ αποταμίευσης και επένδυσης, καθώς και στα ηλικιακά κριτήρια για τη δημιουργία Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων. Ειδικότερα, στο πρώτο σχόλιο επισημαίνεται η απουσία ορισμού της αποταμίευσης και εκφράζεται προβληματισμός σχετικά με τον επενδυτικό χαρακτήρα του λογαριασμού και τους ενδεχόμενους κινδύνους. Στο δεύτερο σχόλιο προτείνεται η διεύρυνση του ηλικιακού ορίου, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας λογαριασμού σε όλους τους ανηλίκους έως 18 ετών, χωρίς αναδρομικότητα. Τα υποβληθέντα σχόλια δεν υιοθετήθηκαν, καθώς οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν συνάδουν με τη σκοπιμότητα και τη συστηματική διάρθρωση του προτεινόμενου νομοθετικού πλαισίου. Επί του **άρθρου 32** υποβλήθηκαν συνολικά 46 σχόλια, εκ των οποίων 44 αφορούν το αντικείμενο της διάταξης, ενώ 2 είναι εκτός αντικειμένου της διάταξης.

		Το σύνολο των σχετικών σχολίων επικεντρώνεται στον ηλικιακό περιορισμό της παραγράφου 2, σύμφωνα με τον οποίο η αίτηση δημιουργίας Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων επιτρέπεται εφόσον το παιδί δεν έχει συμπληρώσει το δεύτερο έτος της ηλικίας του. Ειδικότερα: **23 σχόλια** ζητούν τη διεύρυνση του ηλικιακού ορίου για τη συμμετοχή παιδιών μεγαλύτερης ηλικίας, με προτάσεις που περιλαμβάνουν την ένταξη όλων των ανηλίκων και την εφαρμογή αναλογικής κρατικής συνεισφοράς, **12 σχόλια** επικεντρώνονται στην ανάγκη μεταβατικών διατάξεων για την ένταξη παιδιών που γεννήθηκαν το 2024, ιδίως κατά το δεύτερο εξάμηνο ή τους τελευταίους μήνες του έτους, **6 σχόλια** επισημαίνουν τον κίνδυνο αποκλεισμού παιδιών γεννημένων στις αρχές του 2025, λόγω της προτεινόμενης έναρξης εφαρμογής του μέτρου το 2027 και ενδεχόμενων καθυστερήσεων στην ενεργοποίηση της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων, 3 σχόλια ζητούν ειδική μέριμνα για τρίτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες, μέσω της διεύρυνσης των ηλικιακών κριτηρίων, 2 σχόλια αφορούν ζητήματα επιδομάτων εορτών και μισθολογικών παροχών και δεν σχετίζονται με τη ρύθμιση. Τα υποβληθέντα σχόλια δεν υιοθετήθηκαν, καθώς οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν συνάδουν με τη σκοπιμότητα και τη συστηματική διάρθρωση του προτεινόμενου νομοθετικού πλαισίου.

		Επί των **άρθρων 33 έως 41** υποβλήθηκαν συνολικά είκοσι έξι (26) σχόλια, τα οποία αφορούσαν κυρίως: α) Τη διαχείριση και την επενδυτική ασφάλεια των λογαριασμών, με προτάσεις για περιορισμό της αυτοδιαχείρισης, αποσαφήνιση των επενδυτικών κανόνων και ενίσχυση της κεφαλαιακής προστασίας. β) Την κρατική συνεισφορά και τη δικαιότερη κατανομή της ενίσχυσης, με προτάσεις για καθιέρωση ελάχιστης εγγυημένης συνεισφοράς ανεξαρτήτως ιδιωτικών εισφορών, αναπροσαρμογή των ποσών και δυνατότητα μεταφοράς πλεοναζουσών εισφορών σε επόμενα έτη. γ) Την προστασία των δικαιούχων και τη λειτουργία των λογαριασμών, με παρατηρήσεις για τις προϋποθέσεις πρόωρης ανάληψης, την ειδική μέριμνα σε περίπτωση θανάτου γονέα και την ενίσχυση της χρηματοοικονομικής παιδείας κατά την ενηλικίωση. δ) Τη φορολογική μεταχείριση των εισφορών, με προβληματισμούς για ενδεχόμενους κινδύνους φοροδιαφυγής και καταχρηστικής αξιοποίησης των απαλλαγών, καθώς και πρόταση για έκπτωση των γονικών εισφορών από το φορολογητέο εισόδημα. ε) Τη διεύρυνση του κοινωνικού και προστατευτικού χαρακτήρα του θεσμού, με προτάσεις για προαιρετική ασφαλιστική κάλυψη των γονέων, ισότιμη πρόσβαση των παιδιών στην κρατική ενίσχυση και μεγαλύτερη προστασία των οικογενειακών αποταμιεύσεων.

		Το υποβληθέντα σχόλια δεν υιοθετήθηκαν, καθώς οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν συνάδουν με τη σκοπιμότητα και τη συστηματική διάρθρωση του προτεινόμενου νομοθετικού πλαισίου. Επί του **άρθρου 45** υποβλήθηκε ένα (1) σχόλιο, το οποίο αφορούσε την ενίσχυση της διαφάνειας και της εποπτείας των παρόχων, με προτάσεις για υποχρεωτική δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τα επενδυτικά προϊόντα, τις αποδόσεις, τους κινδύνους και τις χρεώσεις, καθώς και για τη δημιουργία ενιαίου δημόσιου ηλεκτρονικού μητρώου παρόχων. Το υποβληθέν σχόλιο δεν υιοθετήθηκε, καθώς οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν συνάδουν με τη σκοπιμότητα και τη συστηματική διάρθρωση του προτεινόμενου νομοθετικού πλαισίου. **Ως προς το Μέρος Γ΄:** Επί του **άρθρου 47**, περί συμπληρωματικού κρατικού προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2026 υποβλήθηκε σχόλιο της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Αστυνομικών Υπαλλήλων (Π.Ο.ΑΣ.Υ.), το οποίο δεν σχετίζεται με την προτεινόμενη ρύθμιση. **Ως προς το Μέρος Δ΄:** Επί του **άρθρου 48**, περί έναρξης ισχύος, υποβλήθηκε σχόλιο της Πανελλήνιας Ομοσπονδία Αστυνομικών Υπαλλήλων (Π.Ο.ΑΣ.Υ.) με το οποίο ζητείται η ικανοποίηση σειράς αιτημάτων της, κλαδικών και μη. Το σχόλιο

		αυτό δεν έγινε αποδεκτό, καθώς τα τιθέμενα με αυτό ζητήματα είναι, ως επί το πλείστον, εκτός αντικειμένου της προτεινόμενης ρύθμισης. Ειδικώς δε, για τα προτεινόμενα που αφορούν στα άρθρα 25, 26 και 27 ισχύουν οι σχετικές απαντήσεις που εκτίθενται επί του σχολίου της Π.Ο.ΑΣ.Υ. σε καθένα από τα άρθρα αυτά.

Γ.3 Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών, φορέων, ανεξάρτητων αρχών και Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής *(ηλεκτρονική επισύναψη)*
Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης

Δ. Έκθεση γενικών συνέπειων

Δ.1 Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης
Οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις αναμένεται να επιφέρουν άμεσα και έμμεσα οφέλη για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και ειδικότερα: φορολογικές ελαφρύνσεις και κίνητρα, ενίσχυση διαθέσιμου εισοδήματος οικογενειών, αγροτών και νέων, θέσπιση ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης για εγκατάσταση και παραμονή στον Δήμο Μεγίστης, οικονομική ενίσχυση ευάλωτων ομάδων, αναπροσαρμογή αναπηρικών επιδομάτων, αύξηση επιδόματος γέννησης, μείωση ασφαλιστικών εισφορών, άρση μειώσεων συντάξεων εργαζόμενων συνταξιούχων του ειδικού πεδίου, επαναφορά επιδόματος εορτών Χριστουγέννων, ενίσχυση του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων κατά τριακόσια εκατομμύρια (300.000.000) ευρώ για το οικονομικό έτος 2026.
Δ.2 Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης
Οι ρυθμίσεις συνεπάγονται απώλειες φορολογικών εσόδων από τις ελαφρύνσεις, αυξημένες δαπάνες από τις κοινωνικές παροχές και τις αναπροσαρμογές, τις συνταξιοδοτικές και μισθολογικές ρυθμίσεις και αύξηση στις πιστώσεις του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.
Δ.3 Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης
Πιθανοί κίνδυνοι εφαρμογής συνδέονται κυρίως με την έγκαιρη προσαρμογή των πληροφοριακών συστημάτων, την έκδοση των απαιτούμενων κανονιστικών πράξεων, την ορθή ταυτοποίηση δικαιούχων, τη διαχείριση των αναδρομικών καταβολών και την ακριβή δημοσιονομική παρακολούθηση. Οι κίνδυνοι αυτοί μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω έγκαιρων πράξεων εφαρμογής και ενημέρωσης των πληροφοριακών συστημάτων, διασταυρώσεων στοιχείων, αυτοματοποιημένων διαδικασιών και παρακολούθησης των εσόδων και των δαπανών.

Τομέας επίδρασης	**Οφέλη**	**Κόστη**	**Κίνδυνοι**
Θεσμοί, δημόσια διοίκηση και διαφάνεια	Ενιαία εφαρμογή φορολογικών, κοινωνικών, μισθολογικών και συνταξιοδοτικών κανόνων.	Προσαρμογή διαδικασιών, πληροφοριακών συστημάτων και μισθοδοσίας.	Καθυστέρηση εφαρμογής ή διαφορετική ερμηνεία.
Αγορά, οικονομία και ανταγωνισμός	Μείωση επιβαρύνσεων, κίνητρα επενδύσεων/ αναβάθμισης	Απώλεια φορολογικών εσόδων και κόστος από επιδοτήσεις/ παροχές.	Διαφοροποιημένη επίδραση ανά κατηγορία φορολογουμένων/ επιχειρήσεων.
Κοινωνία και κοινωνικές ομάδες	Ενίσχυση οικογενειών, συνταξιούχων, ατόμων με αναπηρία	Αυξημένη δημόσια δαπάνη και ανάγκη διαχείρισης	Καθυστέρηση καταβολών ή αστοχία προσδιορισμού

	και εργαζομένων.	αναδρομικών.	δικαιούχων.
Φυσικό, αστικό και πολιτιστικό περιβάλλον	Έμμεση στήριξη αναβάθμισης κτιρίων και χρηματοδότηση έργων υποδομής/ ενεργειακής αυτονομίας μέσω ΠΔΕ.	Δημοσιονομικό κόστος επενδυτικών δράσεων.	Κίνδυνος καθυστερήσεων στην υλοποίηση έργων.
Νησιωτικότητα	Ειδικές φορολογικές μειώσεις/ρυθμίσεις και κίνητρα για μικρά νησιά και μικρούς οικισμούς.	Ενδεχόμενη δημοσιονομική απώλεια από τις απαλλαγές/ μειώσεις.	Ανάγκη ορθής εφαρμογής των πληθυσμιακών ορίων.

Ε. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης

Ε.1 Συναρμοδιότητα Υπουργείων / υπηρεσιών / φορέων		
Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	Συναρμόδια Υπουργεία / υπηρεσίες / φορείς	Αντικείμενο συναρμοδιότητας

Ε.2 Έκδοση κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων				
Εξουσιοδοτική διάταξη	Είδος πράξης	Αρμόδιο ή επισπεύδον Υπουργείο ή υπηρεσία	Αντικείμενο	Χρονοδιάγραμμα *(ενδεικτική ή αποκλειστική προθεσμία)*
Παρ. 3 άρθρου 8 [παρ. 9 άρθρου 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167)]	Κοινή απόφαση	Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων	Εξειδικεύονται τα κριτήρια, οι παραβάσεις της φορολογικής και της εργατικής νομοθεσίας, ο τρόπος διαπίστωσης της πλήρωσης των κριτηρίων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 2Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167).	
Άρθρο 26 (άρθρο 40Β του ν. 5178/2025, Α΄22)	Κοινή απόφαση	Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Με την κοινή απόφαση: α) ορίζονται: αα) οι δήμοι και οι δημοτικές ενότητες της επικράτειας που ορίζονται ως δήμοι και δημοτικές ενότητες προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 32Β του ν. 5178/2025, αβ) ο μέγιστος αριθμός των ωφελούμενων μονάδων,	

			β) εξειδικεύονται: βα) οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έγκρισης, χορήγησης και καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης, ββ) οι όροι συμμετοχής των κατοίκων των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα δικαιολογητικά απόδειξης της κατοικίας στα κράτη αυτά, βγ) οι διαδικασίες διενέργειας αυτοψίας από τον αρμόδιο δήμο, βδ) η διαδικασία ελέγχου της πλήρωσης και διατήρησης των προϋποθέσεων χορήγησης της οικονομικής ενίσχυσης, βε) οι αρμόδιες για τον έλεγχο υπηρεσίες και οι αρμοδιότητες των προσώπων που διενεργούν τους ελέγχους, βστ) οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ανάκλησης εγκριτικών αποφάσεων και ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, γ) ρυθμίζεται: γα) η διαδικασία υποβολής της αίτησης-υπεύθυνης δήλωσης	

			στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, γβ) η χρήση ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής, ο χρόνος έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της ηλεκτρονικής εφαρμογής, ο τρόπος αυθεντικοποίησης των ωφελούμενων, τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη λειτουργία αυτής, οι απαραίτητες διαλειτουργικότητες, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και γγ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 32Β του ν. 5178/2025.	
Παρ. 5 άρθρου 27	Κοινή απόφαση	Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.	Καθορίζονται ειδικότερες λεπτομέρειες, ιδίως ως προς το ύψος της χορηγούμενης οικονομικής ενίσχυσης ανά δικαιούχο, η διαδικασία, οι όροι, πρόσθετες προϋποθέσεις, ο ειδικότερος χρόνος υλοποίησης της οικονομικής ενίσχυσης και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του προγράμματος.	

Παρ. 1 άρθρου 49	Απόφαση	Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	Με την απόφαση δύναται να: α) καθορίζεται η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Α.Ε.Λ.Α.,, β) καθορίζονται η διαδικασία δημιουργίας, ενεργοποίησης και ταυτοποίησης του Α.Ε.Λ.Α., καθώς και κάθε αναγκαία τεχνική ή διαδικαστική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου 32, γ) αναπροσαρμόζεται το ανώτατο όριο των ετήσιων εισφορών στον Α.Ε.Λ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 36, λαμβανομένων υπόψη των μεταβολών του γενικού επιπέδου τιμών και των δημοσιονομικών συνθηκών, δ) ορίζονται περαιτέρω όροι και προϋποθέσεις των επιλέξιμων χρηματοπιστωτικών μέσων και επενδυτικών προϊόντων του άρθρου 37, οι ειδικότεροι όροι εφαρμογής των επενδυτικών προφίλ και των ορίων κατανομής και διασποράς, η διαδικασία ελέγχου και αναπροσαρμογής	

			της σύνθεσης των επενδύσεων, καθώς και η επιλέξιμη εισφορά, ε) καθορίζονται το ελάχιστο ποσό της συνολικής αξίας του χαρτοφυλακίου για την επιλογή της αυτοδιαχείρισης, οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις άσκησής της, οι διαδικασίες υποβολής και εκτέλεσης επενδυτικών εντολών, η διαδικασία παρακολούθησης της τήρησης των επενδυτικών περιορισμών από τον πάροχο και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό μετην εφαρμογή της αυτοδιαχείρισης σύμφωνα με τα άρθρα 36 και 39, στ) καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία και τα κριτήρια παροχής της κεφαλαιακής προστασίας του άρθρου 41, οι ειδικότεροι μηχανισμοί κεφαλαιακής προστασίας, καθώς και οι προϋποθέσεις και ο χρόνος ενεργοποίησής τους και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 41.	

Παρ. 2 άρθρου 49	Απόφαση	Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.	Καθορίζονται η διαδικασία πίστωσης του ποσού της συνεισφοράς του Δημοσίου στον Α.Ε.Λ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 38, καθώς και η διαδικασία επιστροφής του ποσού της συνεισφοράς του Δημοσίου σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 42.	
Παρ. 3 άρθρου 49	Κοινή απόφαση	Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας	Εξειδικεύονται οι σοβαροί λόγοι υγείας, σε περίπτωση συνδρομής των οποίων επιτρέπεται η ανάληψη του κεφαλαίου του Α.Ε.Λ.Α., και η διαδικασία πιστοποίησής τους, σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 42.	

Ε.3 Διοικητικές διαδικασίες				
Η αξιολογούμενη ρύθμιση αφορά σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών - ΜΙΤΟΣ; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒				
	Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	Αρχή θεσμοθέτησης	Τίτλος διαδικασίας	Μοναδικός Αριθμός Καταχώρησης (όταν πρόκειται για τροποποίηση ή κατάργηση υφιστάμενης διαδικασίας)
Νέα διαδικασία				

Τροποποίηση υφιστάμενης διαδικασίας				
Κατάργηση υφιστάμενης διαδικασίας				

Ε.4 Διοικητικά βάρη				
Η διοικητική διαδικασία που προβλέπεται στην αξιολογούμενη ρύθμιση προκαλεί διοικητικά βάρη; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒				
Α. Τίτλος διαδικασίας	Β. Μέγεθος πληθυσμού (αριθμός μονάδων)	Γ. Ετήσια συχνότητα	Δ. Χρόνος που απαιτείται για την υλοποίηση της διαδικασίας	Ε. Υπολογισμός διοικητικού βάρους (ευρώ ανά έτος) Β*Γ*Δ* κόστος ανθρωποώρας

Ε.5 Σύσταση νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας
Ε.5.1 Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η σύσταση νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ☒ Εάν ΝΑΙ, σε ποια διάταξη προβλέπεται;
Ε.5.2 Γιατί προτείνεται η σύσταση αυτού του νέου οργάνου και δεν επαρκούν οι υφιστάμενες διοικητικές δομές για να επιτευχθεί ο στόχος της αξιολογούμενης ρύθμισης;
Ε.5.3 Πότε θα εκκινήσει η λειτουργία του νέου οργάνου;

Ε.5.4 Έχει γίνει η σχετική οικονομοτεχνική μελέτη αναφορικά με τη σύσταση του νέου οργάνου; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒ Εάν ΝΑΙ, να επισυναφθεί ηλεκτρονικά.
Ε.5.5 Να αναφέρετε τα στοιχεία του νέου οργάνου (επωνυμία ή ονομασία και νομική μορφή, χώρο λειτουργίας και τρόπο στελέχωσης).

Η. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

<table>
<tr><th colspan="2">Η.1 Τροποποίηση διατάξεων</th></tr>
<tr><td>Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης</td><td>Υφιστάμενες διατάξεις</td></tr>
<tr><td>Άρθρο 3
Μη συνυπολογισμός συντάξεων λόγω θανάτου στο εισοδηματικό όριο για τον χαρακτηρισμό τέκνου ως εξαρτώμενου μέλους - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 11 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στην παρ. 3 του άρθρου 11 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί εξαρτώμενων μελών, προστίθεται περ. γ) και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:
«3. Κατά την εφαρμογή της παρ. 2, δεν λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω κατηγορίες εισοδήματος:
α) διατροφή που καταβάλλεται στο ανήλικο τέκνο με δικαστική απόφαση ή με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο,
β) εξωϊδρυματικό επίδομα ή προνοιακά επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται από το κράτος,
γ) εισοδήματα από συντάξεις λόγω θανάτου που καταβάλλονται σε τέκνο της περ. β) της παρ. 1.».</td><td>Η παρ. 3 του άρθρου 11 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:
«3. Κατά την εφαρμογή της παραγράφου 2, δεν λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω κατηγορίες εισοδήματος:
α) διατροφή που καταβάλλεται στο ανήλικο τέκνο με δικαστική απόφαση ή με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο,
β) εξωϊδρυματικό επίδομα ή προνοιακά επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται από το κράτος.»</td></tr>
<tr><td>Άρθρο 4
Μηδενικός φορολογικός συντελεστής για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και για κατ’ επάγγελμα αγρότες - Παράταση ισχύος κινήτρων για συναλλαγές με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής - Τροποποίηση παρ. 1, περ. δ) παρ. 6 και περ. α) παρ. 7 άρθρου 15 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί φορολογικού συντελεστή, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. α), οι λέξεις «περ. β) έως ε)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «περ. β) έως στ)», β) στην περ. β), η υποπερ. βγ) καταργείται, γ) στην περ. γ), οι λέξεις «με τέσσερα (4)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «με τρία (3)», δ) προστίθεται περ. στ) και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. α) Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο,</td><td>1. Η παρ. 1 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:
«1.α) Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα, με την επιφύλαξη των περ. β) έως ε):
<table>
<tr><td>Εισόδημα (Μισθοί, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα) σε ευρώ</td><td>Φορολογικός Συντελεστής (%)</td></tr>
<tr><td>0-10.000</td><td>9%</td></tr>
<tr><td>10.000,01-20.000</td><td>20%</td></tr>
<tr><td>20.000,01-30.000</td><td>26%</td></tr>
<tr><td>30.000,01-40.000</td><td>34%</td></tr>
<tr><td>40.000,01-60.000</td><td>39%</td></tr>
<tr><td>>60.000</td><td>44%</td></tr>
</table>
β) Ο φορολογικός συντελεστής του δεύτερου κλιμακίου της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα από δέκα χιλιάδες και ένα λεπτό (10.000,01) του ευρώ έως και είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, μειώνεται, αναλόγως του αριθμού των</td></tr>
</table>

σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα, με την επιφύλαξη των περ. β) έως στ):

Εισόδημα (Μισθοί, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα) σε ευρώ	Φορολογικός Συντελεστής (%)
0 - 10.000	9%
10.000,01 - 20.000	20%
20.000,01 - 30.000	26%
30.000,01 - 40.000	34%
40.000,01 - 60.000	39%
>60.000	44%

β) Ο φορολογικός συντελεστής του δεύτερου κλιμακίου της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα από δέκα χιλιάδες και ένα λεπτό (10.000,01) του ευρώ έως και είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, μειώνεται, αναλόγως του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, και διαμορφώνεται ως εξής:

βα) δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για φορολογούμενους με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,

ββ) δεκαέξι τοις εκατό (16%) για φορολογούμενους με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα.

βγ) [Καταργείται].

γ) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α) για φορολογούμενους με τρία (3) ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα είναι μηδέν (0).

δ) Ο φορολογικός συντελεστής του τρίτου κλιμακίου της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα από είκοσι χιλιάδες και ένα λεπτό (20.000,01) του ευρώ έως και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, μειώνεται, αναλόγως του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, και διαμορφώνεται ως εξής:

(δα) είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) για φορολογούμενους με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,

(δβ) είκοσι δύο τοις εκατό (22%) για φορολογούμενους με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα,

(δγ) είκοσι τοις εκατό (20%) για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα,

εξαρτώμενων τέκνων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, και διαμορφώνεται ως εξής:

βα) δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για φορολογούμενους με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,

ββ) δεκαέξι τοις εκατό (16%) για φορολογούμενους με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα και

βγ) εννέα τοις εκατό (9%) για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα.

γ) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α) για φορολογούμενους με τέσσερα (4) ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα είναι μηδέν (0).

δ) Ο φορολογικός συντελεστής του τρίτου κλιμακίου της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα από είκοσι χιλιάδες και ένα λεπτό (20.000,01) του ευρώ έως και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, μειώνεται, αναλόγως του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, και διαμορφώνεται ως εξής:

(δα) είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) για φορολογούμενους με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,

(δβ) είκοσι δύο τοις εκατό (22%) για φορολογούμενους με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα,

(δγ) είκοσι τοις εκατό (20%) για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα,

(δδ) δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για φορολογούμενους με τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα,

(δε) ο φορολογικός συντελεστής της υποπερ. δδ) μειώνεται περαιτέρω κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες (2%) για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο άνω των τεσσάρων.

ε) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για νέους σε ηλικία φορολογούμενους είναι:

εα) μηδέν (0) για φορολογούμενους έως είκοσι πέντε (25) ετών και

εβ) εννέα τοις εκατό (9%) για φορολογούμενους από είκοσι έξι (26) έως τριάντα (30) ετών, εκτός εάν εφαρμόζεται η περ. γ), οπότε ο φορολογικός συντελεστής είναι μηδέν (0).»

2. Η περ. δ) της παρ. 6 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, έχει ως εξής:

«δ) Οι δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της περ. β) του άρθρου αυτού, εφόσον περιλαμβάνονται στις ακόλουθες ομάδες του δείκτη τιμών καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.:

Ομάδα 1 (Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά).

Ομάδα 2 (Αλκοολούχα ποτά και καπνός). Ομάδα 3 (Ένδυση και υπόδηση). Ομάδα 4 (Στέγαση), εξαιρουμένων των ενοικίων.

Ομάδα 5 (Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες).

Ομάδα 6 (Υγεία).

(δδ) δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για φορολογούμενους με τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα, (δε) ο φορολογικός συντελεστής της υποπερ. δδ) μειώνεται περαιτέρω κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες (2%) για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο άνω των τεσσάρων. ε) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για νέους σε ηλικία φορολογούμενους είναι: εα) μηδέν (0) για φορολογούμενους έως είκοσι πέντε (25) ετών και εβ) εννέα τοις εκατό (9%) για φορολογούμενους από είκοσι έξι (26) έως τριάντα (30) ετών, εκτός εάν εφαρμόζεται η περ. γ), οπότε ο φορολογικός συντελεστής είναι μηδέν (0). στ) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α), για τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση που αποκτούν οι κατ' επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα, είναι μηδέν (0).». 2. Στο τελευταίο εδάφιο της περ. δ) της παρ. 6 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, οι λέξεις «2022 έως και 2026» αντικαθίστανται από τις λέξεις «2022 έως και 2027» και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η περ. δ) διαμορφώνεται ως εξής: «δ) Οι δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της περ. β) του άρθρου αυτού, εφόσον περιλαμβάνονται στις ακόλουθες ομάδες του δείκτη τιμών καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.: Ομάδα 1 (διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά) Ομάδα 2 (αλκοολούχα ποτά και καπνός) Ομάδα 3 (ένδυση και υπόδηση) Ομάδα 4 (στέγαση), εξαιρουμένων των ενοικίων Ομάδα 5 (διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες) Ομάδα 6 (υγεία) Ομάδα 7 (μεταφορές), εξαιρουμένης της δαπάνης για τέλη κυκλοφορίας και της αγοράς οχημάτων, πλην των ποδηλάτων	Ομάδα 7 (Μεταφορές), εξαιρουμένης της δαπάνης για τέλη κυκλοφορίας και της αγοράς οχημάτων, πλην των ποδηλάτων. Ομάδα 8 (Επικοινωνίες). Ομάδα 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), εξαιρουμένης της αγοράς σκαφών, αεροπλάνων και αεροσκαφών. Ομάδα 10 (Εκπαίδευση). Ομάδα 11 (Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια). Ομάδα 12 (Άλλα αγαθά και υπηρεσίες). Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2026, ορισμένες υποκατηγορίες δαπανών της Ομάδας 6 (Υγεία), ως προς τις οποίες δεν είναι ευρέως διαδεδομένη η χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, υπολογίζονται στο διπλάσιο της αξίας τους για την κάλυψη του απαιτούμενου ποσού δαπανών της περ. β) της παρ. 6.» **3. Η περ. α) της παρ. 7 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, έχει ως εξής:** «α) Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2026, από το φορολογητέο εισόδημα του φυσικού προσώπου από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία, αποκλειστικά και μόνο για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος, αφαιρείται αναλογικά ποσό ίσο με το τριάντα τοις εκατό (30%) των δαπανών λήψης υπηρεσιών, για ορισμένες δαπάνες των Ομάδων 4 (Στέγαση), 5 (Υπηρεσίες), 7 (Μεταφορές), 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), 10 (Εκπαίδευση), 12 (Υπηρεσίες) της περ. δ) της παρ. 6 που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής σύμφωνα με την περ. α) της ως άνω παραγράφου. Το αφαιρούμενο ποσό εισοδήματος δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ετησίως ούτε το πραγματικό εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία. β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., δύνανται να καθορίζονται συγκεκριμένες δαπάνες λήψης υπηρεσιών ως προς τις οποίες δεν είναι ευρέως διαδεδομένη η χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, για τις οποίες εφαρμόζεται η περ. α), καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

Ομάδα 8 (επικοινωνίες) Ομάδα 9 (αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), εξαιρουμένης της αγοράς σκαφών, αεροπλάνων και αεροσκαφών Ομάδα 10 (εκπαίδευση) Ομάδα 11 (ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια) Ομάδα 12 (άλλα αγαθά και υπηρεσίες) Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2027, ορισμένες υποκατηγορίες δαπανών της Ομάδας 6 (υγεία) ως προς τις οποίες δεν είναι ευρέως διαδεδομένη η χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, υπολογίζονται στο διπλάσιο της αξίας τους για την κάλυψη του απαιτούμενου ποσού δαπανών της περ. β) της παρ. 6.». 3. Στο πρώτο εδάφιο της περ. α) της παρ. 7 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, οι λέξεις «2022 έως και 2026» αντικαθίστανται από τις λέξεις «2022 έως και 2027» και η περ. α) διαμορφώνεται ως εξής: «α) Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2027, από το φορολογητέο εισόδημα του φυσικού προσώπου από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία, αποκλειστικά και μόνο για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος, αφαιρείται αναλογικά ποσό ίσο με το τριάντα τοις εκατό (30%) των δαπανών λήψης υπηρεσιών, για ορισμένες δαπάνες των Ομάδων 4 (Στέγαση), 5 (Υπηρεσίες), 7 (Μεταφορές), 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), 10 (Εκπαίδευση), 12 (Υπηρεσίες) της περ. δ) της παρ. 6 που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής σύμφωνα με την περ. α) της ως άνω παραγράφου. Το αφαιρούμενο ποσό εισοδήματος δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ετησίως ούτε το πραγματικό εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία.».	
Άρθρο 5 **Αύξηση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων από πελάτες - Τροποποίηση περ. ιβ) παρ. 2 άρθρου 14 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος** Στο πρώτο εδάφιο της περ. ιβ) της παρ. 2 του άρθρου 14 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.	**Η περ. ιβ) της παρ. 2 του άρθρου 14 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:** «ιβ) φιλοδωρήματα έως του ποσού των τριακοσίων (300) ευρώ μηνιαίως που λαμβάνουν μισθωτοί, προαιρετικά από πελάτες της επιχείρησης, έναντι της παρασχεθείσας σε αυτούς εξυπηρέτησης, ανεξαρτήτως εάν αυτά λαμβάνονται μέσω της επιχείρησης ή απευθείας. Η απαλλαγή αυτή δεν καταλαμβάνει φιλοδωρήματα που καταβάλλονται

4172/2013, Α΄ 167), περί απαλλαγών εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις, οι λέξεις «τριακοσίων (300) ευρώ μηνιαίως» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος» και η περ. ιβ) διαμορφώνεται ως εξής: «ιβ) φιλοδωρήματα έως του ποσού των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος που λαμβάνουν μισθωτοί, προαιρετικά από πελάτες της επιχείρησης, έναντι της παρασχεθείσας σε αυτούς εξυπηρέτησης, ανεξαρτήτως εάν αυτά λαμβάνονται μέσω της επιχείρησης ή απευθείας. Η απαλλαγή αυτή δεν καταλαμβάνει φιλοδωρήματα που καταβάλλονται στους εργαζόμενους ως συγκεκριμένο ποσοστό του μισθού ή ημερομισθίου, ή σταθερό ποσό με βάση όρο ατομικής συμφωνίας, σύμβασης εργασίας ή συλλογικής σύμβασης ή διαιτητικής απόφασης και εισπράττονται τακτικά, επαυξάνοντας τις αποδοχές τους.».	στους εργαζόμενους ως συγκεκριμένο ποσοστό του μισθού ή ημερομισθίου, ή σταθερό ποσό με βάση όρο ατομικής συμφωνίας, σύμβασης εργασίας ή συλλογικής σύμβασης ή διαιτητικής απόφασης και εισπράττονται τακτικά, επαυξάνοντας τις αποδοχές τους.»
Άρθρο 6 **Αύξηση του αφορολόγητου ορίου φιλοδωρημάτων φυσικών προσώπων μέσω ψηφιακών πλατφορμών - Τροποποίηση παρ. 8 άρθρου 21 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος** Στην παρ. 8 του άρθρου 21 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, οι λέξεις «τριακοσίων (300) ευρώ μηνιαίως» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος» και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής: «8. Φιλοδωρήματα έως του ποσού των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος, που καταβάλλονται προαιρετικά σε φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με συμβάσεις ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου για τη διανομή ή μεταφορά προϊόντων και αντικειμένων με ψηφιακές πλατφόρμες του άρθρου 68 του ν. 4808/2021 (Α΄ 101), για συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω αυτών, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος.».	**Η παρ. 8 του άρθρου 21 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:** «8. Φιλοδωρήματα έως του ποσού των τριακοσίων (300) ευρώ μηνιαίως, που καταβάλλονται προαιρετικά σε φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με συμβάσεις ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου για τη διανομή ή μεταφορά προϊόντων και αντικειμένων με ψηφιακές πλατφόρμες του άρθρου 68 του ν. 4808/2021 (Α΄ 101), για συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω αυτών, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος.»
Άρθρο 7	**Η παρ. 4 του άρθρου 24 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:** «4. Κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου και του κόστους βελτίωσης,

Επιτάχυνση των φορολογικών αποσβέσεων μηχανολογικού εξοπλισμού - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 24 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος

Στη δεύτερη στήλη της έκτης γραμμής του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί φορολογικών αποσβέσεων, ο συντελεστής «10%» αντικαθίσταται από τις λέξεις «10% για το πρώτο και δεύτερο έτος, 15% για το τρίτο και τέταρτο έτος, 25% για το πέμπτο και έκτο έτος» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου και του κόστους βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής καθώς και αποκατάστασης του περιβάλλοντος αποσβένονται, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης	**Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)**
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης)	4%
Κατασκευές και εγκαταστάσεις για τη φόρτιση οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	100%
Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται	5%

ανανέωσης και ανακατασκευής καθώς και αποκατάστασης του περιβάλλοντος αποσβένονται, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης	**Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)**
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης)	4%
Κατασκευές και εγκαταστάσεις για τη φόρτιση οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	100%
Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται σε εξόρυξη και λατομεία, εκτός αν χρησιμοποιούνται για τις υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	5%
Αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη εκτός από μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	5%
Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	10%
Μέσα μεταφοράς ατόμων εκτός από τα μέσα μεταφοράς μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	16%
Μέσα μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	25%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εκτός από μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	12%

σε εξόρυξη και λατομεία, εκτός αν χρησιμοποιούνται για τις υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	
Αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη εκτός από μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	5%
Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	10% για το πρώτο και δεύτερο έτος, 15% για το τρίτο και τέταρτο έτος, 25% για το πέμπτο και έκτο έτος
Μέσα μεταφοράς ατόμων εκτός από τα μέσα μεταφοράς μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	16%
Μέσα μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	25%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εκτός από μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	12%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	25%
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	25%
Άυλα στοιχεία και δικαιώματα, έξοδα πολυετούς απόσβεσης	10%
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός, και λογισμικό	20%
Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης	10%
Εξοπλισμός και όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Ως εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, θεωρείται αυτός, που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της κοινής υπουργικής απόφασης του άρθρου 22Α.	40%

Όπου ο συντελεστής του προηγούμενου πίνακα είναι πενήντα τοις εκατό (50%) ή εκατό τοις εκατό (100%), η επιχείρηση δικαιούται να χρησιμοποιήσει χαμηλότερο σταθερό συντελεστή για όλα τα έτη απόσβεσης.

Ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης του ανωτέρω πίνακα για τα άυλα στοιχεία και δικαιώματα, καθώς και για τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης ισχύει, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία διαφορετική των δέκα (10) ετών οικονομική διάρκεια ζωής, οπότε και ο συντελεστής διαμορφώνεται ως το πηλίκο «1 διά έτη διάρκειας ζωής δικαιώματος». Στα δικαιώματα επί εκπομπών οπτικοακουστικού περιεχομένου ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία και είναι διαφορετικός των δέκα (10) ετών, διαμορφώνεται με βάση τον ωφέλιμο χρόνο ζωής του άυλου περιουσιακού στοιχείου, σύμφωνα με το ελεγκτικό πλαίσιο και τη διαδικασία που ορίζονται με απόφαση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων. Σε

Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ρύπων	50%			περίπτωση δικαιωμάτων που θεμελιώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για την αναπόσβεστη αξία (εναπομείνασα αξία) ως διάρκεια δικαιώματος λαμβάνεται η υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος. Για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και για το υπερβάλλον ποσό, ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. είναι τριάντα (30%) και δεκαπέντε (15%) τοις εκατό. Για επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους της ελληνικής επικράτειας, για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και για το υπερβάλλον ποσό ποσοστό τριανταπέντε τοις εκατό (35%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. είναι τριανταπέντε (35%) και είκοσι τοις εκατό (20%). Για την εφαρμογή του όγδοου και ένατου εδαφίου της παρούσας, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση των ενισχύσεων δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (L 352/1) για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), η διαδικασία, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης, η διαδικασία ελέγχου τους, οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους των ενισχύσεων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του κινήτρου αυτού.
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	25%			
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	50%			
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO_2/χλμ.	25%			
Άυλα στοιχεία και δικαιώματα, έξοδα πολυετούς απόσβεσης	10%			
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός, και λογισμικό	20%			
Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης	10%			
Εξοπλισμός και όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Ως εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, θεωρείται αυτός, που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της κοινής υπουργικής απόφασης του άρθρου $22^{Α}$.	40%			

Όπου ο συντελεστής του προηγούμενου πίνακα είναι πενήντα τοις εκατό (50%) ή εκατό τοις εκατό (100%), η επιχείρηση δικαιούται να χρησιμοποιήσει χαμηλότερο σταθερό συντελεστή για όλα τα έτη απόσβεσης. Ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης του ανωτέρω πίνακα για τα άυλα στοιχεία και δικαιώματα, καθώς και για τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης ισχύει, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία διαφορετική των δέκα (10) ετών οικονομική διάρκεια ζωής, οπότε και ο συντελεστής διαμορφώνεται ως το πηλίκο «1 διά έτη διάρκειας ζωής δικαιώματος». Στα δικαιώματα επί εκπομπών οπτικοακουστικού περιεχομένου ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία και είναι διαφορετικός των δέκα (10) ετών, διαμορφώνεται με βάση τον ωφέλιμο χρόνο ζωής του άυλου περιουσιακού στοιχείου, σύμφωνα με το ελεγκτικό πλαίσιο και τη διαδικασία που ορίζονται με απόφαση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων. Σε περίπτωση δικαιωμάτων που θεμελιώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για την αναπόσβεστη αξία (εναπομείνασα αξία) ως διάρκεια δικαιώματος λαμβάνεται η υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος. Για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και για το υπερβάλλον ποσό, ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. είναι τριάντα (30%) και δεκαπέντε (15%) τοις εκατό. Για επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους της ελληνικής επικράτειας, για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και για το υπερβάλλον ποσό ποσοστό τριανταπέντε τοις εκατό (35%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών	

ρύπων έως 50 γρ. ίO2/χλμ. είναι τριανταπέντε (35%) και είκοσι τοις εκατό (20%). Για την εφαρμογή του όγδοου και ένατου εδαφίου της παρούσας, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση των ενισχύσεων δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (L 352/1) για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), η διαδικασία, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης, η διαδικασία ελέγχου τους, οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους των ενισχύσεων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του κινήτρου αυτού.».	
Άρθρο 8 **Μη εφαρμογή προσαυξήσεων στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος και εξαίρεση των ανήλικων εκμεταλλευτών ΤΑΞΙ από το ανωτέρω ελάχιστο ποσό - Προσθήκη παρ. 2Α, τροποποίηση παρ. 6 και προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος** 1. Στο άρθρο 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας, προστίθεται παρ. 2Α ως εξής: «2Α. Οι προσαυξήσεις των περ. β) και γ) της παρ. 2, και το πέμπτο εδάφιο της παρ. 2 δεν εφαρμόζονται στις οντότητες της παρ. 1, που πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) έχουν διαβιβάσει σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α΄ 58) δεδομένα των εκδιδόμενων λογιστικών αρχείων - στοιχείων ανεξαρτήτως της μεθόδου έκδοσης αυτών, των τηρούμενων λογιστικών αρχείων - βιβλίων, των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών, των φορολογικών μνημών και των αρχείων που δημιουργούν οι φορολογικοί ηλεκτρονικοί μηχανισμοί, στη φορολογική αρχή για το εκάστοτε φορολογικό έτος,	**Η παρ. 6 του άρθρου 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:** «6. Το τεκμήριο του παρόντος δεν εφαρμόζεται: α) στα κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, β) σε όσους αμείβονται σύμφωνα με την περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 12, εφόσον συμβάλλονται με έως και τρία (3) φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και σε ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που συμβάλλονται με έως και δύο (2) ασφαλιστικές επιχειρήσεις και δηλώνουν ως επαγγελματική έδρα την κατοικία τους, γ) σε πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του ογδόντα τοις εκατό (80%), δ) σε καφενεία που βρίσκονται σε οικισμούς της χώρας με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων, ε) στους υποδιανομείς και υποπράκτορες τύπου, εφόσον συμβάλλονται με έως τρία (3) κεντρικά ή περιφερειακά πρακτορεία διανομής ημερήσιου τύπου, περιοδικού τύπου και εν γένει εντύπων, για τις προμήθειες που εισπράττουν από την παροχή υπηρεσίας προς τα πρακτορεία. στ) στους πλανόδιους λαχειοπώλες. ζ) σε μητέρες κατά το έτος του τοκετού ή της υιοθεσίας ή αναδοχής τέκνου και τα δύο (2) επόμενα έτη.»

β) εφόσον έχουν υποχρέωση χρήσης ή χρησιμοποιούν τερματικά «Ηλεκτρονικής Μεταφοράς Κεφαλαίων στο Σημείο Πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS)», ημεδαπών ή αλλοδαπών παρόχων και έχουν διασυνδεθεί, αν υποχρεούνται, και παρέχουν στη Φορολογική Διοίκηση πληροφορίες για τις συναλλαγές που εκτελούνται μέσω αυτών σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας για το εκάστοτε φορολογικό έτος, γ) δεν έχουν υποπέσει σε παραβάσεις της φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας, καθώς και του άρθρου 65 του ν. 4446/2016 (Α΄ 240), περί υποχρέωσης αποδοχής μέσων πληρωμής με κάρτα, που αφορούν τα πέντε (5) φορολογικά έτη που προηγούνται του φορολογικού έτους για το οποίο προσδιορίζεται το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα. Για την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου λαμβάνονται υπόψη οι πράξεις επιβολής προστίμων και λοιπών κυρώσεων που έχουν εκδοθεί έως την έναρξη της προθεσμίας υποβολής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 67, των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους για το οποίο προσδιορίζεται το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα, και δ) έχουν υποβάλει έως την 31η Δεκεμβρίου του έτους που προηγείται του έτους υποβολής της δήλωσης για την οποία προσδιορίζεται το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του άρθρου 67 του παρόντος και τις δηλώσεις φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) του άρθρου 43 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162), των τελευταίων πέντε (5) φορολογικών ετών που προηγούνται του φορολογικού έτους για το οποίο προσδιορίζεται το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα, εφόσον είχαν κατά νόμο υποχρέωση να τις υποβάλλουν.». 2. Στην παρ. 6 του άρθρου 28Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, προστίθεται περ. η), και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής: «6. Το τεκμήριο του παρόντος δεν εφαρμόζεται: α) στα κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, β) σε όσους αμείβονται σύμφωνα με την περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 12, εφόσον συμβάλλονται με έως και τρία (3) φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και σε	

ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που συμβάλλονται με έως και δύο (2) ασφαλιστικές επιχειρήσεις και δηλώνουν ως επαγγελματική έδρα την κατοικία τους, γ) σε πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του ογδόντα τοις εκατό (80%), δ) σε καφενεία που βρίσκονται σε οικισμούς της χώρας με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων, ε) στους υποδιανομείς και υποπράκτορες τύπου, εφόσον συμβάλλονται με έως τρία (3) κεντρικά ή περιφερειακά πρακτορεία διανομής ημερήσιου τύπου, περιοδικού τύπου και εν γένει εντύπων, για τις προμήθειες που εισπράττουν από την παροχή υπηρεσίας προς τα πρακτορεία, στ) στους πλανόδιους λαχειοπώλες, ζ) σε μητέρες κατά το έτος του τοκετού ή της υιοθεσίας ή αναδοχής τέκνου και τα δύο (2) επόμενα έτη, η) σε ανήλικα τέκνα που είναι κάτοχοι άδειας εκμετάλλευσης Επιβατηγού Δημόσιας Χρήσης οχήματος (ΤΑΞΙ).». 3. Στο άρθρο $28^{Α}$ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος προστίθεται παρ. 9 ως εξής: «9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, εξειδικεύονται τα κριτήρια, οι παραβάσεις της φορολογικής και της εργατικής νομοθεσίας, ο τρόπος διαπίστωσης της πλήρωσης των κριτηρίων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της περ. δ) της παρ. $2^{Α}$.».	
Άρθρο 9 **Περιορισμός του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για εκμεταλλευτές ΤΑΞΙ και επέκταση της μείωσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για επιχειρήσεις σε μικρούς οικισμούς - Τροποποίηση άρθρου 28Γ Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος** Στο άρθρο 28Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί λοιπών μειώσεων του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικών ρυθμίσεων,	**Το άρθρο 28Γ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:** «Άρθρο 28Γ Λοιπές μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικές ρυθμίσεις 1. Τα άρθρα 28Α και 28Β δεν εφαρμόζονται για τα τρία (3) πρώτα έτη από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας των υπόχρεων της παρ. 1 του άρθρου 28Α. Για το τέταρτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά δύο τρίτα (2/3). Για το πέμπτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης

επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2, αα) στο πρώτο εδάφιο, μετά τις λέξεις «του άρθρου 11» διαγράφονται οι λέξεις «για εκμεταλλευτές Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ) με ποσοστό ιδιοκτησίας επί του οχήματος που δεν υπερβαίνει το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)», αβ) προστίθενται νέα εδάφια, τέταρτο και πέμπτο, β) στην περ. β) της παρ. 3, βα) οι λέξεις «χίλιους πεντακόσιους (1.500)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους», ββ) οι λέξεις «χίλιους επτακόσιους (1.700)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200)» και το άρθρο 28Γ διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 28Γ Λοιπές μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικές ρυθμίσεις 1. Τα άρθρα 28^{Α} και 28Β δεν εφαρμόζονται για τα τρία (3) πρώτα έτη από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας των υπόχρεων της παρ. 1 του άρθρου 28^{Α}. Για το τέταρτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος της παρ. 2 του άρθρου 28^{Α} μειώνεται κατά δύο τρίτα (2/3). Για το πέμπτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας το τεκμαιρόμενο ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28^{Α} μειώνεται κατά ένα τρίτο (1/3). 2. Το ποσό του άρθρου 28^{Α} μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους που είναι πολύτεκνοι, για υπόχρεους που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του εξήντα επτά τοις εκατό (67%), για γονείς μονογονεϊκής οικογένειας με ανήλικα τέκνα και για γονείς με τέκνα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%), εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία που θεωρούνται εξαρτώμενα, κατά την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 11, και για εκμεταλλευτές σχολικών κυλικείων. Για τους εκμεταλλευτές σχολικών κυλικείων, το ποσό του άρθρου 28^{Α} μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2), μη εφαρμοζόμενης της παρ. 7 του ίδιου άρθρου. Για τους υπόχρεους που δραστηριοποιούνται με τους Κ.Α.Δ. «Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού, επαγγελματία πωλητή, σε υπαίθριους	της επαγγελματικής δραστηριότητας το τεκμαιρόμενο ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά ένα τρίτο (1/3). 2. Το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους που είναι πολύτεκνοι, για υπόχρεους που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του εξήντα επτά τοις εκατό (67%), για γονείς μονογονεϊκής οικογένειας με ανήλικα τέκνα και για γονείς με τέκνα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%), εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία που θεωρούνται εξαρτώμενα, κατά την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 11, για εκμεταλλευτές Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ) με ποσοστό ιδιοκτησίας επί του οχήματος που δεν υπερβαίνει το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και εκμεταλλευτές σχολικών κυλικείων. Για τους εκμεταλλευτές σχολικών κυλικείων, το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2), μη εφαρμοζόμενης της παρ. 7 του ίδιου άρθρου. Για τους υπόχρεους που δραστηριοποιούνται με τους Κ.Α.Δ. «Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού, επαγγελματία πωλητή, σε υπαίθριους πάγκους και αγορές» (47.81.10.02) και «Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών, επαγγελματία πωλητή, σε υπαίθριους πάγκους και αγορές» (47.89.10.02), το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά τριάντα τοις εκατό (30%), εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, της παρ. 7 του ίδιου άρθρου. 3. Το ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους της παρ. 1 που ασκούν τη δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους: α) σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων, ή β) σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό από πεντακόσιους (500) έως χίλιους πεντακόσιους (1.500) κατοίκους, εξαιρουμένων όσων βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής (πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων) και ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου και τους Δήμους της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Περιφέρειας Ηπείρου που εφάπτονται με τα σύνορα της χώρας, σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό από πεντακόσιους (500) έως χίλιους επτακόσιους (1.700) κατοίκους, ή γ) σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.»

πάγκους και αγορές» (47.81.10.02) και «Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών, επαγγελματία πωλητή, σε υπαίθριους πάγκους και αγορές» (47.89.10.02), το ποσό του άρθρου 28^{A} μειώνεται κατά τριάντα τοις εκατό (30%), εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, της παρ. 7 του ίδιου άρθρου. Για τους εκμεταλλευτές Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ), το ποσό του άρθρου 28^{A} μειώνεται, ώστε να διαμορφώνεται στο ποσό που αντιστοιχεί στο ποσοστό ιδιοκτησίας του εκμεταλλευτή επί του οχήματος. Σε περίπτωση ιδιοκτησίας ποσοστών επί περισσότερων του ενός (1) οχημάτων λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα ποσοστού ιδιοκτησίας, το οποίο δεν δύναται να υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%). 3. Το ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28^{A} μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους της παρ. 1 που ασκούν τη δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους: α) σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων, ή β) σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό από πεντακόσιους (500) έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, εξαιρουμένων όσων βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής (πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων) και ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό από πεντακόσιους (500) έως δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200) κατοίκους, ή γ) σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.».	
Άρθρο 11 **Αύξηση του φορολογικού συντελεστή παρακράτησης φόρου για ποσά της παρ. 1Α του άρθρου 40 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ - Τροποποίηση περ. α) παρ. 1 άρθρου 64 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος** Στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 64 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί συντελεστών παρακράτησης φόρου, μετά τις λέξεις «τοις εκατό (5%)» προστίθενται οι λέξεις «, με την επιφύλαξη της παρ. 1Α του άρθρου 40» και η περ. α) διαμορφώνεται ως εξής:	**Η περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 64 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:** «α) για μερίσματα πέντε τοις εκατό (5%),»

«α) για μερίσματα πέντε τοις εκατό (5%), με την επιφύλαξη της παρ. 1Α του άρθρου 40.».	
Άρθρο 12 **Μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 69 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος** Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 69 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί προκαταβολής του φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα, οι λέξεις «πενήντα πέντε τοις εκατό (55%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «πενήντα τοις εκατό (50%)» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής: «1. Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει ο φορολογούμενος και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με το πενήντα τοις εκατό (50%) του φόρου που προκύπτει από επιχειρηματική δραστηριότητα για τον φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους. Αν στη δήλωση περιλαμβάνονται και εισοδήματα για τα οποία ο φόρος παρακρατείται ή καταβάλλεται κατά τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων, ο φόρος που παρακρατήθηκε ή καταβλήθηκε για τα εισοδήματα αυτά εκπίπτει από τον φόρο που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το προηγούμενο εδάφιο. Αν το εισόδημα με βάση το οποίο ενεργείται η βεβαίωση του φόρου προσδιορίζεται κατά τρόπο τεκμαρτό, ο φόρος που αναλογεί στο τεκμαρτό αυτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το άρθρο αυτό. Όταν αποκτάται για πρώτη φορά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, το προς βεβαίωση ποσό της παραγράφου αυτής περιορίζεται στο μισό.».	**Η παρ. 1 του άρθρου 69 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:** «1. Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει ο φορολογούμενος και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με το πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) του φόρου που προκύπτει από επιχειρηματική δραστηριότητα για τον φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους. Αν στη δήλωση περιλαμβάνονται και εισοδήματα για τα οποία ο φόρος παρακρατείται ή καταβάλλεται κατά τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων, ο φόρος που παρακρατήθηκε ή καταβλήθηκε για τα εισοδήματα αυτά εκπίπτει από τον φόρο που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το προηγούμενο εδάφιο. Αν το εισόδημα με βάση το οποίο ενεργείται η βεβαίωση του φόρου προσδιορίζεται κατά τρόπο τεκμαρτό, ο φόρος που αναλογεί στο τεκμαρτό αυτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το άρθρο αυτό. Όταν αποκτάται για πρώτη φορά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, το προς βεβαίωση ποσό της παραγράφου αυτής περιορίζεται στο μισό.
Άρθρο 13 **Παράταση της αναστολής ισχύος του άρθρου 41 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος για την επιβολή φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας - Παράταση της απαλλαγής**	**1. Η περ. α) της παρ. 33 του άρθρου 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), έχει ως εξής:** «33.α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2026.

από τον φόρο εισοδήματος ακινήτων που μισθώνονται με μακροχρόνια μίσθωση - Τροποποίηση παρ. 33 και 91 άρθρου 72 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος 1. Στην περ. α) της παρ. 33 του άρθρου 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167), περί μεταβατικών διατάξεων και έναρξης ισχύος, η ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2026» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2027» και η παρ. 33 διαμορφώνεται ως εξής: «33. α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2027. β. Η διάταξη της παρούσας παραγράφου τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015.». 2. Στην υποπερ. αα) της περ. α) της παρ. 91 του άρθρου 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, η ημερομηνία «31ης Δεκεμβρίου 2026» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31ης Δεκεμβρίου 2027» και η παρ. 91 διαμορφώνεται ως εξής: «91. α) Για τους τριάντα έξι (36) πρώτους μήνες μετά από τον μήνα, κατά τον οποίο συνάπτεται η σχετική σύμβαση μίσθωσης, δεν φορολογείται το εισόδημα φυσικών προσώπων που προέρχεται από εκμίσθωση κατοικιών με εμβαδόν έως εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα (τ.μ.), προσαυξανόμενο κατά είκοσι (20) τ.μ. για κάθε εξαρτώμενο τέκνο της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, άνω των δύο (2), του μισθωτή, εφόσον: αα) το εισόδημα προέρχεται από σύμβαση μίσθωσης διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών που συνάπτεται μεταξύ της 8ης Σεπτεμβρίου 2024 και της 31ης Δεκεμβρίου 2027, αβ) η εκμισθούμενη κατοικία: i) κατά τα τρία προηγούμενα φορολογικά έτη από το έτος σύναψης της σύμβασης μίσθωσης και, αν η μίσθωση έχει καταρτιστεί το 2024, κατά τα φορολογικά έτη 2022 και 2023, έχει δηλωθεί στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ως κενό ακίνητο (έντυπο Ε2) ή δεν έχει δηλωθεί ως μισθωμένο ακίνητο ούτε ως κύρια ούτε δευτερεύουσα κατοικία του εκμισθωτή ούτε ως ιδιοχρησιμοποιούμενο ούτε δωρεάν παραχωρούμενο ακίνητο (έντυπα Ε1 και Ε2) ή	β. Η διάταξη της παρούσας παραγράφου τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015.» **2. Η παρ. 91 του άρθρου 72 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, έχει ως εξής:** «91.α) Για τους τριάντα έξι (36) πρώτους μήνες μετά από τον μήνα, κατά τον οποίο συνάπτεται η σχετική σύμβαση μίσθωσης, δεν φορολογείται το εισόδημα φυσικών προσώπων που προέρχεται από εκμίσθωση κατοικιών με εμβαδόν έως εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα (τ.μ.), προσαυξανόμενο κατά είκοσι (20) τ.μ. για κάθε εξαρτώμενο τέκνο της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, άνω των δύο (2), του μισθωτή, εφόσον: αα) το εισόδημα προέρχεται από σύμβαση μίσθωσης διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών που συνάπτεται μεταξύ της 8ης Σεπτεμβρίου 2024 και της 31ης Δεκεμβρίου 2026, αβ) η εκμισθούμενη κατοικία: i) κατά τα τρία προηγούμενα φορολογικά έτη από το έτος σύναψης της σύμβασης μίσθωσης και, αν η μίσθωση έχει καταρτιστεί το 2024, κατά τα φορολογικά έτη 2022 και 2023, έχει δηλωθεί στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ως κενό ακίνητο (έντυπο Ε2) ή δεν έχει δηλωθεί ως μισθωμένο ακίνητο ούτε ως κύρια ούτε δευτερεύουσα κατοικία του εκμισθωτή ούτε ως ιδιοχρησιμοποιούμενο ούτε δωρεάν παραχωρούμενο ακίνητο (έντυπα Ε1 και Ε2) ή ii) κατά το εκάστοτε προηγούμενο της σύναψης της σύμβασης μίσθωσης φορολογικό έτος έχει διατεθεί αποκλειστικά για βραχυχρόνια μίσθωση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 111 του ν. 4446/2016 (Α' 240), και οι συναφθείσες βραχυχρόνιες μισθώσεις έχουν δηλωθεί στη Φορολογική Διοίκηση, και αγ) ο εκμισθωτής δεν έχει υποβάλει στη Φορολογική Διοίκηση δήλωση πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας για το ακίνητο κατά το έτος της μίσθωσης και έως την έναρξη αυτής ή για το ίδιο διάστημα έχει υποβάλει δήλωση βραχυχρόνιας μίσθωσης του ακινήτου. β) Αν εντός των τριών (3) ετών της περ. α) το ακίνητο: βα) κενωθεί, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το φορολογικό έτος που αυτό κενώνεται, ββ) διατεθεί για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το πρώτο έτος της μίσθωσης. Η απαλλαγή συνεχίζει να ισχύει για το υπολειπόμενο διάστημα και εφόσον το ακίνητο κενωθεί άπαξ και εκμισθωθεί εκ νέου με μακροχρόνια μίσθωση εντός του διαστήματος της περ. α) ή σύμφωνα με την περ. γ). γ) Η απαλλαγή ισχύει και εφόσον το ακίνητο, για το οποίο πληρούνται οι προϋποθέσεις της περ. α), μισθώνεται τουλάχιστον για έξι (6) συνεχόμενους μήνες, άπαξ ή περισσότερες φορές, στις εξής κατηγορίες υπαλλήλων του δημοσίου τομέα της

ii) κατά το εκάστοτε προηγούμενο της σύναψης της σύμβασης μίσθωσης φορολογικό έτος έχει διατεθεί αποκλειστικά για βραχυχρόνια μίσθωση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 111 του ν. 4446/2016 (Α' 240), και οι συναφθείσες βραχυχρόνιες μισθώσεις έχουν δηλωθεί στη Φορολογική Διοίκηση, και αγ) ο εκμισθωτής δεν έχει υποβάλει στη Φορολογική Διοίκηση δήλωση πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας για το ακίνητο κατά το έτος της μίσθωσης και έως την έναρξη αυτής ή για το ίδιο διάστημα έχει υποβάλει δήλωση βραχυχρόνιας μίσθωσης του ακινήτου. β) Αν εντός των τριών (3) ετών της περ. α) το ακίνητο: βα) κενωθεί, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το φορολογικό έτος που αυτό κενώνεται, ββ) διατεθεί για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το πρώτο έτος της μίσθωσης. Η απαλλαγή συνεχίζει να ισχύει για το υπολειπόμενο διάστημα και εφόσον το ακίνητο κενωθεί άπαξ και εκμισθωθεί εκ νέου με μακροχρόνια μίσθωση εντός του διαστήματος της περ. α) ή σύμφωνα με την περ. γ). γ) Η απαλλαγή ισχύει και εφόσον το ακίνητο, για το οποίο πληρούνται οι προϋποθέσεις της περ. α), μισθώνεται τουλάχιστον για έξι (6) συνεχόμενους μήνες, άπαξ ή περισσότερες φορές, στις εξής κατηγορίες υπαλλήλων του δημοσίου τομέα της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143): γα) σε ιατρικό ή νοσηλευτικό προσωπικό που απασχολείται σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, γβ) σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων της δημόσιας εκπαίδευσης, καθώς και γγ) σε ένστολο προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Εφόσον το ακίνητο διατεθεί εντός των τριών (3) ετών της περ. α) για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή της παρούσας περίπτωσης παύει να ισχύει αναδρομικά από το πρώτο έτος της μίσθωσης. Η συνδρομή των προϋποθέσεων της απαλλαγής της παρούσας παραγράφου αποδεικνύεται μόνο από εμπρόθεσμες δηλώσεις πληροφοριακών στοιχείων και φορολογίας εισοδήματος και, ειδικά ως προς τα έτη 2022 και 2023, από δηλώσεις που έχουν	περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143): γα) σε ιατρικό ή νοσηλευτικό προσωπικό που απασχολείται σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/1014, γβ) σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων της δημόσιας εκπαίδευσης, καθώς και γγ) σε ένστολο προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Εφόσον το ακίνητο διατεθεί εντός των τριών (3) ετών της περ. α) για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή της παρούσας περίπτωσης παύει να ισχύει αναδρομικά από το πρώτο έτος της μίσθωσης. Η συνδρομή των προϋποθέσεων της απαλλαγής της παρούσας παραγράφου αποδεικνύεται μόνο από εμπρόθεσμες δηλώσεις πληροφοριακών στοιχείων και φορολογίας εισοδήματος και, ειδικά ως προς τα έτη 2022 και 2023, από δηλώσεις που έχουν υποβληθεί έως την 5η.12.2024. Η προσαύξηση των τετραγωνικών μέτρων χορηγείται σύμφωνα με τα εξαρτώμενα τέκνα του μισθωτή κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης μίσθωσης.»

υποβληθεί έως την 5η.12.2024. Η προσαύξηση των τετραγωνικών μέτρων χορηγείται σύμφωνα με τα εξαρτώμενα τέκνα του μισθωτή κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης μίσθωσης.».	
Άρθρο 14 **Μείωση και κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες - Τροποποίηση άρθρου 31 ν. 3986/2011** Στο άρθρο 31 του ν. 3986/2011 (Α΄ 152), περί επιβολής τέλους επιτηδεύματος, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθεται παρ. 1Α, β) στην παρ. 2, προστίθεται περ. δ) και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 31 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 31 Επιβολή τέλους επιτηδεύματος 1. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες υποχρεούνται σε καταβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος ως εξής: α) νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε οκτακόσια (800) ευρώ ετησίως, β) αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της περ. ε) του άρθρου 45 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε., ν. 4172/2013, Α΄ 167) που έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε τετρακόσια (400) ευρώ ετησίως, γ) νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε χίλια (1.000) ευρώ ετησίως, δ) αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της περ. ε) του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε. που έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε πεντακόσια (500) ευρώ ετησίως,	**Το άρθρο 31 του ν. 3986/2011 (Α΄ 152), έχει ως εξής:** «Άρθρο 31 Επιβολή τέλους επιτηδεύματος 1. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες υποχρεούνται σε καταβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος ως εξής: α) νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε οκτακόσια (800) ευρώ ετησίως, β) αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της περ. ε) του άρθρου 45 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε., ν. 4172/2013, Α' 167) που έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε τετρακόσια (400) ευρώ ετησίως, γ) νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε χίλια (1.000) ευρώ ετησίως, δ) αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της περ. ε) του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε. που έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε πεντακόσια (500) ευρώ ετησίως, ε) για κάθε υποκατάστημα που συνιστάται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα των περ. α) και γ) σε εξακόσια (600) ευρώ ετησίως και για κάθε υποκατάστημα που συστήνεται από αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία των περ. β) και δ), σε τριακόσια (300) ευρώ ετησίως. Ως υποκατάστημα στην ημεδαπή, για την εφαρμογή του παρόντος, εκτός της έδρας της επιχείρησης, νοείται κάθε: α) επαγγελματική εγκατάσταση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, στην οποία ενεργείται παραγωγική ή συναλλακτική δραστηριότητα, β) ακίνητο, που μισθώνεται ή υπεκμισθώνεται για βραχυχρόνια μίσθωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 111 του ν. 4446/2016 (Α' 240). Δεν λογίζονται ως υποκαταστήματα, για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, οι προσωρινοί εκθεσιακοί χώροι και οι πρόσκαιρες επαγγελματικές εγκαταστάσεις, που λειτουργούν για χρονικό διάστημα μέχρι τριάντα (30) ημέρες, οι επαγγελματικές εγκαταστάσεις που στεγάζονται σε

ε) για κάθε υποκατάστημα που συνιστάται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα των περ. α) και γ) σε εξακόσια (600) ευρώ ετησίως και για κάθε υποκατάστημα που συστήνεται από αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία των περ. β) και δ), σε τριακόσια (300) ευρώ ετησίως. Ως υποκατάστημα στην ημεδαπή, για την εφαρμογή του παρόντος, εκτός της έδρας της επιχείρησης, νοείται κάθε: α) επαγγελματική εγκατάσταση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, στην οποία ενεργείται παραγωγική ή συναλλακτική δραστηριότητα, β) ακίνητο, που μισθώνεται ή υπεκμισθώνεται για βραχυχρόνια μίσθωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 111 του ν. 4446/2016 (Α΄ 240). Δεν λογίζονται ως υποκαταστήματα, για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, οι προσωρινοί εκθεσιακοί χώροι και οι πρόσκαιρες επαγγελματικές εγκαταστάσεις, που λειτουργούν για χρονικό διάστημα μέχρι τριάντα (30) ημέρες, οι επαγγελματικές εγκαταστάσεις που στεγάζονται σε διαφορετικούς ορόφους, συνεχόμενους ή μη, του ίδιου κτιριακού συγκροτήματος, οι εγκαταστάσεις τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων, σύμφωνα με το π.δ. 33/1979 (Α΄ 10), που λειτουργούν σε ξεχωριστά κτίρια, αλλά με ενιαία άδεια λειτουργίας, η οποία εντάσσεται ως ενιαία εγκατάσταση στην ίδια τουριστική μονάδα, καθώς και οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις της περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 (Α΄ 151). 1Α. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες υποχρεούνται στην καταβολή του τέλους επιτηδεύματος της παρ. 1, μειωμένου κατά πενήντα τοις εκατό (50%), για την έδρα και για τα υποκαταστήματα που διατηρούν στην Περιφέρεια Αττικής, με εξαίρεση την Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Αττικής. 2. Δεν υποχρεούνται στην καταβολή τέλους επιτηδεύματος: α) οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι σχολικοί συνεταιρισμοί του άρθρου 46 του ν. 1566/1985 (Α' 167), οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με τη μορφή Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης ή Συνεταιρισμού	διαφορετικούς ορόφους, συνεχόμενους ή μη, του ίδιου κτιριακού συγκροτήματος, οι εγκαταστάσεις τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων, σύμφωνα με το π.δ. 33/1979 (Α' 10), που λειτουργούν σε ξεχωριστά κτίρια, αλλά με ενιαία άδεια λειτουργίας, η οποία εντάσσεται ως ενιαία εγκατάσταση στην ίδια τουριστική μονάδα, καθώς και οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις της περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 (Α' 151). 2. Δεν υποχρεούνται στην καταβολή τέλους επιτηδεύματος: α) οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι σχολικοί συνεταιρισμοί του άρθρου 46 του ν. 1566/1985 (Α΄ 167), οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με τη μορφή Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης ή Συνεταιρισμού Εργαζομένων των άρθρων 14 και 24, αντίστοιχα, του ν. 4430/2016 (Α΄ 205), β) τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που βρίσκονται σε εκκαθάριση, πτώχευση ή αδράνεια, και γ) τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους και σε νησιά κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, εκτός εάν πρόκειται για τουριστικούς τόπους. 3. Σε περίπτωση διακοπής της δραστηριότητας ή αδράνειας κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους, το τέλος επιτηδεύματος περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας της επιχείρησης. Χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε (15) ημερών λογίζεται ως μήνας. 3α. Φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, που αυξάνουν κατά τουλάχιστον τρία δωδέκατα (3/12) με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης σε ένα έτος, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος του ίδιου φορολογικού έτους, υπό την προϋπόθεση ότι τα ακαθάριστα έσοδά τους κατά το φορολογικό έτος για το οποίο χορηγείται η εξαίρεση δεν υπερβαίνουν τα δύο (2) εκατομμύρια ευρώ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθορίζονται: α) ο τρόπος υπολογισμού της αύξησης του μέσου αριθμού εργαζομένων με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης, β) ο τρόπος και η διαδικασία διακρίβωσης και ελέγχου των προϋποθέσεων για την εξαίρεση από το τέλος επιτηδεύματος, και γ) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

Εργαζομένων των άρθρων 14 και 24, αντίστοιχα, του ν. 4430/2016 (Α' 205), β) τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που βρίσκονται σε εκκαθάριση, πτώχευση ή αδράνεια, και γ) τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους και σε νησιά κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, εκτός εάν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, δ) τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες για την έδρα και για τα υποκαταστήματα που βρίσκονται εκτός της Περιφέρειας Αττικής, καθώς και στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Αττικής. 3. Σε περίπτωση διακοπής της δραστηριότητας ή αδράνειας κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους, το τέλος επιτηδεύματος περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας της επιχείρησης. Χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε (15) ημερών λογίζεται ως μήνας. 4. Νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, που αυξάνουν κατά τρία δωδέκατα (3/12) τουλάχιστον τον μέσο αριθμό εργαζομένων με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης σε ένα (1) έτος, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος του ίδιου φορολογικού έτους, υπό την προϋπόθεση ότι τα ακαθάριστα έσοδά τους κατά το φορολογικό έτος για το οποίο χορηγείται η εξαίρεση δεν υπερβαίνουν τα δύο (2) εκατομμύρια ευρώ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθορίζονται: α) ο τρόπος υπολογισμού της αύξησης του μέσου αριθμού εργαζομένων με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης, β) ο τρόπος και η διαδικασία διακρίβωσης και ελέγχου των προϋποθέσεων για την εξαίρεση από το τέλος επιτηδεύματος, και γ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας. 5. Το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται με βάση τους εκτελεστούς τίτλους της παρ. 2 του άρθρου 44 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ., ν. 5104/2024, Α' 58) και η καταβολή του πραγματοποιείται σύμφωνα με τις δόσεις	4. Νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, που αυξάνουν κατά τρία δωδέκατα (3/12) τουλάχιστον τον μέσο αριθμό εργαζομένων με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης σε ένα (1) έτος, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος του ίδιου φορολογικού έτους, υπό την προϋπόθεση ότι τα ακαθάριστα έσοδά τους κατά το φορολογικό έτος για το οποίο χορηγείται η εξαίρεση δεν υπερβαίνουν τα δύο (2) εκατομμύρια ευρώ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθορίζονται: α) ο τρόπος υπολογισμού της αύξησης του μέσου αριθμού εργαζομένων με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης, β) ο τρόπος και η διαδικασία διακρίβωσης και ελέγχου των προϋποθέσεων για την εξαίρεση από το τέλος επιτηδεύματος, και γ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας. 5. Το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται με βάση τους εκτελεστούς τίτλους της παρ. 2 του άρθρου 44 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ., ν. 5104/2024, Α΄ 58) και η καταβολή του πραγματοποιείται σύμφωνα με τις δόσεις καταβολής φόρου εισοδήματος που ορίζονται στο άρθρο 68 του Κ.Φ.Ε.. 6. Το τέλος επιτηδεύματος δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε.. 7. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται η ειδικότερη διαδικασία για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που υποβάλλονται και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.»

καταβολής φόρου εισοδήματος που ορίζονται στο άρθρο 68 του Κ.Φ.Ε.. 6. Το τέλος επιτηδεύματος δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε.. 7. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται η ειδικότερη διαδικασία για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που υποβάλλονται και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.».	
Άρθρο 15 **Επέκταση της απαλλαγής από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων για κύριες κατοικίες σε μικρούς οικισμούς - Τροποποίηση περ. ια) παρ. 1 άρθρου 10 Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας** Στην περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 10 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130) περί απαλλαγών από τον φόρο, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «χίλιους πεντακόσιους (1.500)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδες (2.000)», β) στο δεύτερο εδάφιο, βα) μετά τις λέξεις «Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας,» διαγράφονται οι λέξεις «την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου και τους Δήμους της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Περιφέρειας Ηπείρου που εφάπτονται με τα σύνορα της χώρας,», ββ) οι λέξεις «χίλιους επτακόσιους (1.700)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200)» και η περ. ια) διαμορφώνεται ως εξής: «ια) Από το έτος 2027, σε φυσικά πρόσωπα, φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας, των οποίων η κύρια κατοικία βρίσκεται σε οικισμούς με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, σύμφωνα με την εκάστοτε πλέον πρόσφατη απογραφή πληθυσμού, εξαιρουμένων των οικισμών της Περιφέρειας Αττικής, πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων. Ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, το όριο της παρούσας περίπτωσης ορίζεται σε δύο χιλιάδες διακόσιους (2.200) κατοίκους. Η κύρια κατοικία προκύπτει από το Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων (Μ.Ι.Δ.Α.) του άρθρου 15Β	**Η περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 10 του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025, Α΄ 130), έχει ως εξής:** «ια) Από το έτος 2027, σε φυσικά πρόσωπα, φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας, των οποίων η κύρια κατοικία βρίσκεται σε οικισμούς με πληθυσμό έως χίλιους πεντακόσιους (1.500) κατοίκους, σύμφωνα με την εκάστοτε πλέον πρόσφατη απογραφή πληθυσμού, εξαιρουμένων των οικισμών της Περιφέρειας Αττικής, πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων. Ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου και τους Δήμους της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Περιφέρειας Ηπείρου που εφάπτονται με τα σύνορα της χώρας, το όριο της παρούσας περίπτωσης ορίζεται σε χίλιους επτακόσιους (1.700) κατοίκους. Η κύρια κατοικία προκύπτει από το Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων (Μ.Ι.Δ.Α.) του άρθρου 15Β του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α’ 58). Η απαλλαγή αφορά αποκλειστικά στα δικαιώματα επί της κύριας κατοικίας των προσώπων της παρούσας περίπτωσης που βρίσκονται στους οικισμούς αυτούς και εφόσον η συνολική αξία του εκατό τοις εκατό (100%) της πλήρους κυριότητας της κατοικίας που υπολογίζεται για τους σκοπούς της επιβολής του φόρου, δεν υπερβαίνει τις τετρακόσιες χιλιάδες (400.000) ευρώ.»

του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α΄ 58). Η απαλλαγή αφορά αποκλειστικά στα δικαιώματα επί της κύριας κατοικίας των προσώπων της παρούσας περίπτωσης που βρίσκονται στους οικισμούς αυτούς και εφόσον η συνολική αξία του εκατό τοις εκατό (100%) της πλήρους κυριότητας της κατοικίας που υπολογίζεται για τους σκοπούς της επιβολής του φόρου, δεν υπερβαίνει τις τετρακόσιες χιλιάδες (400.000) ευρώ.».	
Άρθρο 17 **Παράταση της αναστολής Φόρου Προστιθέμενης Αξίας ακινήτων για το έτος 2027 - Τροποποίηση άρθρου 70 Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας** Στο άρθρο 70 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162), περί μεταβατικών διατάξεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1, η ημερομηνία «31η.12.2026» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η.12.2027», β) στην παρ. 2, οι λέξεις «είχαν χορηγηθεί και ίσχυαν έως την 31η.12.2025, παρατείνονται έως την 31η.12.2026» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έχουν χορηγηθεί και ισχύουν έως την 31η.12.2026, παρατείνονται έως την 31η.12.2027» και το άρθρο 70 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 70 Μεταβατικές διατάξεις 1. Με αίτηση του υποκειμένου στον φόρο κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση, αναστέλλεται υποχρεωτικά έως την 31η.12.2027 η εφαρμογή του Φ.Π.Α. στα ακίνητα της παρ. 1 και της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 8 και επιβάλλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτων. Η αναστολή αφορά στο σύνολο των αδιάθετων παραπάνω ακινήτων του υποκειμένου. Μαζί με την αίτηση ο υποκείμενος υποβάλλει κατάσταση με τα αδιάθετα ακίνητα και το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο κάθε ακίνητο προς διακανονισμό. Σε περίπτωση αντιπαροχής, η εργολαβία του υποκειμένου στον φόρο κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση προς τον οικοπεδούχο, δεν υπάγεται στον φόρο, όταν ο υποκείμενος κατασκευαστής έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής του φόρου κατά τα προηγούμενα εδάφια.	**Το άρθρο 70 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162), έχει ως εξής:** «Άρθρο 70 Μεταβατικές διατάξεις 1. Με αίτηση του υποκειμένου στον φόρο κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση, αναστέλλεται υποχρεωτικά έως την 31η.12.2026, η εφαρμογή του Φ.Π.Α. στα ακίνητα της παρ. 1 και της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 8 και επιβάλλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτων. Η αναστολή αφορά στο σύνολο των αδιάθετων παραπάνω ακινήτων του υποκειμένου. Μαζί με την αίτηση ο υποκείμενος υποβάλλει κατάσταση με τα αδιάθετα ακίνητα και το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο κάθε ακίνητο προς διακανονισμό. Σε περίπτωση αντιπαροχής, η εργολαβία του υποκειμένου στον φόρο κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση προς τον οικοπεδούχο, δεν υπάγεται στον φόρο, όταν ο υποκείμενος κατασκευαστής έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής του φόρου κατά τα προηγούμενα εδάφια. 2. Αναστολές εφαρμογής του Φ.Π.Α. στα ακίνητα της παρ. 1 και της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 8, που είχαν χορηγηθεί και ίσχυαν έως την 31η.12.2025, παρατείνονται έως την 31η.12.2026. 3. Για τα ακίνητα που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, το δικαίωμα έκπτωσης του φόρου εισροών, που προσδιορίζεται σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 36, αναστέλλεται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου της αναστολής και ο φόρος που έχει εκπεστεί πριν από την έναρξη της αναστολής διακανονίζεται κατά τον χρόνο της παράδοσης του κάθε ακινήτου. 4. Ο υποκείμενος στον φόρο κατασκευαστής οικοδομών προς πώληση, που παραδίδει ακίνητο που έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, υποχρεούται να καταβάλλει με έκτακτη δήλωση τον φόρο που πρέπει να διακανονιστεί κατά τον χρόνο της παράδοσης του ακινήτου, σύμφωνα με την παρ. 3 και σε κάθε περίπτωση πριν από την υποβολή της δήλωσης φόρου μεταβίβασης, γονικής παροχής ή δωρεάς. 5. Επίσης, ο υποκείμενος στον φόρο κατασκευαστής οικοδομών προς πώληση, που παραδίδει ακίνητο

2. Αναστολές εφαρμογής του Φ.Π.Α. στα ακίνητα της παρ. 1 και της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 8, που έχουν χορηγηθεί και ισχύουν έως την 31η.12.2026, παρατείνονται έως την 31η.12.2027. 3. Για τα ακίνητα που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, το δικαίωμα έκπτωσης του φόρου εισροών, που προσδιορίζεται σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 36, αναστέλλεται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου της αναστολής και ο φόρος που έχει εκπεστεί πριν από την έναρξη της αναστολής διακανονίζεται κατά τον χρόνο της παράδοσης του κάθε ακινήτου. 4. Ο υποκείμενος στον φόρο κατασκευαστής οικοδομών προς πώληση, που παραδίδει ακίνητο που έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, υποχρεούται να καταβάλλει με έκτακτη δήλωση τον φόρο που πρέπει να διακανονιστεί κατά τον χρόνο της παράδοσης του ακινήτου, σύμφωνα με την παρ. 3 και σε κάθε περίπτωση πριν από την υποβολή της δήλωσης φόρου μεταβίβασης, γονικής παροχής ή δωρεάς. 5. Επίσης, ο υποκείμενος στον φόρο κατασκευαστής οικοδομών προς πώληση, που παραδίδει ακίνητο που έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, υποχρεούται να καταχωρίζει στα λογιστικά του αρχεία (βιβλία) αναλυτικά το κόστος ανά οικοδομή που υπάγεται στο άρθρο 8, όπως ορίζεται στην υποπερ. αβ) της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 41. 6. Η φορολογητέα αξία, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κώδικα, μειώνεται σε περίπτωση ολικής ή μερικής μη πληρωμής του τιμήματος, εφόσον μετά την πραγματοποίηση των φορολογητέων πράξεων διαπιστώνεται ότι η απαίτηση κατέστη οριστικά ανεπίδεκτη είσπραξης, λόγω θέσης επιχείρησης σε ειδική εκκαθάριση, σύμφωνα με τα άρθρα 46 και 46α του ν. 1892/1990 (Α' 101), όπως αυτός τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991 (Α' 206). Η μείωση της φορολογητέας βάσης ενεργείται μετά την έκδοση της απόφασης του Εφετείου της έδρας της επιχείρησης, που προβλέπεται από την παρ. 1 του πιο πάνω αναφερόμενου άρθρου 46. Για την έγκριση της μείωσης απαιτείται απόφαση του αρμόδιου Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (ΔΟΥ), η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης και την προσκόμιση των απαραίτητων στοιχείων, από τα οποία προκύπτει το σύνολο της ανείσπρακτης απαίτησης, που έχουν υποβληθεί μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών μετά την έκδοση της	που έχει υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής, υποχρεούται να καταχωρίζει στα λογιστικά του αρχεία (βιβλία) αναλυτικά το κόστος ανά οικοδομή που υπάγεται στο άρθρο 8, όπως ορίζεται στην υποπερ. αβ) της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 41. 6. Η φορολογητέα αξία, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κώδικα, μειώνεται σε περίπτωση ολικής ή μερικής μη πληρωμής του τιμήματος, εφόσον μετά την πραγματοποίηση των φορολογητέων πράξεων διαπιστώνεται ότι η απαίτηση κατέστη οριστικά ανεπίδεκτη είσπραξης, λόγω θέσης επιχείρησης σε ειδική εκκαθάριση, σύμφωνα με τα άρθρα 46 και 46α του ν. 1892/1990 (Α' 101), όπως αυτός τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991 (Α' 206). Η μείωση της φορολογητέας βάσης ενεργείται μετά την έκδοση της απόφασης του Εφετείου της έδρας της επιχείρησης, που προβλέπεται από την παρ. 1 του πιο πάνω αναφερόμενου άρθρου 46. Για την έγκριση της μείωσης απαιτείται απόφαση του αρμόδιου Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (ΔΟΥ), η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης και την προσκόμιση των απαραίτητων στοιχείων, από τα οποία προκύπτει το σύνολο της ανείσπρακτης απαίτησης, που έχουν υποβληθεί μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών μετά την έκδοση της απόφασης του Εφετείου. Στην περίπτωση κατά την οποία ο ΦΠΑ που αναλογεί στην κατά τα ανωτέρω μείωση της φορολογητέας βάσης έχει καταβληθεί από τον υπόχρεο, συμψηφίζεται κατά τη φορολογική περίοδο, κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση του προϊσταμένου της ΔΟΥ. Στην περίπτωση, κατά την οποία ο ΦΠΑ που αναλογεί στην κατά τα ανωτέρω μείωση της φορολογητέας αξίας δεν έχει καταβληθεί από τον υπόχρεο, δεν καταβάλλεται, ως μη οφειλόμενος στη συγκεκριμένη φορολογική περίοδο, κατά την οποία οφειλόταν. Πράξεις επιβολής φόρου ή προστίμων που έχουν εκδοθεί μέχρι την έκδοση της απόφασης του προϊσταμένου της ΔΟΥ ακυρώνονται. 7. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, δύναται να ορίζονται: α) κάθε διαδικαστικό θέμα και λεπτομέρεια για την παρακολούθηση της εφαρμογής του καθεστώτος της αναστολής ΦΠΑ στα ακίνητα, β) η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής του διακανονισμού του φόρου της παρ. 3, γ) η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρ. 4.»

απόφασης του Εφετείου. Στην περίπτωση κατά την οποία ο ΦΠΑ που αναλογεί στην κατά τα ανωτέρω μείωση της φορολογητέας βάσης έχει καταβληθεί από τον υπόχρεο, συμψηφίζεται κατά τη φορολογική περίοδο, κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση του προϊσταμένου της ΔΟΥ. Στην περίπτωση, κατά την οποία ο ΦΠΑ που αναλογεί στην κατά τα ανωτέρω μείωση της φορολογητέας αξίας δεν έχει καταβληθεί από τον υπόχρεο, δεν καταβάλλεται, ως μη οφειλόμενος στη συγκεκριμένη φορολογική περίοδο, κατά την οποία οφειλόταν. Πράξεις επιβολής φόρου ή προστίμων που έχουν εκδοθεί μέχρι την έκδοση της απόφασης του προϊσταμένου της ΔΟΥ ακυρώνονται. 7. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, δύναται να ορίζονται: α) κάθε διαδικαστικό θέμα και λεπτομέρεια για την παρακολούθηση της εφαρμογής του καθεστώτος της αναστολής ΦΠΑ στα ακίνητα, β) η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής του διακανονισμού του φόρου της παρ. 3, γ) η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρ. 4.».	
Άρθρο 18 **Παράταση ισχύος της μείωσης του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων του άρθρου 39Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος - Τροποποίηση παρ. 14 άρθρου 66 ν. 4646/2019** Στην παρ. 14 του άρθρου 66 του ν. 4646/2019 (Α΄ 201), περί μεταβατικών διατάξεων και έναρξης εφαρμογής, η ημερομηνία «31.12.2026» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31.12.2027» και η παρ. 14 διαμορφώνεται ως εξής: «14. Οι διατάξεις του άρθρου 39Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167) εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 έως και 31.12.2027.».	**Η παρ. 14 του άρθρου 66 του ν. 4646/2019 (Α΄ 201), έχει ως εξής:** «14. Οι διατάξεις του άρθρου 39Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167) εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 έως και 31.12.2026.»
Άρθρο 19 **Μείωση εφαρμοστέου συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στα προϊόντα**	**Η δασμολογική κλάση με αριθμό 49 του Τμήματος Α΄ του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162) έχει ως εξής:**

γυναικείας υγιεινής και στις πάνες για την ακράτεια ενηλίκων - Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙΙ Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Στη δασμολογική κλάση με αριθμό 49 του Τμήματος Α΄ του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α΄ 162), περί αγαθών, οι λέξεις «(Δ.Κ. Ε.Χ. 9619)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «, σερβιέτες και ταμπόν υγείας, πάνες και παρόμοια είδη υγιεινής, από οποιοδήποτε υλικό, πάνες για την ακράτεια ενηλίκων (Δ.Κ. 9619)» και η δασμολογική κλάση με αριθμό 49 διαμορφώνεται ως εξής: «49. Είδη για τη βρεφική ασφάλεια και προστασία, ήτοι απορροφητικές πάνες για βρέφη, από κάθε ύλη, σερβιέτες και ταμπόν υγείας, πάνες και παρόμοια είδη υγιεινής, από οποιοδήποτε υλικό, πάνες για την ακράτεια ενηλίκων (Δ.Κ. 9619) και καθίσματα αυτοκινήτου παιδικά και τα μέρη αυτών (Δ.Κ. Ε.Χ. 9401).».	«49. Είδη για τη βρεφική ασφάλεια και προστασία, ήτοι απορροφητικές πάνες για βρέφη, από κάθε ύλη (Δ.Κ. Ε.Χ. 9619) και καθίσματα αυτοκινήτου παιδικά και τα μέρη αυτών (Δ.Κ. Ε.Χ. 9401).»
Άρθρο 20 **Διεύρυνση δικαιούχων της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων - Τροποποίηση άρθρου 72 ν. 5217/2025** Στο άρθρο 72 του ν. 5217/2025 (Α΄ 120), περί ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) στην παρ. 2, προστίθεται περ. ε), γ) στην παρ. 5, γα) στο τέλος του πρώτου εδαφίου, προστίθενται οι λέξεις «και καλύπτεται από επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, αντίστοιχα», γβ) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «για το έτος 2025» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για τα έτη 2025 και 2026», δ) στην παρ. 6, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 72 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 72 Ετήσια οικονομική ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων - Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Από το έτος 2025 και εφεξής θεσπίζεται ετήσια οικονομική ενίσχυση, ύψους τριακοσίων (300)	**Το άρθρο 72 του ν. 5217/2025 (Α΄ 120), έχει ως εξής:** «Άρθρο 70 Επιδότηση με τη μορφή επιστροφής ποσού ενοικίου 1. Από το έτος 2025 και εφεξής παρέχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό σε φυσικά πρόσωπα, μισθωτές κύριας και φοιτητικής κατοικίας, ετήσια οικονομική ενίσχυση, η οποία αντιστοιχεί στο ποσό του ενός δωδέκατου του ετήσιου μισθώματος που καταβλήθηκε το προηγούμενο έτος για την κύρια κατοικία και για κάθε κατοικία φοιτητή. Σε περίπτωση περισσότερων της μίας (1) διαδοχικών μισθώσεων, κύριας ή φοιτητικής κατοικίας, εντός του έτους, το ετήσιο μίσθωμα εξευρίσκεται από το άθροισμα των μισθωμάτων που καταβλήθηκαν εντός του έτους. 2. Η ενίσχυση καταβάλλεται εφάπαξ έως το τέλος Νοεμβρίου κάθε έτους στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου που έχει γνωστοποιηθεί στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). 3.α) Για την κύρια κατοικία η ενίσχυση ανέρχεται έως τα οκτακόσια (800) ευρώ ετησίως, προσαυξανόμενη κατά πενήντα (50) ευρώ για κάθε εξαρτώμενο τέκνο του υπόχρεου και του ή της συζύγου σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 11 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167). Σε περίπτωση διακοπής της έγγαμης

ευρώ για το έτος 2025 και τετρακοσίων (400) ευρώ για το έτος 2026 και εφεξής, για τους συνταξιούχους του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), στους οποίους καταβλήθηκε κύρια σύνταξη γήρατος ή θανάτου κατά τον μήνα Σεπτέμβριο εκάστου έτους αναφοράς, καθώς και για όσους λαμβάνουν σύνταξη σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), περί υπαγωγής στον ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης των υπαλλήλων, λειτουργών του Δημοσίου, καθώς και των στρατιωτικών, εφόσον έχουν συμπληρώσει το εξηκοστό πέμπτο (65ο) έτος της ηλικίας τους στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους από το έτος αναφοράς ή έχουν συμπληρώσει το εξηκοστό (60ο) έτος της ηλικίας τους στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους από το έτος αναφοράς, δεν τους καταβάλλεται κύρια σύνταξη γήρατος και τους καταβάλλεται σύνταξη λόγω θανάτου. 2. Η οικονομική ενίσχυση της παρ. 1 καταβάλλεται επίσης: α) Στους συνταξιούχους του e-Ε.Φ.Κ.Α., στους οποίους καταβλήθηκε κύρια σύνταξη αναπηρίας κατά τον μήνα Σεπτέμβριο εκάστου έτους αναφοράς. β) Στους δικαιούχους: βα) σύνταξης ανασφάλιστων υπερηλίκων του ν. 1296/1982 (Α΄ 128), ββ) επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερήλικων του άρθρου 93 του ν. 4387/2016, βγ) των προνοιακών παροχών σε χρήμα της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4520/2018 (Α΄ 30), περί παροχών και υπηρεσιών, οι οποίες χορηγούνται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) σε άτομα με αναπηρία, βδ) του επιδόματος απολύτου αναπηρίας για συνταξιούχους του πρώην Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (πρώην ΟΓΑ) που λαμβάνουν μόνον τη βασική σύνταξη του πρώην ΟΓΑ, αν έχουν εφ' όρου ζωής ποσοστό αναπηρίας εκατό τοις εκατό (100%), της παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 334/1988 (Α΄ 154), περί ποσοστού αναπηρίας, βε) του επιδόματος νόσου και ανικανότητας των συνταξιούχων του Δημοσίου, του άρθρου 54 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α΄ 210),	συμβίωσης, η προσαύξηση εφαρμόζεται για κάθε έναν από τους γονείς. Η παρούσα εφαρμόζεται αναλόγως για τα μέρη συμφώνου συμβίωσης. β) Για τη φοιτητική κατοικία η ενίσχυση ανέρχεται έως τα οκτακόσια (800) ευρώ ετησίως για κάθε φοιτητή. Εάν ο φοιτητής είναι υπόχρεος σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και η κατοικία έχει μισθωθεί από αυτόν, ισχύουν τα αναφερόμενα για την κύρια κατοικία. 4. Δικαιούχοι της ενίσχυσης που χορηγείται για μίσθωση κύριας κατοικίας είναι όσοι σωρευτικά έχουν: α) ετήσιο συνολικό οικογενειακό εισόδημα υπόχρεου, συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης και εξαρτώμενων τέκνων, ανεξαρτήτως της πηγής προέλευσης, φορολογούμενο και απαλλασσόμενο, πραγματικό και τεκμαρτό, το οποίο ανέρχεται έως τις είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ευρώ για τον άγαμο, έως τις τριάντα πέντε χιλιάδες (35.000) ευρώ για τον έγγαμο ή μέρος συμφώνου συμβίωσης, προσαυξανόμενο κατά πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για κάθε εξαρτώμενο σύμφωνα με την παρ. 3 τέκνο και έως τις τριάντα εννέα χιλιάδες (39.000) ευρώ για τις μονογονεϊκές οικογένειες με εξαρτώμενα σύμφωνα με την παρ. 3 τέκνα, προσαυξανόμενο κατά πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο, πέραν του πρώτου και β) συνολική αξία ακίνητης περιουσίας υπόχρεου, συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης και εξαρτώμενων τέκνων που δεν υπερβαίνει, με βάση την πράξη διοικητικού προσδιορισμού Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) του έτους καταβολής της ενίσχυσης, τις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ για τον άγαμο, προσαυξημένη κατά είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για τον ή τη σύζυγο ή μέρος συμφώνου συμβίωσης και κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο. Δικαιούχοι της ενίσχυσης που χορηγείται για μίσθωση κατοικίας φοιτητή είναι φυσικά πρόσωπα για τα οποία απαιτείται η συνδρομή μόνον της περ. α). 5. Ο υπολογισμός της ενίσχυσης διενεργείται χωρίς αίτηση, με βάση τα στοιχεία της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του μισθωτή του εκάστοτε προηγουμένου φορολογικού έτους, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Σεπτεμβρίου του έτους καταβολής σύμφωνα με την παρ. 2. 6. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της ενίσχυσης είναι: α) να έχει υποβληθεί στην Α.Α.Δ.Ε., εμπρόθεσμα ή εκπρόθεσμα, έως τη δέκατη πέμπτη (15η) ημέρα του Ιουλίου του έτους καταβολής της ενίσχυσης η οικεία δήλωση πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας και,

βστ) του εξωιδρυματικού επιδόματος του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 (Α΄ 68), τα οποία επιδόματα των υποπερ. βδ), βε) και βστ) χορηγούνται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α., βζ) των επιδομάτων των άρθρων 54^{A} του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, 100 έως 103 του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων (π.δ. 168/2007, Α΄ 209), τα οποία καταβάλλονται από το Δημόσιο, βη) σύνταξης αναπηρίας εξ ιδίου δικαιώματος, η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 88 του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων και καταβάλλεται από το Δημόσιο. γ) Στα άτομα με αναπηρία που κρίνεται ότι δικαιούνται αναδρομικής καταβολής της προνοιακής παροχής σε χρήμα της υποπερ. βγ) της περ. β) για τον μήνα Νοέμβριο εκάστου έτους αναφοράς, μετά την τακτική καταβολή της μηνιαίας προνοιακής παροχής του μήνα αυτού. δ) Στους ανάδοχους γονείς ατόμων ενταγμένων σε γενικά ή ειδικά αναπηρικά προνοιακά προγράμματα, οι οποίοι λαμβάνουν οικονομική ενίσχυση, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 12 του ν. 4538/2018 (Α΄ 85), περί παροχών και διευκολύνσεων σε ανάδοχους γονείς. ε) Στους εν ενεργεία απασχολούμενους σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), στους οποίους καταβάλλεται το επίδομα τετραπληγίας-παραπληγίας του άρθρου 3 του ν. 1284/1982 (Α΄ 114) της παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 2646/1998 (Α΄ 236) και του άρθρου 56 του ν. 4554/2018 (Α΄ 130), είτε για τον εαυτό τους ατομικά είτε για πάσχοντα, από τις αυτές νόσους, μέλη της οικογένειάς τους, μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής. 3. Η ετήσια οικονομική ενίσχυση: α) καταβάλλεται μέχρι την 30ή Νοεμβρίου κάθε έτους, β) είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς τη φορολογική διοίκηση και το δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα και	β) να έχει δηλωθεί ο αριθμός της δήλωσης της περ. α) στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του προηγουμένου έτους του μισθωτή. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος οι δηλώσεις της περ. α) που αφορούν ενεργές μισθώσεις κατά το έτος 2024, εφόσον δεν έχουν υποβληθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, υποβάλλονται χωρίς κυρώσεις έως τις 15 Ιουλίου 2025. 7. Η Α.Α.Δ.Ε. δύναται να χρησιμοποιεί κάθε διαθέσιμη πληροφορία και στοιχείο για τη διακρίβωση ενεργής μίσθωσης και του ύψους του καταβληθέντος μισθώματος. Εάν διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του μισθωτή, με τα οποία υπολογίστηκε το ποσό της ενίσχυσης κατά την παρ. 5, είναι ανακριβή, με αποτέλεσμα αχρεώστητη καταβολή, εν όλω ή εν μέρει, ποσών ενίσχυσης, πέραν των λοιπών κυρώσεων που προβλέπονται, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά καταλογίζονται εντόκως με το επιτόκιο της παρ. 1 του άρθρου 52 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58), περί τόκων εκπρόσθεσμης καταβολής, το οποίο υπολογίζεται από την ημερομηνία χορήγησης, και επιπλέον ο δικαιούχος αποκλείεται από κάθε χορήγηση της ενίσχυσης του παρόντος για τα επόμενα τρία (3) έτη. 8. Η ενίσχυση του παρόντος είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με χρέη που έχουν βεβαιωθεί στη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπά τους, τα ασφαλιστικά ταμεία και τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών και δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή του ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.). 9. Για το έτος 2025 η ενίσχυση βαρύνει τις πιστώσεις του Ειδικού Φορέα (Ε.Φ.) 1024-711-0000000 «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και χορηγείται από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου αυτού. 10. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., δύναται να καθορίζονται εξαιρέσεις από τις προϋποθέσεις της παρ. 6, οι διασταυρώσεις και παραδοχές που διενεργούνται για την εφαρμογή της παρ. 7, οι περιπτώσεις που επεκτείνεται η προθεσμία της παρ. 5 και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.»

γ) δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή του e-Ε.Φ.Κ.Α.. 4. Πρόσωπα που εμπίπτουν σε περισσότερες κατηγορίες δικαιούχων των παρ. 1 και 2, λαμβάνουν την ετήσια οικονομική ενίσχυση για τη μία (1) από τις κατηγορίες αυτές και επιπλέον αν η μία κατηγορία αφορά στον e-Ε.Φ.Κ.Α. και η άλλη στον Ο.Π.Ε.Κ.Α., η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α.. 5. Η δαπάνη για την καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης βαρύνει τους προϋπολογισμούς του e-Ε.Φ.Κ.Α. και του Ο.Π.Ε.Κ.Α. κατά περίπτωση και καλύπτεται από επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, αντίστοιχα. Ειδικά για τα έτη 2025 και 2026 η δαπάνη για την καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης βαρύνει τους προϋπολογισμούς του e-Ε.Φ.Κ.Α. και του Ο.Π.Ε.Κ.Α κατά περίπτωση και μπορεί να καλυφθεί κατόπιν τροποποίησης των προϋπολογισμών τους, με τη χρήση ταμειακών διαθεσίμων. 6. Η καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης για όσους λαμβάνουν σύνταξη σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, περί υπαγωγής στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης των υπαλλήλων, λειτουργών του Δημοσίου και των στρατιωτικών, και για τους δικαιούχους των υποπερ. βζ) και βη) της περ. β) της παρ. 2 πραγματοποιείται απευθείας από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τους δικαιούχους της περ. ε) της παρ. 2, η καταβολή της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης πραγματοποιείται από κάθε υπόχρεο φορέα κατά τη συνήθη διαδικασία πληρωμής της μισθοδοσίας των απασχολούμενων σε αυτόν δικαιούχων. 7. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και κατά περίπτωση των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, είναι δυνατή η προσθήκη κατηγοριών δικαιούχων της παρ. 2.».	
Άρθρο 21 **Μείωση ασφαλιστικών εισφορών - Τροποποίηση άρθρου 5 ν. 4997/2022** Στο άρθρο 5 του ν. 4997/2022 (Α΄ 219), περί μόνιμης μείωσης ασφαλιστικών εισφορών, επέρχονται οι	**Το άρθρο 5 του ν. 4997/2022 (Α΄ 219), έχει ως εξής:** «Άρθρο 5 Μόνιμη μείωση ασφαλιστικών εισφορών Από την 1η Ιανουαρίου 2023 οι κρατήσεις των μισθωτών εργαζομένων υπέρ των κλάδων ή λογαριασμών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.), οι οποίες

ακόλουθες τροποποιήσεις: α) τα υφιστάμενα εδάφια τίθενται ως παρ. 1, β) προστίθεται παρ. 2, και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 5 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 5 Μόνιμη μείωση ασφαλιστικών εισφορών 1. Από την 1η Ιανουαρίου 2023 οι κρατήσεις των μισθωτών εργαζομένων υπέρ των κλάδων ή λογαριασμών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.), οι οποίες συνεισπράττονται από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων, καθορίζονται ως ακολούθως: α) υπέρ ανεργίας του άρθρου 32 του ν.δ. 2961/1954 (Α΄ 197), περί πόρων της Δ.ΥΠ.Α., σε ποσοστό δυο κόμμα σαράντα τοις εκατό (2,40%) επί των αποδοχών, το οποίο κατανέμεται κατά ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) στον εργοδότη και κατά ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) στον εργαζόμενο, β) υπέρ του Λογαριασμού Προστασίας Εργαζομένων από την Αφερεγγυότητα του Εργοδότη του άρθρου 16 του ν. 1836/1989 (Α΄ 79), περί Λογαριασμού Προστασίας Εργαζομένων από την Αφερεγγυότητα του Εργοδότη, σε ποσοστό μηδέν κόμμα δεκαπέντε τοις εκατό (0,15%) επί των αποδοχών που αφορά εργοδοτική εισφορά, γ) εισφορά της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013 (Α΄ 88), περί Ενιαίου Λογαριασμού για την Εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών, σε ποσοστό μηδέν κόμμα δεκαέξι τοις εκατό (0,16%) επί των αποδοχών, το οποίο κατανέμεται κατά μηδέν κόμμα μηδέν έξι τοις εκατό (0,06%) στον εργοδότη και κατά μηδέν κόμμα δέκα τοις εκατό (0,10%) στον εργαζόμενο και δ) εισφορά της περ. β) της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013, σε ποσοστό μηδέν κόμμα τριάντα πέντε τοις εκατό (0,35%) επί των αποδοχών, που αφορά εισφορά εργαζόμενου υπέρ πρώην Οργανισμού Εργατικής Εστίας του άρθρου 3 του ν. 678/1977 (Α΄ 246) και της περ. Γ΄ του άρθρου 7 του ν. 3144/2003 (Α΄ 111). 2. Από την 1η Απριλίου 2027, οι κρατήσεις των μισθωτών εργαζομένων υπέρ ανεργίας του άρθρου 32 του ν.δ. 2961/1954, οι οποίες συνεισπράττονται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων, καθορίζονται σε ποσοστό ένα κόμμα ενενήντα τοις	συνεισπράττονται από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων, καθορίζονται ως ακολούθως: α) υπέρ ανεργίας του άρθρου 32 του ν.δ. 2961/1954 (Α' 197), περί πόρων της Δ.ΥΠ.Α., σε ποσοστό δυο κόμμα σαράντα τοις εκατό (2,40%) επί των αποδοχών, το οποίο κατανέμεται κατά ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) στον εργοδότη και κατά ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) στον εργαζόμενο, β) υπέρ του Λογαριασμού Προστασίας Εργαζομένων από την Αφερεγγυότητα του Εργοδότη του άρθρου 16 του ν. 1836/1989 (Α' 79), περί Λογαριασμού Προστασίας Εργαζομένων από την Αφερεγγυότητα του Εργοδότη, σε ποσοστό μηδέν κόμμα δεκαπέντε τοις εκατό (0,15%) επί των αποδοχών που αφορά εργοδοτική εισφορά, γ) εισφορά της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013 (Α' 88), περί Ενιαίου Λογαριασμού για την Εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών, σε ποσοστό μηδέν κόμμα δεκαέξι τοις εκατό(0,16%) επί των αποδοχών, το οποίο κατανέμεται κατά μηδέν κόμμα μηδέν έξι τοις εκατό (0,06%) στον εργοδότη και κατά μηδέν κόμμα δέκα τοις εκατό (0,10%) στον εργαζόμενο και δ) εισφορά της περ. β) της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013, σε ποσοστό μηδέν κόμμα τριάντα πέντε τοις εκατό (0,35%) επί των αποδοχών, που αφορά εισφορά εργαζόμενου υπέρ πρώην Οργανισμού Εργατικής Εστίας (π. Ο.Ε.Ε.) του άρθρου 3 του ν. 678/1977 (Α' 246) και της περ. Γ' του άρθρου 7 του ν. 3144/2003 (Α' 111).»

εκατό (1,90%) επί των αποδοχών, το οποίο κατανέμεται κατά ένα κόμμα είκοσι τοις εκατό (1,20%) στον εργοδότη και κατά μηδέν κόμμα εβδομήντα τοις εκατό (0,70%) στον εργαζόμενο.».	
Άρθρο 23 **Αύξηση ποσού επιδόματος γέννησης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 1 και παρ. 2 άρθρου 2 ν. 4659/2020** 1. Στην περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4659/2020 (Α΄ 21), περί χορήγησης επιδόματος γέννησης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «τρεις χιλιάδες πεντακόσια (3.500,00)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια (4.500,00)», β) οι λέξεις «και κάθε επόμενο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τέκνο, προσαυξανόμενο σωρευτικά κατά το ποσό των χιλίων (1.000,00) ευρώ για κάθε επόμενο» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής: «1. Θεσπίζεται επίδομα γέννησης για κάθε παιδί που γεννιέται στην Ελλάδα, το οποίο χορηγείται υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του Πρώτου Μέρους του παρόντος νόμου. Για τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος λαμβάνεται υπόψιν ο αριθμός των εξαρτώμενων τέκνων της οικογένειας, όπως αυτός διαμορφώνεται μετά τη γέννηση του τέκνου και το ποσό καταβάλλεται ως εξής: α) δύο χιλιάδες τετρακόσια (2.400,00) ευρώ για το πρώτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, β) δύο χιλιάδες επτακόσια (2.700,00) ευρώ για το δεύτερο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, γ) τρεις χιλιάδες (3.000,00) ευρώ για το τρίτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και δ) τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια (4.500,00) ευρώ για το τέταρτο τέκνο, προσαυξανόμενο σωρευτικά κατά το ποσό των χιλίων (1.000,00) ευρώ για κάθε επόμενο, κατά σειρά γέννησης, εξαρτώμενο τέκνο.». 2. Στην περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4659/2020, περί υποβολής αίτησης - καταβολής δόσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «χιλίων επτακοσίων πενήντα (1.750,00)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδων διακοσίων πενήντα (2.250,00)», β) οι λέξεις «και κάθε επόμενο» αντικαθίστανται από τις	**1. Η παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4659/2020 (Α΄ 21), έχει ως εξής:** «1. Θεσπίζεται επίδομα γέννησης για κάθε παιδί που γεννιέται στην Ελλάδα, το οποίο χορηγείται υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του Πρώτου Μέρους του παρόντος νόμου. Για τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος λαμβάνεται υπόψιν ο αριθμός των εξαρτώμενων τέκνων της οικογένειας, όπως αυτός διαμορφώνεται μετά τη γέννηση του τέκνου και το ποσό καταβάλλεται ως εξής: α) δύο χιλιάδες τετρακόσια (2.400,00) ευρώ για το πρώτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, β) δύο χιλιάδες επτακόσια (2.700,00) ευρώ για το δεύτερο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, γ) τρεις χιλιάδες (3.000,00) ευρώ για το τρίτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και δ) τρεις χιλιάδες πεντακόσια (3.500,00) ευρώ για το τέταρτο και κάθε επόμενο, κατά σειρά γέννησης, εξαρτώμενο τέκνο.» **2. Η παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4659/2020 (Α΄ 21), έχει ως εξής:** «2. Μετά την έγκριση της σχετικής αίτησης από την αρμόδια Υπηρεσία, το επίδομα καταβάλλεται ως εξής: α) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων διακοσίων (1.200,00) ευρώ εκάστη για το πρώτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, β) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων τριακοσίων πενήντα (1.350,00) ευρώ εκάστη για το δεύτερο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, γ) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων πεντακοσίων (1.500,00) ευρώ εκάστη για το τρίτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και δ) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων επτακοσίων πενήντα (1.750,00) ευρώ εκάστη για το τέταρτο και κάθε επόμενο κατά σειρά γέννησης, εξαρτώμενο τέκνο.»

λέξεις «τέκνο, προσαυξανόμενη εκάστη δόση σωρευτικά κατά το ήμισυ του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 1 για κάθε επόμενο,» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής: «2. Μετά την έγκριση της σχετικής αίτησης από την αρμόδια Υπηρεσία, το επίδομα καταβάλλεται ως εξής: α) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων διακοσίων (1.200,00) ευρώ εκάστη για το πρώτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, β) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων τριακοσίων πενήντα (1.350,00) ευρώ εκάστη για το δεύτερο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο, γ) δύο (2) ισόποσες δόσεις των χιλίων πεντακοσίων (1.500,00) ευρώ εκάστη για το τρίτο κατά σειρά γέννησης εξαρτώμενο τέκνο και δ) δύο (2) ισόποσες δόσεις των δύο χιλιάδων διακοσίων πενήντα (2.250,00) ευρώ εκάστη για το τέταρτο τέκνο, προσαυξανόμενη εκάστη δόση σωρευτικά κατά το ήμισυ του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 1 για κάθε επόμενο, κατά σειρά γέννησης, εξαρτώμενο τέκνο.». 3. Οι τροποποιήσεις της περ. δ) της παρ. 1 του άρθρου 1 και της περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4659/2020 σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 αντίστοιχα του παρόντος, ισχύουν για γεννήσεις που πραγματοποιήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2026 και εφεξής. Η διαφορά που προκύπτει στο ποσό επιδόματος γέννησης σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του παρόντος, καταβάλλεται έως την 31η.12.2026 χωρίς υποβολή νέας αίτησης, στις εξής περιπτώσεις: α) σε δικαιούχους που έχουν ήδη λάβει το πλήρες ποσό επιδόματος γέννησης, εφάπαξ και β) σε δικαιούχους στους οποίους έχει καταβληθεί η πρώτη εκ των δύο (2) δόσεων, κατ΄ αναλογία. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η διαφορά καταβάλλεται σύμφωνα με τη διαδικασία της περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4659/2020.	
Άρθρο 29 **Αποζημίωση ή σύνταξη γονέων άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1η Ιανουαρίου 2023 λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του - Τροποποίηση παρ. 17Α άρθρου 8 ν. 2592/1998**	**Η παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57), έχει ως εξής:** «17Α. Οι γονείς του άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος έχει διορισθεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός, αντιστοίχως, μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την 31η Δεκεμβρίου 1992, εφόσον αυτός αποβιώσει σε

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57), περί γενικών θεμάτων, μετά τις λέξεις «και ένεκα αυτής,» προστίθενται οι λέξεις «ή λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του,» και η παρ. 17Α διαμορφώνεται ως εξής: «17Α. Οι γονείς του άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος έχει διορισθεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός, αντιστοίχως, μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την 31η Δεκεμβρίου 1992, εφόσον αυτός αποβιώσει σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, ή λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του, μπορούν, σε περίπτωση που δικαιούνται το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα της παρ. 17, να επιλέξουν αντί αυτού τη σύνταξη του δεύτερου εδαφίου. Από την επομένη του θανάτου του προσώπου του πρώτου εδαφίου, οι γονείς του δικαιούνται μηνιαία σύνταξη από το Δημόσιο, η οποία ανέρχεται στα πέντε δέκατα (5/10) εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί βάσει της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992 (Α΄ 165), κατά περίπτωση, σε αυτόν που έχει αποβιώσει. Η σύνταξη του δεύτερου εδαφίου καταβάλλεται σε ίσα μερίδια μεταξύ των γονέων. Σε περίπτωση θανάτου του ενός γονέα, το μερίδιό του προσαυξάνει το μερίδιο του εναπομείναντος. Η σύνταξη είναι αμεταβίβαστη και καταβάλλεται ανεξαρτήτως της καταβολής κάθε άλλης σύνταξης ή μισθού. Η επιλογή γίνεται με ταυτόχρονη και αμετάκλητη υπεύθυνη δήλωση που κατατίθεται στη Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και στην υπηρεσία στην οποία υπηρετούσε ο θανών. Σε περίπτωση διαφορετικής επιλογής μεταξύ των δύο γονέων, το ποσό του οικονομικού βοηθήματος καταβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%) και η σύνταξη ανέρχεται στα δυόμισι δέκατα (2,5/10) εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί σε αυτόν που έχει αποβιώσει.	διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, μπορούν, σε περίπτωση που δικαιούνται το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα της παρ. 17, να επιλέξουν αντί αυτού τη σύνταξη του δεύτερου εδαφίου. Από την επομένη του θανάτου του προσώπου του πρώτου εδαφίου, οι γονείς του δικαιούνται μηνιαία σύνταξη από το Δημόσιο, η οποία ανέρχεται στα πέντε δέκατα (5/10) εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί βάσει της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992 (Α' 165), κατά περίπτωση, σε αυτόν που έχει αποβιώσει. Η σύνταξη του δεύτερου εδαφίου καταβάλλεται σε ίσα μερίδια μεταξύ των γονέων. Σε περίπτωση θανάτου του ενός γονέα, το μερίδιό του προσαυξάνει το μερίδιο του εναπομείναντος. Η σύνταξη είναι αμεταβίβαστη και καταβάλλεται ανεξαρτήτως της καταβολής κάθε άλλης σύνταξης ή μισθού. Η επιλογή γίνεται με ταυτόχρονη και αμετάκλητη υπεύθυνη δήλωση που κατατίθεται στη Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και στην υπηρεσία στην οποία υπηρετούσε ο θανών. Σε περίπτωση διαφορετικής επιλογής μεταξύ των δύο γονέων, το ποσό του οικονομικού βοηθήματος καταβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%) και η σύνταξη ανέρχεται στα δυόμισι δέκατα (2,5/10) εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί σε αυτόν που έχει αποβιώσει. Εάν οι γονείς του αποβιώσαντος του πρώτου εδαφίου έχουν αποβιώσει, το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα της παρ. 17 καταβάλλεται ισομερώς στα αδέρφια του θανόντος, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τέταρτο (24ο) έτος της ηλικίας τους. Εάν μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας παραγράφου έχει ήδη καταβληθεί η αποζημίωση της παρ. 17 και οι γονείς επιλέξουν την καταβολή της σύνταξης, παρακρατείται το είκοσι τοις εκατό (20%) του ποσού αυτής μέχρι την εξόφληση της σχετικής οφειλής.»

Εάν οι γονείς του αποβιώσαντος του πρώτου εδαφίου έχουν αποβιώσει, το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα της παρ. 17 καταβάλλεται ισομερώς στα αδέρφια του θανόντος, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τέταρτο (24^{ο}) έτος της ηλικίας τους. Εάν μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας παραγράφου έχει ήδη καταβληθεί η αποζημίωση της παρ. 17 και οι γονείς επιλέξουν την καταβολή της σύνταξης, παρακρατείται το είκοσι τοις εκατό (20%) του ποσού αυτής μέχρι την εξόφληση της σχετικής οφειλής.».	
Η.2 Κατάργηση διατάξεων	
Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης που προβλέπουν κατάργηση	*Καταργούμενες διατάξεις*

Αθήνα, 3 Νοεμβρίου 2026

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	**ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ**	**ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ**
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	**ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**	**ΥΓΕΙΑΣ**
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ	ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ	ΣΠΥΡΙΔΩΝ – ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	**ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**	**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**
ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ	ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ	ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	**ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ**	**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ	ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	**ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**	**ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**
ΔΟΜΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ	ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΣΧΟΙΝΑΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	**ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**	**ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ**
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥΡΝΑΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΕΡΤΣΟΣ

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	**ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΗΡΑΣ

Αριθ. 162 / 27 / 2026

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ε Κ Θ Ε Σ Η
Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, της αποταμίευσης και των επενδύσεων, φορολογικές, μισθολογικές, συνταξιοδοτικές διατάξεις και λοιπές διατάξεις κοινωνικής πολιτικής»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Τροποποιούνται – συμπληρώνονται διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.4172/2013) αναφορικά με τη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Ειδικότερα:

- εξαιρούνται τα εισοδήματα από συντάξεις λόγω θανάτου που καταβάλλονται σε τέκνο της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4172/2013, από τον υπολογισμό του συνολικού ετήσιου εισοδήματος που λαμβάνεται υπόψη για τον χαρακτηρισμό του εν λόγω τέκνου ως εξαρτώμενου μέλους,
- επεκτείνεται η εφαρμογή του μηδενικού φορολογικού συντελεστή για εισόδημα έως 20.000 ευρώ και στους φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα (ισχύει ήδη για τέσσερα ή περισσότερα τέκνα) καθώς και, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις, στους κατ' επάγγελμα αγρότες,
- διατηρούνται και για το έτος 2027 οι προβλέψεις κινήτρων του αρ.15 του ν.4172/2013 σχετικά με την πραγματοποίηση συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής,
- αναπροσαρμόζεται το όριο της φορολογικής απαλλαγής των φιλοδωρημάτων που προβλέπεται στην περίπτωση ιβ) της παρ. 2 του άρθρου 14 (από πελάτες) και στην παρ. 8 του άρθρου 21 (μέσω ψηφιακών πλατφορμών) του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013). Συγκεκριμένα ορίζεται ως αφορολόγητο το ποσό φιλοδωρημάτων έως έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ ετησίως, από τριακόσια (300) ευρώ μηνιαίως που ισχύει σήμερα, για τις αναφερόμενες κατηγορίες φυσικών προσώπων,
- αναμορφώνεται ο τρόπος υπολογισμού των αποσβέσεων για μηχανήματα και εξοπλισμό (εκτός Η/Υ και λογισμικού) του αρ. 24 του ν.4172/2013 με την εισαγωγή κλιμακωτού συντελεστή, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα,

- δεν εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες προσαυξήσεις επί του ελάχιστου καθαρού εισοδήματος του αρ.28Α του ν.4172/2013 στις οντότητες που πληρούν τα ειδικότερα αναφερόμενα κριτήρια,
- εξαιρούνται από την εφαρμογή τεκμαρτού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, ανήλικα τέκνα που είναι κάτοχοι άδειας εκμετάλλευσης Επιβατηγού Δημόσιας Χρήσης οχήματος (ΤΑΞΙ),
- επανακαθορίζονται οι προβλεπόμενες μειώσεις επί του ελάχιστου τεκμαρτού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας για εκμεταλλευτές ΤΑΞΙ, ανάλογα με το ποσοστό ιδιοκτησίας του εκμεταλλευτή επί του οχήματος,
- διευρύνονται τα πληθυσμιακά κριτήρια δημοτικών κοινοτήτων ή οικισμών για την εφαρμογή της μείωσης του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- καθορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) ο φορολογικός συντελεστής, καθώς και ο αντίστοιχος συντελεστής παρακράτησης φόρου μερισμάτων, για αμοιβές μελών διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστών και προσωπικού από τα κέρδη νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, κατά το μέρος που το συνολικό ετήσιο ποσό τους, ανά δικαιούχο, υπερβαίνει τις εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ.

(άρθρα 1 – 11 & 52, παρ. 2 - 5)

2.α. Μειώνεται η προβλεπόμενη προκαταβολή φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων στο πενήντα τοις εκατό (50%) από πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) που ισχύει.

β. Η ανωτέρω μείωση ισχύει για την προκαταβολή φόρου που βεβαιώνεται με την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2027 και επόμενων. **(άρθρο 12 & 52 παρ. 6)**

3. Παρατείνονται και για το έτος 2027:
- η αναστολή ισχύος του άρθρου 41 του Κ.Φ.Ε., περί επιβολής φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας και
- η διάταξη περί απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων για τους πρώτους τριάντα έξι (36) μήνες για τα ακίνητα που εκμισθώνονται για μακροχρόνια μίσθωση σύμφωνα με την παρ. 91 του άρθρου 72 του Κ.Φ.Ε.. **(άρθρο 13)**

4. Επεκτείνεται, από το φορολογικό έτος 2026, η απαλλαγή από το ετήσιο τέλος επιτηδεύματος σε όλα τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες για την έδρα και τα υποκαταστήματά τους που βρίσκονται: α) εκτός της Περιφέρειας Αττικής και β) στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Αττικής.

Ως προς τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες για την έδρα και τα υποκαταστήματά τους που βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής προβλέπεται μείωση, από το φορολογικό έτος 2027, του εν λόγω τέλους κατά πενήντα τοις εκατό (50%) και οριστική κατάργηση από το φορολογικό έτος 2028 και μετά.

(άρθρα 14, 31 & 52 παρ. 7)

5. Διευρύνονται τα πληθυσμιακά κριτήρια για την απαλλαγή από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) των κύριων κατοικιών φυσικών προσώπων που βρίσκονται σε μικρούς οικισμούς. **(άρθρο 15)**

6. Από την 1η.7.2027 και εφεξής, προβλέπεται αυξημένος συντελεστής φόρου μεταβίβασης ακινήτων, σε περίπτωση αγοράς κατοικίας από φυσικό πρόσωπο που είναι φορολογικός κάτοικος χώρας εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (15% αντί 3%).
(άρθρο 16 & 52 παρ. 8)

7. Παρατείνεται και για το έτος 2027 η αναστολή εφαρμογής του Φ.Π.Α. στα αδιάθετα ακίνητα, κατόπιν αίτησης του υποκειμένου στον φόρο κατασκευαστή οικοδομών προς πώληση και υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις. Παρατείνονται, επίσης, για το ίδιο χρονικό διάστημα αναστολές εφαρμογής του Φ.Π.Α. που έχουν χορηγηθεί και ισχύουν έως την οριζόμενη ημερομηνία.
(άρθρο 17)

8. Παρατείνεται και για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται έως 31.12.2027, η ισχύς του μέτρου της έκπτωσης φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων του άρθρου 39Β του Κ.Φ.Ε..
(άρθρο 18)

9. Επανακαθορίζεται σε χαμηλότερο ύψος ο εφαρμοστέος συντελεστής Φ.Π.Α. για τα αναφερόμενα προϊόντα (προϊόντα γυναικείας υγιεινής και πάνες ακράτειας ενηλίκων) **(άρθρα 19 & 52 παρ.9)**

10. Συμπληρώνεται το άρθρο 72 του ν. 5217/2025, σχετικά με την ετήσια οικονομική ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ως προς τα εξής:
- αυξάνεται το ποσό της ενίσχυσης από το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ στο ποσό των τετρακοσίων (400) ευρώ,
- διευρύνονται οι κατηγορίες δικαιούχων, αφενός λόγω κατάργησης των εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων για τους συνταξιούχους γήρατος ή θανάτου άνω των εξήντα πέντε (65) ετών και αφετέρου λόγω της πρόβλεψης για καταβολή της εν λόγω ενίσχυσης και στους εν ενεργεία απασχολούμενους στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης στους οποίους καταβάλλονται τα οριζόμενα επιδόματα τετραπληγίας-παραπληγίας.

Τα ανωτέρω ισχύουν για την οικονομική ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων έτους 2026 και εφεξής. **(άρθρα 20 & 52 παρ. 10)**

11. Μειώνεται, από την οριζόμενη ημερομηνία, κατά μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%) το ποσοστό κράτησης των μισθωτών εργαζομένων υπέρ ανεργίας της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.). **(άρθρο 21)**

12. Αναπροσαρμόζονται, από 1.1.2027 και εφεξής, τα αναφερόμενα αναπηρικά επιδόματα και παροχές, με βάση τον συντελεστή ετήσιας αύξησης των συντάξεων. **(άρθρο 22)**

13.α. Αυξάνεται, αναδρομικά από 1.1.2026, το επίδομα γέννησης του άρθρου 1 του ν.4659/2020 για το τέταρτο τέκνο, στα τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια (4.500) ευρώ [από τρεις χιλιάδες πεντακόσια (3.500) ευρώ που ισχύει σήμερα], προσαυξανόμενο σωρευτικά κατά το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ για κάθε επόμενο τέκνο.
β. Καθορίζεται η διαδικασία καταβολής της προκύπτουσας διαφοράς του επιδόματος για δικαιούχους έως την 31η.12.2026. **(άρθρο 23)**

14.α. Εφαρμόζονται αναδρομικά, από την οριζόμενη ημερομηνία, οι αναφερόμενες διατάξεις σχετικά με την υλοποίηση της δράσης «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης», ως προς τον β΄ κύκλο του Προγράμματος (2026 - 2027).
β. Καταβολές αξιών τοποθέτησης που έχουν ήδη διενεργηθεί ή εκκρεμούν για το αναφερόμενο χρονικό διάστημα, αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τα ετήσια όρια δαπάνης και τα εισοδηματικά κριτήρια της αναφερόμενης απόφασης. **(άρθρο 24)**

15.α. Θεσπίζεται κίνητρο εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης της Περιφερειακής Ενότητας Ρόδου με τη μορφή ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης, από τον κρατικό προϋπολογισμό, στα αναφερόμενα νοικοκυριά και υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις καταβολής. Το ύψος της ενίσχυσης ανέρχεται σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ κατ' έτος, προσαυξανόμενο κατά το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ, για κάθε ανήλικο εξαρτώμενο μέλος του νοικοκυριού.
β. Προβλέπεται η επιβολή προστίμου, διπλάσιου της χορηγηθείσας ενίσχυσης, σε περίπτωση διαπίστωσης ψευδούς δήλωσης, για τη μετεγκατάσταση της ωφελούμενης μονάδας.
γ. Η εν λόγω ενίσχυση καταβάλλεται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.), με επιχορήγηση από το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα. **(άρθρα 25 & 26)**

16.α. Χορηγείται, στις αναφερόμενες επιχειρήσεις, οικονομική ενίσχυση μέσω επιταγής (voucher) ύψους έως τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, για τις δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, τοποθέτηση και εγκατάσταση ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών – εκροών καυσίμων και ενέργειας.
β. Με κανονιστική διοικητική πράξη καθορίζονται επιμέρους θέματα σχετικά με την εφαρμογή της ρύθμισης. **(άρθρα 27 & 52 παρ.11)**

17.α. Θεσπίζεται η ετήσια καταβολή επιδόματος εορτών Χριστουγέννων, ύψους 500 ευρώ μικτά, στις αναφερόμενες κατηγορίες υπαλλήλων του δημοσίου

τομέα, το οποίο εξαιρείται από τα ανώτατα όρια αποδοχών και δεν συνυπολογίζεται για τον προσδιορισμό των ορίων αυτών.

β. Προβλέπεται η συμπερίληψη του εν λόγω επιδόματος στις συντάξιμες αποδοχές και η υπαγωγή του στις κατά νόμο προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη.

γ. Ορίζεται η χρονική περίοδος αναφοράς, για την καταβολή του επιδόματος καθώς και η ημερομηνία έναρξης καταβολής του. **(άρθρο 28)**

18. Διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 περί δυνατότητας επιλογής μεταξύ της απονομής σύνταξης ή της χορήγησης του οριζόμενου εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος, στους γονείς (ή τα αδέλφια) άγαμων ή εν χηρεία ή διαζευγμένων χωρίς τέκνα, υπαλλήλων ή στρατιωτικών που απεβίωσαν σε διατεταγμένη υπηρεσία.

Συγκεκριμένα, προστίθενται και οι περιπτώσεις θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας σε βάρος τους, λόγω της ιδιότητάς τους. **(άρθρα 29 & 52 παρ. 12)**

19. Παύει, από τη μνημονευόμενη ημερομηνία, η ισχύς των διατάξεων της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, των παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 και του άρθρου 10 του ν. 3865/2010, για τις περικοπές των συντάξεων των αναφερόμενων κατηγοριών συνταξιούχων του δημοσίου (παρ. 3 άρθρ. 4 του ν. 4387/2016). **(άρθρο 30)**

ΜΕΡΟΣ Β’

1. Προβλέπεται η δημιουργία Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων (Α.Ε.Λ.Α.), ο οποίος αποτελεί ειδικό επενδυτικό λογαριασμό μακροχρόνιας αποταμίευσης. Δίδονται οι σχετικοί ορισμοί, προβλέπεται η διαδικασία δημιουργίας, ο τρόπος λειτουργίας, η διαχείριση του Α.Ε.Λ.Α. κλπ. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

- Την αίτηση υποβάλλει ο νόμιμος εκπρόσωπος του ανήλικου φυσικού προσώπου, απευθυνόμενος σε πάροχο της επιλογής του.
- Βασική προϋπόθεση είναι το παιδί να μην έχει συμπληρώσει το δεύτερο ($2^ο$) έτος της ηλικίας του κατά την υποβολή της αίτησης.
- Το σύνολο των εισφορών που μπορούν να καταβάλλονται στον λογαριασμό από φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 10.000 ευρώ τον χρόνο.

Το Δημόσιο καταβάλλει ποσό ίσο με το 100% των επιλέξιμων εισφορών που καταβάλλονται στον λογαριασμό, με ανώτατο όριο τα 1.200 ευρώ ανά ημερολογιακό έτος. Το όριο αυτό προβλέπεται να αυξάνεται κατά 10% ανά πενταετία. Η κρατική συνεισφορά προβλέπεται να καταβάλλεται κατά κανόνα σε μηνιαία βάση για εισφορές έως 100 ευρώ τον μήνα.

- Τα κεφάλαια του λογαριασμού επενδύονται αποκλειστικά σε επιλέξιμα χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδυτικά προϊόντα, όπως ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια και μετοχές. Εξαιρούνται προϊόντα υψηλού κινδύνου και σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα.

- Τη διαχείριση των λογαριασμών μπορούν να αναλαμβάνουν πιστωτικά ιδρύματα, Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων και ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Προβλέπεται, επίσης, η δυνατότητα αυτοδιαχείρισης του λογαριασμού.
- Οι εισφορές, η κρατική συνεισφορά και οι επενδυτικές αποδόσεις δεν μπορούν να αναληφθούν πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας του δικαιούχου με εξαίρεση τις αναφερόμενες περιπτώσεις.

(άρθρα 32 - 43 & 49)

2. Θεσπίζεται ειδικό φορολογικό καθεστώς για τις εισφορές σε λογαριασμό Α.Ε.Λ.Α. Συγκεκριμένα, προβλέπεται:

α. ότι οι ιδιωτικές εισφορές και η συνεισφορά του Δημοσίου, έως το οριζόμενο ποσό ανά φορολογικό έτος δεν αποτελούν εισόδημα για τον ανήλικο δικαιούχο ούτε λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό εισοδηματικών ή άλλων κριτηρίων κοινωνικών παροχών,

β. η εξαίρεση:

- των εισφορών από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο προς τον Α.Ε.Λ.Α. από το πεδίο εφαρμογής του φόρου δωρεών και γονικών παροχών του Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025),
- κάθε μορφής εσόδου από μερίσματα, τόκους και υπεραξία μεταβίβασης τίτλων, απόδοση από επιλέξιμα χρηματοπιστωτικά μέσα και επενδυτικά προϊόντα (άρθρα 36, 37, 38 και 42 του ν. 4172/2013), από τον φόρο εισοδήματος,

γ. η μη επιβολή οποιουδήποτε τέλους ή άλλης επιβάρυνσης στην περίπτωση τήρησης, μεταφοράς ή εσωτερικής αναδιάρθρωσης επενδυτικών προϊόντων, εντός Α.Ε.Λ.Α.. **(άρθρο 44)**

3.α. Προβλέπεται η γνωστοποίηση από τους παρόχους Α.Ε.Λ.Α. προς τους διαχειριστές αυτών, του συνόλου των άμεσων και έμμεσων χρεώσεων.

β. Καθιερώνεται η γνωστοποίηση ενιαίου συνολικού δείκτη κόστους για προκαθορισμένα επενδυτικά ή ασφαλιστικά προϊόντα και ορίζεται το περιεχόμενο αυτού. **(άρθρο 45)**

4.α. Καθορίζονται οι πάροχοι υπηρεσιών ή προϊόντων Α.Ε.Λ.Α..

β. Προβλέπεται η εποπτεία των παρόχων από τις αρμόδιες αρχές και ο έλεγχος εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τους παρόχους, από την Α.Α.Δ.Ε.. **(άρθρο 46)**

5.α. Παρέχεται στον δικαιούχο Α.Ε.Λ.Α. η δυνατότητα μεταφοράς του λογαριασμού του από έναν πάροχο σε άλλον, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Τίθεται το πλαίσιο προστασίας των επενδυτών, κατά την παροχή υπηρεσιών Α.Ε.Λ.Α. **(άρθρα 47 & 48)**

ΜΕΡΟΣ Γ’

1. Αυξάνονται οι πιστώσεις του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) οικονομικού έτους 2026 του Ειδικού φορέα 1024-213-0000000 «Γενική Γραμματεία Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΔΕ και ΕΠΑ)» κατά τριακόσια εκατομμύρια (300.000.000) ευρώ ως προς το εθνικό σκέλος. Οι εν λόγω πιστώσεις εγγράφονται υπό τον Αναλυτικό Λογαριασμό Εξόδου 2910601001 «Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων» του ως άνω ειδικού φορέα. **(άρθρο 50)**

2. Προστίθεται διάταξη στον Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (ν. 5219/2025), σύμφωνα με την οποία, ειδικά για τα έτη 2014 έως και 2026 για την ορθή απεικόνιση των ακινήτων στο Μητρώο Ιδιοκτησίας και Διαχείρισης Ακινήτων (Μ.Ι.Δ.Α.), οι υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης στοιχείων ακινήτων μπορούν να την υποβάλουν με ορθά στοιχεία, χωρίς την επιβολή του φόρου κάθε έτους, των τόκων και των προστίμων που προκύπτουν έως την οριζόμενη ημερομηνία, η οποία μπορεί να παρατείνεται με κανονιστική διοικητική πράξη. **(άρθρο 51)**

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις επέρχονται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ι. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού</u>

1. Ετήσια δαπάνη ύψους **1,3 εκατ. ευρώ** περίπου, από την παύση ισχύος των περικοπών στις συντάξεις των αναφερόμενων κατηγοριών συνταξιούχων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016. Η δαπάνη αυτή, για το τρέχον οικονομικό έτος, περιορίζεται στο ποσό των **430 χιλ. ευρώ**, περίπου.**(άρθρο 30)**

2. Ετήσια δαπάνη, λόγω της καταβολής συνεισφοράς του Δημοσίου υπέρ κάθε δικαιούχου Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων. Ειδικά για το έτος 2027, η εν λόγω δαπάνη εκτιμάται σε **55 εκατ. ευρώ**, αυξανόμενη κατά περίπου **27 εκατ. ευρώ** ετησίως. **(άρθρα 38 & 49)**

3. Ετήσια δαπάνη ύψους **48 χιλ. ευρώ** περίπου, για το έτος 2026 και κάθε επόμενο, από την καταβολή της οριζόμενης σύνταξης στους γονείς θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας σε βάρος τους. Η δαπάνη αυτή ανέρχεται σε **100 χιλ. ευρώ** περίπου, λόγω της αναδρομικής ισχύος της (από 1/1/2023-31/12/2025).**(άρθρο 29)**

Η ανωτέρω δαπάνη αντιρροπείται, για τα πρώτα επτά (7) έτη καταβολής της σύνταξης, από τη μη καταβολή του ποσού των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, ήτοι των 100 χιλ. ευρώ σε εκάστη περίπτωση.

4. Πρόσθετη δαπάνη για το τρέχον έτος ποσού έως **300 εκατ. ευρώ** κατά το μέρος που η αύξηση των πιστώσεων του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ συνεπάγεται αντίστοιχη αύξηση των πραγματοποιούμενων δαπανών. **(άρθρο 50)**

5. Δαπάνη ύψους **37 εκατ. ευρώ** περίπου κατ' έτος, από την αναμόρφωση της δράσης «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για τη πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης», ως προς τον β΄ κύκλο του Προγράμματος (2026 - 2027). **(άρθρο 24)**

6. Δαπάνη, από τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης μέσω επιταγής (voucher) στις αναφερόμενες επιχειρήσεις, το ύψος της οποίας εξαρτάται από την έκδοση της σχετικής κανονιστικής διοικητικής πράξης. **(άρθρο 27)**

7. Ενδεχόμενη δαπάνη από τη δυνατότητα χορήγησης του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 στα αδέρφια θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας σε βάρος τους, λόγω της ιδιότητάς τους. **(άρθρο 29)**

8. Ετήσια απώλεια εσόδων από:

- την εξαίρεση των εισοδημάτων από συντάξεις λόγω θανάτου που καταβάλλονται σε τέκνο της περ. β) της παρ. 1. του άρθρου 11 του ν.4172/2013 από το εισοδηματικό όριο για τον χαρακτηρισμό του εν λόγω τέκνου ως εξαρτώμενου μέλους. Η εν λόγω απώλεια εσόδων ανέρχεται σε **10 εκατ. ευρώ** για το έτος 2027 και εφεξής, **(άρθρο 3)**
- την εφαρμογή του μηδενικού φορολογικού συντελεστή για εισόδημα έως 20.000 ευρώ και στους φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα. Η εν λόγω μείωση εσόδων εκτιμάται σε **55 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2027, **107 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2028 και **90 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2029 και εφεξής **(άρθρο 4 παρ.1)**,
- την εφαρμογή, υπό προϋποθέσεις του μηδενικού φορολογικού συντελεστή για εισόδημα έως 20.000 ευρώ και στους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες. Η εν λόγω μείωση εσόδων εκτιμάται σε **87 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2027, και **56 εκατ. ευρώ** περίπου για κάθε επόμενο έτος από το 2028 και εφεξής, **(άρθρο 4 παρ. 1)**
- την αύξηση του αφορολόγητου ορίου των φιλοδωρημάτων, για τις αναφερόμενες κατηγορίες φυσικών προσώπων, (**άρθρα 5 & 6)**
- την αναμόρφωση του τρόπου υπολογισμού των αποσβέσεων για μηχανήματα και εξοπλισμό (εκτός Η/Υ και λογισμικού) με την εισαγωγή κλιμακωτού συντελεστή, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Η εν λόγω μείωση ανέρχεται σε **48 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2030, **125 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2031, **299 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2032, **530 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2033, **523 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2034, **368 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2035, **213 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2036 και **59 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2037, **(άρθρο 7)**
- τον επανακαθορισμό των επιμέρους διατάξεων υπολογισμού του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η εν λόγω μείωση εσόδων εκτιμάται σε **170**

εκατ. ευρώ περίπου για το έτος 2027, και **108 εκατ. ευρώ** περίπου για κάθε επόμενο έτος από το 2028 και εφεξής, **(άρθρα 8 & 9)**

- τη μείωση και τη σταδιακή κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **82 εκατ. ευρώ,** περίπου για το έτος 2027, στο ποσό των **138 εκατ. ευρώ,** περίπου για το έτος 2028, στο ποσό των **195 εκατ. ευρώ,** περίπου για το έτος 2029 και στο ποσό των **201 εκατ. ευρώ,** περίπου για το έτος 2030,**(άρθρα 14, 31 & 52 παρ.7)**
- τη διεύρυνση των πληθυσμιακών κριτηρίων για την απαλλαγή από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) των κύριων κατοικιών φυσικών προσώπων που βρίσκονται σε μικρούς οικισμούς, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **8 εκατ. ευρώ,** περίπου από το έτος 2027 και εφεξής, **(άρθρο 15)**
- από την υπαγωγή σε χαμηλότερο συντελεστή Φ.Π.Α. των αναφερόμενων προϊόντων**,** ύψους **15 εκατ. ευρώ** περίπου.**(άρθρα 19 & 52 παρ.9)**

9. Απώλεια εσόδων από την επέκταση και κατά το έτος 2027, των κινήτρων του αρθ. 15 του ν.4172/2013 για πραγματοποίηση συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα. Ωστόσο, το εν λόγω μέτρο, αναμένεται παράλληλα να έχει ευνοϊκή επίδραση στα φορολογικά έσοδα λόγω πιθανής αύξησης της φορολογητέας ύλης. **(άρθρο 4 παρ. 2 & 3)**

10. Απώλεια εσόδων από την παράταση και για το έτος 2027 της αναστολής:
- ισχύος του άρθρου 41 του Κ.Φ.Ε., περί επιβολής φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας, **(άρθρο 13 παρ. 1)**
- εφαρμογής του Φ.Π.Α. στα αδιάθετα ακίνητα των κατασκευαστών, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **18 εκατ. ευρώ,** περίπου. **(άρθρο 17)**

11. Απώλεια εσόδων από την παράταση για ένα ακόμη έτος:
- της απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων για τους πρώτους τριάντα έξι (36) μήνες για τα ακίνητα που εκμισθώνονται για μακροχρόνια μίσθωση, **(άρθρο 13 παρ. 2)**
- του μέτρου της έκπτωσης φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και για τις δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων του άρθρου 39Β του Κ.Φ.Ε., το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **5 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2027.

(άρθρο 18)

12. Εφάπαξ απώλεια εσόδων, από τη δυνατότητα υποβολής δήλωσης στοιχείων ακινήτων για τα έτη 2014 έως και 2026, χωρίς την επιβολή φόρου, τόκων και προστίμων. **(άρθρο 51)**

13. Ενδεχόμενη απώλεια/υστέρηση εσόδων λόγω της:
- ειδικής φορολογικής αντιμετώπισης των εισφορών σε λογαριασμό Α.Ε.Λ.Α., **(άρθρο 44, παρ. 1 - 4)**
- μη επιβολής τελών ή άλλων επιβαρύνσεων στην περίπτωση τήρησης, μεταφοράς ή εσωτερικής αναδιάρθρωσης επενδυτικών προϊόντων εντός Α.Ε.Λ.Α. **(άρθρο 44, παρ. 5)**

14. Χρονική υστέρηση είσπραξης εσόδων του έτους 2028 από τη μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **73 εκατ. ευρώ,** περίπου. **(άρθρο 12 & 52 παρ. 6)**

15. Ετήσια αύξηση εσόδων από την:

- καθιέρωση αυξημένου συντελεστή (15% αντί 3%) φόρου μεταβίβασης αγοράς κατοικίας από φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Το ύψος της εν λόγω αύξησης εκτιμάται στο ποσό των **41 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2027 και στο ποσό των **82 εκατ. ευρώ** περίπου από το έτος 2028 και εφεξής, **(άρθρο 16 & 52 παρ. 8)**
- υπαγωγή σε φορολόγηση του επιδόματος εορτών Χριστουγέννων **(άρθρο 28)**

16. Αύξηση εσόδων λόγω της αύξησης του φορολογικού συντελεστή καθώς και του αντίστοιχου συντελεστή παρακράτησης φόρου μερισμάτων για αμοιβές μελών διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστών και εργατοϋπαλληλικού προσωπικού από τα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας. Η εν λόγω αύξηση εκτιμάται σε **24 εκατ. ευρώ** περίπου κατ' έτος από το 2027 και εφεξής. **(άρθρα 10 & 11**)

17. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων, από την επιβολή προστίμου, σε περίπτωση διαπίστωσης ψευδούς δήλωσης, για τη μετεγκατάσταση της ωφελούμενης μονάδας στον Δήμο Μεγίστης. **(άρθρο 25, παρ. 7)**

II. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (e-Ε.Φ.Κ.Α., Ο.Π.Ε.Κ.Α., Δ.ΥΠ.Α., κ.λπ.)</u>

1. Ετήσια δαπάνη ποσού **433 εκατ. ευρώ** περίπου, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτικών εισφορών, από την καταβολή επιδόματος εορτών Χριστουγέννων στον δημόσιο τομέα. **(άρθρο 28)**

2. Ετήσια δαπάνη, από το έτος 2026 και μετά, λόγω της αύξησης και της διεύρυνσης των δικαιούχων της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Το ύψος της εν λόγω δαπάνης σε βάρος του e-Ε.Φ.Κ.Α. και του Ο.Π.Ε.Κ.Α. εκτιμάται στο ποσό των **301 εκατ. ευρώ** περίπου.

(άρθρα 20 & 52 παρ. 10)

3. Ετήσια δαπάνη από την:

- αναπροσαρμογή των αναφερόμενων αναπηρικών επιδομάτων και παροχών, με βάση τον συντελεστή ετήσιας αύξησης των συντάξεων από 1.1.2027 και εφεξής. Η εν λόγω δαπάνη ανέρχεται σε **47 εκατ. ευρώ** περίπου, για το έτος 2027, αυξανόμενο αντίστοιχα τα επόμενα οικονομικά έτη.

(άρθρο 22)

- αύξηση του επιδόματος γέννησης και την καταβολή της προκύπτουσας διαφοράς για δικαιούχους έως την 31η.12.2026, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

Η εν λόγω δαπάνη εκτιμάται στο ποσό των **4 εκατ. ευρώ** περίπου από το οικονομικό έτος 2026 και επόμενα. **(άρθρο 23)**

4. Ετήσια δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Ο.Π.Ε.Κ.Α., η οποία εκτιμάται από τον αρμόδιο φορέα στο ποσό των **3,5 εκατ. ευρώ** περίπου, λόγω της θέσπισης ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης, ως κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης, **(άρθρα 25 & 26)**

5. Ενδεχόμενη δαπάνη, λόγω i) του μη συνυπολογισμού της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης, ως κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης, και ii) της μη προσμέτρησης των εισφορών και της συνεισφοράς του Δημοσίου, σε λογαριασμό Α.Ε.Λ.Α., στα εισοδηματικά όρια για τη χορήγηση κοινωνικών παροχών. **(άρθρα 25, 26 και 44, παρ. 1 & 2)**

6. Ετήσια απώλεια εσόδων από τη μείωση της κράτησης εργαζομένων υπέρ ανεργίας, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **163 εκατ. ευρώ** για το έτος 2027 και στο ποσό των **218 εκατ. ευρώ** από το έτος 2028 και μετά.
(άρθρο 21)

7. Απώλεια εσόδων, λόγω της πρόβλεψης περί ειδικού καθεστώτος καταβολής της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης (αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κ.λπ.). **(άρθρα 25, παρ. 8)**

8. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων, από τη θέσπιση ειδικού φορολογικού καθεστώτος, στην περίπτωση άσκησης των δικαιωμάτων του δικαιούχου κατά την ενηλικίωση (ανάληψη ή μεταφορά κεφαλαίων). **(άρθρο 43)**

9. Ετήσια αύξηση εσόδων, του προϋπολογισμού του e-Ε.Φ.Κ.Α., λόγω των ασφαλιστικών εισφορών, που προκύπτουν από την καταβολή του θεσπιζόμενου επιδόματος εορτών Χριστουγέννων, με ανάλογη ετήσια μελλοντική δαπάνη, λόγω αύξησης του συντάξιμου μισθού των δικαιούχων. **(άρθρο 28)**

Αθήνα, 3 Νοεμβρίου 2026

Η Γενική Διευθύντρια

Ιουλία Γ. Αρμάγου

Ε Ι Δ Ι Κ Η Ε Κ Θ Ε Σ Η
(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου «Ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, της αποταμίευσης και των επενδύσεων, φορολογικές, μισθολογικές, συνταξιοδοτικές διατάξεις και λοιπές διατάξεις κοινωνικής πολιτικής»

Από τις διατάξεις του υπόψη σχεδίου νόμου προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

I. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού</u>

1. Ετήσια δαπάνη ύψους **1,3 εκατ. ευρώ** περίπου, από την παύση ισχύος των περικοπών στις συντάξεις των αναφερόμενων κατηγοριών συνταξιούχων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016. Η δαπάνη αυτή, για το τρέχον οικονομικό έτος, περιορίζεται στο ποσό των **430 χιλ. ευρώ**, περίπου.**(άρθρο 30)**

2. Ετήσια δαπάνη, λόγω της καταβολής συνεισφοράς του Δημοσίου υπέρ κάθε δικαιούχου Ατομικού Επενδυτικού Λογαριασμού Ανηλίκων. Ειδικά για το έτος 2027, η εν λόγω δαπάνη εκτιμάται σε **55 εκατ. ευρώ**, αυξανόμενη κατά περίπου **27 εκατ. ευρώ** ετησίως. **(άρθρα 38 & 49)**

3. Ετήσια δαπάνη ύψους **48 χιλ. ευρώ** περίπου, για το έτος 2026 και κάθε επόμενο, από την καταβολή της οριζόμενης σύνταξης στους γονείς θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας σε βάρος τους. Η δαπάνη αυτή ανέρχεται σε **100 χιλ. ευρώ** περίπου, λόγω της αναδρομικής ισχύος της (από 1/1/2023-31/12/2025).**(άρθρο 29)**

Η ανωτέρω δαπάνη αντιρροπείται, για τα πρώτα επτά (7) έτη καταβολής της σύνταξης, από τη μη καταβολή του ποσού των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, ήτοι των 100 χιλ. ευρώ σε εκάστη περίπτωση.

4. Πρόσθετη δαπάνη για το τρέχον έτος ποσού έως **300 εκατ. ευρώ** κατά το μέρος που η αύξηση των πιστώσεων του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ συνεπάγεται αντίστοιχη αύξηση των πραγματοποιούμενων δαπανών. **(άρθρο 50)**

5. Δαπάνη ύψους **37 εκατ. ευρώ** περίπου κατ' έτος, από την αναμόρφωση της δράσης «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για τη πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης», ως προς τον β΄ κύκλο του Προγράμματος (2026 - 2027). **(άρθρο 24)**

6. Δαπάνη, από τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης μέσω επιταγής (voucher) στις αναφερόμενες επιχειρήσεις, το ύψος της οποίας εξαρτάται από την έκδοση της σχετικής κανονιστικής διοικητικής πράξης. **(άρθρο 27)**

7. Ενδεχόμενη δαπάνη από τη δυνατότητα χορήγησης του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 στα αδέρφια θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας σε βάρος τους, λόγω της ιδιότητάς τους. **(άρθρο 29)**

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού.

8. Ετήσια απώλεια εσόδων από:

- την εξαίρεση των εισοδημάτων από συντάξεις λόγω θανάτου που καταβάλλονται σε τέκνο της περ. β) της παρ. 1. του άρθρου 11 του ν.4172/2013 από το εισοδηματικό όριο για τον χαρακτηρισμό του εν λόγω τέκνου ως εξαρτώμενου μέλους. Η εν λόγω απώλεια εσόδων ανέρχεται σε **10 εκατ. ευρώ** για το έτος 2027 και εφεξής, **(άρθρο 3)**
- την εφαρμογή του μηδενικού φορολογικού συντελεστή για εισόδημα έως 20.000 ευρώ και στους φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα. Η εν λόγω μείωση εσόδων εκτιμάται σε **55 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2027, **107 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2028 και **90 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2029 και εφεξής **(άρθρο 4 παρ.1)**,
- την εφαρμογή, υπό προϋποθέσεις του μηδενικού φορολογικού συντελεστή για εισόδημα έως 20.000 ευρώ και στους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες. Η εν λόγω μείωση εσόδων εκτιμάται σε **87 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2027, και **56 εκατ. ευρώ** περίπου για κάθε επόμενο έτος από το 2028 και εφεξής, **(άρθρο 4 παρ. 1)**
- την αύξηση του αφορολόγητου ορίου των φιλοδωρημάτων, για τις αναφερόμενες κατηγορίες φυσικών προσώπων, (**άρθρα 5 & 6)**
- την αναμόρφωση του τρόπου υπολογισμού των αποσβέσεων για μηχανήματα και εξοπλισμό (εκτός Η/Υ και λογισμικού) με την εισαγωγή κλιμακωτού συντελεστή, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Η εν λόγω μείωση ανέρχεται σε **48 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2030, **125 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2031, **299 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2032, **530 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2033, **523 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2034, **368 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2035, **213 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2036 και **59 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2037, **(άρθρο 7)**
- τον επανακαθορισμό των επιμέρους διατάξεων υπολογισμού του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η εν λόγω μείωση εσόδων εκτιμάται σε **170 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2027, και **108 εκατ. ευρώ** περίπου για κάθε επόμενο έτος από το 2028 και εφεξής, **(άρθρα 8 & 9)**
- τη μείωση και τη σταδιακή κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **82 εκατ. ευρώ,** περίπου για το έτος 2027, στο ποσό των **138 εκατ. ευρώ,** περίπου για το έτος 2028, στο ποσό των

195 εκατ. ευρώ, περίπου για το έτος 2029 και στο ποσό των **201 εκατ. ευρώ,** περίπου για το έτος 2030,**(άρθρα 14, 31 & 52 παρ.7)**

- τη διεύρυνση των πληθυσμιακών κριτηρίων για την απαλλαγή από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) των κύριων κατοικιών φυσικών προσώπων που βρίσκονται σε μικρούς οικισμούς, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **8 εκατ. ευρώ,** περίπου από το έτος 2027 και εφεξής, **(άρθρο 15)**
- από την υπαγωγή σε χαμηλότερο συντελεστή Φ.Π.Α. των αναφερόμενων προϊόντων**,** ύψους **15 εκατ. ευρώ** περίπου.**(άρθρα 19 & 52 παρ.9)**

9. Απώλεια εσόδων από την επέκταση και κατά το έτος 2027, των κινήτρων του αρθ. 15 του ν.4172/2013 για πραγματοποίηση συναλλαγών με ηλεκτρονικά μέσα. Ωστόσο, το εν λόγω μέτρο, αναμένεται παράλληλα να έχει ευνοϊκή επίδραση στα φορολογικά έσοδα λόγω πιθανής αύξησης της φορολογητέας ύλης. **(άρθρο 4 παρ. 2 & 3)**

10. Απώλεια εσόδων από την παράταση και για το έτος 2027 της αναστολής:

- ισχύος του άρθρου 41 του Κ.Φ.Ε., περί επιβολής φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας, **(άρθρο 13 παρ. 1)**
- εφαρμογής του Φ.Π.Α. στα αδιάθετα ακίνητα των κατασκευαστών, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **18 εκατ. ευρώ,** περίπου. **(άρθρο 17)**

11. Απώλεια εσόδων από την παράταση για ένα ακόμη έτος:

- της απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων για τους πρώτους τριάντα έξι (36) μήνες για τα ακίνητα που εκμισθώνονται για μακροχρόνια μίσθωση, **(άρθρο 13 παρ. 2)**
- του μέτρου της έκπτωσης φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και για τις δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων του άρθρου 39Β του Κ.Φ.Ε., το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **5 εκατ. ευρώ** περίπου για το έτος 2027.

(άρθρο 18)

12. Εφάπαξ απώλεια εσόδων, από τη δυνατότητα υποβολής δήλωσης στοιχείων ακινήτων για τα έτη 2014 έως και 2026, χωρίς την επιβολή φόρου, τόκων και προστίμων. **(άρθρο 51)**

13. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων λόγω της:

- ειδικής φορολογικής αντιμετώπισης των εισφορών σε λογαριασμό Α.Ε.Λ.Α., **(άρθρο 44, παρ. 1 - 4)**
- μη επιβολής τελών ή άλλων επιβαρύνσεων στην περίπτωση τήρησης, μεταφοράς ή εσωτερικής αναδιάρθρωσης επενδυτικών προϊόντων εντός Α.Ε.Λ.Α. **(άρθρο 44, παρ. 5)**

Οι ανωτέρω απώλειες θα αναπληρώνονται από άλλες πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού.

ΙΙ. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (e-Ε.Φ.Κ.Α., Ο.Π.Ε.Κ.Α., Δ.ΥΠ.Α., κ.λπ.)</u>

1. Ετήσια δαπάνη ποσού **433 εκατ. ευρώ** περίπου, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτικών εισφορών, από την καταβολή επιδόματος εορτών Χριστουγέννων στον δημόσιο τομέα. **(άρθρο 28)**

2. Ετήσια δαπάνη, από το έτος 2026 και μετά, λόγω της αύξησης και της διεύρυνσης των δικαιούχων της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Το ύψος της εν λόγω δαπάνης σε βάρος του e-Ε.Φ.Κ.Α. και του Ο.Π.Ε.Κ.Α. εκτιμάται στο ποσό των **301 εκατ. ευρώ** περίπου.
(άρθρα 20 & 52 παρ. 10)

3. Ετήσια δαπάνη από την:
- αναπροσαρμογή των αναφερόμενων αναπηρικών επιδομάτων και παροχών, με βάση τον συντελεστή ετήσιας αύξησης των συντάξεων από 1.1.2027 και εφεξής. Η εν λόγω δαπάνη ανέρχεται σε **47 εκατ. ευρώ** περίπου, για το έτος 2027, αυξανόμενο αντίστοιχα τα επόμενα οικονομικά έτη.
(άρθρο 22)
- αύξηση του επιδόματος γέννησης και την καταβολή της προκύπτουσας διαφοράς για δικαιούχους έως την 31η.12.2026, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Η εν λόγω δαπάνη εκτιμάται στο ποσό των **4 εκατ. ευρώ** περίπου από το οικονομικό έτος 2026 και επόμενα. **(άρθρο 23)**

4. Ετήσια δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Ο.Π.Ε.Κ.Α., η οποία εκτιμάται από τον αρμόδιο φορέα στο ποσό των **3,5 εκατ. ευρώ** περίπου, λόγω της θέσπισης ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης, ως κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης, **(άρθρα 25 & 26)**

5. Ενδεχόμενη δαπάνη, λόγω i) του μη συνυπολογισμού της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης, ως κινήτρου εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης, και ii) της μη προσμέτρησης των εισφορών και της συνεισφοράς του Δημοσίου, σε λογαριασμό Α.Ε.Λ.Α., στα εισοδηματικά όρια για τη χορήγηση κοινωνικών παροχών. **(άρθρα 25, 26 και 44, παρ. 1 & 2)**

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης κατά περίπτωση.

6. Ετήσια απώλεια εσόδων από τη μείωση της κράτησης εργαζομένων υπέρ ανεργίας, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **163 εκατ. ευρώ** για το έτος 2027 και στο ποσό των **218 εκατ. ευρώ** από το έτος 2028 και μετά.
(άρθρο 21)

7. Απώλεια εσόδων, λόγω της πρόβλεψης περί ειδικού καθεστώτος καταβολής της ετήσιας οικονομικής ενίσχυσης εγκατάστασης και παραμονής στον Δήμο Μεγίστης (αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κ.λπ.). **(άρθρα 25, παρ. 8)**

8. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων, από τη θέσπιση ειδικού φορολογικού καθεστώτος, στην περίπτωση άσκησης των δικαιωμάτων του δικαιούχου κατά την ενηλικίωση (ανάληψη ή μεταφορά κεφαλαίων). **(άρθρο 43)**

Οι ανωτέρω απώλειες θα αναπληρώνονται από άλλες πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης κατά περίπτωση.

Αθήνα, 3 Νοεμβρίου 2026

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	**ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ**
Κ. ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ	**Ν.ΚΕΡΑΜΕΩΣ**

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ 7ης ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 7ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026
(Ζ΄ ΘΕΡΙΝΟ ΤΜΗΜΑ)

ΜΕΛΗ: Σωτηρία Ντούνη, Πρόεδρος, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νικολέτα Ρένεση, Ιωάννης Βασιλόπουλος, Άννα Παπαπαναγιώτου, Ιουλία Παπαθεοδώρου και Μαρία Μωυσιάδου, Σύμβουλοι.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Ευαγγελία Σεραφή, Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο.
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Σταυρούλα Τσάλα, Επίτροπος στην Υπηρεσία Επιτρόπου "Γραμματεία" του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
Η ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΗ ΓΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«Άρθρο ν
Άρση των μειώσεων λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης στις συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016

Από την 1η Σεπτεμβρίου 2026, οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57) και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120), παύουν να ισχύουν για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85).

Αθήνα, 24 Αυγούστου 2026

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ»

Το ως άνω σχέδιο διάταξης, μαζί με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης (ΑΣΥΡ) και την, υπογραφόμενη από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, από 24.8.2026, έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος, υποβλήθηκε για γνωμοδότηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 26.8.2026 με το ΥΠΕΘΟΟ 15/7/2026 ΑΠ:115967 ΕΞ 2026 έγγραφο του Υπουργού και του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ενώ διαβιβάσθηκε, περαιτέρω

με το 41318/Φ17/26.8.2026 έγγραφο της Υπηρεσίας Επιτρόπου στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου (μέσω του Ογδόου Τμήματος).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
Η ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Η Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευαγγελία Σεραφή, διατύπωσε την ακόλουθη έγγραφη γνώμη:

1. «Εισάγεται ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος προς γνωμοδότηση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 73 παρ. 2, 98 παρ. 1 περ. δ΄ του Συντάγματος, καθώς και αυτές των άρθρων 10 παρ. 1 και 36 περ. β΄ του ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α΄ 130), σχέδιο διάταξης με τίτλο «Άρση των μειώσεων λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης στις συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016», το οποίο πρόκειται να περιληφθεί στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με τίτλο «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου» και απεστάλη με το Α.Π. 115967 ΕΞ 2026/ΥΠΕΘΟΟ 15.7.2026/25.8.2026 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Επί της ως άνω διατάξεως εκθέτουμε τα ακόλουθα:

2. Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται η τροποποίηση της κείμενης συνταξιοδοτικής νομοθεσίας (παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 και παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010) ως προς τις μειώσεις που επιβάλλονται στις συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, όταν αυτοί εργάζονται ως μισθωτοί ή αυταπασχολούνται. Ειδικότερα, με την υπό γνωμοδότηση διάταξη ορίζεται ότι από την 1η Σεπτεμβρίου 2026 οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57) και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120) παύουν να ισχύουν για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), με αποτέλεσμα την άρση των μειώσεων που επιβάλλονται στις συντάξεις των επιζώντων συζύγων των ανωτέρω προσώπων λόγω της απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησής τους. Πιο συγκεκριμένα, αίρεται τόσο η προβλεπόμενη από την παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 μείωση κατά 70% της καταβαλλόμενης σύνταξης σε περίπτωση απασχόλησης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα όσο και οι προβλεπόμενοι από τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 περιορισμοί σε περίπτωση απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα.

3. Δοθέντος ότι η εισαγόμενη ρύθμιση καταλαμβάνει συντάξεις του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών, και δη συντάξεις που, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, εξακολουθούν να καταβάλλονται από το Δημόσιο, και

ότι άπτεται του ύψους των καταβαλλόμενων στους επιζώντες συζύγους των προσώπων αυτών συντάξεων, καθόσον αίρει τις μειώσεις που επιβάλλονται σε αυτές λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης, η ως άνω ρύθμιση έχει συνταξιοδοτικό περιεχόμενο και συνεπώς εισάγεται παραδεκτώς προς γνωμοδότηση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά τα άρθρα 73 παρ. 2 και 98 παρ. 1 περ. δ΄ του Συντάγματος και 10 παρ. 1 του ν. 4820/2021 (βλ. ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 1ης Ειδ. Συν. του 2026, σκ. 7, 2ης Ειδ. Συν. της 29.3.2023).

4. Περαιτέρω, η υπό γνωμοδότηση διάταξη συνοδεύεται από την οικεία αιτιολογική έκθεση και την από 24.8.2026 ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος. Επισημαίνεται, επίσης, ότι, κατά το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος, τα συνταξιοδοτικά νομοσχέδια πρέπει να είναι ειδικά, μη επιτρεπομένης, κατ' αρχήν, της παρείσφρησης συνταξιοδοτικών διατάξεων σε νομοθέτημα που αποσκοπεί στη ρύθμιση άλλων, μη συνταξιοδοτικών θεμάτων. Στην επιταγή αυτή συμμορφώνεται ο νομοθέτης και όταν οι θεσπιζόμενες συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις εντάσσονται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο νομοσχεδίου περιέχοντος και άλλες ρυθμίσεις και στον τίτλο του νομοθετήματος γίνεται ειδική αναφορά στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις που αυτό περιλαμβάνει (ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 1ης Ειδ. Συν. του 2026, σκ. 9, 2ης Ειδ. Συν. της 12.6.2024, 1ης Ειδ. Συν. της 17.1.2024, 6ης Ειδ. Συν. της 22.11.2023, 4ης Ειδ. Συν. της 27.9.2023, 3ης Ειδ. Συν. της 3.4.2023, 1ης Ειδ. Συν. της 14.3.2023, 5ης Ειδ. Συν. της 12.12.2022, 4ης Ειδ. Συν. της 3.11.2022, 2ης Ειδ. Συν. της 17.3.2021). Κατ' ακολουθίαν, το νομοθέτημα, εντός του οποίου πρόκειται να περιληφθεί η υπό γνωμοδότηση διάταξη, πρέπει να συμμορφώνεται προς τις ανωτέρω απαιτήσεις.

5. Η υπό εξέταση διάταξη εντάσσεται στο πλαίσιο της ρυθμιστικής εξουσίας του κοινού νομοθέτη να μεταβάλλει για το μέλλον κείμενες συνταξιοδοτικές διατάξεις, με τη διαμόρφωση, ειδικότερα, των προϋποθέσεων και του τρόπου υπολογισμού των συντάξεων, κατ' αντικειμενικό τρόπο (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1864/2019, σκ. VI). Σύμφωνα με την οικεία αιτιολογική έκθεση, η προβλεπόμενη, από 1.9.2026, άρση των μειώσεων που επιβάλλονται, λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης, στις συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 αιτιολογείται από την ανάγκη αυξημένης συνταξιοδοτικής προστασίας των προσώπων αυτών, προς την οποία δεν συνάδει, κατά την εκτίμηση του νομοθέτη, η διατήρηση των ως άνω μειώσεων, καθώς και από την ανάγκη ενιαίας μεταχείρισης των επιζώντων συζύγων, ανεξαρτήτως του τομέα στον οποίο απασχολούνται, δεδομένου ότι, υπό το ισχύον καθεστώς, η απασχόληση στον ευρύτερο δημόσιο τομέα συνεπάγεται μείωση κατά εβδομήντα τοις εκατό (70%) της καταβαλλόμενης σύνταξης, ενώ σε περίπτωση απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα εφαρμόζονται οι περιορισμοί των παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010.

6. Εξάλλου, η υπό γνωμοδότηση ρύθμιση, ως αφορώσα τις συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016,

εντάσσεται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς που εξακολουθεί να διέπει τις κατηγορίες αυτές συνταξιούχων του Δημοσίου, οι συντάξεις των οποίων απονέμονται από την Πολιτεία για ειδικούς λόγους (ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 1ης Ειδ. Συν. του 2026, σκ. 15). Η επιλογή του νομοθέτη να άρει, για τους επιζώντες συζύγους των προσώπων αυτών, τις μειώσεις που επιβάλλονται λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης δεν μεταβάλλει τις προϋποθέσεις θεμελίωσης του δικαιώματος σε σύνταξη λόγω θανάτου, αλλά αφορά στους όρους και στο ύψος καταβολής της. Περαιτέρω, η προτεινόμενη ρύθμιση παρίσταται συμβατή με την αρχή της ισότητας, κατ' άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος, καθόσον αίρει την ισχύουσα διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των επιζώντων συζύγων της ίδιας ως άνω κατηγορίας με κριτήριο τον τομέα στον οποίο αυτοί απασχολούνται, θεσπίζοντας ενιαία μεταχείρισή τους ως προς την καταβολή της σύνταξης λόγω θανάτου, ανεξαρτήτως απασχόλησης στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα.

7. Επισημαίνεται ότι, κατ' εφαρμογή των αρχών της καλής νομοθέτησης που επιβάλλουν τη σαφήνεια και την ακρίβεια των νομοθετικών διατάξεων, ενδείκνυται να αποσαφηνιστεί στο κείμενο της προτεινόμενης ρύθμισης ότι η προβλεπόμενη παύση ισχύος της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 αφορά τους επιζώντες συζύγους των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, όπως άλλωστε προκύπτει από τον τίτλο της προτεινόμενης διάταξης και την οικεία αιτιολογική έκθεση. Προς τούτο, η φράση «για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016» ενδείκνυται να αντικατασταθεί από τη φράση «για τους επιζώντες συζύγους των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016».

8. Σύμφωνα με την ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος που συνοδεύει την υπό γνωμοδότηση διάταξη, από την εφαρμογή της προκαλείται ετήσια δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ύψους περίπου 1.300.000 ευρώ, λόγω της άρσης των μειώσεων που επιβάλλονται στις συντάξεις περίπου 334 επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 εξαιτίας της απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησής τους, ενώ για το έτος 2026, κατά το οποίο η ισχύς της ρύθμισης αρχίζει από την 1.9.2026, η σχετική δαπάνη περιορίζεται στο ποσό των 430.000 ευρώ. Κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στην ίδια έκθεση, η ανωτέρω δαπάνη θα καλυφθεί από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού για τις Γενικές Κρατικές Δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες προορίζονται για την καταβολή των εν λόγω συντάξεων, με ειδικό προσδιορισμό των οικείων πιστώσεων, ενώ βεβαιώνεται ότι οι προκαλούμενες δαπάνες βρίσκονται εντός των δεσμευτικών ορίων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού για τα έτη 2026 έως 2029. Υπό τα δεδομένα αυτά, η προκαλούμενη από την προτεινόμενη ρύθμιση δημοσιονομική επιβάρυνση παρίσταται ειδικώς προσδιορισμένη ως προς το ύψος και τον τρόπο κάλυψής της και εντός των ορίων του ισχύοντος Πολυετούς

Δημοσιονομικού Προγραμματισμού, πληρουμένων, κατά τούτο, των απαιτήσεων του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος.

Κατόπιν τούτων, προτείνουμε στην Ολομέλεια του Σώματος να γνωμοδοτήσει θετικά για την προτεινόμενη διάταξη, υπό την επιφύλαξη της νομοτεχνικής παρατήρησης που διατυπώνεται στη σκέψη 7 ανωτέρω.»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Η Σύμβουλος Ιουλία Παπαθεοδώρου, που ορίστηκε από την Πρόεδρο, εισηγήτρια, αναφέρθηκε αναλυτικά στο περιεχόμενο της υπό γνωμοδότηση διάταξης, με έμφαση στα σημαντικότερα ζητήματα που ανέκυψαν κατά την επεξεργασία της.

Επακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών της Ολομέλειας, τα οποία ενέκριναν την κάτωθι γνωμοδότηση.

Η γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ι. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

1. Η εισαχθείσα προς γνωμοδότηση διάταξη φέρει τον τίτλο «Άρση των μειώσεων λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης στις συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016», ενώ, κατά τη γραμματική διατύπωση αυτής από 1ης Σεπτεμβρίου 2026 παύουν να ισχύουν οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57) και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 (Α΄ 120) για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85).

2. Κατά την οικεία έκθεση ανάλυσης συνεπειών ρύθμισης (ΑΣΥΡ), η προτεινόμενη διάταξη αφορά «την άρση οποιασδήποτε μείωσης στις συντάξεις που λαμβάνουν οι επιζώντες σύζυγοι των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, όταν αυτοί εργάζονται ως μισθωτοί η αυτοαπασχολούνται». Κατά την ίδια έκθεση, η ρύθμιση αυτή κρίνεται αναγκαία διότι «(τ)α πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 χρήζουν αυξημένης συνταξιοδοτικής προστασίας και η μείωση των από μεταβίβαση συντάξεων που λαμβάνουν οι επιζώντες σύζυγοί τους όταν εργάζονται, δεν συνάδει με την προαναφερόμενη προστασία που πρέπει να προσφέρεται στα πρόσωπα αυτά. Συγκεκριμένα σε περίπτωση απασχόλησης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα εφαρμόζεται μείωση κατά εβδομήντα τοις εκατό

(70%) της καταβαλλόμενης σύνταξης, ενώ για την απασχόληση ή αυτοαπασχόληση στον ιδιωτικό τομέα εφαρμόζονται οι περιορισμοί που προβλέπονται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010. Η διατήρηση των μειώσεων αυτών οδηγεί σε ουσιώδη περιορισμό του εισοδήματος των επιζώντων συζύγων, υφίσταται δε, λόγω της εξακολούθησης ισχύος παρωχημένων διατάξεων και διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με τον τομέα που απασχολούνται (δημόσιο ή ιδιωτικό)». Ως στόχος της ρύθμισης αναφέρεται «η άρση από 1.9.2026 των μειώσεων που επιβάλλονται λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης στις συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 και η ενιαία εφαρμογή της άρσης αυτής σε όλους τους επιζώντες συζύγους ανεξαρτήτως τομέα απασχόλησης, του χρόνου θανάτου ή του χρόνου έναρξης της συνταξιοδότησης». Σύμφωνα με την ως άνω έκθεση ο συνολικός αριθμός των επιζώντων συζύγων που εκτιμάται ότι θα ωφεληθούν από τη ρύθμιση αυτή ανέρχεται σε 334 άτομα.

3. Περαιτέρω, αναφορικά με την προκαλούμενη δημοσιονομική επιβάρυνση, στη συνημμένη στην ως άνω ΑΣΥΡ, από 24.8.2026, ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος, η οποία υπογράφεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, αναφέρεται αναλυτικά και ειδικότερα ότι από την προτεινόμενη διάταξη προκαλείται ετήσια δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ύψους περίπου 1.300.000 ευρώ, η οποία αντιστοιχεί στην άρση των μειώσεων που επιβάλλονται, κατά την ανωτέρω εκτίμηση, στις συντάξεις περίπου 334 επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, λόγω απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησής τους. Ειδικά για το έτος 2026, η εκτιμώμενη δαπάνη περιορίζεται, λόγω της έναρξης ισχύος της προτεινόμενης διάταξης από 1.9.2026, σε περίπου 430.000 ευρώ. Η δαπάνη αυτή προβλέπεται ότι θα καλυφθεί από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού για τις γενικές κρατικές δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (κωδικός διοικητικής ταξινόμησης: 1024-711-0000000), που προορίζονται για την καταβολή των εν λόγω συντάξεων, συγκεκριμένα από τις πιστώσεις των εξής αναλυτικών λογαριασμών εξόδων: 2230103001 (συντάξεις λόγω ανικανότητας ή θανάτου που προήλθε εξαιτίας της υπηρεσίας), 2310989008 (μεταβιβάσεις σε θύματα πολέμου), 2310989009 (μεταβιβάσεις σε αγωνιστές εθνικής αντίστασης) και 2310989010 (μεταβιβάσεις τιμητικού χαρακτήρα). Εξάλλου, στην ίδια έκθεση βεβαιώνεται ότι οι ανωτέρω δαπάνες είναι εντός των δεσμευτικών ανώτατων ορίων δαπανών του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού για τα έτη 2026-2029.

4. Εξάλλου, με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 εξαιρέθηκαν από την υπαγωγή για κύρια σύνταξη στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) και, ήδη, του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), καθώς και από τις σχετικές με τον κανονισμό και την καταβολή της σύνταξης

ρυθμίσεις του ν. 4387/2016, πέντε κατηγορίες δικαιούχων, οι οποίοι εξακολουθούν να υπάγονται στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, η δε σύνταξή τους κανονίζεται με βάση τις ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 συνταξιοδοτικές διατάξεις αυτού και καταβάλλεται από το Δημόσιο. Οι κατηγορίες αυτές είναι οι εξής: α) λειτουργοί και υπάλληλοι του Δημοσίου, καθώς και στρατιωτικοί, που υπάγονται στις διατάξεις των ν. 1897/1990 (Α΄ 120) και 1977/1991 (Α΄ 185) περί συνταξιοδότησης των θυμάτων από τρομοκρατικές ενέργειες ή βίαια συμβάντα, περιλαμβανομένων των οικογενειών τους, σύμφωνα με τα άρθρα 2 παρ. 3 του ν. 1897/1990 και 2 παρ. 2 του ν. 1977/1991, β) δικαιούχοι πολεμικής σύνταξης ή σύνταξης αναπήρου οπλίτη ειρηνικής περιόδου ή σύνταξης εθνικής αντίστασης Ο.Γ.Α. ή ανασφάλιστου Αγωνιστή Εθνικής Αντίστασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων (π.δ. 168/2007, Α΄ 209), του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α΄ 210), καθώς και των άρθρων 22 και 27 του ν. 1813/1988 (Α΄ 243), γ) λογοτέχνες - καλλιτέχνες που δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο για την προσφορά διακεκριμένων υπηρεσιών στην ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3075/2002 (Α΄ 297), δ) δικαιούχοι προσωπικής σύνταξης και ε) δικαιούχοι σύνταξης λόγω ανικανότητας ή λόγω θανάτου που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας και ένεκα αυτής, σύμφωνα με τον Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, σε συνδυασμό και με τον Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων και τον Κώδικα Συντάξεων Προσωπικού Σιδηροδρόμων (π.δ. 167/2007, Α΄ 208). Στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 υπάγονται και τα πρόσωπα, στα οποία μεταβιβάζεται η σύνταξη των κατηγοριών αυτών δικαιούχων. Κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση, οι κατηγορίες αυτές εξαιρέθηκαν από την υπαγωγή τους στον ΕΦΚΑ (και ήδη e-ΕΦΚΑ), λόγω των απολύτως ιδιαίτερων συνθηκών ασφάλισης – συνταξιοδότησής τους, καθώς εκτιμήθηκε ότι τυχόν υπαγωγή τους θα δημιουργούσε, κατά τον χρόνο εκείνο, μείζονα προβλήματα αντιμετώπισης διαχείρισής τους. Σε κάθε περίπτωση, οι κατηγορίες αφορούν περιπτώσεις δικαιωμάτων συνταξιοδότησης, η θεμελίωση των οποίων δεν συναρτάται ευθέως με την παροχή συντάξιμης υπηρεσίας ή με χρόνο ασφάλισης, με συνέπεια να μη συμβιβάζονται με το σύστημα κανονισμού των συντάξεων, όπως αυτό εισάγεται με τον ν. 4387/2016 (βλ. Πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 20ης Απριλίου 2016).

5. Με την προς γνωμοδότηση διάταξη προβλέπεται ότι παύουν, από 1.9.2026, να εφαρμόζονται «για τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016» οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010. Ήδη παρατηρείται ερμηνευτική ασάφεια ως προς το πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης (βλ. σχετικά αναλυτικά ειδική παρατήρηση 15 κατωτέρω) δεδομένου ότι κατά τη γραμματική διατύπωση

του υπό γνωμοδότηση σχεδίου άρθρου στο πεδίο εφαρμογής του εντάσσεται το σύνολο των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 και άρα τα πρόσωπα που εμπίπτουν στις περιπτώσεις α΄ έως και ε΄ των ως άνω διατάξεων, λαμβάνουν σύνταξη είτε εξ ιδίου δικαιώματος είτε εκ μεταβιβάσεως και τα οποία παράλληλα εργάζονται (στον ιδιωτικό ή στον δημόσιο τομέα) ή αυτοαπασχολούνται, με αποτέλεσμα να εφαρμόζονται επί των συντάξεων αυτών οι προβλεπόμενες στις διατάξεις των άρθρων 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998 και 8 παρ. 2 και 3 του ν. 3865/2010 μειώσεις, ενώ, κατά τον τίτλο της προτεινόμενης ρύθμισης, την οικεία ΑΣΥΡ και την ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος, το πεδίο εφαρμογής της περιορίζεται αποκλειστικά στους επιζώντες συζύγους που είναι εκ μεταβιβάσεως δικαιούχοι των συντάξεων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 και παράλληλα εργάζονται ή αυτοαπασχολούνται με αποτέλεσμα να εφαρμόζονται στις συντάξεις τους οι ανωτέρω αναφερόμενες μειώσεις.

6. Ως προς τις αναφερόμενες στην υπό γνωμοδότηση διάταξη μειώσεις που προβλέπονται με τις διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄57) λεκτέα τα ακόλουθα: Με τις διατάξεις αυτές, όπως ίσχυαν αρχικώς και αντικαταστάθηκαν με το άρθρο πρώτο παράγραφος Β, υποπαράγραφος Β1 του ν. 4093/2012 (Α΄ 222) και οι οποίες κατά τη πάγια νομολογία του Δικαστηρίου δεν αντίκεινται σε συνταγματικές ή άλλες υπέρτερης τυπικής ισχύος αρχές (βλ. ενδεικτικά ΕλΣυν Ολ. 937/2024, ΕλΣυν Τρίτο Τμ. 33/2026, όπου και παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία) προβλέπεται ότι «Οι συντάξεις των συνταξιούχων του Δημοσίου, γενικά, συμπεριλαμβανομένων όσων λαμβάνουν βουλευτική σύνταξη ή χορηγία, οι οποίοι υπηρετούν ή προσλαμβάνονται σε θέσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α΄ 65), και λαμβάνουν συγχρόνως σύνταξη ή χορηγία, κατά περίπτωση και αποδοχές συγχρόνως, καταβάλλονται μειωμένες κατά 70%, με εξαίρεση τις συντάξεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις των ν. 1897/1990 (Α΄ 120) και 1977/1991 (Α΄ 185), τις εξ ιδίου δικαιώματος πολεμικές συντάξεις, που καταβάλλονται με τις διατάξεις του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων, και τις εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεις παθόντων στην υπηρεσία και εξαιτίας αυτής (…)». Από το περιεχόμενο των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι από τις σχετικές μειώσεις ποσοστού 70% στις συντάξεις των συνταξιούχων του Δημοσίου, οι οποίοι προσλαμβάνονται σε θέσεις του ευρύτερου δημοσίου τομέα και λαμβάνουν σύνταξη και αποδοχές συγχρόνως, εξαιρούνται οι εξ ιδίου δικαιώματος πολεμικές συντάξεις και οι εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεις παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας, αναφορικά δε με τις συντάξεις των θυμάτων από τρομοκρατικές ενέργειες ή βίαια συμβάντα που εξαιρούνται από τη μείωση αυτή, δεν γίνεται διάκριση μεταξύ εξ ιδίου δικαιώματος ή από μεταβίβαση. Εξ αντιδιαστολής, δεν εξαιρούνται από τις μειώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 οι από μεταβίβαση πολεμικές συντάξεις και οι από μεταβίβαση

συντάξεις παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας, καθώς και οι λοιπές ειδικές κατηγορίες δικαιούχων (από ίδιο δικαίωμα ή από μεταβίβαση), οι οποίες μνημονεύονται στις περιπτώσεις β΄ έως δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 και για τις οποίες δεν γίνεται ειδική αναφορά στις διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, ήτοι οι συντάξεις αναπήρου οπλίτη ειρηνικής περιόδου, οι συντάξεις εθνικής αντίστασης ΟΓΑ, οι συντάξεις ανασφάλιστου Αγωνιστή Εθνικής Αντίστασης, οι «τιμητικές» συντάξεις των λογοτεχνών και των καλλιτεχνών, και οι προσωπικές συντάξεις. Συνεπώς, με εξαίρεση τις κατηγορίες, επί των οποίων ήδη δεν εφαρμόζεται η μείωση του άρθρου 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998, υπό την εκδοχή ότι η προτεινόμενη διάταξη καλύπτει, κατά τη γραμματική διατύπωση αυτής, το σύνολο των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, η εξαίρεση αυτή επεκτείνεται ουσιαστικά στις λοιπές κατηγορίες των περιπτώσεων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (β΄ έως δ΄), παρατηρείται δε αλληλοεπικάλυψη σε σχέση με τα αναφερόμενα στις περιπτώσεις α΄ (συνταξιούχοι ν. 1897/1990 και 1977/1991, είτε πρόκειται για εξ ιδίου δικαιώματος είτε εκ μεταβιβάσεως συνταξιούχους) και ε΄ (παθόντες στην υπηρεσία και εξαιτίας αυτής για τους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους) καθώς και σε σχέση με τις πολεμικές συντάξεις της περίπτωσης β΄(για τους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους), ενώ, εφόσον ήθελε θεωρηθεί ότι ο σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης είναι, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην οικεία ΑΣΥΡ, να εξαιρούνται από τους περιορισμούς του άρθρου 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998 μόνο οι επιζώντες σύζυγοι που καθίστανται εκ μεταβιβάσεως δικαιούχοι συντάξεων των προσώπων που υπάγονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, το πραγματικό πεδίο εφαρμογής της ρύθμισης καταλαμβάνει αποκλειστικά τους επιζώντες συζύγους που είναι δικαιούχοι από μεταβίβαση των συντάξεων που αναφέρονται στις περιπτώσεις β΄ έως ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, όχι δε και αυτών που αναφέρονται στην περίπτωση α΄ (συντάξεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991), οι οποίες εξαιρούνται ήδη εν γένει από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998.

7. Περαιτέρω με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 8 με τίτλο «Όροι συνταξιοδότησης επιζώντος συζύγου» του ν. 3865/2010 «Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις» (Α΄ 120), στις οποίες παραπέμπει η υπό γνωμοδότηση διάταξη, προβλέπεται ότι οι περιπτώσεις α΄, β΄ και δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 2676/1999 (Α΄ 1) που αφορούν τους επιζώντες συζύγους[1] που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω θανάτου από Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης εφαρμόζονται αναλόγως για

[1] Σημειώνεται ότι περιορισμοί στην καταβολή σύνταξης για τους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους που εργάζονται εκτός του δημοσίου τομέα ή αυτοαπασχολούνται προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3865/2010, που παραπέμπει για την κατηγορία των συνταξιούχων αυτών στους περιορισμούς του άρθρου 63 του ν. 2676/1999.

επιζώντες συζύγους που λαμβάνουν σύνταξη από το Δημόσιο, με εξαίρεση όσους έχουν αναπηρία 67% και άνω. Ειδικότερα, οι επιζώντες σύζυγοι λαμβάνουν σύνταξη από μεταβίβαση λόγω θανάτου (χηρείας), καταβαλλόμενη για μία τριετία από την πρώτη του επομένου του θανάτου μήνα (περ. α΄ της παρ. 1 του ως άνω άρθρου), μετά την πάροδο της οποίας, εφόσον λαμβάνουν άλλη σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή ή εργάζονται ή αυτοαπασχολούνται, η σύνταξη λόγω θανάτου που λαμβάνουν από το Δημόσιο περιορίζεται στο 50% μέχρι τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας, μετά δε τη συμπλήρωση του εν λόγω ορίου περιορίζεται στο 70% (περ. β΄ της παρ. 1 του ως άνω άρθρου). Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 από τους ανωτέρω περιορισμούς εξαιρούνται α) επιζώντες σύζυγοι που λαμβάνουν πολεμική σύνταξη ή σύνταξη με βάση τις διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991, ήτοι σύνταξη λόγω τρομοκρατικής ενέργειας ή βίαιου συμβάντος και β) όσοι εκ των επιζώντων συζύγων υπάγονται στην παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, ήτοι όσων η σύνταξη καταβάλλεται μειωμένη κατά 70%, επειδή κατέχουν θέση στον δημόσιο τομέα, δηλαδή οι μειώσεις του άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 3865/2010 αφορούν όσους εξ αυτών εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα ή αυτοαπασχολούνται. Δεδομένου δε ότι από τις μειώσεις του άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 3865/2010 εξαιρούνται ήδη οι επιζώντες σύζυγοι που λαμβάνουν πολεμική σύνταξη ή σύνταξη με βάση τις διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991 παρατηρείται και εν προκειμένω μερική αλληλεπικάλυψη σε σχέση με το ρυθμιστικό πεδίο της υπό γνωμοδότηση διάταξης, η οποία επεκτείνει τις εξαιρέσεις του άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 3865/2010 και στις περιπτώσεις επιζώντων συζύγων που λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη των περιπτώσεων β΄ (πλην πολεμικής) έως ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016.

8. Με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010, στις οποίες παραπέμπει η υπό γνωμοδότηση διάταξη, ορίζεται ότι «οι διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου καθώς και αυτές της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3620/2007 έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του π.δ. 167/2007», ήτοι σε επιζώντες συζύγους που συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Προσωπικού Σιδηροδρόμων. Η παραπομπή της υπό γνωμοδότηση διάταξης και στην παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 έχει καταρχήν την έννοια ότι οι επιζώντες σύζυγοι προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 που δικαιούνται σύνταξη λόγω ανικανότητας ή λόγω θανάτου που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας και ένεκα αυτής, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Προσωπικού Σιδηροδρόμων (βλ. περίπτωση ε΄), εξαιρούνται από τις μειώσεις της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 (σε συνδυασμό με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου). Περαιτέρω, όμως, στο άρθρο 3 του ν. 3865/2010 γίνεται παραπομπή στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 9 του ν. 3620/2007, με τις οποίες

προστέθηκαν εδ. ζ΄ και η΄ στο τέλος της παρ. 9 του άρθρου 58 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007), το οποίο τιτλοφορείται «Συρροή σύνταξης και μισθού ή συντάξεων», σύμφωνα με τα οποία (εδάφια) «Επίσης δύο συντάξεις καταβάλλονται στον επιζώντα σύζυγο που δικαιούται ή έχει δικαιωθεί, από το Δημόσιο, σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος και σύνταξη κατά μεταβίβαση λόγω θανάτου του/της συζύγου του, εφόσον στη σύνταξη αυτή δεν συντρέχουν συνδικαιούχα τέκνα. Στην περίπτωση αυτή η μία εκ των δύο συντάξεων, κατόπιν επιλογής της, καταβάλλεται μειωμένη κατά 75%». Τίθεται έτσι ζήτημα αν αληθής σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης, κατά το μέρος που αυτή παραπέμπει αδιακρίτως στη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010, είναι τα πρόσωπα αυτά να εξαιρούνται και από τη μείωση που προβλέπεται στο άρθρο 4 παρ. 9 του ν. 3620/2007, στην οποία παραπέμπει η παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 (βλ. αναλυτικά σκέψεις στην ειδική παρατήρηση 17 της παρούσας) και όχι μόνο από τις μειώσεις της παρ. 2 του άρθρου 8 του ως άνω νόμου.

9. Εξάλλου, σημειώνεται ότι αντίστοιχου περιεχομένου περιορισμοί στις συντάξεις συνταξιούχων που απασχολούνται ή αυτοαπασχολούνται υιοθετήθηκαν και για τους υπαγόμενους στο καθεστώς του ν. 4387/2016. Ειδικότερα α) Όσον αφορά την απασχόληση των συνταξιούχων το άρθρο 20 του ανωτέρω νόμου αρχικώς προέβλεπε ότι στους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους του Δημοσίου, οι οποίοι αναλαμβάνουν εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, οι ακαθάριστες συντάξεις καταβάλλονται μειωμένες κατά 60% για όσο καιρό απασχολούνται, ενώ ειδικότερα, αν αναλαμβάνουν εργασία σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται, ενώ σημειώνεται ότι κατά την παρ. 6 του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, ως ίσχυε αρχικώς, οι διατάξεις του άρθρου 20 είχαν εφαρμογή και για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, τα οποία θα εργάζονταν ή αυτοαπασχολούνταν από την έναρξη ισχύος του νόμου, ενώ, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 20 του ν. 4387/2016, ως ίσχυε αρχικώς, οι ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του νόμου διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου που αφορούν γενικά την απασχόληση των συνταξιούχων, δεν είχαν εφαρμογή για τα πρόσωπα της παρ. 6 (δηλαδή και για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, τα οποία θα εργάζονται ή θα αυτοαπασχολούνταν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και εφεξής). Ακολούθως, το άρθρο 20 του ν. 4387/2016, όπως αυτό διαμορφώθηκε με το άρθρο 27 του ν. 4670/2020, προ της αντικατάστασής του από το άρθρο 114 του ν. 5078/2023, προέβλεπε ότι στους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους του ΕΦΚΑ, οι οποίοι αναλαμβάνουν από της δημοσιεύσεως του νόμου ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ, οι ακαθάριστες συντάξεις καταβάλλονται μειωμένες κατά 30% για όσο διάστημα απασχολούνται, ενώ ειδικότερα, αν αναλαμβάνουν εργασία

σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ, η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται πλήρως εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το 61ο έτος της ηλικίας τους έως και τις 28.2.2021 και το 62ο έτος από την 1η.3.2022 και εφεξής, για δε τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 προβλεπόταν στην περ. ζ΄ της παρ. 4 του ίδιου άρθρου (20) του νόμου αυτού ότι τα πρόσωπα αυτά εξαιρούνται από τη μείωση της παρ. 1 του άρθρου 20. Τέλος, μετά την αντικατάσταση του εν λόγω άρθρου με τις ρυθμίσεις του άρθρου 114 του ν. 5078/2023 ορίζεται πλέον ότι οι εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχοι του e-ΕΦΚΑ, λόγω γήρατος, λόγω αναπηρίας (από κοινή νόσο, εργατικό ατύχημα, ατύχημα εκτός εργασίας, επαγγελματική νόσο) και γήρατος λόγω αναπηρίας του ν. 612/1977 και του τρίτου εδαφίου της περ. α΄ της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007, οι οποίοι αναλαμβάνουν υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλισή του απασχόληση συνεχίζουν κατά τη διάρκεια αυτής να λαμβάνουν το σύνολο της κύριας σύνταξης που δικαιούνται από το φορέα, ενώ η εξ ιδίου δικαιώματος σύνταξη γήρατος προσώπων που απασχολούνται σε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού δευτέρου έτους της ηλικίας τους. Υπό τη νέα διατύπωσή του το άρθρο 20 του ν. 4387/2016 ρυθμίζει εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεις λόγω γήρατος/αναπηρίας, οι οποίες (συντάξεις) καταβάλλονται από τον e-ΕΦΚΑ και συνεπώς δεν περιλαμβάνονται, κατά τη γραμματική διατύπωση αυτής, οι συντάξεις από μεταβίβαση των περιπτώσεων α΄ έως ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, οι οποίες εξακολουθούν να κανονίζονται και να καταβάλλονται από το Δημόσιο και όχι τον e-ΕΦΚΑ. β) Όσον αφορά τις συντάξεις που καταβάλλονται στον επιζώντα σύζυγο και τους περιορισμούς που επιβάλλονται σε περίπτωση που ο σύζυγος εργάζεται ή αυτοαπασχολείται, οι διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 5 του ν. 4387/2016, όπως ίσχυαν μετά την αντικατάστασή τους με το άρθρο 19 παρ. 4 του ν. 4611/2019 όριζαν ότι στον επιζώντα σύζυγο καταβάλλεται ολόκληρη η σύνταξη για μία τριετία από την πρώτη του επομένου του θανάτου μήνα και ότι μετά την πάροδο της τριετίας αν ο επιζών εργάζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή, καταβάλλεται, αναλόγως της χρονικής διάρκειας της εργασίας ή αυτοαπασχόλησης, το πενήντα τοις εκατό (50%) της σύνταξης, ενώ, οι ανωτέρω περικοπές καταργήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 91 παρ. 1 του ν. 5322/2026 (Α΄ 117).

ΙΙ. Γενικές Παρατηρήσεις

10. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 73 παρ. 2, 74 και 75 παρ. 1 του Συντάγματος συνάγεται ότι τα νομοσχέδια που υποβάλλονται προς γνωμοδότηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο πρέπει να έχουν συνταξιοδοτικές συνέπειες εξ αυτών που καθιδρύουν την κατά το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να συνοδεύονται

υποχρεωτικά από την οικεία αιτιολογική έκθεση και την οικεία έκθεση οικονομικών επιπτώσεων, εφόσον εξ αυτών προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του φορέα απονομής συντάξεων. Ήδη ο κοινός νομοθέτης προβλέπει στη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 4820/2021 ότι τέτοια νομοσχέδια που καθιδρύουν την γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι αυτά που αφορούν σε «συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης», ως εκ τούτου, αυτά που εκ του αποτελέσματος έχουν συνταξιοδοτικές συνέπειες (βλ. Πρακτικά της 3ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 3.4.2023, σκ. 3), ενώ, επί του παραδεκτού της υποβολής στο Δικαστήριο συνταξιοδοτικής ρύθμισης, έχει κριθεί ότι υπάγεται στον κατά το άρθρο 98 παρ. 1 δ΄ του Συντάγματος γνωμοδοτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ρύθμιση που η θέσπισή της θα έχει συνέπειες εξ αυτών που επέβαλαν την κατά το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, στις οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι τυχόν αυξήσεις ή μειώσεις των καταβαλλόμενων ποσών σύνταξης που προκαλούνται από την εφαρμογή της, καθώς και η άρση αναστολής της καταβολής τους (βλ. Πρακτικά της 4ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας της 27.9.2023, σκ. 6, όπου και περαιτέρω νομολογία).

11. Η γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει διπλή λειτουργία στην έννομη τάξη. Αφενός αποσκοπεί στη διατύπωση παρατηρήσεων από νομοτεχνική άποψη με γνώμονα την αρχή της καλής νομοθέτησης και στον έλεγχο της συμβατότητας των προς ψήφιση διατάξεων με τις συνταγματικές διατάξεις και τις υπερκείμενης τυπικής ισχύος διατάξεις, για τη διευκόλυνση του έργου της Βουλής, αφετέρου στη διαφώτισή της, προκειμένου να προληφθεί η ψήφιση διατάξεων με μακροχρόνιες δημοσιονομικές συνέπειες, οι οποίες δύνανται να οδηγήσουν στην ανατροπή των οικονομικών προβλέψεων του φορέα απονομής συντάξεων και να θέσουν υπό διακινδύνευση τη δημοσιονομική βιωσιμότητα αυτού (βλ. Πρακτικά της 3ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 3.4.2023, σκ. 4 με περαιτέρω παραπομπές).

12. Η προτεινόμενη προς γνωμοδότηση διάταξη έχει συνταξιοδοτικό περιεχόμενο και, συναφώς, καθιδρύεται η υποχρεωτική, από τα άρθρα 73 παρ. 2 και 98 παρ. 1 περ. δ΄ του Συντάγματος, γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθόσον με τη ρύθμιση αυτή αίρονται περιορισμοί επί των καταβαλλόμενων ποσών σύνταξης κατά μεταβίβαση κατηγοριών προσώπων που εξακολουθούν να υπάγονται, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 4387/2016, στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, οι δε συντάξεις τους, τα ποσά των οποίων θα καταβάλλονται πλέον στο ακέραιο συνεπεία της προτεινόμενης ρύθμισης, κανονίζονται με βάση τις συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου και καταβάλλονται από αυτό, μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής), η δαπάνη δε

που προκαλείται από την καταβολή τους βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό. Σύμφωνα δε με τα αναφερόμενα στην οικεία εισηγητική έκθεση οικονομικών επιπτώσεων (βλ. σκ. 3), με τη ρύθμιση αυτή προκαλείται ετήσια δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό ύψους περίπου 1.300.000 ευρώ από την άρση των μειώσεων που επιβάλλονται μέχρι σήμερα στις συντάξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Παραδεκτώς εισάγεται επομένως, με το περιεχόμενο αυτό, η προτεινόμενη διάταξη προς γνωμοδότηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ως αφορώσα σε συντάξεις κατά την έννοια των άρθρων 73 παρ. 2 και 98 παρ. 1 περ. δ΄ του Συντάγματος, και 10 παρ. 1 του ν. 4820/2021.

13. Περαιτέρω, δεδομένου ότι η προς γνωμοδότηση διάταξη δεν έχει περιληφθεί εισέτι σε κάποιο σχέδιο νόμου, επισημαίνεται ότι, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να πληρούνται οι απαιτήσεις των διατάξεων του άρθρου 73 παρ. 2 εδάφιο τελευταίο του Συντάγματος, σύμφωνα με τις οποίες τα συνταξιοδοτικά νομοσχέδια απαιτείται να είναι ειδικά, ενώ δεν επιτρέπεται κατ' αρχήν η παρείσφρηση συνταξιοδοτικών διατάξεων σε μη ειδικό νόμο, νόμο, δηλαδή, που αποσκοπεί στη ρύθμιση θεμάτων μη συνταξιοδοτικών. Στην επιταγή αυτή του Συντάγματος συμμορφώνεται ο νομοθέτης και όταν οι θεσπιζόμενες συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις ενταχθούν σε ιδιαίτερο κεφάλαιο νομοσχεδίου περιέχοντος και άλλες ρυθμίσεις, προσέτι δε, στον τίτλο του νομοθετήματος αυτού, γίνει ειδική αναφορά στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις που αυτό περιλαμβάνει (βλ. Πρακτικά της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31.3.2025, σκ. 3, με περαιτέρω παραπομπές). Κατ' ακολουθίαν, πρέπει το νομοθέτημα, εντός του οποίου θα περιληφθεί η προς γνωμοδότηση διάταξη, να συμμορφώνεται με τις ως άνω απαιτήσεις.

14. Όσον αφορά το δημοσιονομικό αποτύπωμα της προτεινόμενης διάταξης, από τα αναφερόμενα στην οικεία έκθεση οικονομικών επιπτώσεων (βλ. σκ. 3 της παρούσας) προκύπτει ότι επηρεάζει, κατά προσέγγιση, τις κατά μεταβίβαση συντάξεις περίπου 334 επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, οι οποίοι απασχολούνται (στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα) ή αυτοαπασχολούνται. Με το εν λόγω πεδίο εφαρμογής (συντάξεις επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 που απασχολούνται ή αυτοαπασχολούνται) εκτιμάται ότι το ύψος της δαπάνης που θα προκληθεί στον κρατικό προϋπολογισμό ετησίως από τη μελλοντική καταβολή προσαυξημένων των συντάξεων αυτών ανέρχεται περίπου σε 1.300.000 ευρώ (430.000 ευρώ για το έτος 2026), περαιτέρω δε καθορίζεται ο τρόπος κάλυψης της δαπάνης (από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού για τις γενικές κρατικές δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες προσδιορίζονται για την καταβολή των εν λόγω συντάξεων) και αναφέρεται ότι η εν λόγω δαπάνη κείται εντός των δεσμευτικών ορίων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού για τα έτη 2026 - 2029. Τα ανωτέρω τελούν

υπό την επιφύλαξη, πάντως, ότι ο αριθμός των προσώπων που αναμένεται να ωφεληθεί από τη ρύθμιση αυτή τελεί πράγματι σε συνάρτηση με το σκοπούμενο πεδίο εφαρμογής της, όπως αυτό αναφέρεται στον τίτλο της και στην οικεία αιτιολογική έκθεση, και δεν αφορά γενικώς τις συντάξεις, εξ ιδίου δικαιώματος και από μεταβίβαση, των προσώπων που εμπίπτουν στο άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 4387/2016, όπως προκύπτει από τη γραμματική διατύπωση του ουσιαστικού περιεχομένου της προτεινόμενης διάταξης.

ΙΙΙ. Ειδικές Παρατηρήσεις

15. Λαμβάνοντας υπόψη, αφενός μεν, τον τίτλο και την αιτιολογική έκθεση της προς γνωμοδότηση διάταξης, αφετέρου δε το ίδιο το ουσιαστικό της περιεχόμενο, προκύπτει ερμηνευτική ασάφεια αναφορικά με το αν στο πεδίο εφαρμογής της εμπίπτουν γενικώς οι συντάξεις των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (είτε εξ ιδίου δικαιώματος είτε κατά μεταβίβαση) ή αποκλειστικά οι κατά μεταβίβαση συντάξεις που λαμβάνουν οι επιζώντες σύζυγοι των προσώπων αυτών. Τούτο δε, ενόψει του ότι «τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016», κατά τη διατύπωση της ρύθμισης αυτής, συμπεριλαμβάνουν, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, τόσο τους εξ ιδίου δικαιώματος εμπίπτοντες σε μία από τις περιπτώσεις α΄ έως ε΄ αυτής, αλλά και τους κατά μεταβίβαση δικαιούχους της σύνταξης των υπαγόμενων στις ως άνω περιπτώσεις προσώπων, και δη αδιαφόρως της ειδικότερης συγγενικής ιδιότητας, υπό την οποία δικαιούνται και λαμβάνουν, κατά περίπτωση, κατά μεταβίβαση σύνταξη (σύζυγοι, τέκνα, πατρική οικογένεια). Περαιτέρω όμως τόσο κατά τον τίτλο της εισαχθείσας προς γνωμοδότηση διάταξης όσο και από τα όσα αναλυτικά διαλαμβάνονται στην οικεία έκθεση ΑΣΥΡ (βλ. σκ. 2 της παρούσας) προκύπτει ότι η ρύθμιση αφορά τους επιζώντες συζύγους των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, η ερμηνεία δε αυτή συνάδει και με την εκτιμώμενη δημοσιονομική επιβάρυνση, η οποία σύμφωνα με την οικεία έκθεση, αφορά 334 άτομα και συνεπώς δεν γίνεται κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας να αφορά το σύνολο των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016. Τούτων δοθέντων, εφόσον ήθελε θεωρηθεί ότι ο αληθής σκοπός της προς γνωμοδότηση διάταξης είναι να περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της μόνο οι επιζώντες σύζυγοι, ενδείκνυται να τροποποιηθεί η φράση «(…) για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85)» με τη φράση «για τους επιζώντες συζύγους, στους οποίους έχει μεταβιβαστεί η σύνταξη των υπαγόμενων στις περ. α΄ έως ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) προσώπων».

16. Εφόσον ήθελε θεωρηθεί ότι το σκοπούμενο από το νομοθέτη πεδίο εφαρμογής της προς γνωμοδότηση διάταξης είναι αποκλειστικά οι συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων που υπάγονται σε κάποια από τις περιπτώσεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, διαπιστώνονται οι εξής αλληλοεπικαλύψεις σε

σχέση με τα πρόσωπα που εξαιρούνται ήδη από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων, στις οποίες παραπέμπει η ρύθμιση αυτή: α) Κατά το μέρος που γίνεται παραπομπή στις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998, διαπιστώνεται αλληλοεπικάλυψη σε σχέση με τη σύνταξη που καταβάλλεται σε επιζώντες συζύγους θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών ή βίαιων συμβάντων με βάση τις διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991. Και τούτο, διότι στις διατάξεις των νόμων αυτών περιλαμβάνονται διατάξεις, με βάση τις οποίες δικαιούται σύνταξη η οικογένεια των κατά τις διατάξεις αυτές συνταξιοδοτηθέντων (βλ. άρθρα 2 παρ. 3 του ν. 1897/1990 και 2 παρ. 2 του ν. 1977/1991), ενώ περαιτέρω, κατά τη γραμματική διατύπωση του ως άνω άρθρου 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998 από τις εν λόγω μειώσεις εξαιρούνται ήδη οι συντάξεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991. β) Κατά το μέρος που γίνεται παραπομπή στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010, διαπιστώνεται αλληλοεπικάλυψη σε σχέση με επιζώντες συζύγους που λαμβάνουν κατά μεταβίβαση πολεμική σύνταξη ή σύνταξη με βάση τις διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991 και τούτο διότι, κατά τη γραμματική διατύπωση του ως άνω άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 3865/2010, οι ανωτέρω κατηγορίες συνταξιούχων ήδη εξαιρούνται από τις μειώσεις των περ. α΄, β΄ και δ΄ του άρθρου 62 του ν. 2676/1999. Τούτων δοθέντων, ευκταίο θα ήταν η προς γνωμοδότηση ρύθμιση να διατυπωθεί κατά τρόπο, ώστε να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 8 παρ. 14 του ν. 2592/1998 και 8 παρ. 2 και 3 του ν. 3865/2010 οι συντάξεις των επιζώντων συζύγων των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, υπό την επιφύλαξη των συντάξεων, οι οποίες εξαιρούνται ήδη από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων αυτών.

17. Κατά το μέρος που η προς γνωμοδότηση διάταξη παραπέμπει στη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010, λεκτέα τα ακόλουθα: Όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 8 της παρούσας, με την παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 επεκτάθηκαν και στους επιζώντες συζύγους των προσώπων που έχουν συνταξιοδοτηθεί με βάση τον Κώδικα Συντάξεων Προσωπικού Σιδηροδρόμων (π.δ. 167/2007) τόσο οι διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου (με τις οποίες εφαρμόζονται αναλόγως επί των συντάξεων χηρείας του Δημοσίου οι μειώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 2676/1999, σε περίπτωση απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης) όσο και της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3620/2007. Με τις τελευταίες αυτές διατάξεις προστέθηκαν εδ. ζ΄ και η΄ στο τέλος της παρ. 9 του άρθρου 58 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007). Βάσει, του περιεχομένου της διάταξης της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3620/2007, στην οποία παραπέμπει η παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010, στην οποία, με τη σειρά της, παραπέμπει η προς γνωμοδότηση ρύθμιση, σε περίπτωση καταβολής στον επιζώντα σύζυγο δύο συντάξεων, μίας εξ ιδίου δικαιώματος και μίας από μεταβίβαση (η οποία έχει κανονιστεί με βάση τις

διατάξεις του Κώδικα Συντάξεων Προσωπικού Σιδηροδρόμων), επιβάλλεται μείωση 75% σε μία από τις δύο αυτές συντάξεις. Στην περίπτωση, επομένως, αυτή, ο λόγος, για τον οποίο επιβάλλεται η μείωση κατά 75%, αφορά ειδικώς τη συρροή περισσότερων συντάξεων στο ίδιο πρόσωπο και όχι αυτή της συρροής αποδοχών και σύνταξης. Δοθέντος ότι κατά την αιτιολογική έκθεση της προς γνωμοδότηση διάταξης, σκοπός της είναι η άρση των μειώσεων επί των συντάξεων που λαμβάνουν επιζώντες σύζυγοι, επειδή εργάζονται (στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα) ή αυτοαπασχολούνται, τέτοια δε περίπτωση μείωσης είναι μεν αυτή των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010, στις οποίες παραπέμπει η παρ. 3 του άρθρου αυτού, όχι όμως και η μείωση των διατάξεων της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3620/2007, στις οποίες ομοίως παραπέμπει η παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010 και αφορά σε συρροή περισσότερων συντάξεων του Δημοσίου και όχι στη σκοπούμενη, εν προκειμένω, συρροή μεταξύ σύνταξης και αποδοχών (από απασχόληση ή αυτοαπασχόληση), ευκταίο θα ήταν να διευκρινιστεί στην οικεία ΑΣΥΡ ότι η προτεινόμενη ρύθμιση, κατά το μέρος που παραπέμπει στην παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3865/2010, αναφέρεται μόνο στη μείωση που επιβάλλεται με βάση τις διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου και κατά το μέρος που αυτή αφορά στη συρροή σύνταξης και μισθού και όχι σε αυτή που επιβάλλεται με βάση τις διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3620/2007. Αντιθέτως, στην περίπτωση που ο αληθής σκοπός της διάταξης είναι να εξαιρεθούν οι επιζώντες σύζυγοι των προσώπων που υπάγονται σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 από τη μείωση που επιβάλλεται με βάση το άρθρο 4 παρ. 9 του ν. 3620/2007, στην περίπτωση που η από μεταβίβαση σύνταξη που λαμβάνουν έχει κανονιστεί με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Συντάξεων Προσωπικού Σιδηροδρόμων, ενδείκνυται να αιτιολογείται στην οικεία ΑΣΥΡ η επιλογή να εισαχθεί η εξαίρεση από τη μείωση του 75% μόνο στην περίπτωση που η σύνταξη χηρείας, η οποία συρρέει με την εξ ιδίου δικαιώματος σύνταξη του Δημοσίου, στο πρόσωπο του επιζώντος συζύγου, έχει κανονιστεί με βάση τον προαναφερόμενο Κώδικα και όχι και με βάση άλλες διατάξεις (π.χ. με βάση τον Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων).

18. Με την προς γνωμοδότηση διάταξη δεν επιβάλλονται το πρώτον περιορισμοί σε συνταξιοδοτικό δικαίωμα, αντιθέτως αίρονται ήδη υφιστάμενοι περιορισμοί, οι οποίοι επιβάλλονται σε συντάξεις επιζώντων συζύγων που εργάζονται ή αυτοαπασχολούνται, εφόσον οι συντάξεις αυτές εμπίπτουν σε μία από τις ειδικές περιπτώσεις του άρθρου 4 παρ. 3 του ν. 4387/2016, οι οποίες εξαιρούνται εν γένει από το πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού. Με την επιφύλαξη, επομένως, ζητημάτων ισότητας και ίσης μεταχείρισης αναφορικά με τους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους των περιπτώσεων α΄ έως ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (βλ. ειδική παρατήρηση 19 της παρούσας), οι οποίοι δεν εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων, στις οποίες παραπέμπει η

προτεινόμενη ρύθμιση, ούτε και περιλαμβάνονται σε αυτή (η οποία, κατά τον τίτλο και τον σκοπό της, αφορά μόνο κατά μεταβίβαση δικαιούχους και δη μόνο με την ιδιότητα αυτών ως επιζώντων συζύγων), δεν εικάζεται ότι εγείρονται, κατ' αρχήν, ζητήματα συνταγματικότητας ή συμβατότητας με υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις ή αρχές. Αντιθέτως, με δεδομένο ότι αφορούν κατηγορίες προσώπων (και των οικογενειών τους) που χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας, η ρύθμιση αυτή εντάσσεται στα μέτρα που δύναται να λαμβάνει ο νομοθέτης, κατόπιν εκτίμησης των εκάστοτε δημοσιονομικών συνθηκών, σύμφωνα με τις κατευθυντηρίου χαρακτήρα διατάξεις του άρθρου 21 του Συντάγματος, ιδίως για τα πρόσωπα, τα οποία αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού, καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος (για την κατηγορία των λογοτεχνών/καλλιτεχνών). Ιδίως τελεί σε συνάφεια α) με τις εξελίξεις επί το ευνοϊκότερον του νομοθετικού καθεστώτος για τους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους λόγω γήρατος ή αναπηρίας του e-ΕΦΚΑ οι οποίοι εργάζονται και τους καταβάλλεται σύνταξη από τον ανωτέρω φορέα (βλ. διάταξη του άρθρου 20 μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 114 του ν. 5078/2023 και σχετικά Πρακτικά της 4ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 27ης.9.2023) και β) με τις διατάξεις του άρθρου 91 παρ. 1 του ν. 5322/2026 με τις οποίες καταργήθηκαν οι περιορισμοί που προβλέπονταν στην παρ. 5 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 στη σύνταξη των επιζώντων συζύγων που εργάζονται ή αυτοαπασχολούνται (βλ. ως προς την τελευταία διάταξη σχετικά Πρακτικά της 5ης Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας/Β΄ Θερινό Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 7ης.7.2026, σκ. 6).

19. Δοθέντος ότι το σκοπούμενο πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης είναι να καταλαμβάνει μόνο τις κατά μεταβίβαση συντάξεις των περιπτώσεων α΄ έως ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 που λαμβάνουν οι επιζώντες σύζυγοι, και με την επιφύλαξη ότι θα τροποποιηθεί αναλόγως το περιεχόμενό της, κατά τα αναφερόμενα στη σκέψη 15 της παρούσας, αναφύονται ερμηνευτικές δυσχέρειες ή/και ζητήματα αντίθεσης προς την κατοχυρωμένη στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της ισότητας, σε σχέση με όλες εκείνες τις κατηγορίες εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχων των ως άνω περιπτώσεων α΄ έως ε΄, οι οποίες και δεν εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, για την απασχόληση στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, στις οποίες παραπέμπει η προς γνωμοδότηση διάταξη, και ειδικότερα αυτές των εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεων των αναπήρων οπλιτών ειρηνικής περιόδου, των εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεων Εθνικής Αντίστασης Ο.Γ.Α., των εξ ιδίου δικαιώματος συντάξεων ανασφαλίστων αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης, των εξ ιδίου δικαιώματος «τιμητικών» συντάξεων των λογοτεχνών – καλλιτεχνών και οι προσωπικές συντάξεις. Η αντίθεση ανακύπτει στον βαθμό που προβλέπεται, από την κείμενη νομοθεσία, η χορήγηση τόσο εξ ιδίου δικαιώματος όσο και κατά

μεταβίβαση των συντάξεων των περιπτώσεων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, τίθενται δε, κατ' αποτέλεσμα, σε ευνοϊκότερη θέση, με την απαλλαγή τους από τη μείωση αυτή, οι κατά μεταβίβαση δικαιούχοι που είναι επιζώντες σύζυγοι, σε σχέση με τους εξ ιδίου δικαιώματος δικαιούχους, οι οποίοι επιζούν και δεν έχουν εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, ιδίως α) σε σχέση με όσους από τους συνταξιούχους αυτούς η σχετική εργασία ή απασχόληση αναλήφθηκε πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, οπότε και εφαρμόζονται οι συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις του Δημοσίου, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην αρχική διατύπωση της παρ. 6 του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 ή/και β) μετά από την αντικατάσταση του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 με το άρθρο 114 του ν. 5078/2023, το οποίο, κατά τη γραμματική διατύπωση των σχετικών ρυθμίσεων, αφορά σε συντάξεις γήρατος / αναπηρίας που καταβάλλονται από τον e-ΕΦΚΑ και άρα δεν καλύπτονται συντάξεις μη σχετιζόμενες με την επέλευση των ως άνω ασφαλιστικών κινδύνων (βλ. σκ. 4 της παρούσας), οι οποίες εξακολουθούν να καταβάλλονται από το Δημόσιο, όπως οι συντάξεις των προσώπων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (βλ. σκέψη 9 της παρούσας), για τις οποίες εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου.

20. Ειδικώς σε ό,τι αφορά στις λοιπές -πλην των επιζώντων συζύγων- κατηγορίες των κατά μεταβίβαση δικαιούχων σύνταξης των προσώπων που υπάγονται στις περ. α΄ έως ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016, οι οποίες εξαιρούνται ομοίως από την υπαγωγή τους στον e-ΕΦΚΑ και από το πεδίο εφαρμογής του ν. 4387/2016, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, και οι οποίες χρήζουν ενιαίας κατ' αρχήν προστασίας, από την επισκόπηση της οικείας έκθεσης ανάλυσης συνεπειών δεν διευκρινίζεται γιατί δεν περιλαμβάνονται στα ωφελούμενα από την προτεινόμενη ρύθμιση, ιδίως κατά το μέρος που παραπέμπει στις διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, οι μειώσεις των οποίων καταλαμβάνουν τις συντάξεις των συνταξιούχων του Δημοσίου γενικώς, είτε εξ ιδίου δικαιώματος είτε εκ μεταβίβασης.

VI. Καταληκτική Παρατήρηση

21. Ανεξαρτήτως των όσων διαλαμβάνονται ανωτέρω το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η θέσπιση συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων με τρόπο αποσπασματικό (βλ. πρακτικά 3ης Ειδ. Συν. Μείζονος Ολομέλειας 3.4.2023) δεν συνάδει με τις αρχές της καλής νομοθέτησης, ούτε διασφαλίζει την τήρηση στο συνταξιοδοτικό δίκαιο αρχών του κράτους δικαίου, όπως η δημοσιονομική βιωσιμότητα ή η ισότητα μεταχείρισης όμοιων περιπτώσεων (βλ. ενδεικτικά σκέψη 19 της παρούσας), ενόψει δε της παρατήρησης της ΑΣΥΡ που συνοδεύει την υπό γνωμοδότηση ρύθμιση για «εξακολούθηση της ισχύος παρωχημένων διατάξεων» ευκταίο θα ήταν για λόγους σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου να ενοποιηθούν/κωδικοποιηθούν οι επιμέρους

ρυθμίσεις σε ενιαίο κείμενο με ρητή κατάργηση τυχόν διατάξεων που αλληλοεπικαλύπτονται ή και αντιφάσκουν ως προς το ουσιαστικό τους περιεχόμενο.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης, η οποία διεξήχθη με τηλεδιάσκεψη, με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e-Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Πρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ

Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας

Σταυρούλα Τσάλα

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ 8ης ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 7ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026
(Ζ΄ ΘΕΡΙΝΟ ΤΜΗΜΑ)

ΜΕΛΗ: Σωτηρία Ντούνη, Πρόεδρος, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νικολέτα Ρένεση, Ιωάννης Βασιλόπουλος, Άννα Παπαπαναγιώτου, Ιουλία Παπαθεοδώρου και Μαρία Μωυσιάδου, Σύμβουλοι.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Ευαγγελία Σεραφή, Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο.
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Σταυρούλα Τσάλα, Επίτροπος στην Υπηρεσία Επιτρόπου "Γραμματεία" του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
Η ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΗ ΓΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«Άρθρο ν
Αποζημίωση και σύνταξη γονέων άτεκνου και άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1η Ιανουαρίου 2023 σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής ή λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του – Τροποποίηση παρ. 17Α άρθρου 8 ν. 2592/1998

Στην παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57) προστίθενται και οι περιπτώσεις θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητάς τους και η παρ. 17Α διαμορφώνεται ως εξής:

«17Α. Οι γονείς του άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος έχει διορισθεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός, αντιστοίχως, μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την 31η Δεκεμβρίου 1992, εφόσον αυτός αποβιώσει σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, ή λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του, μπορούν, σε περίπτωση που δικαιούνται το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα της παρ. 17, να επιλέξουν αντί αυτού τη σύνταξη του δεύτερου εδαφίου.
Από την επομένη του θανάτου του προσώπου του πρώτου εδαφίου, οι γονείς του δικαιούνται μηνιαία σύνταξη από το Δημόσιο, η οποία ανέρχεται στα πέντε δέκατα (5/10)

εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί βάσει της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992 (Α΄ 165), κατά περίπτωση, σε αυτόν που έχει αποβιώσει.

Η σύνταξη του δεύτερου εδαφίου καταβάλλεται σε ίσα μερίδια μεταξύ των γονέων.

Σε περίπτωση θανάτου του ενός γονέα, το μερίδιό του προσαυξάνει το μερίδιο του εναπομείναντος.

Η σύνταξη είναι αμεταβίβαστη και καταβάλλεται ανεξαρτήτως της καταβολής κάθε άλλης σύνταξης ή μισθού.

Η επιλογή γίνεται με ταυτόχρονη και αμετάκλητη υπεύθυνη δήλωση που κατατίθεται στη Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και στην υπηρεσία στην οποία υπηρετούσε ο θανών.

Σε περίπτωση διαφορετικής επιλογής μεταξύ των δύο γονέων, το ποσό του οικονομικού βοηθήματος καταβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%) και η σύνταξη ανέρχεται στα δυόμισι δέκατα (2,5/10) εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί σε αυτόν που έχει αποβιώσει.

Εάν οι γονείς του αποβιώσαντος του πρώτου εδαφίου έχουν αποβιώσει, το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα της παρ. 17 καταβάλλεται ισομερώς στα αδέρφια του θανόντος, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τέταρτο (24ο) έτος της ηλικίας τους.

Εάν μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας παραγράφου έχει ήδη καταβληθεί η αποζημίωση της παρ. 17 και οι γονείς επιλέξουν την καταβολή της σύνταξης, παρακρατείται το είκοσι τοις εκατό (20%) του ποσού αυτής μέχρι την εξόφληση της σχετικής οφειλής.»

Αθήνα, 26 Αυγούστου 2026

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ»

Το ως άνω σχέδιο διάταξης, μαζί με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης (ΑΣΥΡ) και την, υπογραφόμενη από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, από 26.8.2026, έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος, υποβλήθηκε για γνωμοδότηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 31.8.2026 με το ΥΠΕΘΟΟ σε ορθή επανάληψη 31.8.2026 ΑΠ:121683 ΕΞ 2026 έγγραφο του Υπουργού και του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ενώ διαβιβάσθηκε, περαιτέρω με το 41951/Φ17/1.9.2026 έγγραφο της Υπηρεσίας Επιτρόπου στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου (μέσω του Ογδόου Τμήματος).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
Η ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Η Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευαγγελία Σεραφή, διατύπωσε την ακόλουθη έγγραφη γνώμη:

1. «Εισάγεται ενώπιον της Ολομέλεια του Σώματος προς γνωμοδότηση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 73 παρ. 2, 98 παρ. 1 περ. δ΄ του Συντάγματος, καθώς και αυτές των άρθρων 10 παρ. 1 και 36 περ. β΄ του ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α΄ 130), σχέδιο άρθρου με τίτλο «Αποζημίωση και σύνταξη γονέων άτεκνου και άγαμου υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1/1/2023 σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής ή λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του», το οποίο διαβιβάσθηκε στην υπηρεσία μας με το 41936 ΕΞ 2026/31.8.2026 (Ορθή Επανάληψη) έγγραφο του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Εξαρχής παρατηρείται ότι, παρά τον τίτλο του άρθρου, η τροποποίηση της παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57) αφορά μόνον στη συνταξιοδότηση των γονέων θανόντος, μετά την 1.1.2023, υπαλλήλου ή στρατιωτικού, χωρίς γαμική οικογένεια, «λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του» και όχι την περίπτωση που ο θάνατος έλαβε χώρα «σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής», καθόσον η περίπτωση αυτή, επί της οποίας εκδόθηκε γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Σώματος, με τα Πρακτικά της 2ης Ειδ. Συν. 31.3.2025, είναι ήδη νόμος του κράτους.

3. Με την προτεινόμενη διάταξη, επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8 παρ. 17Α του ν. 2592/1998 (Α΄ 57) στους γονείς άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, διορισθέντος ή καταταχθέντος για πρώτη φορά στο Δημόσιο μετά την 1.1.1993 και μη υπαχθέντος στην ασφάλιση οργανισμού κύριας ασφάλισης έως την 31η.12.1992, ο οποίος απεβίωσε μετά την 1.1.2023 «λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του». Οι γονείς δικαιούνται να επιλέξουν αντί του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος του άρθρου 8 παρ. 17 του ίδιου νόμου, ποσού 100.000,00 ευρώ, την απονομή σε αυτούς σύνταξης, ίσης, και για τους δύο γονείς, με το ήμισυ της σύνταξης που θα δικαιούτο, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992, ο υπάλληλος ή ο στρατιωτικός, αν ζούσε. Σε περίπτωση διαφορετικής επιλογής μεταξύ των γονέων, το ποσό του οικονομικού βοηθήματος καταβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%) και η σύνταξη ανέρχεται στα δυόμισι δέκατα (2,5/10) εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί στον αποβιώσαντα υπάλληλο ή στρατιωτικό. Η σύνταξη είναι αμεταβίβαστη, καταβάλλεται ανεξαρτήτως της καταβολής άλλης σύνταξης ή

μισθού και, σε περίπτωση θανάτου του ενός γονέα, προσαυξάνεται το μερίδιο του επιζώντος. Περαιτέρω, αν οι γονείς του θανόντος υπό τις ως άνω περιστάσεις υπαλλήλου ή στρατιωτικού έχουν προαποβιώσει, το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα καταβάλλεται ισομερώς στα αδέλφια του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το 24ο έτος της ηλικίας τους.

4. Η προτεινόμενη διάταξη έχει ως αντικείμενο τη ρύθμιση ζητημάτων συντάξεων του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών, και δη συντάξεων που, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), εξακολουθούν να καταβάλλονται από το Δημόσιο. Συνεπώς, πρόκειται για διάταξη για την οποία καθιδρύεται η υποχρεωτική, κατά τα άρθρα 73 παρ. 2 και 98 παρ. 1 περ. δ΄ του Συντάγματος, γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και επομένως παραδεκτώς εισάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου για τη διατύπωση της γνωμοδότησης.

5. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 73 παρ.2 εδάφιο τελευταίο του Συντάγματος, τα συνταξιοδοτικά νομοσχέδια απαιτείται να είναι ειδικά, ενώ δεν επιτρέπεται κατ' αρχήν η παρείσφρηση συνταξιοδοτικών διατάξεων σε μη ειδικό νόμο, ήτοι σε νόμο που αποσκοπεί στη ρύθμιση άλλων θεμάτων, μη συνταξιοδοτικών. Στη συνταγματική αυτή επιταγή συμμορφώνεται ο νομοθέτης και όταν οι θεσπιζόμενες συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις εντάσσονται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο νομοσχεδίου περιέχοντος και άλλες ρυθμίσεις, προσέτι δε, στον τίτλο του νομοθετήματος αυτού, γίνεται ειδική αναφορά στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις που αυτό περιλαμβάνει (ΕλΣυν Ολομ. Πρακτικά 2ης Ειδ. Συν. 31.5.2025, 5ης Ειδ. Συν. 12.12.2022, 4ης Ειδ. Συν. 3.11.2022, 2ης Ειδ. Συν. 25.5.2020, 2ης Ειδ. Συν. 8.5.2017, 1ης Ειδ. Συν. 8.3.2017 και 1ης Ειδ. Συν. 20.2.2012). Συνεπώς, πρέπει το νομοθέτημα, εντός του οποίου θα περιληφθεί η υπό γνωμοδότηση διάταξη, να συμμορφώνεται με τις ως άνω απαιτήσεις.

6. Η υπό γνωμοδότηση διάταξη συνοδεύεται από την από 26.8.2026 ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 3 του Συντάγματος, καθώς και την έκθεση-ανάλυση των συνεπειών των προτεινόμενων ρυθμίσεων. Σύμφωνα με την έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, η δαπάνη από την εφαρμογή της προτεινόμενης διάταξης «είναι απροσδιόριστη, δεδομένου ότι δεν είναι εκ των προτέρων γνωστός ο αριθμός των περιπτώσεων που ενδέχεται να υπαχθούν στη ρύθμιση αυτή και η τελική επιλογή των δικαιούχων μεταξύ της απονομής σύνταξης ή της καταβολής της προβλεπόμενης αποζημίωσης. Η τυχόν προκαλούμενη δαπάνη (…) θα καλυφθεί εντός των δεσμευτικών ορίων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού (ΠΔΠ) για τα έτη 2026-2029, από τις Γενικές Κρατικές Δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Κωδικός Διοικητικής Ταξινόμησης: 1024-711-0000000), σε βάρος των πιστώσεων του Αναλυτικού Λογαριασμού Εξόδων 2230102001: Συντάξεις θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών». Ωστόσο, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ιστορικά δεδομένα από τις τρομοκρατικές πράξεις ή τα εγκλήματα βίας που έγιναν σε βάρος

υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω της ιδιότητάς τους, μετά την 1.1.2023, και να χρησιμοποιηθούν για τη συναγωγή συμπερασμάτων ως προς τον αριθμό των υποθέσεων, ως προς οποίες έχει ήδη γεννηθεί δικαίωμα συνταξιοδότησης των γονέων του υπαλλήλου ή στρατιωτικού. Πάντως, ενόψει των εξαιρετικών περιστάσεων (τρομοκρατική πράξη, έγκλημα βίας σε βάρος υπαλλήλων και στρατιωτικών λόγω της ιδιότητάς τους) και των λοιπών προϋποθέσεων (θάνατος υπαλλήλου ή στρατιωτικού που δεν διαθέτουν γαμική οικογένεια μετά την 1.1.2023, υπάλληλοι ή στρατιωτικοί ασφαλισμένοι μετά την 1.1.1993) υπό τις οποίες γεννάται το συνταξιοδοτικό δικαίωμα των γονέων και λαμβάνοντας υπόψη τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, η δημοσιονομική επιβάρυνση που προκαλείται είναι αντιμετωπίσιμη (πρβλ. ΕλΣυν Ολομ. Πρακτικά 3ης Ειδ. Συν, 25.5.2026, 5ης Ειδ. Συν. 17.11.2025) και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υφίσταται κίνδυνος διατάραξης της χρηματοοικονομικής ισορροπίας του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών.

7. Ήδη, με την προτεινόμενη ρύθμιση, η εφαρμογή της οποίας, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 2, αφορά σε υπαλλήλους ή στρατιωτικούς που διορίσθηκαν ή κατατάχθηκαν στο Δημόσιο μετά την 1η.1.1993, ήτοι στους λεγόμενους «νέους ασφαλισμένους», χωρίς γαμική οικογένεια, εφόσον ο θάνατος αυτών επήλθε μετά την 1.1.2023, (α) θεσπίζεται αυτοτελές δικαίωμα συνταξιοδότησης και για τους δύο γονείς, κατ' εφαρμογή της αρχής της ισότητας των δύο φύλων (άρθρο 4 παρ.2 του Συντάγματος) και της αναγνώρισης της ισότιμης συμβολής των γονέων στην ανατροφή του τέκνου τους, οι οποίοι λαμβάνουν, κατ' ισομοιρίαν, το ήμισυ (5/10) της σύνταξης που θα δικαιούτο ο υπάλληλος ή ο στρατιωτικός αν ζούσε, (β) η σύνταξη είναι αμεταβίβαστη, καταβάλλεται ανεξαρτήτως της καταβολής κάθε άλλης σύνταξης ή μισθού και, σε περίπτωση θανάτου του ενός γονέα, το μερίδιό του προσαυξάνει το μερίδιο του επιζώντος, (γ) παρέχεται το δικαίωμα στους γονείς να επιλέξουν αντί της συνταξιοδότησής τους, τη λήψη του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος που προβλέπεται στο άρθρο 8 παρ. 17 το ίδιου νόμου, ποσού 100.000,00 ευρώ, (ε) σε περίπτωση ασυμφωνίας των γονέων καταβάλλεται το οικονομικό βοήθημα μειωμένο κατά το ήμισυ (50.000,00 ευρώ) και η σύνταξη περιορίζεται στα δυόμισι δέκατα (2,5/10) αυτής που έπρεπε να απονεμηθεί στον αποβιώσαντα, (ε) εάν οι γονείς του παθόντος έχουν αποβιώσει, το ανωτέρω εφάπαξ οικονομικό βοήθημα καταβάλλεται στα αδέλφια του θανόντος υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν συμπληρώσει το 24ο έτος της ηλικίας τους και (στ) δοθέντος ότι η διάταξη θα εφαρμοσθεί για όσους υπαλλήλους ή στρατιωτικούς απεβίωσαν υπό τις ως άνω εξαιρετικές περιστάσεις μετά την 1η.1.2023, σε περίπτωση που έχει ήδη καταβληθεί το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα («αποζημίωση») και οι γονείς επιλέξουν την καταβολή της σύνταξης παρακρατείται το 20% του ποσού αυτής μέχρι την εξόφληση της σχετικής οφειλής.

8. Στην αιτιολογική έκθεση της υπό επεξεργασία διάταξης εκτίθεται ότι βασικός στόχος αυτής είναι η επέκταση των ρυθμίσεων του άρθρου 269 του ν. 5222/2025 στους θανόντες υπαλλήλους ή στρατιωτικούς λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος τους της ιδιότητάς τους. Τούτο, διότι τα συμβάντα του θανάτου λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του υπαλλήλου ή στρατιωτικού λόγω της ιδιότητάς του είναι παρεμφερούς βαρύτητας με τον θάνατο σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής. Άλλωστε, αντιμετωπίζονται κατά τρόπο ενιαίο με τις διατάξεις των νόμων 1897/1990 και 1977/1991.

9. Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων, παρατηρείται επίσης ότι (α) Η αναδρομική εφαρμογή, από 1.1.2023, των ανωτέρω ρυθμίσεων δεν φαίνεται να εγείρει ζήτημα παραβίασης της αρχής της ισότητας, διότι ο καθορισμός συγκεκριμένης χρονολογίας, ως αφετήριου γεγονότος εφαρμογής μίας διάταξης (κριτήριο του χρόνου) όπως παγίως γίνεται δεκτό από το Δικαστήριο, αποτελεί ένα θεμιτό και πρόσφορο, γενικό και αντικειμενικό κριτήριο διαφοροποίησης που είναι συμβατό με την αρχή της ισότητας (ΕλΣυν Ολομ. 1701/2022, 1293/2020, 2493/2015) και (β) Η ρύθμιση περί εφάπαξ καταβολής οικονομικού βοηθήματος στα αδέλφια του θανόντος υπό τις ως άνω εξαιρετικές περιστάσεις υπαλλήλου ή στρατιωτικού, εφόσον αυτά δεν έχουν συμπληρώσει το 24ο έτος της ηλικίας τους παρίσταται δικαιολογημένη.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω προτείνουμε όπως η Ολομέλεια του Σώματος γνωμοδοτήσει θετικώς επί της προτεινόμενης διάταξης, με την οποία επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων της παρ.17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57) στους γονείς ασφαλισμένου μετά την 1.1.993 υπαλλήλου ή στρατιωτικού χωρίς γαμική οικογένεια, που πέθανε μετά την 1.1.2023 λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του.»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Η Σύμβουλος Ιουλία Παπαθεοδώρου, που ορίστηκε από την Πρόεδρο, εισηγήτρια, αναφέρθηκε αναλυτικά στο περιεχόμενο της υπό γνωμοδότηση διάταξης, με έμφαση στα σημαντικότερα ζητήματα που ανέκυψαν κατά την επεξεργασία της.

Επακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών της Ολομέλειας, τα οποία ενέκριναν την κάτωθι γνωμοδότηση.

Η γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ι. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

1. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 41951/Φ17/1.9.2026 έγγραφο της Γενικής Επιτροπείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου εισάγεται στην Ολομέλεια προς γνωμοδότηση σχέδιο διάταξης με τίτλο «Αποζημίωση και σύνταξη γονέων άτεκνου και άγαμου υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1/1/2023 σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής ή λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος του λόγω της ιδιότητάς του», το οποίο συνυπογράφεται από τον Υπουργό και τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Με την προς γνωμοδότηση διάταξη προστίθενται, με τροποποίηση της παρ. $17^{Α}$ του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (Α΄ 57), όπως αυτή είχε προστεθεί με το άρθρο 269 του ν. 5222/2025 (Α΄ 134), και οι περιπτώσεις θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητάς τους, στην ήδη προβλεπόμενη στην ως άνω παράγραφο περίπτωση θανόντων σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής υπαλλήλων ή στρατιωτικών, η οποία θεμελιώνει δικαίωμα επιλογής αντί της καταβολής του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος της παρ. 17 του ίδιου άρθρου, του κανονισμού σύνταξης στους γονείς αυτών, υπό τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπονται στην ίδια παράγραφο.

3. Ειδικότερα με τις διατάξεις της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 προβλέπεται ότι στους γονείς του άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος α) έχει διοριστεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός, αντιστοίχως, μετά την $1^{η}$ Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανένα ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την $31^{η}$ Δεκεμβρίου 1992 και β) έχει αποβιώσει στην υπηρεσία πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας αυτής, παρέχεται εφάπαξ οικονομικό βοήθημα εκατό χιλιάδων ευρώ. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 269 του ν. 5222/2025, προστέθηκε παράγραφος $17^{Α}$ στο άρθρο 8 του ν. 2592/1998 με την οποία δόθηκε η δυνατότητα στους γονείς του άγαμου ή εν χηρεία ή διαζευγμένου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος έχει διοριστεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός, αντιστοίχως, μετά την $1^{η}$ Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανένα ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την $31^{η}$ Δεκεμβρίου 1992, εφόσον αυτός αποβιώσει σε

διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, αντί του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, να επιλέξουν την απονομή σύνταξης από το Δημόσιο, η οποία ανέρχεται στα 5/10 εκείνης που θα απονεμόταν, βάσει της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992 (Α΄ 165), κατά περίπτωση, σε αυτόν που απεβίωσε. Με τις ίδιες, εξάλλου, διατάξεις, προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που οι γονείς έχουν αποβιώσει και οι θανόντες υπάλληλοι ή στρατιωτικοί έχουν αδέλφια που δεν έχουν συμπληρώσει το 24ο έτος της ηλικίας τους, το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 καταβάλλεται σε αυτά ισομερώς. Σύμφωνα δε με την παρ. 16 του άρθρου 275 του ν. 5222/2025, με το άρθρο 269 του οποίου προστέθηκε η παρ. $17^{Α}$ στο άρθρο 8 του ν. 2592/1998, οι διατάξεις της παρ. $17^{Α}$ αναπτύσσουν τα αποτελέσματά τους για συμβάντα που έλαβαν χώρα από την 1η Ιανουαρίου 2023 και εφεξής.

4. Επί σχεδίων διατάξεων σχετικών με τα ζητήματα που ρυθμίζονται με τις διατάξεις της παρ. $17^{Α}$ (περί καταβολής εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος της παρ. 17 ή απονομής σύνταξης σε γονείς των υπαλλήλων και στρατιωτικών που αποβίωσαν σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής) του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, έχει γνωμοδοτήσει η Μείζονα Ολομέλεια του Δικαστηρίου με τα Πρακτικά της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της 31ης Μαρτίου 2025, τα Πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της 17ης Ιανουαρίου 2024 και τα Πρακτικά της 3ης Ειδικής Συνεδρίασης της 3ης Απριλίου 2023, στις παρατηρήσεις των οποίων το Δικαστήριο αναφέρεται, κατά το μέρος που, μετά την προσθήκη της προτεινόμενης διάταξης στην παρ. $17^{Α}$ του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν διαφοροποιούνται από αυτές των σχεδίων διατάξεων, επί των οποίων έχει ήδη γνωμοδοτήσει με τα ανωτέρω Πρακτικά.

5. Στόχος της προτεινόμενης διάταξης, κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση, είναι η υπαγωγή, στην παρ. $17^{Α}$ του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, και των θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητας τους, δηλαδή η παροχή της δυνατότητας επιλογής στους γονείς άτεκνων και άγαμων ή εν χηρεία ή διαζευγμένων υπαλλήλων ή στρατιωτικών που αποβιώνουν υπό τις ανωτέρω συνθήκες, μετά την 1η Ιανουαρίου 2023, και έχουν διοριστεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχουν καταταγεί ως στρατιωτικοί μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχουν ασφαλιστεί σε κανένα ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την 31η Δεκεμβρίου 1992, είτε της λήψης του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος των διατάξεων της παρ. 17 του ίδιου άρθρου, είτε της απονομής σύνταξης. Επιπλέον δε η παροχή της δυνατότητας στα αδέλφια των θανόντων κάτω από τις προαναφερόμενες συνθήκες να λαμβάνουν το ανωτέρω εφάπαξ οικονομικό βοήθημα, σε περίπτωση που οι γονείς των αποβιωσάντων έχουν πεθάνει, υπό την

προϋπόθεση ότι δεν έχουν συμπληρώσει το 24ο έτος της ηλικίας τους. Κατά την ίδια έκθεση, η προτεινόμενη ρύθμιση καταλαμβάνει τους υπαλλήλους και στρατιωτικούς που υπάγονται στις διατάξεις των ν. 1897/1990 (Α΄ 120) και 1977/1991 (Α΄ 185) (θύματα τρομοκρατίας ή παθόντες από βίαιο συμβάν), οι οποίοι εξακολουθούν να υπάγονται στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου (αρμοδιότητας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους), σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. α΄ της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016. Για τη δικαιολόγηση της ένταξης και αυτής της περίπτωσης στην παρ. 17Α του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 αναφέρεται στην έκθεση ότι τα συμβάντα του θανάτου λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας, που έγινε σε βάρος υπαλλήλου ή στρατιωτικού λόγω της ιδιότητας του, είναι παρεμφερούς βαρύτητας με τον θάνατο σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, ενώ υφίσταται και ενιαία, με τις διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991, αντιμετώπισή τους από τον συνταξιοδοτικό νομοθέτη.

6. Κατά την ειδική έκθεση οικονομικών αποτελεσμάτων της προτεινόμενης ρύθμισης, η εκτιμώμενη δαπάνη επί του κρατικού προϋπολογισμού είναι απροσδιόριστη, καθώς δεν είναι εκ των προτέρων γνωστός ο αριθμός των περιπτώσεων που ενδέχεται να υπαχθούν στη ρύθμιση αυτή και η τελική επιλογή των δικαιούχων μεταξύ της απονομής σύνταξης ή της καταβολής της προβλεπόμενης αποζημίωσης. Στην ίδια έκθεση βεβαιώνεται ότι η τυχόν προκαλούμενη δαπάνη από την εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης θα καλυφθεί, εντός των δεσμευτικών ανώτατων ορίων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού για τα έτη 2026-2029, από τις γενικές κρατικές δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (κωδικός διοικητικής ταξινόμησης: 1024-711-0000000) σε βάρος πιστώσεων του αναλυτικού λογαριασμού εξόδων 2230102001 (συντάξεις θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών).

7. Με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1897/1990 «Περί απονομής και παροχής βοήθειας σε θύματα τρομοκρατίας (…)» (Α΄ 120), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 4285/2014 (Α΄ 191), προβλέπεται ο κανονισμός σύνταξης σε δημόσιους λειτουργούς και υπαλλήλους, καθώς και στρατιωτικούς, οι οποίοι καθίστανται πλήρως ανίκανοι για την εκτέλεση των καθηκόντων τους εξαιτίας ή εξ αφορμής τρομοκρατικής πράξης ή άλλου εγκλήματος βίας, από το οποίο προκλήθηκε αναπηρία σε ποσοστό 67% και άνω, που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητάς τους, ανεξάρτητα από τον βαθμό και τα έτη υπηρεσίας τους. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που η τρομοκρατική πράξη έγινε σε βάρος προσώπου, λόγω της προηγούμενης ιδιότητάς του ως δημόσιου λειτουργού ή υπαλλήλου, πολιτικού ή στρατιωτικού, ή λόγω της ενόψει της ιδιότητάς του αυτής άσκησης των καθηκόντων του. Περαιτέρω, σε περίπτωση που επήλθε ο θάνατος των προσώπων αυτών κατά τις συνθήκες που αναφέρονται ανωτέρω, με τις διατάξεις

του άρθρου 2, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 4285/2014, προβλέπεται ο κανονισμός σύνταξης στη χήρα του φονευθέντος, καθώς και τα τέκνα του, ενώ για τη συνταξιοδότηση των μελών της πατρικής του οικογένειας εφαρμόζονται οι εκάστοτε ισχύουσες γενικές διατάξεις του οικείου συνταξιοδοτικού φορέα για τη διαδικασία αναγνώρισης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Εξάλλου, σε περίπτωση που έχει προηγηθεί η συνταξιοδότηση του παθόντος κατά τις ανωτέρω συνθήκες, μετά τον θάνατό του η χήρα του, καθώς και τα τέκνα του, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του οικείου φορέα, δικαιούνται να παίρνουν ολόκληρη τη σύνταξη που θα έπαιρνε ο αποβιώσας, αν ζούσε, ενώ για τα μέλη της πατρικής οικογένειας εφαρμόζονται, ομοίως, οι εκάστοτε ισχύουσες γενικές διατάξεις του οικείου φορέα συνταξιοδότησης για την αναγνώριση του δικαιώματος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συνταξιοδότησης του οικείου φορέα, ιδίως ως προς την καταβολή του ποσού της σύνταξης μεταξύ περισσότερων δικαιούχων, την τηρούμενη διαδικασία για την αναγνώριση του δικαιώματος και την εν γένει άσκησή του (βλ. και άρθρο 8 του νόμου).

8. Με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1977/1991 προστέθηκαν οι παράγραφοι 18 και 17 στα άρθρα 9 και 34, αντιστοίχως, του τότε ισχύοντος Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 1041/1979, Α΄ 292), με τα οποία προσδιορίζεται ο μισθός, με βάση τον οποίο κανονίζεται η σύνταξη των υπαλλήλων και στρατιωτικών, οι οποίοι, κατ' εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο, καθίστανται πλήρως ανίκανοι για εργασία, ορίζεται δε ότι οι εν λόγω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για όποιον καθίσταται πλήρως ανίκανος για εργασία, συνεπεία δολοφονικής επίθεσης από μεμονωμένο άτομο ή ομάδα κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του ή λόγω της ιδιότητάς του ως εν ενεργεία ή εν συντάξει υπαλλήλου ή στρατιωτικού. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ίδιου νόμου προστέθηκε παράγραφος 4 στα άρθρα 20 και 48 του προαναφερθέντος Κώδικα, με την οποία προσδιορίζεται η απονεμητέα σύνταξη σε υπάλληλο ή στρατιωτικό που πεθαίνει κατά την εκτέλεση υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο ή δολοφονείται ή τραυματίζεται θανάσιμα από άτομο μεμονωμένο ή ομάδα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή λόγω της ιδιότητάς του ως εν ενεργεία ή εν συντάξει υπαλλήλου ή στρατιωτικού.

9. Με τις διατάξεις του άρθρων 6 και 32 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, ως ισχύει διαχρονικά (βλ. ήδη π.δ. 169/2007, Α΄ 210), ορίζονται τα σχετικά με τον κανονισμό σύνταξης στην πατρική οικογένεια υπαλλήλων και στρατιωτικών, αντιστοίχως, στις οποίες παραπέμπουν οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1987/1990 για τα θύματα από τρομοκρατική ενέργεια ή έγκλημα βίας. Ειδικότερα, με το άρθρο 6 παρ. 2 του ανωτέρω Κώδικα προβλέπεται ότι τα πρόσωπα της πατρικής οικογένειας (κατά τη σειρά δικαιούχων που προσδιορίζεται στην παρ. 1 του ίδιου άρθρου) πολιτικού δημόσιου υπαλλήλου που σκοτώθηκε σε

υπηρεσία που συνεπάγεται επαυξημένο κίνδυνο ή από απρόοπτο συμβάν, δικαιούνται σύνταξη και αν ακόμη δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις ηλικίας, απορίας και συντήρησης που ορίζονται στην παρ. 1. Περαιτέρω, με την παρ. 5 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι τα πρόσωπα της πατρικής οικογένειας (κατά την ίδια σειρά δικαιούχων) πολιτικών δημοσίων υπαλλήλων που δολοφονήθηκαν στην υπηρεσία από τρομοκράτες ή άλλα άτομα, λόγω της υπαλληλικής τους ιδιότητας ή της ενάσκησης των καθηκόντων τους, δικαιούνται σύνταξη ή συμμετοχή σε αυτή και αν ακόμη δεν συντρέχουν οι χρονικές προϋποθέσεις (συμπλήρωση δεκαετούς πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας), καθώς και οι προϋποθέσεις απορίας, ηλικίας, συντήρησης ή ανικανότητας. Κατ' αντιστοιχία με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παρ. 2 και 5 του ανωτέρω Κώδικα για τους πολιτικούς υπαλλήλους, με τις παρ. 2 και 6 του άρθρου 32 του Κώδικα προβλέπονται ταυτόσημες ρυθμίσεις για την πατρική οικογένεια του στρατιωτικού που σκοτώθηκε σε υπηρεσία συνεπαγόμενη επαυξημένο κίνδυνο ή από απρόοπτο συμβάν, ή δολοφονήθηκε από τρομοκράτες ή άλλα άτομα λόγω της στρατιωτικής του ιδιότητας ή της ενάσκησης των καθηκόντων του.

10. Εν συνεχεία, ωστόσο, με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 2084/1992 (Α΄ 165) ο κύκλος των προσώπων, τα οποία δικαιούνται σύνταξης λόγω θανάτου του υπαλλήλου πολιτικού ή στρατιωτικού, περιορίστηκε μόνο στον επιζώντα σύζυγο και στα τέκνα αυτού. Σύμφωνα δε με το άρθρο 18 παρ. 1 του ν. 2084/1992, από τις ρυθμίσεις των άρθρων 3 έως 17 του ως άνω νόμου, άρα και από τις ρυθμίσεις του άρθρου 11, καταλαμβάνονται οι υπάλληλοι και στρατιωτικοί που διορίζονται ή κατατάσσονται από 1.1.1993 και εφεξής, εφόσον αυτοί δεν είχαν ασφαλισθεί σε οργανισμό κύριας ασφάλισης μέχρι τις 31.12.1992. Ως εκ τούτου, καταργηθέντος σιωπηρώς, με τον ν. 2084/1992, του ως τότε ισχύοντος ευμενέστερου νομοθετικού καθεστώτος των άρθρων 6 και 32 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (βλ. ανωτέρω σκ. 8), όσον αφορά εκείνους τους υπαλλήλους και στρατιωτικούς που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του νόμου αυτού («νέοι ασφαλισμένοι»), δεν υφίσταται συνταξιοδοτικό δικαίωμα των προσώπων της πατρικής τους οικογένειας (βλ. Πρακτικά της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζ. Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31ης Μαρτίου 2025, σκ. 6, καθώς και ΕλΣυν Ολ. 1293/2020), υπό το ισχύον δε καθεστώς τα πρόσωπα αυτά δικαιούνται, σε περίπτωση θανάτου υπαλλήλου ή στρατιωτικού πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας, να λαμβάνουν μόνο το προβλεπόμενο στο άρθρο 8 παρ. 17 του ν. 2592/1998 εφάπαξ ποσό ενίσχυσης, ενώ, σε περίπτωση θανάτου υπαλλήλου πολιτικού ή στρατιωτικού σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται επαυξημένο

κίνδυνο και ένεκα αυτής, να λαμβάνουν είτε το εφάπαξ αυτό ποσό είτε σύνταξη, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 παρ. 17Α του ίδιου νόμου.[1]

11. Με τις διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991 παρέχεται σε λειτουργούς και υπαλλήλους του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών, που είναι λόγω της ιδιότητας τους αυτής θύματα τρομοκρατικών πράξεων (ή άλλων εγκλημάτων βίας), αυξημένη ασφαλιστική και συνταξιοδοτική προστασία, με σκοπό την ενδυνάμωσή τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους (βλ. και ΕλΣυν Ολ. 189/2016, σκ. ΙΙΙ.Β). Η προστασία αυτή συνίσταται, μεταξύ άλλων, στην παροχή σύνταξης προνομιακώς υπολογιζόμενης, ο υπολογισμός δε αυτός δεν θίγεται από τη μεταβολή του συστήματος υπολογισμού των συντάξεων του Δημοσίου που επήλθε με τον ν. 4387/2016, καθόσον η εν λόγω κατηγορία συντάξεων ρητά εξαιρέθηκε από το πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 περ. α΄ του ν. 4387/2016. Περαιτέρω, με τις ως άνω παρατιθέμενες διατάξεις παρέχεται δικαίωμα της πατρικής οικογένειας να λάβει τη σύνταξη του θανόντος υπό τις ανωτέρω συνθήκες με προϋποθέσεις που βαίνουν πέραν ακόμη και της αυξημένης συνταξιοδοτικής προστασίας των προσώπων της πατρικής οικογένειας θανόντων πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας και ένεκα αυτής, καθώς δεν λαμβάνονται υπόψη οι πρόσθετοι όροι της απορίας, της ηλικίας και της συντήρησης. Ομοίως δεν λαμβάνονται υπόψη οι όροι αυτοί και στην περίπτωση των προσώπων της πατρικής οικογένειας των υπαλλήλων πολιτικών και στρατιωτικών, οι οποίοι αποβιώνουν σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής. Εξάλλου, η περίπτωση του θανάτου λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εγκλήματος βίας πρέπει, ως εκ του νόμου, να οφείλεται στην υπηρεσιακή ιδιότητα του υπαλλήλου ή στην ενάσκηση καθηκόντων που συνέχονται με την ιδιότητα αυτή, δύναται, επομένως, να θεωρηθεί, ως διακεκριμένη περίπτωση παθόντος εξαιτίας της υπηρεσίας και ένεκα αυτής, ιδιάζουσας βαρύτητας. Τέτοια διακεκριμένη περίπτωση ιδιάζουσας βαρύτητας συνιστά και η περίπτωση θανάτου υπαλλήλου κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής (πρβλ. για την έννοια του αυξημένου κινδύνου ΕλΣυν Ολ. 1996/2016, σκ. 5 όπου και περαιτέρω νομολογία, καθώς και τα Πρακτικά της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της 31ης Μαρτίου 2025, σκ. 5 και της 3ης Ειδικής Συνεδρίασης της 25ης Μαΐου 2026, σκ. 10).

[1] Βλ. και άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 2084/1992, σύμφωνα με το οποίο οι συντάξεις των οικογενειών των παθόντων, υπό τις προϋποθέσεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις των νόμων αυτών, το οποίο (άρθρο) αφορά τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των συντάξεων και όχι τα πρόσωπα που δικαιούνται σύνταξης για τα οποία ισχύει το άρθρο 11 του ν. 2084/1992, στο οποίο δεν περιλαμβάνεται αντίστοιχη εξαίρεση. Πρβλ. ΔΕφΑθ 911/2025, σύμφωνα με την οποία οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 1977/1991 είναι εξαιρετικού δικαίου και κατισχύουν των μεταγενέστερων γενικών διατάξεων του άρθρου 27 του ν. 2084/1992. Πρβλ. και μειοψηφία στην ΕλΣυν Ολ. 189/2016, σκ. ΙΙΙ.Β.

ΙΙ. Γενικές Παρατηρήσεις

12. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 73 παρ. 2, 74 και 75 παρ. 1 του Συντάγματος συνάγεται ότι τα νομοσχέδια που υποβάλλονται προς γνωμοδότηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο πρέπει να έχουν συνταξιοδοτικές συνέπειες εξ αυτών που καθιδρύουν την κατά το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να συνοδεύονται υποχρεωτικά από την οικεία αιτιολογική έκθεση και την οικεία έκθεση οικονομικών επιπτώσεων, εφόσον εξ αυτών προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή του προϋπολογισμού του φορέα απονομής συντάξεων. Ήδη ο κοινός νομοθέτης προβλέπει στη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 4820/2021 ότι τέτοια νομοσχέδια που καθιδρύουν την γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι αυτά που αφορούν σε «συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης», ως εκ τούτου, αυτά που εκ του αποτελέσματος έχουν συνταξιοδοτικές συνέπειες (βλ. Πρακτικά της 3ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 3.4.2023, σκ. 3), ενώ, επί του παραδεκτού της υποβολής στο Δικαστήριο συνταξιοδοτικής ρύθμισης, έχει κριθεί ότι υπάγεται στον κατά το άρθρο 98 παρ. 1 δ΄ του Συντάγματος γνωμοδοτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ρύθμιση που η θέσπισή της θα έχει συνέπειες εξ αυτών που επέβαλαν την κατά το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, στις οποίες προεχόντως περιλαμβάνονται ρυθμίσεις, με τις οποίες αναγνωρίζεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα για ορισμένη κατηγορία προσώπων.

13. Η γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει διπλή λειτουργία στην έννομη τάξη. Αυτή αφενός αποσκοπεί στη διατύπωση παρατηρήσεων από νομοτεχνική άποψη με γνώμονα την αρχή της καλής νομοθέτησης και στον έλεγχο της συμβατότητας των προς ψήφιση διατάξεων με τις συνταγματικές διατάξεις και τις υπερκείμενης τυπικής ισχύος διατάξεις, για τη διευκόλυνση του έργου της Βουλής, αφετέρου στη διαφώτισή της, προκειμένου να προληφθεί η ψήφιση διατάξεων με μακροχρόνιες δημοσιονομικές συνέπειες, οι οποίες δύνανται να οδηγήσουν στην ανατροπή των οικονομικών προβλέψεων του φορέα απονομής συντάξεων και να θέσουν υπό διακινδύνευση τη δημοσιονομική βιωσιμότητα αυτού (βλ. Πρακτικά της 3ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 3.4.2023, σκ. 4 με περαιτέρω παραπομπές).

14. Η προτεινόμενη προς γνωμοδότηση διάταξη έχει συνταξιοδοτικό περιεχόμενο και, συναφώς, καθιδρύεται η υποχρεωτική, από τα άρθρα 73 παρ. 2 και 98 παρ. 1 περ. δ΄ του Συντάγματος, γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθόσον με τη διάταξη αυτή θεσπίζεται δικαίωμα απονομής σύνταξης από το Δημόσιο, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται ειδικότερα στις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 17^{Α} του ν. 2592/1998, στους γονείς υπαλλήλου πολιτικού ή

στρατιωτικού, ο οποίος διορίστηκε ή κατατάχθηκε στο Δημόσιο μετά την 1η.1.1993, χωρίς να έχει ασφαλισθεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως 31.12.1992 και πέθανε λόγω τρομοκρατικής επίθεσης ή εγκλήματος βίας σε βάρος του, λόγω της ιδιότητάς του και άρα εμπίπτει στις διατάξεις του ν. 1897/1990, συντάξεων, δηλαδή, οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του ν. 4387/2016 (βλ. άρθρο 4 παρ. 3 περ. α΄ του νόμου αυτού) και εξακολουθούν να κανονίζονται και να καταβάλλονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

15. Περαιτέρω, δεδομένου ότι η προς γνωμοδότηση διάταξη δεν έχει περιληφθεί εισέτι σε κάποιο σχέδιο νόμου, επισημαίνεται ότι, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να πληρούνται οι απαιτήσεις των διατάξεων του άρθρου 73 παρ. 2 εδάφιο τελευταίο του Συντάγματος, σύμφωνα με τις οποίες τα συνταξιοδοτικά νομοσχέδια απαιτείται να είναι ειδικά, ενώ δεν επιτρέπεται κατ' αρχήν η παρείσφρηση συνταξιοδοτικών διατάξεων σε μη ειδικό νόμο, νόμο, δηλαδή, που αποσκοπεί στη ρύθμιση θεμάτων μη συνταξιοδοτικών. Στην επιταγή αυτή του Συντάγματος συμμορφώνεται ο νομοθέτης και όταν οι θεσπιζόμενες συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις ενταχθούν σε ιδιαίτερο κεφάλαιο νομοσχεδίου περιέχοντος και άλλες ρυθμίσεις, προσέτι δε, στον τίτλο του νομοθετήματος αυτού, γίνει ειδική αναφορά στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις που αυτό περιλαμβάνει (βλ. Πρακτικά της 2ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31.3.2025, σκ. 3, με περαιτέρω παραπομπές). Κατ' ακολουθίαν, πρέπει το νομοθέτημα, εντός του οποίου θα περιληφθεί η προς γνωμοδότηση διάταξη, να συμμορφώνεται με τις ως άνω απαιτήσεις.

16. Όσον αφορά το δημοσιονομικό αποτύπωμα της προτεινόμενης διάταξης, από τα αναφερόμενα στην οικεία έκθεση οικονομικών επιπτώσεων (βλ. σκ. 6 της παρούσας) προκύπτει ότι η εκτιμώμενη δαπάνη δεν δύναται να προσδιοριστεί, δεδομένου ότι δεν είναι εκ των προτέρων γνωστός ο αριθμός των περιπτώσεων που ενδέχεται να μπορούν να υπαχθούν στη ρύθμιση αυτή και η τελική επιλογή των δικαιούχων μεταξύ απονομής σύνταξης ή καταβολής της προβλεπόμενης στο άρθρο 8 παρ. 17 του ν. 2592/1998 αποζημίωσης. Εντούτοις, δοθέντος του όλως εξαιρετικού χαρακτήρα της διάταξης και, κατ' επέκταση, του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής της, το οποίο αναφέρεται στους γονείς άτεκνων και άγαμων/εν χηρεία ή διαζευγμένων υπαλλήλων πολιτικών ή στρατιωτικών, που ανήκουν στην κατηγορία των «νέων ασφαλισμένων» του ν. 2084/1992 και αποβιώνουν λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητάς τους και δη μετά την 1η.1.2023, δύναται ευχερώς να προσδιορισθεί τουλάχιστον ο δυνητικός αριθμός τους όσων αποβιώνουν υπό τις εξαιρετικές αυτές συνθήκες κατ' έτος, με βάση στατιστικά και ιστορικά στοιχεία, αναφερόμενα σε όσα περιστατικά τρομοκρατικών πράξεων ή εγκλημάτων βίας έχουν συντελεστεί κατά την κρίσιμη περίοδο από 1.1.2023 μέχρι σήμερα, αλλά και κατ' έτος, για τα

έτη 2023, 2024, 2025 και 2026, ενώ δεν προκύπτει ότι έχει γίνει κάποια μελέτη δημοσιονομικών επιπτώσεων για το σύνολο των εν δυνάμει δικαιούχων μελών της πατρικής οικογένειας των υπό τις ανωτέρω συνθήκες θανόντων, με βάση διαφορετικά σενάρια (αναλόγως της επιλογής μεταξύ του εφάπαξ βοηθήματος που προβλέπεται στην παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 και της σύνταξης που προβλέπεται στην παρ. 17^{Α} του ίδιου άρθρου). Ούτε άλλωστε προκύπτει ότι έχουν αξιολογηθεί αριθμητικά και οικονομικά δεδομένα για τα μέλη της πατρικής οικογένειας θυμάτων τέτοιας περίπτωσης, τα οποία ήδη δικαιούνται σύνταξης με βάση την κείμενη νομοθεσία (άρθρα 1 του ν. 1897/1990 και 6 και 32 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων). Τούτων δοθέντων, δεν πληρούνται, ενόψει των αρχών της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, οι απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο νομοσχέδια που συνεπάγονται επιβάρυνση του προϋπολογισμού δεν εισάγονται για συζήτηση, αν δεν συνοδεύονται από έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους που καθορίζει τη δαπάνη (πρβλ. και Πρακτικά της 2^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζ. Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31^{ης} Μαρτίου 2025, σκ. 4).

ΙΙΙ. Ειδικές Παρατηρήσεις

17. Με την υπό γνωμοδότηση ρύθμιση επεκτείνεται το ήδη προβλεπόμενο στην παρ. 17^{Α} του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 δικαίωμα των γονέων να επιλέξουν τον κανονισμό σύνταξης αντί της καταβολής του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος της παρ. 17 του ιδίου άρθρου και στην περίπτωση του θανάτου λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος υπαλλήλου πολιτικού ή στρατιωτικού λόγω της υπηρεσιακής τους ιδιότητας. Η περίπτωση αυτή θανάτου προστίθεται στην ήδη προβλεπόμενη στην ίδια παράγραφο περίπτωση του θανάτου υπαλλήλου πολιτικού ή στρατιωτικού σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, είναι δε και οι δύο περιπτώσεις, κατά τα αναφερόμενα στη σκέψη 11 της παρούσας, αυξημένης βαρύτητας σε σχέση με τη γενικότερη περίπτωση θανάτου πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας, ενώ και η μεταξύ τους βαρύτητα είναι παρεμφερής, δοθέντος ότι ο αυξημένος κίνδυνος διατεταγμένης υπηρεσίας δεν αποκλείεται, κατά περίπτωση και αναλόγως της φύσεως της υπηρεσίας, να καταλαμβάνει και την περίπτωση τρομοκρατικών πράξεων ή βίαιων συμβάντων λόγω της υπηρεσιακής τους ιδιότητας. Τούτων δοθέντων, επαρκώς αιτιολογείται η πρόθεση του συνταξιοδοτικού νομοθέτη να υπαγάγει και τους γονείς των άτεκνων και άγαμων ή εν χηρεία ή διαζευγμένων υπαλλήλων πολιτικών και στρατιωτικών που αποβιώνουν λόγω τρομοκρατικής πράξης ή εξαιτίας εγκλήματος βίας που έγινε σε βάρος τους λόγω της ιδιότητάς τους στην παρ. 17^{Α} του άρθρου 8 του ν. 2592/1998.

18. Από τον τίτλο και την αιτιολογική έκθεση της προτεινόμενης ρύθμισης προκύπτει ότι αυτή αφορά μόνο τα συμβάντα (από τρομοκρατικές πράξεις ή εγκλήματα βίας) που ανάγονται στο χρονικό διάστημα από 1.1.2023 και εφεξής. Εξάλλου, δοθέντος ότι η ρύθμιση αυτή σχεδιάζεται να τεθεί ως προσθήκη στην παρ. 17^{Α} του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, για την εν λόγω παράγραφο, όπως προστέθηκε με το άρθρο 269 του ν. 5222/2025, προβλέπεται ρητά ότι αναπτύσσει τα αποτελέσματά της για συμβάντα που έλαβαν χώρα αναδρομικά από την 1^{η} Ιανουαρίου 2023 και εφεξής (βλ. άρθρο 275 παρ. 16 του ίδιου νόμου). Εντούτοις, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η προς γνωμοδότηση ρύθμιση τείνει στη διαμόρφωση, εντός του παγιωμένου πλέον καθεστώτος του ν. 2084/1992 για τους νέους ασφαλισμένους, υπό το οποίο, δικαίωμα σύνταξης των προσώπων της πατρικής οικογένειας δεν υφίσταται, και με μόνο κριτήριο την επέλευση του σχετικού συμβάντος μετά την 1^{η}.1.2023, μίας ειδικής κατηγορίας γονέων υπαλλήλων πολιτικών ή στρατιωτικών που τυγχάνουν ευμενέστερης μεταχείρισης σε σχέση με τους τελούντες σε ουσιωδώς όμοια κατάσταση γονείς υπαλλήλων πολιτικών ή στρατιωτικών που αποβίωσαν από τα ίδια συμβάντα προ της 1^{ης}.1.2023. Και ναι μεν η θέση μίας ορισμένης ημερομηνίας, ως αφετηρίας για την εφαρμογή ενός ευνοϊκότερου συνταξιοδοτικού καθεστώτος, αποτελεί, κατ' αρχήν, γενικό και αντικειμενικό κριτήριο που παρίσταται συμβατό με τη συνταγματική αρχή της ισότητας, πλην, όμως, από την ανάλυση των συνεπειών της προς γνωμοδότηση διάταξης δεν προκύπτουν οι ιδιαίτεροι λόγοι κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι θα δικαιολογούσαν την εφαρμογή της μόνο για συμβάντα που έλαβαν χώρα από 1.1.2023 και εφεξής, με συνέπεια να καθίσταται πιθανή η έγερση αξιώσεων για την επεκτατική εφαρμογή της εν λόγω διάταξης και σε γονείς εκείνων των υπαλλήλων πολιτικών και στρατιωτικών, οι οποίοι, υπαγόμενοι ομοίως στην κατηγορία των νέων ασφαλισμένων, απεβίωσαν υπό τις ίδιες ακριβώς συνθήκες πριν την ανωτέρω ημερομηνία (πρβλ. Πρακτικά της 1^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 17^{ης} Ιανουαρίου 2024, σκέψη 8, καθώς και τα Πρακτικά της 2^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 31^{ης} Μαρτίου 2025, σκέψη 10).

19. Λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με το ουσιαστικό περιεχόμενο της υπό γνωμοδότηση ρύθμισης και την οικεία ανάλυση συνεπειών αυτής, η προτεινόμενη διάταξη αφορά τη δυνατότητα επιλογής, αντί του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος, της καταβολής σύνταξης, ευκταίο θα ήταν για λόγους σαφήνειας να διορθωθεί ο τίτλος της προτεινόμενης ρύθμισης σε «Αποζημίωση ή σύνταξη (…)», αντί του αναγραφόμενου στον τίτλο του σχεδίου αυτής «Αποζημίωση και σύνταξη (…)», ο οποίος υπονοεί σωρευτική λήψη των παροχών.

20. Κατά το μέρος που η σύνταξη των γονέων θανόντων υπαλλήλων πολιτικών και στρατιωτικών υπό τις συνθήκες που αναφέρονται στην προτεινόμενη διάταξη θα

υπολογίζεται με βάση το δεύτερο εδάφιο της παρ. $17^{Α}$ του ν. 2592/1998, γίνεται παραπομπή στην παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992 με τίτλο «συντάξεις παθόντων». Ορθότερη, από νομοτεχνική άποψη, παρίσταται, ωστόσο η παραπομπή στην παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 2084/1992 με τίτλο «υπολογισμός της σύνταξης οικογενειών», σύμφωνα με την οποία οι συντάξεις των οικογενειών των παθόντων, υπό τις προϋποθέσεις των νόμων 1897/1990 και 1977/1991, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις των νόμων αυτών. Αναφορικά με τα θύματα τρομοκρατικής πράξης ή εγκλήματος βίας, το άρθρο 2 του ν. 1897/1991 προβλέπει, στην παρ. 2, ότι η σύνταξη των μελών της οικογένειας των θυμάτων αυτών υπολογίζεται με βάση το ποσό της σύνταξης που ορίζει το άρθρο 1, το δε άρθρο 1^{2} προβλέπει ότι η σύνταξη αυτή αντιστοιχεί στο καταληκτικό κλιμάκιο ή τον καταληκτικό βαθμό του κλάδου που ανήκαν και μέχρι του οποίου θα εξελίσσονταν ως εν ενεργεία βάσει των διατάξεων που ίσχυαν κατά τον χρόνο του παθήματος με πλήρη συντάξιμη υπηρεσία και πλήρες χρονοεπίδομα. Επομένως, για την αποφυγή τυχόν ερμηνευτικών δυσχερειών ως προς τον υπολογισμό της σύνταξης των γονέων που καταλαμβάνονται από την υπό γνωμοδότηση διάταξη, προτείνεται αναδιατύπωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. $17^{Α}$ του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 ως εξής: «(…) η οποία ανέρχεται στα πέντε δέκατα (5/10) εκείνης που θα απονεμόταν βάσει της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 2084/1992 (Α΄ 165) στα μέλη της πατρικής οικογένειας αυτού που έχει αποβιώσει υπό τις συνθήκες αυτές».

21. Περαιτέρω, ενδείκνυται να διευκρινιστεί αν η σύνταξη που θα απονέμεται με βάση την προτεινόμενη ρύθμιση, για την οποία (σύνταξη) προβλέπεται στο πέμπτο εδάφιο της παρ. $17^{Α}$ του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 ότι καταβάλλεται ανεξάρτητα από την καταβολή κάθε άλλης σύνταξης ή μισθού, έχει την έννοια ότι καταβάλλεται ανεξαρτήτως προϋποθέσεων απορίας ή άλλων εισοδηματικών κριτηρίων ή ότι εξαιρείται από τις πάσης φύσεως συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου, με τις οποίες επιβάλλονται σχετικοί περιορισμοί στην καταβολή της, συνεπεία ταυτόχρονης λήψης αποδοχών ή και άλλης σύνταξης.

IV. Καταληκτική Παρατήρηση

22. Ανεξαρτήτως των όσων διαλαμβάνονται ανωτέρω, το Δικαστήριο αναγνωρίζει την υποχρέωσή του να επαναλάβει τις καταληκτικές παρατηρήσεις των γνωμοδοτήσεων που εξέφερε με τα Πρακτικά που μνημονεύονται στη σκέψη 4 της παρούσας, αναφορικά με την τάση του συνταξιοδοτικού νομοθέτη να θεσπίζει διατάξεις, όπως η προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 8 παρ. $17^{Α}$ του ν. 2598/1992, οι οποίες, με τρόπο όλως αποσπασματικό και συγκυριακό, διασπούν τη συνοχή του ισχύοντος, για κάθε κατηγορία δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών, νομοθετικού καθεστώτος, και να

[2] Σημειώνεται δε ότι σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1977/1991 «Οι διατάξεις του ν. 1897/1990 (…) εξακολουθούν να ισχύουν».

επισημάνει ότι η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τις αρχές της καλής νομοθέτησης, ούτε διασφαλίζει την τήρηση, στο συνταξιοδοτικό δίκαιο, των αρχών του κράτους δικαίου, όπως η ισότητα στη μεταχείριση των όμοιων περιπτώσεων ή η αναλογικότητα του θεσπιζόμενου μέτρου προς τον επιδιωκόμενο από αυτό σκοπό.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης, η οποία διεξήχθη με τηλεδιάσκεψη, με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e-Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Πρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ

Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας

Σταυρούλα Τσάλα

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Γνώμη επί του Β΄ Συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού 2026

Οκτώβριος 2026

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αμερικής 11 Αθήνα 106 72, Ελλάδα

Τηλ.: +30 211 1039600

www.hfisc.gr, e-mail: hfisc@hfisc.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αθήνα, 26 Οκτωβρίου 2026

Γνώμη επί του Β΄ Συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού 2026

Το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο (ΕΔΣ), ως ανεξάρτητος δημοσιονομικός φορέας, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 4 περ. ε, του Ν. 4270/2014, όπως ισχύει, αξιολογεί τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις, στις οποίες βασίζεται ο Β΄ Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός για το έτος 2026 (ΣΠ 2026), ιδίως μέσω συγκρίσεων με εκείνες του ετήσιου κρατικού προϋπολογισμού για το οικείο έτος, και διαπιστώνει την τήρηση ή μη του κανόνα του άρθρου 36, περί καθαρών δαπανών, και της περ. δ της παρ. 1 του άρθρου 34, περί πλεονασματικής δημοσιονομικής θέσης του πρωτογενούς ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης.[1]

Η παρούσα αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τα εξής:

α) Το Σχέδιο και την Αιτιολογική Έκθεση του ΣΠ 2026, όπως αυτά διαβιβάστηκαν στο ΕΔΣ από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΕΘΟ) στις 19 Οκτωβρίου 2026.

β) Το μακροοικονομικό και δημοσιονομικό σενάριο, όπως διαβιβάστηκαν στο ΕΔΣ από το ΥΠΕΘΟ, στις 21 Σεπτεμβρίου και την 1 Οκτωβρίου 2026, αντίστοιχα, τον τεχνικό διάλογο μεταξύ εμπειρογνωμόνων του ΥΠΕΘΟ και του ΕΔΣ, καθώς και τις γνώμες του ΕΔΣ επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2027 (ΠΚΠ 2027) και του Draft Budgetary Plan 2027 (DBP 2027).[2, 3]

γ) Τις προβλέψεις του ΠΚΠ 2027, της Ετήσιας Έκθεσης Προόδου 2026 (ΕΕΠ 2026), του Κρατικού Προϋπολογισμού 2026 (ΚΠ 2026), του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού 2026-2029 (ΠΔΠ 2026-2029), καθώς και του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού-Διαρθρωτικού Σχεδίου 2025-2028 (ΜΔΣ 2025-2028).[4,5,6,7,8]

[1] Άρθρο 2, παρ. 4 περ. ε: Εάν κατατεθεί συμπληρωματικός προϋπολογισμός, διαπιστώνει την τήρηση ή μη του κανόνα του άρθρου 36, περί καθαρών δαπανών και της περ. δ της παρ. 1 του άρθρου 34 και αξιολογεί, εφόσον υπάρχουν, τις νέες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις, στις οποίες αυτός βασίζεται, ιδίως μέσω συγκρίσεων με εκείνες του ετήσιου κρατικού προϋπολογισμού για το οικείο έτος.
Άρθρο 36: Η ποσοστιαία μεταβολή των καθαρών δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης δεν υπερβαίνει τα μέγιστα όρια που έχουν καθοριστεί στην εκάστοτε ισχύουσα σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, περί έγκρισης του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού διαρθρωτικού σχεδίου από το Συμβούλιο.
Άρθρο 34 παρ. 1: Για τη διατήρηση και την ενίσχυση της δημοσιονομικής σταθερότητας και με την επιφύλαξη του άρθρου 36Α, εισάγονται γενικές αρχές που διέπουν τον δημοσιονομικό σχεδιασμό σε ετήσιο και πολυετή ορίζοντα, σε συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς στόχους και άλλους δημοσιονομικούς κανόνες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο. Οι αρχές αυτές αφορούν:…δ. στη δημοσιονομική θέση του πρωτογενούς ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης, η οποία πρέπει να είναι πλεονασματική.
Άρθρο 36Α: Απόκλιση από τον κανόνα του άρθρου 36, περί καθαρών δαπανών, και από την περ. δ της παρ. 1 του άρθρου 34, περί της δημοσιονομικής θέσης του πρωτογενούς ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης, επιτρέπεται, υπό τον όρο ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο η μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, ως εξής:…β) Σύμφωνα με το άρθρο 26 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, περί εθνικών ρητρών διαφυγής, και υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό, μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες εκφεύγουν του ελέγχου της Κυβέρνησης και έχουν σημαντική δημοσιονομική επίπτωση.
[2] ΕΔΣ, Γνώμη επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2027, Οκτώβριος 2026.
[3] HFISC, Opinion on the Draft Budgetary Plan 2027, October 2027 (στα αγγλικά).
[4] ΥΠΕΘΟ, Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2027, Οκτώβριος 2026.
[5] ΥΠΕΘΟ, Ετήσια Έκθεση Προόδου 2026, Απρίλιος 2026 (στα αγγλικά).
[6] ΥΠΕΘΟ, Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2026, Νοέμβριος 2025.
[7] ΥΠΕΘΟ, Πολυετής Δημοσιονομικός Προγραμματισμός 2026-2029, Νοέμβριος 2025.
[8] ΥΠΕΘΟ, Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό-Διαρθρωτικό Σχέδιο 2025-2028, Οκτώβριος 2024.

δ) Τα πιο πρόσφατα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά στοιχεία της ελληνικής οικονομίας από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), τα οποία καλύπτουν έως το Α΄ εξάμηνο του τρέχοντος έτους.[9]

ε) Τις Εαρινές Προβλέψεις 2026 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και προβλέψεις άλλων διεθνών και εθνικών φορέων για την εξέλιξη των βασικών μακροοικονομικών και δημοσιονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας.[10]

Το υπό εξέταση Σχέδιο Β΄ Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (ΣΠ) βασίζεται στις επικαιροποιημένες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις που παρουσιάζονται στο ΠΚΠ 2027. Οι μακροοικονομικές προβλέψεις έχουν υιοθετηθεί από το ΕΔΣ, καθώς εμπίπτουν σε εύρος αποδεκτών τιμών, ενώ, κατόπιν αξιολόγησης των δημοσιονομικών προβλέψεων, το ΕΔΣ διαπίστωσε τη συμμόρφωση με τους ειδικούς αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες, στο πλαίσιο της σχετικής Γνώμης του επί του ΠΚΠ 2027.

Σε ό,τι αφορά τις μακροοικονομικές εξελίξεις, τα διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η ελληνική οικονομία διατηρεί σταθερή αναπτυξιακή δυναμική, με το πραγματικό ΑΕΠ να αυξάνεται κατά 2,1% το 2025 και τον ρυθμό ανάπτυξης να εκτιμάται σε 2% για το 2026. Η επίδοση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία υπό το πρίσμα του δυσμενούς διεθνούς περιβάλλοντος, το οποίο εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από παρατεταμένη γεωπολιτική αβεβαιότητα και υποτονική οικονομική δραστηριότητα σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης. Ενδεικτικά, σύμφωνα με τις Εαρινές Προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Μάιος 2026), ο ρυθμός ανάπτυξης της ευρωζώνης προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 0,9% το 2026, έναντι 1,4% το 2025.

Στο πλαίσιο του προτεινόμενου ΣΠ προβλέπεται πρόσθετη χρηματοδότηση ύψους 300 εκατ. ευρώ για το εθνικό σκέλος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων, μέσω της αύξησης των πιστώσεων του Ειδικού Φορέα 1024-213-0000000 «Γενική Γραμματεία Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΔΕ και ΕΠΑ)». Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση που συνοδεύει το Σχέδιο, η εν λόγω αύξηση αποσκοπεί «στην απρόσκοπτη και ταχύτερη υλοποίηση έργων υποδομής καθώς και στην απαιτούμενη ενεργειακή αυτονομία προς άμβλυνση των επιπτώσεων της προϊούσας ενεργειακής κρίσης».

Η δυνατότητα χρηματοδότησης της πρόσθετης αυτής δαπάνης εξετάζεται σε σχέση με τη δημοσιονομική πορεία της χώρας και την τήρηση των δημοσιονομικών κανόνων. Το ΕΔΣ αναγνωρίζει την ύπαρξη δημοσιονομικού χώρου, όπως αυτός προκύπτει από τις υψηλές δημοσιονομικές επιδόσεις των ετών 2025 και 2026. Συγκεκριμένα, η ετήσια αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών διαμορφώθηκε σε 2,9% το 2025, χαμηλότερα από το όριο 3,7% που προβλεπόταν για την Ελλάδα στο ΜΔΣ 2025–2028 και είχε εγκριθεί από το Συμβούλιο.[11] Σε σωρευτικούς όρους, η αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2025 διαμορφώθηκε σε 2,8%, σημαντικά χαμηλότερα από το συνιστώμενο όριο του 6,5%. Στον λογαριασμό ελέγχου, το σωρευτικό υπόλοιπο διαμορφώθηκε σε -1,4% του ΑΕΠ, και μετά την ενσωμάτωση της ευελιξίας που σχετίζεται με την αύξηση των αμυντικών δαπανών, σε -

[9] ΕΛΣΤΑΤ, Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί 2ο Τρίμηνο 2026, Δελτίο Τύπου 07/09/2026, Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί (2η εκτίμηση), Δελτίο Τύπου 16/10/2026, Τριμηνιαίοι μη χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί Γενικής Κυβέρνησης 2ο Τρίμηνο 2026, Δελτίο Τύπου 21/10/2026 και Δημοσιονομικά Στοιχεία 2022-2025 (2η κοινοποίηση), Δελτίο Τύπου 21/10/2026.
[10] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εαρινές Προβλέψεις 2026, Μάιος 2026.
[11] Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2025), «Σύσταση του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 2025 για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Ελλάδας», C/2025/661, 10.2.2025.

1,6% του ΑΕΠ, αντανακλώντας τη βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης της χώρας και παραμένοντας συμβατό με το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο.[12]

Για το 2026, σύμφωνα με το επικαιροποιημένο δημοσιονομικό σενάριο στο οποίο βασίζεται ο ΣΠ 2026, όπως αυτό διαβιβάστηκε στο ΕΔΣ και παρουσιάστηκε στο ΠΚΠ 2027, η ετήσια αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών εκτιμάται σε 8%, έναντι συνιστώμενου ορίου 3,6%. Σε σωρευτικούς όρους, για την περίοδο 2024–2026, η αύξηση προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 10,8%, έναντι συνιστώμενου ορίου 10,3%. Ως αποτέλεσμα, το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου εκτιμάται σε 0,3% του ΑΕΠ. Ωστόσο, μετά την ενσωμάτωση της ευελιξίας που προκύπτει από την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής για τις αμυντικές δαπάνες, η οποία διευρύνθηκε ώστε να καλύπτει και μέτρα ενεργειακής ασφάλειας, το αντίστοιχο υπόλοιπο του ενισχυμένου λογαριασμού ελέγχου περιορίζεται σχεδόν στο μηδέν.[13]

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΥΠΕΘΟ (Οκτώβριος 2026), η πτωτική πορεία του λόγου χρέους προς ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα διατηρηθεί και το 2026, με το δημόσιο χρέος να διαμορφώνεται στο 136,7% του ΑΕΠ, σημειώνοντας περαιτέρω αποκλιμάκωση κατά 9,3 ποσοστιαίες μονάδες. Η προβλεπόμενη πτωτική τροχιά διατηρείται σταθερά κάτω από τα κρίσιμα ανώτατα όρια για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους, όπως αυτά καθορίζονται στις μεσοπρόθεσμες προβλέψεις (ΜΔΣ 2025-2028). Ειδικότερα, το 2026 ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ αναμένεται να διαμορφωθεί 6,2 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από το αντίστοιχο όριο, επιβεβαιώνοντας την καλύτερη από την αναμενομένη πορεία του χρέους.

Επιπλέον, για το 2026, οι εκτιμήσεις του ΥΠΕΘΟ καταδεικνύουν βελτιωμένες δημοσιονομικές προοπτικές μεταξύ Νοεμβρίου 2025, οπότε ψηφίστηκε ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2026, και Οκτωβρίου 2026, οπότε δημοσιεύθηκε το ΠΚΠ 2027. Ειδικότερα, το πρωτογενές πλεόνασμα εκτιμάται πλέον σε 3,6% του ΑΕΠ, έναντι αρχικής πρόβλεψης 2,8% του ΑΕΠ, ενώ το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα 0,6% του ΑΕΠ, έναντι αρχικής πρόβλεψης για έλλειμμα 0,2% του ΑΕΠ. Η εκτίμηση για το πρωτογενές πλεόνασμα είχε ήδη αναθεωρηθεί σε 3,2% του ΑΕΠ στην Ετήσια Έκθεση Προόδου 2026 (Απρίλιος 2026). Τα βελτιωμένα αυτά αποτελέσματα τελούν υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα απαιτηθεί η λήψη πρόσθετων μέτρων σε περίπτωση περαιτέρω έντασης της ενεργειακής κρίσης.

Τέλος, η ικανοποιητική εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού κατά την περίοδο Ιανουαρίου–Αυγούστου 2026, με τα καθαρά έσοδα να υπερβαίνουν τις προβλέψεις της Εισηγητικής Έκθεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού 2026 κατά 2.331 εκατ. ευρώ ή 4,76% και τις δαπάνες να διαμορφώνονται

[12] Απόκλιση από τον κανόνα καθαρών δαπανών επιτρέπεται σύμφωνα με το Άρθρο 26 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263: «σε εξαιρετικές περιστάσεις εκτός του ελέγχου του κράτους μέλους με σημαντικό αντίκτυπο στα δημόσια οικονομικά του, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα». Το ΕΔΣ έχει αναγνωρίσει ότι η σημαντική δημοσιονομική επιβάρυνση που προκύπτει από τις υφιστάμενες ή/και προγραμματισμένες αμυντικές δαπάνες πληροί τα κριτήρια μιας τέτοιας έκτακτης περίστασης με την αξιολόγηση του σχετικού αιτήματος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής του ΥΠΕΘΟ (Assessment of the compliance of the budgetary outturns data reported in the Annual Progress Report 2025 and of activation of the national escape clause, ΕΔΣ, Απρίλιος 2025). Το Συμβούλιο της ΕΕ με τη Σύστασή του της 8ης Ιουλίου 2025 επιτρέπει στην Ελλάδα να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής, ΕΕ C, C/2025/3965, 20.8.2025).

[13] Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Καθοδήγηση προς τα κράτη μέλη σχετικά με την επέκταση, στην ενεργειακή ασφάλεια, του πεδίου εφαρμογής της εθνικής ρήτρας διαφυγής, (ΕΕ C, C/2026/4514, 18.8.2026), το συνολικό υφιστάμενο ανώτατο όριο του 1,5% του ΑΕΠ της εθνικής ρήτρας διαφυγής παραμένει και το δημοσιονομικό κόστος των μέτρων ενεργειακής ασφάλειας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 0,3% του ΑΕΠ ετησίως, ενώ το σωρευτικό κόστος αυτών των μέτρων έως το τέλος του 2028 δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 0,6% του ΑΕΠ. Μετά το αίτημα της Ελλάδας τον Αύγουστο 2026 για την επέκταση της εθνικής ρήτρας διαφυγής και σε μέτρα ενέργειας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Σεπτέμβριο αξιολόγησε πως μπορεί να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών (COM (2026) 495, 17.9.2026) και το Συμβούλιο επέτρεψε την απόκλιση αυτή Συμβούλιο ΕΕ (2026), «Σύσταση του Συμβουλίου της 9ης Οκτωβρίου 2026 που επιτρέπει στην Ελλάδα να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών οι οποίοι καθορίζονται από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής)», C/2026/5419, 16.10.2026.

κατά 1.195 εκατ. ευρώ ή 2,36% χαμηλότερα από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις, δημιουργεί θετικές ενδείξεις ως προς την ύπαρξη επαρκούς δημοσιονομικού χώρου για την κάλυψη της προτεινόμενης αύξησης των πιστώσεων του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων (εθνικό σκέλος). Ωστόσο, η διασφάλιση της δυνατότητας αυτής προϋποθέτει τη συνέχιση της ομαλής εκτέλεσης του προϋπολογισμού κατά το υπόλοιπο του έτους (βλ. Πίνακα 1).

Πίνακας 1: Εκτέλεση ΚΠ Ιανουαρίου - Αυγούστου 2026

	Πραγ/σεις Ιαν. – Αυγ. 2026	**Εκτιμήσεις ΚΠ 2026 Ιαν.- Αυγ. 2026**	**Διαφορά Πραγ/σεις - Εκτιμήσεις**	**% Μεταβολή Πραγ/σεις - Εκτιμήσεις**
Καθαρά έσοδα*	51.351	49.020	2.331	4,76%
Δαπάνες	51.825	50.630	-1.195	-2,36%

Πηγή: Μηνιαίο Δελτίο Εκτέλεσης ΚΠ Αυγούστου 2026, τροποποιημένη ταμειακή βάση (εκατ. ευρώ)
* Μετά τις επιστροφές φόρων

Λαμβάνοντας υπόψη τη θετική δημοσιονομική και μακροοικονομική εικόνα της χώρας και το περιορισμένο δημοσιονομικό αποτύπωμα του παρόντος Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού, εκτιμάται ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο η συμμόρφωση με το δημοσιονομικό πλαίσιο. Λεπτομερής ανάλυση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών εξελίξεων της ελληνικής οικονομίας με επιμέρους στοιχεία τεκμηρίωσης προγραμματίζεται να ενταχθεί στην προσεχή Φθινοπωρινή Έκθεση του ΕΔΣ.

Κατόπιν των ανωτέρω, το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο διατυπώνει θετική γνώμη επί του προτεινόμενου Σχεδίου του Β΄ Συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2026.

Η πρόεδρος του ΔΣ

Αναστασία Μιαούλη

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ